

**ÇOCUK DOSTU KENT KRİTERLERİ
AÇISINDAN ÇOCUKLARIN BAKIŞ AÇILARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ – SİVAS KENTİ
ÖRNEĞİ**

Enes AVCI

**Yüksek Lisans Tezi
Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı
Doç. Dr. Nalan DEMİRCİOĞLU YILDIZ
2022
(Her hakkı saklıdır.)**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANA BİLİM DALI

**ÇOCUK DOSTU KENT KRİTERLERİ AÇISINDAN ÇOCUKLARIN BAKIŞ
AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ – SİVAS KENTİ ÖRNEĞİ**

(Evaluation of Children's Perspectives from the Deficits of Child-Friendly City Criteria - The
Case of Sivas City)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Enes AVCI

Danışman: Doç. Dr. Nalan DEMİRCİOĞLU YILDIZ

Erzurum
Temmuz 2022

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

ÇOCUK DOSTU KENT KRİTERLERİ AÇISINDAN ÇOCUKLARIN BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ-SİVAS KENTİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Nalan DEMİRCİOĞLU YILDIZ danışmanlığında, Enes AVCI tarafından hazırlanan bu çalışma, 17/08/2022 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Peyzaj Mimarlığı Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak **oybirliği (3/3)** ile kabul edilmiştir

Jüri Başkanı: Prof. Dr. Serkan ÖZER
Atatürk Üniversitesi Aslı Islak İmzalıdır

Danışman: Doç. Dr. Nalan DEMİRCİOĞLU YILDIZ
Atatürk Üniversitesi Aslı Islak İmzalıdır

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Meliha AKLIBAŞINDA
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Aslı Islak İmzalıdır

Enstitü Yönetim Kurulunun
....../....../.... tarih ve ..... sayılı
kararı.

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Saltuk Buğrahan CEYHUN

Enstitü Müdürü

Aslı Islak İmzalıdır

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaklardan yapılan bildiriş, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak olarak kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

ETİK BİLDİRİM VE İNTİHAL BEYAN FORMU

Yüksek Lisans Tezi olarak Doç. Dr. Nalan DEMİRCİOĞLU YILDIZ danışmanlığında sunulan “Çocuk Dostu Kent Kriterleri Açısından Çocukların Bakış Açılarının Değerlendirilmesi-Sivas Kenti Örneği” başlıklı çalışmanın tarafımızdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını, yararlanılan eserlerin kaynakçada gösterildiğini, Fen Bilimleri Enstitüsü tarafından belirlenmiş olan Turnitin Programı benzerlik oranlarının aşılmadığını ve aşağıdaki oranlarda olduğunu beyan ederiz.

Tez Bölümleri	Tezin Benzerlik Oranı (%)	Maksimum Oran (%)
Giriş	%2	30
Kuramsal Temeller	%8	30
Materyal ve Metot	%28	35
Araştırma Bulguları ve Tartışma	%2	20
Sonuçlar ve Öneriler	%1	20
Tezin Geneli	%5	25

Not: Yedi kelimeye kadar benzerlikler ile Başlık, Kaynakça, İçindekiler, Teşekkür, Dizin ve Ekler kısımları tarama dışı bırakılabilir. Yukarıdaki azami benzerlik oranları yanında tek bir kaynaktan olan benzerlik oranlarının %5'den büyük olmaması gerekir.

Sunulan bilgilerin doğru olduğunu, aksi halde doğacak hukuki sorumlulukları kabul ettiğimizi beyan ederiz.

Tez Yazarı (Öğrenci)	Tez Danışmanı
Enes AVCI	Doç. Dr. Nalan DEMİRCİOĞLU YILDIZ
29.8.2022	29.8.2022
İmza: Aslı Islak İmzalıdır	İmza: Aslı Islak İmzalıdır

* Tez ile ilgili YÖKTEZ’de yayınlamasına ilişkin bir engelleme var ise aşağıdaki alanı doldurunuz.

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve ..... sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve ..... sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

‘Çocuk Dostu Kent Kriterleri Açısından Çocukların Bakış Açılarının Değerlendirilmesi-Sivas Kenti Örneği’ isimli bu tez çalışması Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak yapılmıştır.

Tez konusunun belirlenmesi aşamasından itibaren, çalışmanın tamamlanmasına kadar her konuda yardımcı ve yön gösterici olan, değerli zamanını ve tecrübesini hiçbir zaman esirgemeyen, samimi duygular ile beni sürekli destekleyen ve motive eden çok değerli hocam ve danışmanım Sayın Doç. Dr. Nalan DEMİRCİOĞLU YILDIZ’a, Araştırma görevlisi hocalarım Sayın Alican KUZULUGİL ve Sayın Başak AYTATLI hocalarıma teşekkürlerimi sunuyorum. Sivas Belediyesi Plan ve Proje Müdürlüğünde bulunan Peyzaj Mimarı Salih YILDIZ’a şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca çalışmamızın temeli olan ve büyük sabırla anket sorularını cevaplayan katılımcı çocuklara, her türlü olanağı sağlayan okul müdürlerine, yüksek lisans eğitimim boyunca değerli desteklerini benden eksik etmeyen aileme ve bu konuda büyük destek sağlayan Sevilay’ a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tez jürimde yer alarak düzeltme ve önerileri ile çalışmama katkı sağlayan değerli hocalarım Prof. Dr. Serkan ÖZER ve Doç. Dr. Meliha AKLIBAŞINDA’ya teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca lisans ve yüksek lisans eğitimim süresince üzerimde emeği bulunan Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nın tüm değerli öğretim üyelerine teşekkür ederim.

Enes AVCI

Sivas, 2022

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇOCUK DOSTU KENT KRİTERLERİ AÇISINDAN ÇOCUKLARIN BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ – SİVAS KENTİ ÖRNEĞİ

Enes AVCI

Danışman: Doç. Dr. Nalan DEMİRCİOĞLU YILDIZ

Amaç: “Çocuk Dostu Kentler: Sivas Kenti Örneği” çalışmasının temel amacı: Sivas kentinde çocuk nüfus oranlarının gözlemlenmesi ile kentleşme kavramının diğer zaman dilimlerine göre daha sıklıkla arttığı görülmüştür. Bu artış çocuklar üzerinde büyük bir etki oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında, Sivas kentini, ‘Çocuk-Oyun, Çocuk-Mekân, Oyun-Mekân’ ilişkisi içerisinde gözlem, planlama ve tasarım ilkeleriyle değerlendirmeyi amaçlanmıştır. Yapılan bu araştırma ve analiz sonucunda, Sivas kentinde yaşayan çocuklara ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramının tanıtılması hedeflenmiştir.

Yöntem: Çalışma literatür taraması, veri toplama, analiz ve değerlendirme olmak üzere temel aşamalardan oluşmaktadır. 10-14 yaş aralığı grubunda, mahalle ve okul kapsamında, çocukların serbest zaman dilimlerinde oyun istekleri için ilgi kurdukları mekanları tespit etmek, ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramının temel ilkeleri ile yaşadıkları çevreyi değerlendirmelerini sağlamak, çocuk katılımını destekleyerek literatürde bulunan dört yöntemin; ‘Gözlem – Anket – Foto Tanımlama – Odak Grup Toplantısı’ mahalle ölçeklerinde uygulanması yöntemleri uygulanmıştır. Katılımcılar ile yapılan anketler sonucundan elde edilen verilerin istatistiksel analizinin yapılabilmesi için SPSS programı, odak grup toplantıları için oluşturulan haritalar için de Google Earth, AutoCAD ve Photoshop programları kullanılmıştır.

Bulgular: “Çocuk Dostu Kent Kriterleri Açısından Çocukların Bakış Açılarının Değerlendirilmesi-Sivas Kenti Örneği” çalışması kapsamında odak grup toplantıları yapılmıştır. Toplantı bulgularına göre katılımcıların yaşadıkları çevrede sportif ve kültürel faaliyetlerin yetersiz olduğunu, her mahallede çocuklara hitap eden bilgi evleri olması gerektiğini, çocuk oyun alanlarının içeriği zengin daha çok öğretici oyun elemanlarının bulunmasını ve kendilerine yakın çevrede kütüphane olması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca 14 grup ve 133 değişkenli anket bulgularına göre, katılımcılar daha çok aile ve arkadaşları ile zaman geçirdikleri, oyun alanları olarak ev önü ve okul bahçelerini tercih ettiklerini, çocuk oyun alanlarının yetersiz olduğunu, parkların ve yeşil alanların artırılmasını, tehlike arz eden sokak hayvanlarına karşı barınak çözümleri, bisiklet ve yürüyüş yollarının artırılmasını belirtmişlerdir.

Sonuç: Çalışma sonucunda Sivas kentinin ‘Çocuk Dostu Kent’ kriterlerinin bazı maddelerine uymadığı saptanmıştır. Çocuk katılımını destekleyerek katılımcıların yaşadıkları çevrede olumlu ve olumsuz görüşlerin temel kaynakları incelenerek çözümler bulunmuştur. Bu duruma rağmen Sivas Belediyesi’nin kentin ‘Çocuk Dostu Kent’ olması için zemin hazırladığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, kent, kentleşme, çocuk hakları, çocuk dostu kentler, çocuk oyun alanları

Temmuz 2022, 219 sayfa

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

EVALUATION OF CHILDREN'S PERSPECTIVES FROM THE DEFICITS OF CHILD-FRIENDLY CITY CRITERIA- THE CASE OF SIVAS CITY

Enes AVCI

Supervisor: Doç. Dr. Nalan DEMİRCİOĞLU YILDIZ

Purpose: The main purpose of the study "Child Friendly Cities: The Case of Sivas City": It has been observed that the concept of urbanization has increased more frequently than other time periods with the observation of child population rates in Sivas city. This increase has a huge impact on children. Within the scope of the study, it is aimed to evaluate the city of Sivas with the principles of observation, planning and design within the relationship of 'Child-Play, Child-Space, Game-Space'. As a result of this research and analysis, it is aimed to introduce the concept of 'Child Friendly City' to children living in Sivas city.

Method: The study consists of basic stages: literature review, data collection, analysis and evaluation. In the 10-14 age group, within the scope of the neighborhood and school, to identify the places that children are interested in for their play requests in their free time, to enable them to evaluate the environment they live in with the basic principles of the concept of 'Child Friendly City', to support child participation and to identify the four methods in the literature; The methods of 'Observation - Questionnaire - Photo Identification - Focus Group Meeting' were applied in neighborhood scales. SPSS program was used for statistical analysis of the data obtained as a result of the surveys made with the participants, and Google Earth, AutoCAD and Photoshop programs were used for the maps created for the focus group meetings.

Findings: Focus group meetings were held within the scope of the "Evaluation of Children's Perspectives in terms of Child-Friendly City Criteria-The Case of the City of Sivas". According to the meeting findings, the participants stated that the sports and cultural activities in the area they live in are insufficient, there should be information houses that appeal to children in every neighborhood, there should be more educational game elements with rich content in children's playgrounds and there should be a library in their vicinity. In addition, according to the survey findings of 14 groups and 133 variables, the participants mostly spend time with their family and friends, they prefer the front of the house and school gardens as playgrounds, the children's playgrounds are insufficient, the parks and green areas should be increased, shelters against dangerous stray animals. stated solutions, increasing the number of bicycle and walking paths.

Results: As a result of the study, it was determined that the city of Sivas did not comply with some of the "Child Friendly City" criteria. By supporting child participation, solutions were found by examining the main sources of positive and negative opinions in the environment where my participants lived. Despite this situation, it has been observed that Sivas Municipality has prepared the ground for the city to be a 'Child Friendly City'.

Keywords: child, urbanization, children's rights, child friendly cities, children's playgrounds

July 2022, 219 pages

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ	xiv
GİRİŞ.....	1
KURAMSAL TEMELLER.....	4
Çocuk ve Çocukluk Kavramı	7
Çocuk Kavramına Bakışın Tarihsel Gelişimi	8
Çocuk Hakları Kavramı, Sözleşme ve Bildirgeler	11
Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi (1924).....	12
Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi (1959).....	13
Türk Çocuk Hakları Bildirgesi (1963)	15
Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989)	15
Dünyada Çocuk Olmak	20
Türkiye’de Çocuk Olmak.....	22
Kent ve Çocuk ile İlgili Temel Kavramlar.....	25
Kent nedir.....	25
Kentleşme nedir?.....	28
Çocuk ve kent ilişkisi	29
Çocuk dostu kent girişimi	31
Çocuk dostu kent girişiminin ortaya çıkışındaki temel nedenler	36
Çocuk Dostu Kentlerin Temel Hedefleri	39
Kentsel mekânda çocuk olmak.....	41
‘Çocuk Dostu Kent’ Türkiye Girişimleri	55
UNICEF Türkiye’deki Kentlerde Çocuk Dostu Şehirleşme Kararları	56
MATERYAL VE METOT.....	59
Çalışmanın yapılacağı mahalleler	62
Çalışmanın yapılacağı okullar	63

Metot	64
Gözlem	67
Fotoğraf tanımlama	67
Odak grup toplantısı.....	67
Anket.....	68
ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA.....	70
Katılımcıların cinsiyet oranları	72
Katılımcıların yaş dağılımı.....	72
Katılımcıların bulundukları okullara göre dağılımı	72
Katılımcıların bulundukları sınıflara göre dağılımı	73
Katılımcıların baba eğitim durumu dağılımı.....	73
Katılımcıların anne eğitim durumu dağılımı.....	74
Katılımcıların aylık gelir durumu dağılımı	74
Katılımcıların aile ile yaşam durumu.....	75
Sivas'ta Çocuk Olmak ve Çocuk İlgi Odak Mekanları.....	75
Demircilerardı Mahallesi (Başöğretmen Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar.....	76
Gültepe Mahallesi (Votorantim Çimento Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar.....	77
Kılavuz Mahallesi (Lütfi Abay Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar.....	78
Kümbet Mahallesi (Gazi Paşa Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar	79
Mehmet Akif Ersoy (Yunus Emre Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar.....	80
Mehmet Paşa Mahallesi (Behram Paşa Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar.....	81
Mimar Sinan Mahallesi (Celal Bayar Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar	82
Pulur Mahallesi (Selçuk Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar	83
Seyrantepe Mahallesi (Seyrantepe Borsa Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar.....	84
Şeyh Şamil Mahallesi (Özel İdare Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar	85
Anket çıktılarının değerlendirilmesi	87
Çalışma Önem Dereceleri	154
Katılımcıların yaşlarına göre verdiği cevapların önem derecesi.....	154
Katılımcıların cinsiyetlerine göre verdiği cevapların önem derecesi.....	161

Katılımcıların sınıflara göre verdiği cevapların önem derecesi	165
Katılımcıların Okullara Göre Verdiği Cevapların Önem Derecesi.....	171
SONUÇ VE ÖNERİLER	179
KAYNAKLAR.....	189
EKLER	195
Ek-1. Etik Kurul Onay Belgesi	195
EK -2. Katılımcılara sorulan anket soruları	196
ÖZGEÇMİŞ.....	203

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Dünya’da ‘Çocuk Dostu Kent’ Süreci.....	22
Tablo 2. Türkiye’de ‘Çocuk Dostu Kent’ Süreci.....	24
Tablo 3. Türkiye’de ‘Çocuk Dostu Kent’ Girişiminin Temel Amaçları	34
Tablo 4. Türkiye’de ‘Çocuk Dostu Kent’ Girişiminin Temel Stratejileri	34
Tablo 5. Türkiye’de ‘Çocuk Dostu Kent’ Girişiminin Minimum Kriterleri.....	35
Tablo 6. Türkiye’de ‘Çocuk Dostu Kent’ Girişiminin Yapı Kriterleri	35
Tablo 7. Türkiye’de ‘Çocuk Dostu Kent’ Girişiminin Temel Hedefleri	36
Tablo 8. UNİCEF Türkiye’deki Şehirlerin ‘Çocuk Dostu Şehirleşme’ Kararları	57
Tablo 9. Sivas kent merkezi mahalle nüfus durumu TÜİK ADNKS Verileri, 2021	61
Tablo 10. Sivas İlının 2020 Yılı İtibariyle Çocuk Nüfusunun Yaşlara Göre Dağılımı	62
Tablo 11. Anket çalışmasına katılan çocukların demografik özellikleri.	71
Tablo 12. Çocuklara sorulan ‘En Çok Kiminle Vakit Geçirirsiniz’ sorusu cevapları	88
Tablo 13. Sosyalleşme başlıklı ‘En Çok Yaptığınız Etkinlikler’ sorusu cevapları.....	91
Tablo 14. Eğlenebilme başlıklı ‘En Çok Oynadığınız Oyunlar’ sorusu cevapları	96
Tablo 15. Spor Alanları başlıklı ‘En Çok Yaptığınız Sporlar’ sorusu cevapları	101
Tablo 16. Oyun Ekipmanları başlıklı ‘En Çok Oynadığınız Oyun Ekipmanlar’ sorusu cevapları.....	106
Tablo 17. Sokak Kullanımı başlıklı ‘En Çok Oyun Oynadığınız Alanlar’ sorusu cevapları.....	111
Tablo 18. Güvenlik başlıklı ‘Bulunduğunuz Alanın Güvenliği’ sorusu cevapları	116
Tablo 19. Sağlık başlıklı ‘Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’ sorusu cevapları	120
Tablo 20. Fiziksel Çevre başlıklı ‘Parklar ve Yeşil Alanlar’ sorusu cevapları.....	125
Tablo 21. Erişilebilirlik başlıklı ‘Ulaşımı Nasıl Sağlıyorsunuz’ sorusu cevapları	130
Tablo 22. Katılımcıların çevre güvenliği hakkındaki temel görüşleri	134
Tablo 23. Genel olarak yaptığınız aktiviteler	138
Tablo 24. Çocukların bulundukları mahalle hakkındaki önerileri	143
Tablo 25. Çocukların bulundukları mahallede olan ve olması istenen alanlar	146
Tablo 26. Çocukların bulundukları sokak hakkındaki önerileri	149
Tablo 27. Çocukların bulundukları sokakta olan ve olması istenen alanlar	152
Tablo 28. Katılımcıların yaşlarına göre verdiği cevapların önem derecesi	156
Tablo 29. Katılımcıların cinsiyetlerine göre verdiği cevapların önem derecesi	162
Tablo 30. Katılımcıların sınıflara göre verdiği cevapların önem derecesi.....	167

Tablo 31. Katılımcıların okullara göre verdiği cevapların önem derecesi.....	173

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi.....	25
Şekil 2. TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi.....	25
Şekil 3. Çocuk ve çocuk arasındaki etkileşimi tanımlayan fiziksel çevre modeli	43
Şekil 4. Çocuk ve çocuk arasındaki etkileşimi tanımlayan fiziksel çevre modeli	44
Şekil 5. Konut yakın çevresi çocuk oyun alanları	45
Şekil 6. Woonerf sokak plan örneği	48
Şekil 7. Woonerf sokak sistemleri ile düzenlenmiş sokak örnekleri.....	48
Şekil 8. Şematik bir Home Zone (konut bölgesi) sokak mekanı.....	51
Şekil 9. Home Zone sokak tasarımları geometrik ve teknik özellikler	51
Şekil 10. Yerleşim alanı bölge sokak modeli	52
Şekil 11. Okul alanı modeli	53
Şekil 12. Konut alanları sokak modeli	53
Şekil 13. Okul bahçeleri.....	54
Şekil 14. Çocuk oyun alanları	55
Şekil 15. Sivas Kent merkezi materyal haritası.....	59
Şekil 16. Sivas Kent Meydanı	60
Şekil 17. Kentin meydan görünümü; Kongre binası, Çifte minareli medrese, Şifaiye medresesi.....	60
Şekil 18. Çalışmanın yapılacağı mahalleler.....	63
Şekil 19. Çalışmanın yapılacağı okullar genel harita üzerinden gösterilmiştir	64
Şekil 20. ‘Çocuk Dostu Kent Kriterleri Açısından Çocukların Bakış Açılarının Değerlendirilmesi – Sivas Kenti Örneği ’ çalışmanın ana bağlamı.....	65
Şekil 21. ‘Çocuk Dostu Kent Kriterleri Açısından Çocukların Bakış Açılarının Değerlendirilmesi – Sivas Kenti Örneği’ çalışmanın yöntemi.....	66
Şekil 22. Çocuklar ile yapılan anketlerin foto tanımlama anket analiz soruları.....	67
Şekil 23. Çocuklar ile yapılan odak grup toplantısının temel bileşenleri.....	68
Şekil 24. Çocuklar ile yapılan anketlerden görüntüler.....	69
Şekil 25. Katılımcıların cinsiyet oranları	72
Şekil 26. Katılımcıların yaş dağılımı.....	72
Şekil 27. Katılımcıların bulundukları okullara göre dağılımı	73
Şekil 28. Katılımcıların bulundukları sınıflara göre dağılımı	73
Şekil 29. Katılımcıların baba eğitim durumu.....	74

Şekil 30. Katılımcıların anne eğitim durumu.	74
Şekil 31. Katılımcıların aylık gelir durumu.	75
Şekil 32. Katılımcıların aile ile yaşam durumu.	75
Şekil 33. Sivas'ta çocuk olmak ve çocuk ilgi odak mekanları ana bileşenleri.....	76
Şekil 34. Demircilerardı Mahallesi (Başöğretmen Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar.....	77
Şekil 35. Gültepe Mahallesi (Votorantim Çimento Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar.....	78
Şekil 36. Kılavuz Mahallesi (Lütfi Abay Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar	79
Şekil 37. Kümbet Mahallesi (Gazi Paşa Ortaokulu) Çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar	80
Şekil 38. Mehmet Akif Ersoy Mahallesi (Yunus Emre Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar.....	81
Şekil 39. Mehmet Paşa Mahallesi (Behram Paşa Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar	82
Şekil 40. Mimar Sinan Mahallesi (Celal Bayar Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar	83
Şekil 41. Pulur Mahallesi (Selçuk Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar	84
Şekil 42. Seyrantepe Mahallesi (Seyrantepe Borsa Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar	85
Şekil 43. Şeyh Şamil Mahallesi (Özel İdare Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar	86
Şekil 44. Katılımcıların 'En Çok Kiminle Vakit Geçirirsiniz' sorusuna ortalama cevapları...	87
Şekil 45. Katılımcıların 'En Çok Yaptığınız Ekinlikler' sorusuna ortalama cevapları.....	90
Şekil 46. Katılımcıların 'En Çok Oynadığınız Oyunlar' sorusuna ortalama cevapları.....	95
Şekil 47. Katılımcıların 'En Çok Yaptığınız Sporlar' sorusuna ortalama cevapları	100
Şekil 48. Katılımcıların 'En Çok Oynadığınız Oyun Ekipmanları' sorusuna ortalama cevapları.....	105
Şekil 49. Katılımcıların 'En Çok Oyun Oynadığınız Alanlar Nereledir' sorusuna ortalama cevapları.....	110
Şekil 50. Katılımcıların 'Bulunduğunuz Alanın Güvenliği' sorusuna ortalama cevapları	115
Şekil 51. Katılımcıların 'Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler 'sorusuna ortalama cevapları..	119

Şekil 52. Katılımcıların ‘Fiziksel Çevre Parklar ve Yeşil Alanlar’ sorusuna ortalama cevapları.....	124
Şekil 53. Katılımcıların ‘Erişilebilirlik’ sorusuna ortalama cevapları.	129
Şekil 54. Katılımcıların ‘Çevre Güvenliği Hakkındaki Görüşleri’ sorusuna ortalama cevapları.....	133
Şekil 55. Katılımcıların ‘Genel Olarak Yaptığınız Etkinlikler’ sorusuna ortalama cevapları.....	137
Şekil 56. Foto tanımlama-Anket çalışmasına katılan çocukların mahalle önerileri.....	142
Şekil 57. Foto tanımlama-Anket çalışmasına katılan çocukların sokak önerileri	148

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
BM	: Birleşmiş Milletler
BMÇHS	: Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi
CPC	: Children's Play Council
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S	: Milattan Sonra
ORAN	: Orta Anadolu Kalkınma Ajansı
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu

GİRİŞ

Geçmişten günümüze kent olgusundaki değişimler önemli boyutlara ulaşmıştır. Sanayi ve teknolojinin gelişmesi ile kırsalda yaşam yerini kentlere bırakmış ve kırsalda yaşam sınırlanmıştır. Kentlerde yaşam kalitesinin gelişmiş olduğunu ve daha iyi fırsatlar sunabileceğini düşünen insanlar, ani ve plansız bir göç ile kentsel yapılaşmayı yoğun kalabalık ve düzensiz bir hale getirmişlerdir. Bu plansız göçler, kentlerde hızlı nüfus artışına, doğal çevrenin tahribine, toplum içindeki suç oranının yükselmesine sebep olmaktadır.

Günümüzde kentler birçok sınıfta insana ev sahipliği yapmaktadır. Çocuklar, gençler, yetişkinler, yaşlılar ve farklı ihtiyaçlara sahip milyonlarca insan kentlerde yaşamlarını sürdürmektedir. Bu kentsel karmaşa içerisinde en önemli faktör ise çocuk olmaktadır. Kentlerde nüfus oranları dikkate alındığında çocuk nüfusunun fazlalığı dikkat çekmektedir. Mutlu bir toplumun temeli olan çocuklar, gittikçe kalabalıklaşan ve güvensizleşen kentlerde yaşamlarını sürdürmektedir. Bu durum aile bireyleri ve çocuk ilişkilerini de olumsuz yönde etkilemektedir. Kentlerde yaşanan olumsuz durumlar aile bireyleri ve çocuk arasında sağlıklı bir iletişime ve çocuk üzerinde baskı kurulmaya neden olmaktadır.

Kentleşme ile çevreye ve insanlara duyulan güven eksikliği bu baskının temel nedenlerini oluşturmaktadır. Çocuklar, geleceğini çocukluk dönemlerinde yaşadıkları olumlu ve olumsuz durumlardan etkilenerek, yaşantılarını bu etkilere göre sürdürmektedirler. Günümüzde teknolojinin de gelişmesi ile bu etkiler yerini teknolojik aletlere bıraktığı gözlemlenmektedir. İçine kapanık, durağan, donuk bir yaşam sürdüren çocuklar, gelişim çağında kişisel özelliklerini de tehdit altına almaktadırlar. Oysaki bir çocuk, çocukluk dönemini oyun oynayarak, çevreyi bilinçli bir şekilde gözlemleyerek, insanlar ile sağlıklı iletişim kurarak gelişim çağını tamamlarlar. Betonlaşmış yığınlar, daralan sokaklar ve çocuk oyun alanlarında yapılan sınırlamalar ile bu durum ne kadar imkânsız hale gelse de çocukların akranlarıyla bulunduğu çevrede oyun oynama istekleri kent için önemli bir faktör haline gelmektedir. Kentler, çocuklar için sosyal, fiziksel ve psikolojik olarak kendilerini güvende hissedebilecekleri, toplum içerisinde diğer bireyler ile eşit şartlarda yaşam güvencesini hissettiği mekanlar olmalıdır.

Çocuk kavramı geçmiş dönemlere bakıldığında günümüzde yeniden keşfedilmiş ve daha çok önem kazanmaya başlamıştır. Çocuğun aile içinde değersizleştirilmesi, köle olarak

kullanılması, öldürölüp sakat bırakılması gibi olumsuz durumlar günümüzde yüksek bir oranda azalmış, toplumda değęer görmeye başlamıştır.

Dünya ölkelerinde birçok meslek grupları ve uluslararası platformlar bir araya gelerek toplumda eğitim seviyesindeki artışı da göz önünde bulundurularak birçok çalışma ile çocuğa bakışın evrensel bir değęer olarak kılınmasını amaçlamaktadır. Günümüzde çocuğa dair toplumların oluşmasına neden olan birtakım uluslararası çalışmalar başlamıştır. Bu uluslararası çalışmalardan Birleşmiş Milletler İnsan Çevre Konferansı 1972 yılında Stockholm’de gerçekleşmiştir.

Bu çalışmaların temel prensibi insan çevre, çocuk çevre arasındaki ilişkileri doğrudan saptamaktır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme bu ilişkilerin çocuğa yönelik kavramsal çıkarımlarında, çocuk dostu, çocuk dostu girişimi gibi temel faktörler benimsenmiştir. Tüm ölkelerinde duyarlılık ile karşıladığı bu sözleşme çocuk kavramının toplumda önemli bir özne olarak kabul edildiğı anlaşılmıştır.

Çocuk dostu girişimlere öncü olarak Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNİCEF) toplumda çocuk haklarını korumak ve geliştirmek, tüm bireylerin eşit şartlarda olup çocuğa tanınmış yasal düzenlemelerini geliştirmek ve bu şartlar altında kentleri çocuk dostu yapmak UNİCEF’ in temel işlevlerindendir. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ile çocuk dostu kentler benimsenmiş belirli yasa ve düzenlemeler ile çocuğun kentteki yaşamsal faaliyetleri dikkate alınıp fiziksel, sosyal, psikolojik olarak olumlu yönden takip edilmiştir. Kendilerini sağlıklı ve güvende rahat bir yaşam sürmeleri amaçlanmıştır.

Toplum içerisinde büyük bir öneme sahip olan çocuklar, doğma, büyüme ve gelişim çağları da dahil olmak üzere yaşadıkları olumlu ve olumsuz durumlardan farklı izler taşımaktadır. Geçmişte hak ettiğı önemi kazanamayan çocukluk kavramı günümüzde daha çok önemli olmaya başlamıştır. Bunun başlıca sebebi ise günümüzde çocukları gözlemleyerek geleceğe dair toplumun şekillenmesi önem kazanmaktadır.

Bir toplumdaki gelişmişlik düzeyi çocuğa verilen değęer ile de ölçölmektedir. Çocukların gelişim zamanındaki psikolojik, fiziksel ve zihinsel açıdan sağlıklı bir gelişim çağını tamamlaması başta ailelerin, bulundukları çevredeki yetişkinlerin ve yöneticilerin başlıca görevlerindendir. Toplumun temel yapıtaşını oluşturan çocuk kavramı geleceğe dair en önemli umut ışığı olarak görölmektedir. Toplumda çocuk kavramının önemi anlaşıldıktan sonra geçmişteki toplumun düştüğü hatalara düşmemek üzere ulusal ve uluslararası çalışmalar başlatılmış olup, çocuk hakları büyük bir önem kazanmıştır. Bu çalışmalar ışığında ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramı ortaya çıkmış ve 1996’dan bu zamana kadar ulaşan önemini her geçen

gün daha da artıran özel bir konu haline gelmiştir. Bu çalışmaların en temel amacı ise çocukların, kent ortamında daha görünür kılınması amaçlanmıştır. Bu kavram uygulamaya konulduktan sonra çok hızlı bir gelişim göstermiş ve uluslararası alanlarda kendini göstermeye başlamıştır.

Araştırmanın konusunu; Sivas Kenti’nde yaşayan çocukların kent ortamında kendilerini nerede gördüğü, kendilerine sunulan fırsatların yeterliliği, yaşadıkları çevrenin kendilerine kattığı olumlu ve olumsuz durumları, olumsuz durumlarda ne tür önlemler aldığı, kurum ve kuruluşların çocuklara karşı gösterdiği faaliyetlerde yeterli olup olmadığı irdelenip, Sivas kentinin ‘Çocuk Dostu Kent’ açısından değerlendirilmesini oluşturulmuştur.

Bu amaçla ‘Sivas Kenti Çocuk Dostu bir kent midir?’ sorusu üzerinde odaklanarak, Çocukların kent ortamında gördükleri olumsuz durumları, yaşadıkları ortamın genel görünümü, ulaşım sorunları, yeşil alanlar park eğlence ve spor alanları, cadde ve sokaklardaki sorunlar, sosyal ve kültürel imkanlar, insani ilişkiler ve akranlarıyla olan iletişimleri, sokak çocukları ve engelli bireyler, güvenlik başlıkları altında çocuk katılımı değerlendirilecek olup eksiklere çözüm önerileri getirilmiştir.

KURAMSAL TEMELLER

Turan (2020), çalışmasında ‘Çocuk Dostu Kent’ açısından Çanakkale Belediyesi’nin uygulamalarını değerlendirmiştir. Araştırmanın temel amacını, Çanakkale belediyesine bağlı uygulamaların kentin ‘Çocuk Dostu Kent’ açısından yaptığı veya da yapacağı uygulamaların yeterliliğini ve ‘Çocuk Dostu’ kavramına nasıl etkisi olur sorusu üzerine yoğunlaşmıştır. Çalışmanın yöntemini ise literatür taraması, belge incelemesi ve görüşme teknikleri kullanılarak elde edilen bilgilerin tümevarım ve betimsel analiz yöntemi oluşturmaktadır. Sonuç olarak; Çanakkale Belediyesi. ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramı ve çocuk hakları ile alakalı kriterlerde başarı sağlamıştır. Ancak çocuk başına düşen oyun alanları sayısal veriler sağlanamamıştır. ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramının temelini hazırlayan Çanakkale Kenti, bu kriterlerin de uygulanmasıyla çocuklar için yaşanabilir bir kent olacaktır sonucunu tespit etmiştir.

Parlak (2019), ‘Çocuk Dostu Kentleşme’ girişimi ve Türkiye’deki ‘Çocuk Dostu Kent’leri değerlendirmiştir. Bu çalışmanın temel amacını, ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramının ortaya çıkış süreci, gelişim süreci, Dünya’ya etkileri, şu anki konumu ve Türkiye’deki durumunu değerlendirmiştir. Çalışma literatür taramaları başta olmak üzere Çocuk, kent, çocuk dostu kent ilişkilerine değinilmiş ve bu ilişkilerden doğan genel durumlar ve kentler de çocukların yaşadığı genel sorunlar ele alınmıştır. Ayrıca, çocuk haklarına, yoksulluk, göç, engellilik durumu, çocuk şiddeti gibi konulara da yer verilmiştir. Sonuç olarak ‘Çocuk dostu kentleşme girişimleri, ortaya çıkış nedenleri, kavramın zaman içindeki gelişimi ve kentlerin bu kavram altında tanınmasındaki temel hedefleri değerlendirilmiştir. ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramının Türkiye’deki durumu ele alınmıştır.

Öktem (2019), ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramını, Lüleburgaz kenti örneği ile değerlendirmiştir. Çalışmanın amacını, Çocuk dostu kent kavramı başlığı altında Lüleburgaz Belediyesi’nin yapmış olduğu projelerin değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Çalışmanın yöntemini, literatür araştırmaları ve alan araştırmaları oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda, Lüleburgaz şehrinde yaşayan çocukların, yaşadığı çevre ile alakalı dilek, istek ve kendilerini ifade edebilecekleri alanların yeteri kadar olmadığı, çocuk katılımı konusunda sınırlı bir durum olduğu sonucuna varmıştır.

Tandoğan (2014), ‘Çocuk Dostu Kent’ girişimlerindeki uygulamaları, sokak, konut yakın çevreleri, okul bahçeleri, çocuk oyun alanları başlıkları altında değerlendirmektedir.

Çalışmanın yöntemini literatür taramaları ve çocukların daha iyi bir fiziksel çevrede gelişimi için çözüm önerileri sunmuştur. Sonuç olarak, Dünya’da ve Türkiye’de yapılan birtakım örnekler ile çözüm önerileri zenginleştirilmiştir.

Baş (2016), çalışmasında, Kentsel yapılaşma sonucunda çocuklara özgü mekanların kısıtlandığını ve bu konu ile alakalı çocuk sokakları konusunu incelemiştir. Çalışmanın amacını çocuklar için alternatif bir seçenek olan oyun alanlarını sokaklara taşımak ve sokak kullanımının çocuk gelişimi kapsamındaki önemi aktarılmıştır. Çalışmanın yöntemini literatür taramaları ve alan araştırmaları oluşturmaktadır. Sonuç olarak çalışma sahası olarak seçilen Kadıköy-Moda bölgelerinin ‘Çocuk Dostu Sokak’ kavramı altında değerlendirilmesi ve uygulamalara yönelik bir takım çözüm önerileri sunmaktadır.

Özservet (2015), ‘Kent ve Çocuk’ adlı çalışmasında, çocukların fiziksel çevreden mahrum, konut ve dar bir çevreye sıkışmış bir yaşam sürdüklerini belirtmiştir. Kentler ’de çocuk odaklı yapılarında olması ve kentlerde çocukların rahatlıkla sokağa ve fiziksel çevreye erişmesi gerekmesini belirtmiştir. Günlük yaşantıda fiziksel çevrenin yetişkinler tarafından kullanıldığı bilinmektedir. Çocukların da yetişkinler kadar fiziksel çevreyi kullanma hakkına sahip olduğu aktarılmıştır.

Dursun (2019), ‘Çocuk ve Kentsel Mekân ilişkileri’ kapsamında, Erzurum kentinde, çocuk oyun alanlarına erişilebilirliği ve alansal yeterlilik analizini değerlendirmiştir. Çalışmanın materyalini, Erzurum kentinde bulunan üç mahallenin fiziksel çevre, çocuk oyun alanlarına erişilebilirliği ve alansal büyüklük kavramları açısından değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacını ise, kentlerde yoğunlukla devam eden kentsel dönüşüm projeleri ile kentleri çocuklar için daha elverişli duruma getirmek ve daha yaşanabilir mekanlar oluşturmak kapsamındadır. Çalışma sonucunda kentlerde bazı mekanların kullanımı kısıtlanmakta olup özellikle kış koşullarında bu durum daha da zorlaşmaktadır. Yoğun kış şartlarının getirdiği zorlukla birlikte kentlerde yoğunlukla yapılaşmış alanların boş kalan kısımları çocukların kullanımını destekleyecek tasarımlar uygulanmalıdır.

Öztürk (2009), çalışmasında çocukların konut ve konut yakını çevrelerindeki algı durumları incelenmiştir. Çocukların algısal yönetimleri, fiziksel çevrenin algıdaki etkileri, davranışsal etkiler, fizyolojik etkiler değerlendirilmiştir. Konut ve konut yakın çevreleri her ne kadar yetişkinler için önemli olsa da çocuklar içinde önem taşımaktadır. Fiziksel çevrede algı ve davranışsal değişiklikler çocuk gelişimi için önem oluşturmaktadır.

Kirazoğlu (2012), çalışmanın temel amacını ‘Çocuk ve Mekân’ kavramları başlığı altında, ilk olarak çocuk, fiziksel çevre, fiziksel mekân ve bunların birbirleri ile olan ilişkilerini

değerlendirmektir. Çalışmanın yöntemi, Bakırköy ve Beylikdüzü ilçelerini kapsamakta olup, iki farklı konut şekline bağlı olarak semtlerde bulunan çocuk oyun alanlarını sınamak ve ‘Çocuk Dostu Çevre’ başlığında değerlendirmek ve literatür taramaları ile alan analiz çalışması yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda, konutların yoğun olduğu bölgelerde, sosyal, fiziksel ve kültürel donatıların tasarımların ilk aşamasında düşünülmesi gerektiğini ve çevrede yaşayan toplumun nüfus, yaş ortalamaları, eğitim ve gelir düzeyleri de düşünülerek bir bütün olarak ele alınması gerektiği sonucunda varılmıştır.

Memiş (2020), çalışmasında temel amacın, yerel politikaların çocuk oyun alanlarına olan ilgi düzeyi ve çocuğun bu durumda nasıl karşılık gördüğü durumları değerlendirmiştir. Çalışmanın kapsamını Giresun kenti ve kent merkezine bağlı 28 mahalle oluşturmaktadır. Çalışma yöntemini Kent merkezinde çocukların yaklaşık %70’ inin yaşadığı 8 mahalledeki 37 çocuk oyun alanı nitel ve nicel gözlem ile araştırma oluşturmaktadır. Sonuç olarak, oyun alanlarının kullanımı, güvenliği açısından orta düzeyde oran almıştır. Oyun elemanları olarak salıncak ve kaydırağın olduğu ve geleneksel oyunların yer almadığı görülmektedir.

Hayta (2016), çalışmanın temel amacı olarak değişen kent kültürü ve genel kent kavramını değerlendirmiştir. Çalışma yöntemi olarak kent kültürü hakkında literatür taramaları yapılmıştır. Sonuç olarak kentler, birçok sayıda ve sınıfta insana ev sahipliği yapmaktadır. Kentlerde yaşamın zorlu aşamaları da bulunmaktadır. Kent yönetimlerinin temel iki görevi vardır bunlar; ülkenin maddi kültür değerini ve temel kültür değerlerini sağlamak ve korumak sonucuna varmıştır.

Birol (2009), çalışmasının temel amacını, ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramının temel içeriklerini ve değerleri oluşturmaktadır. Çalışmanın yöntemi kentlerden alınan örnek resimler ile çocuk oyun alanları, konut yakın çevre oyun alanları, motorlu taşıt trafiğinin olup olmaması gibi birtakım ölçütlerde değerlendirmektir. Sonuç olarak çocukların gelişimi için konut yakın çevreleri, yaşadıkları sokaklar ve oyun alanlarındaki tasarımların mimarı ve fiziksel açıdan uygun olmadığı ve gelişimi olumsuz yönde etkilediği görülmektedir.

Uysal (2015), ‘Çocuk Coğrafyaları ve Çocukların Gündelik Mekanları’ adlı çalışmasında, çocuk coğrafyalarının beşerî coğrafya kavramının bir parçası olarak değerlendirmiş ve bu kavramın gelişimine hâkim olan genel konular irdelenip, çocuk ve mekân kavramları arasındaki ilişkiyi anlamak için de çocukların kullandığı gündelik mekanlar ele alınmıştır. Çalışmanın yöntemi olarak çocuk coğrafyaları ve çocuk mekanları hakkında genel teorik bilgiler ele alınmış ve literatür araştırmaları verilmiştir. Sonuç olarak, Türkiye’deki çocuk coğrafyası birçok önemli konuları da ele almıştır. Bunlar; Disiplinler arası çalışmalar,

post yapısalcı, feminist, Marksist gibi konular, Türkiye’deki çocuk coğrafyasına katkılar sunmuştur.

Şafak ve Uçar (2018), ‘Çocuk Dostu Kent’ kriterlerinin en önemli konusu olan çocuk haklarına değinmişlerdir. Kentler yaşanan olumsuz durumlar hem yetişkin bireyleri hem de çocukları derinden etkilemektedir. Çocukların bu etkilerden daha fazla etkilenmemesi adına birtakım haklar çocuklara verilmiştir. Çalışmanın yöntemini, çocuk hakları ve kentlerle alakalı literatür taramaları oluşturmaktadır. Sonuç olarak kentlerin hızla büyümesi, çocukların kentte görünürlüğünü azaltmaktadır. Her yetişkin gibi çocuk da fiziksel çevreyi ve konutları kullanabilmeli ve onlara özgü tasarım ve mekanlar yaratılmalıdır. Çocuğa duyulan ilgisizlik yakında zamanda Türkiye’nin ‘Çocuk Dostu’ kavramına ulaşmasının uzun zaman alacağı sonucuna varılmıştır.

Bu bölümde ‘Çocuk’ ile ilgili bir takım kavramsal bilgiler verilecektir. Öncelikle Çocuk kavramının tanımı, tarihsel gelişimi, çocuk hakları, Dünya ve Türkiye de çocuk kavramı, uluslararası çalışmalar incelenerek verilen örnekler ile konu irdelenecektir.

Çocuk ve Çocukluk Kavramı

Toplumda her bireyin istisnasız olarak geçirdiği bir zaman dilimi olarak görülen çocuk kavramı, doğum ile başlayan bebeklik ve ergenlik dönemleri arasındaki aşamadır. Doğanın bir armağanı olarak sunulan çocuk, aslında insanların yarattığı bir olgudur (Elkind, 1999). Çocuk kavramına yönelik en temel görüş, büyüme süreci olarak tanımlanmaktadır. Yaş ve bedenlen yetişkinler ile kıyaslandığında daha küçük görünen çocuklar yalnızca büyüme sürecinin bir parçası olmamaktadır. İnsan yaşamı için önemli bir dönem olan çocukluk zihinsel, bedensel ve ruhsal gelişimlerini bu dönemde oluştururlar (Mamur-Işıkçı, 2013). Çocukluk dönemi fiziksel çevreden ve toplumdan asla ayrı düşünülmemelidir (Cunningham, 2005).

Toplumda yaşayan insanlar birbirlerinden farklı kişisel özelliklere sahip olduğu gibi, birbirlerine karşı olan davranış ve tutumları da farklılık göstermektedir. Çocukluk kavramı da her insanın düşündüğü gibi benzer bir tanımı olmamakla birlikte büyüme süreçlerinin de etkisi ile net bir tanım kazanmamıştır (Öktem, 2012).

Çocuk kavramının tanımlaması yapılırken birçok faktörün göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu tanımın fizyolojik, biyolojik veya da sosyolojik özelliklere göre mi yoksa belirgin yasa ve hukuklara göre mi yapılacağına dikkat çekilmelidir (Kök, 2002). Yapılacak bu tanım çocuk kavramını doğrudan etkileyeceği için, toplumda yaşayan bireylerin çocuğa bakış açısını da önemli ölçüde etkileyecektir. Örneğin orta çağdaki çocukluk kavramı günümüzdeki gibi modern bir anlam taşımamaktadır. Aksine orta çağda çocuklara yetişkin gözü ile

bakılmaktadır (Gander ve Gardiner, 2010). Çocukluk kavramı uzun seneler boyunca süren, büyüme evresi içinde kendi başlarına karar alamayan, fiziksel anlamda yetişkinliğe geçiş dönemi olarak görülmektedir. Bu durum çocuklar üzerinde bağımsız bir varoluş isteğini ortaya çıkarmaktadır.

Toplumsal yaşam içerisinde aile bireyleri de çocukların büyüme evresinde onlara karşı bakış açısı, verdikleri tepkiler çocuk üzerindeki etki oranını artırmaktadır (Allison, 2001). Çocuğun büyüme evresinde kazandığı toplumsal ilişkiler onları ergenlik dönemine hazırlamaktadır. Bu geçiş evrelerinde en önemli durum okul çağına gelme sürecidir. Çocuklarda okul çağı dönemi, 6-12 yaş aralığı olarak gösterilmektedir. Bu dönemde çocuk aile ortamından gün içerisinde bir süre ayrı kalmaktadır. Toplumsal ilişkilerin daha da arttığı bu dönemde çocuklar toplum içinde aktif rol oynayacaklardır. Okul çağı dönemi ile aile içinde kurulan iletişim her ne kadar azalmasa da toplumsal çevrede iletişim daha yoğun olacaktır. Bu dönem çocuk gelişimi için önemli bir rol oynamaktadır. Yeni arkadaş çevresi ve farklı kişi arayışları ve akranlarının tutum ve davranışları çocuğa olumlu ya da olumsuz olarak etkileyecektir. Çocukların okul döneminde edindikleri kişisel tutum ve davranışlar onu ergenlik dönemine hazırlamaktadır. Ergenlik dönemi, çocukluğun son dönemi olarak tanımlanmaktadır. Yetişkinliğe geçişte bu durum oldukça etkilidir. Zihinsel, fiziksel, sosyal ve psikolojik açıdan gelişimler bu dönemde tamamlanır. Ergenlik döneminde kişilerde görülen duygusal durum birçok konuda etkisini gösterir. Örneğin meslek seçimi, aileden uzaklaşma isteği, akranlarıyla olan iletişim bozukluğu ve sürekli ilgi izlenimi oldukça önem arz eden konular arasındadır (Akyüz, 2000).

Erken yaşta reşit olma haricinde, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklar Sözleşmesi, on sekiz yaşına kadar her insanın çocuk olduğunu tanımlamıştır (Şirin, 2011). Çocuk kavramı ile ilgili yapılan bu genel tanımlar farklı bakış açıları ve farklı konuları ele alarak değişim göstermektedir. Bazı tanımlarda çocuk kendine özgü nitelik ve değişimler gösterebilmesi ile ön plana çıkmaktadır (Yörükoğlu, 2011). Başka bir tanımda ise durağan olmayan ve sürekli olarak zihinsel ve fiziksel olarak değişim gösteren varlıklar olarak tanımlanmaktadır (Altinköprü, 2003). Çocuk kavramı, TDK'nin de belirttiği gibi küçük yaşta erkek ya da kız olarak tanımlamıştır. Karadağ, (2013)'a göre günümüz ve gelecek nesillere ışık tutan çok değerli bir varlıktır.

Çocuk Kavramına Bakışın Tarihsel Gelişimi

Geçmişten günümüze çocukluğun önemi ve çocuğa bakış anlayışı her dönemde ve hemen hemen her toplumda incelenen konular arasındadır.

İnsan yaşamının en önemli halkalarından biri olan çocukluk kavramı, her toplumda aynı anlamı taşımamaktadır. Toplumsal farklılıkların etkisiyle, çocuğa bakışın tarihsel gelişiminde değişiklikler olmuştur. Geçmiş dönemdeki geleneksel toplumlarda, çocukluk özel bir dönem olarak sayılmamakla birlikte, çocuktan faydalanma, kas gücünden yararlanma ve iş gücünü çocuk üzerinden azaltma gibi durumlardan faydalanıp, yaşam idaresini çocuk üzerinden sağlamaya çalışmışlardır.

Modern toplumlarda ise bu durum tam tersi bir şekilde ön plana çıkmaktadır. Endüstrinin gelişmesi ve eğitim seviyesindeki artışlar çocuk kavramı üzerinde olumlu etkiler yaratmıştır. Geçmiş dönemlere kıyasla yetişkinler ve çocuklar arasında bir fark ortaya çıkmıştır. Tarihsel süreç içerisinde çocuğa bakış açısının değişmesinde toplumdaki farklılaşmalar, ekonomik gelişmeler, teknoloji, siyasi ve sosyal hayatın etkisi olmuştur. Yüzyıllarca süre gelen bu kavram çoğu dönemde farklılıklar oluşturmaktadır. Tarih öncesi çağlarda ve günümüzde çocuğa bakışın değişimi bazı kaynaklarda şu şekilde ifade edilmektedir.

Antik dönem çocuklar için oldukça zorlu şartlar altında geçmiştir. Bu dönem genel olarak yetişkinler dönemi olarak adlandırılmaktadır. Yetişkinliğe daha erken ulaşabilecek çocuklar toplum gözünde değerli bulunup diğer çocukları ise kötü olarak tanımlamışlardır. Bu dönemde çocuklara karşı şiddet oldukça fazladır. İtaatkâr olarak kılınan çocuklara seçim şansı bile tanınmamış toplumun ve aile bireylerinin büyük baskılarına maruz bırakılmışlardır. Özellikle Antik Yunan, Roma ve Mezopotamya toplumların da baba kavramı toplum içerisinde büyük bir güç olarak tanımlanmaktadır. Çocuğun idaresinin baba da olması ile babanın çocuğa karşı yaptığı her olumlu ya da olumsuz hareket önemsiz sayılmaktadır. Baba yetişkinliğe adım atmış çocuklara karşı daha tedbirli, itaatsiz çocuklara karşı da bir o kadar şiddet uygulamaktadır.

Bu şiddetler arasında köle olarak satılma, öldürülüp sakat bırakılması ve daha ağır cezalar verdiği de bilinmektedir (Postman, 1995). Orta çağ toplumlarının ise çocuğa bakış açısı ve çocukluk duygusu zayıftır. Bu çağda da çocukluk döneminin belli bir yaş aralığında olduğunu savunmuşlardır. Çocukluğun 7 yaşına kadar sürdüğünü ve 7 yaşından sonra ise yetişkin olarak görülmeye başlanan çocuklar küçük yetişkin olarak görülmektedir (Onur, 2005). Antik çağı ve Orta çağı birbirinden ayıran en temel kavramlardan bir tanesi de eğitimidir. Antik çağda sadece erkek çocuklarına eğitim verilirken orta çağda eğitim verilmemiştir. Bu durum antik toplumda çocukların yetişkinler ile birbirinden ayırt edilmesinin en temel göstergesidir. Orta çağda 7 yaşından sonra yetişkin durumuna gelen çocuklar, onlar gibi giyinip ve aynı besinler ile beslenmişlerdir. Yetişkinler ile eşit şartlara bürünen çocuklar duygusal ve ahlaksal yönden de beklenti içerisine girmişlerdir. Çocukluk tarihinin en önemli araştırmacılarından olan

Aries'e göre orta çağ toplumlarında çocukluk kavramı yok denecek kadar azdır. Çünkü çocuklar birer yetişkin olarak görüldükleri gibi onlara özgü kişisel özellik, ihtiyaç vb. durumlarda eksik olarak kalmıştır. Aries' e göre çocuk kavramı 17. Yüzyılın sonuna kadar farklılık göstermemiştir. Her yüzyılda farklı anlamlar taşıyan bu kavram 12. Yüzyılda önemsenmeye başlanmış olup 14.yüzyıldan itibaren gelişim göstermeye başlamıştır (İnal, 2007).

Antik dönem ve orta çağdaki çocuk kavramına bakış açısı dikkate alındığında yüzyıllar serüveninde çocuğu çocuk olarak görme fikri 14. yüzyıldan itibaren gelişim göstermiştir. 14.yüzyıl ile matbaanın gelişmesi, çocuk üzerinde olumlu bir etki yarattığı savunulmuştur (Postman, 1995). Matbaa makinesinin geliştirilmesi ile çocuk kavramının ve çocuğa bakış açısının yeniden şekilleneceği düşünülmektedir.

15 ve 16. Yüzyıllarda toplumda eğitim oranının yükselmesi, çocuklar üzerinde de olumlu etkiler yaratmaya başlamıştır. Çocukların artık okula gitmesi bir bakıma serbestleşip ailelerinde çocuk üzerinde bilgi sahibi olması büyük oranda önem görmüştür. 16. yüzyılın en önemli isimlerinden olan Montaigne, çocukluk yaklaşımıyla ailelerin bu bilinci geliştirmesinde önemli rol oynamıştır. Nitekim Montaigne, çocuğun değerli bir varlık olduğunu dile getirerek, çocuğa şiddet uygulamanın yanlış olduğunu savunmuştur (Bumin, 1983).

Çocuğa bakış açısının toplumlarda daha erken gelişebileceğini açıklayan Aries, bu yüzyıllar da çocuk kavramını tanımlayan bir öznenin olmadığını savunmuştur. Gün geçtikçe değişen toplum yapısı, eğitim seviyesindeki yükseliş ve toplumların birbirleriyle daha çabuk iletişim kurabilmeleri son yüzyıllarda daha çok gelişim gösterdiğini açıklamıştır. Bilindiği gibi çocuk denildiğinde günümüzde ilk aklımıza gelen oyun oynama istekleri, belirgin oyuncaklar ile hayal kurma güdülerini kendilerine özgü kıyafet seçimleri ve toplumdan beledikleri ilgi ile ön plana çıkmaktadırlar. Geçmiş yüzyıllarda günümüze uyarlanacak olursa bu düşünceler 17. Yüzyılda anlam kazanmaya başlamıştır (Tan, 2008).

Çocukluk anlayışına yüzyıllar içerisinde birçok araştırmacı katkıda bulunmuştur. Bu araştırmacılardan en önemli etkiyi yapanlar arasında J.J.Rousseau 'da yer almaktadır. Antik dönem ve orta çağdaki çocukluk anlayışını eleştiren Rousseau bu kavrama iki önemli katkıda bulunmuştur. Bunlardan ilki, çocuğun kendi dünyasında bir varlık olduğunu ve asla toplumsal amaçlar için kullanılmaması gerektiğini savunmuştur. İkincisi ise çocuğun kendi içerisinde duygusal bir yapısının olduğunu ve bu duygusal yapının her an değişebileceğini savunmuştur. Çocuk kavramını ilk günah olarak tanımlayan geçmiş toplumlara karşı Rousseau, çocuğun doğanın bir armağanı olarak tanımlamış olup, doğuştan günahsız olarak geldiklerini

tanımlamıştır. Rousseau çocuk kavramının gelişimini toplumun eğitim seviyesi ve o şartlarda insanların çevreyle olan ilişkilerine göre bağdaştırmıştır. Çünkü Rousseau bir çocuk gelişimini doğaya göre şekillendirir kanısını savunmuştur (Onur, 2005).

Çocukluk anlayışına önemli katkıda bulunan bir diğer iki isimde Sigmund Freud ve John Deweydir. 19.yüzyılın önemli isimlerinden olan bu iki araştırmacı, çocuk anlayışına bu yüzyılda damga vurmuşlardır. Freud çocuk kavramının doğum ve gelişim aşamalarında kısacası her dönemde önemli olduğunu, özellikle yetişme çağında kendi iç dünyasında zihinsel bir savaş verdiğini ve çocuk yapısının özel olduğunu savunmuştur. Freud bu görüşü ile Rousseau' yu desteklemiştir (Postman, 1995). John Dewey ise çocukluğu fiziksel olarak insan yaşamının bir gelişim aşaması olarak tanımlamıştır. Bir çocuk gelişim aşamasını ne kadar verimli geçirirse, yetişkin dönemi de bir o kadar verimli, sağlıklı ve mutlu yaşarlar. Çocuklar yetişkin çağa gelene kadar çevresinde yaşadığı, olumlu ve olumsuz durumlardan etkilenerek, hayata dair yeni tecrübeler kazanırlar. Bu durum John Dewey'in deneyci bir kuramı desteklediğini savunmaktadır (Özyurt, 2011).

Çocuk kavramı insanlığın her döneminde karşımıza çıkan bir olgudur. Bu tarihsel süreç içerisinde çocuk anlayışı çok zorlu süreçlerden geçmiştir. İnsanlığın yaşam başlangıcındaki en önemli serüven olan çocukluk, yetişkin evresine kadar toplum içerisinde en fazla korunması gereken kesimi oluşturur. Yetişkin olana kadar çocuğun idaresi genellikle aile bireylerindedir. Geçmiş dönemlere bakıldığında aile bireylerinin de çocuğa karşı tutumu oldukça zayıf olduğu görülmektedir. Çocuğun tarih içerisinde sömürülme duygusuyla, psikolojik ve fiziksel şiddetlere maruz kalmıştır. Kendilerini ifade edemeyen çocuklar, toplumda da eşitlikten uzak bırakılmışlardır. Günümüzde ise yaşam standartlarının da etkisi ile çocuk anlayışı olumlu yönde değişmeye başlamıştır. Çocukların yetişkin dönemden farklı tutulduğu, devlet kurumlarında ve özel yaşam alanlarında hissedilmektedir. Örneğin, Çocuk hastaneleri, çocuk oyun alanları, çocuk okulları, çocuğa şube müdürlükleri gibi birçok yönden çocukları toplumdan ayırmaktadır. Devletlerin ise bu duruma etkisi çocuklara tanınan yasa ve haklarla çocukları korumak ve onların sorumluluğunu büyük bir titizlikle takip etmektir.

Çocuk Hakları Kavramı, Sözleşme ve Bildirgeler

Dünya üzerindeki tüm çocukların doğuştan yetişkin çağa kadar birçok haklara sahip olduğu bilinmektedir. Bunlar başlıca yaşama, barınma, eğitim, sağlık olmakla birlikte fiziksel ve psikolojik olarak da çocukların yaşamları çocuk hakları ve sözleşmeler ile desteklenmektedir. Çocuk hakları kavramı genellikle insan hakları kavramı içerisinde ele alınması gerekir.

Çocuklar ruh hali göz önüne alındığında çabuk kırılabilen ve kendi kendine olumsuz durumları toparlayabilecek yapıya sahip değildirler. Bu sebeple çocuğun idaresi ailelerdedir. Geçmişten günümüze çocuk kavramını incelediğimizde toplumsal değişimler çocuk kavramına olumlu etkiler yaşatsa da tarihten en çok etkilenen çocuklar olmuştur. Çağdaş bir toplumun temeli olan çocuklar yetişkinlik çağına kadar ailelerin çocukların üzerinde sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklar, ahlaki, sosyal, bedensel, zihinsel, duygusal olarak gelişimleridir (Akyüz, 2000).

Bugünün dünyasında insan hakları ihlalleri büyük bir oranda artış göstermektedir. Çocuk boyutunda ise bu durum daha geniş ve kapsamlı büyüme gerçekleştirmiş ve mücadele edilmesi zor bir duruma ulaşmıştır. Çocuk hakları insan hakları içinde alınması gereken en önemli konulardandır. Dünyamızdaki tüm ülkeler için tam gelişmiş bir ülke olarak tanımlamak oldukça zordur. Bu sebeple az gelişmiş veya da gelişimini tam anlamıyla tamamlamamış ülkelerde çocuk hakları ihlalleri büyük boyutlara ulaşmaktadır. Emek sömürüsü, çocuk şiddeti, istismar ve yasa dışı ihlaller bu duruma örnek olarak gösterilmektedir. Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi ile çocukların yetişkin insanlardan daha farklı psikolojik özelliklerinin olduğu ve bu özelliklerin büyüme aşamasında fiziksel davranışlarına, fizyolojik duyguların da etki yaratmaktadır. Çocukların yetişkin insanlara göre bakımlarının bir sorumluluk olduğu bu bildirge ile tanımlanmıştır. 20 Kasım 1989 tarihinde, 163 ülke tarafından onaylanmış, ayrıca BM tarafından desteklenen BMÇHS (Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi) günümüzde çocuk hakları ile ilgili uluslararası bir belge özelliği taşımaktadır.

Bu kapsamda Dünya ve Türkiye’de çocuk haklarını koruma, gözetme ön planda olarak belirli bildireler ve sözleşmeler şekillenmiştir.

Bunlar başlıca;

- 1924 yılında yapılan Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi,
- 1959 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi,
- 1963 tarihli Türk Çocuk Hakları Bildirisi,
- 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesidir (Turan, 2020).

Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi (1924)

Cenevre Çocuk Hakları Beyannamesi, diğer adıyla Çocuk Hakları Bildirgesi 1924 yılında Milletlerarası Çocuklara Yardım Birliği tarafından yayınlanmıştır (Erbay, 2011).

Uluslararası alanda çocuk hakları ve çocuk haklarının korunmasına yönelik yapılan ilk sözleşme Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesidir. Bu bildirgede çocukların yetişkin çağa kadar

doğal bir şekilde gelişimlerini tamamlaması, beslenme ihtiyaçlarına karşın duyarlılık, hastalık durumunda anında müdahale, olumsuz şartlar ve felaket durumlarda önceliğin çocuğa yapılması, istismara karşı korunması ve çocukluk duyguları ile yetiştirilmesi esas alınmıştır.

1.Dünya savaşından sonra çocukların daha iyi şekilde korunması düşüncesi ile Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi hazırlanmıştır (Kurt, 2016). 1. Dünya savaşının çocuk üzerindeki etkileri oldukça büyük olup bu bildirgenin gerekliliği önem taşımaktadır (Turan, 2020).

Bu dönemde İngiliz Eglantyne Jebb “çocukları kurtarın” çağrısında bulunmuş ve Jebb’in bu çağrısı istenilen etkiyi yaratmıştır. Jebb’in çocukları kurtarın çağrısı üzerine 1920 yılında Cenevre’de “Uluslararası Çocuklara Yardım Birliği” adıyla bir örgüt kurulmuştur. Uluslararası Çocuklara Yardım Birliği Örgütü, dünyadaki bütün çocuklara özen gösterilmelidir ilkesini benimseyerek Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi’ni yayınlamıştır (Akyüz, 1980; Turan, 2020).

26 Eylül 1924 tarihinde kabul edilen Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi 5 ana maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler şu şekilde ifade edilmiştir (Anonim, 2017a).

- Çocuk gelişimini destekleyecek doğal koşullar sağlanmalıdır. Bu koşullar çocuk için fiziksel ve psikolojik yönlerin gelişmesine de olanak sağlayacaktır.
- Çocuk diğer bireylere göre daha hassas bir yapıda bulundukları için birtakım sorumluluklar yerine getirilmelidir. Bunlar başlıca; çocuğun yeme, içme ihtiyacı, hasta olması durumunda acilen tedavi, eğitimi tamamlamamış ve fikren geri kalmış çocukların eğitimi ve olumsuz şartlar altında yalnız kalmış çocukların korunması gibi sorumluluklardır.
- Olumsuz bir durumda ilk müdahale çocuğa yapılmalıdır. Çocuk için uygun şartlar sağlanmalıdır.
- Çocuklar için her türlü fiziksel, psikolojik şiddet ve istismardan korunmalıdır. Hayata dair tüm kazanımlar sağlanmalıdır.
- Çocuğun içinde bulunduğu beceri ve yetenekler keşfedilmeli ve bu düşünce ile yetiştirilmelidir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi (1959)

Çocukların erişkin dönemine kadar geçirdikleri süre birçok yönden önemli olduğu belirtilmiştir. Bunlar başlıca fiziksel ve fizyolojik olmak üzere büyüme ve gelişme evresi içinde davranışsal sorunların ön plana çıkmasıyla olmuştur. Toplumda yaşayan herkesin bu sorunların giderilmesine dair sorumluluk üstlenmesi gerektiği bildirilmiştir. 20 Kasım 1959’da Birleşmiş

Milletler Genel Kurulu'nda Çocuk Hakları Bildirgesi kabul edilmiştir. Bu bildirme on iki temel ilkedir oluşmaktadır bunlar başlıca;

- Bu bildirme ile tüm dünyadaki çocuklara ayırım yapılmadan; cinsiyet, din, dil, renk, ırk, devlet, kimlik vb. ayırım konusu olan her maddeden kaçınılmalıdır. Tüm dünya çocukları bu haklardan eşit şartlarda yararlanmalıdır.
- Çocuklar, fiziksel, ruhsal, zihinsel ve psikolojik olarak doğal ve sağlıklı ortamda yetiştirilmesi sağlanmalı, özel olarak korunmalı ve her çıkan yasada çıkarları ilk olarak korunmalıdır.
- Milliyet ayırmaksızın her çocuk doğduğu andan itibaren kimliği ve bir devlet vatandaşı olma hakkı vardır.
- Çocuğun doğumundan gelişme çağına kadar sağlıklı bir büyüme gerçekleştirmesine kadar güvenliği tam olmalıdır. Anneye ve çocuğa doğum öncesi ve sonrasında bakım ve koruma sağlanmalıdır. Bu bakımlardan en önemlisi tıbbi bakımdır. Sonrasında ise barınma, eğlenme, dinlenme gibi olanaklar sağlanmalıdır.
- Engelli çocuklara gerekli bakım tedavi ve eğitim sağlanmalıdır
- Çocuk gelişim çağına kadar fiziksel olarak büyüye bile psikolojik olarak da sevgiye ihtiyaç duyarlar. Kendini güvende hissetmek isteyen çocuklar anne ve babası ile birlikte yaşama güvencesi sağlanmalıdır. Gelişim çağına annesinden ve babasından ayrılan çocukların yaşamları gelecekte zor koşullar altında olabilmektedir. Ailelerin çocuk gelişimindeki sorumlulukları maddi yönden de olumsuz koşullar yaratmaktadır. Maddi olarak yetersiz olan ailelere toplum ve kurumlar destek sağlamalıdır.
- Çocuklara verilecek öncelik hak eğitim hakkı olmalıdır. Çocukların kendine özgü yeteneklerini belirlemek, toplumda bir birey olarak karar verme isteğini sağlamak, topluma faydalı bir üye olmasını sağlamak başlıca görevlerdir. Çocuklara verilen eğitim hakkının ilk aşamaları ücretsiz ve mecburi olmalıdır.
- Çocuklar olumsuz her durumda ilk korunacak ve kurtarılabilecekler arasında olmalıdır.
- Çocuklar kendi kendine karar verme çağına gelene kadar her türlü istismar, çocuktan faydalanma ve iş gücünden yararlanma gibi faktörlerden korunmalıdır. Toplumsal ahlaka uygun olarak belirli bir yaştan önce asla çalıştırılmayacak ve kişisel gelişimini engelleyecek her türlü durumlardan kesin olarak kaçınılacaktır.
- Gelişmiş bir toplumun temeli olan çocuklar, toplum içindeki her türlü ayrımcılık içeren konulardan (din, dil, ırk vb.) uzak tutulmalıdır. Bireyler arasındaki sevgi,

anlayış, hoşgörü enerjisini tatmalı ve kardeşlik duygusu ile toplumun temelini bilinçli ve sağlam bir şekilde atmalıdırlar.

Türk Çocuk Hakları Bildirgesi (1963)

Türk Çocuk Hakları Bildirgesi 28 Haziran 1963 tarihinde Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi ışığı altında Türkiye Milli Komisyonu 7. genel kurulunda kabul edilmiştir. Türk Çocuk Hakları Bildirgesinin temel maddeleri şu şekildedir:

- “Kamu kurum ve kuruluşların öncelik ve ilk amaçları çocuk haklarını tanımak olup, elinde bulunan imkanlar ile bu hakları gerçekleştirme sorumluluğuna sahip olmalıdırlar. Çocukların bakımlı ve düzenli yetiştirilmesi, eğitim düzeylerinin yeterliliği, ebeveynleri dışında ilgiyi ve her konuda yardımı sağlamak çocukların en doğal hakkıdır.”
- “Çocukların eğitim hakkı kesinlikle ellerinden alınamaz. On sekiz yaşına kadar her birey çocuktur. Bu durum ile on altı yaşına kadar hiçbir çocuk herhangi bir işte çalıştırılmaz.”
- “Eğitim ve öğretime devam edemeyen çocuklar için devletler belirli düzeylerde kurslar açmakla yükümlüdür. Bu kurslar çocuğun hayata dair bilgi ve beceri kazanabilmesi amaçlanmaktadır. Ebeveynlerin yeterli olmadığı durumlarda bu sorumluluk en yakın akrabalarına ve devlete düşer
- “Eğitim öğretime devam edemeyen çocuklar için açılan bu kurslar, resmi kurum ve kuruluşların iş birliği ile yapılmalıdır.
- “Engelli bireyler ve yaşam zorluğu çeken çocuklar için yaşam durumlarını göz ardı etmeyerek hayatlarına dair belli kazanımlar ve uygun bir meslek sağlamak gerekmektedir. Bu durumdaki bireylerin güçlü ve yeterli yetiştirilmesi ebeveynlerin ve devletin sorumluluğu altındadır.
- “Her devletin sorumluluğu çocuk haklarını korumak ve bu haklarla ilgili oluşturulacak yasaların geç kalmadan hazırlanıp uygulanması gerekmektedir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989)

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilmiştir. Çocukla haklarına dair ilk sözleşme olan 1924 tarihli Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi ve 1959 yılında yapılan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi bu sözleşmenin temelini oluşturmaktadır. Her sözleşme ve bildirgenin geçerli olduğu süre içerisinde farklı kapsam alanları oluşmuştur. Bu kapsam alanları çocukların karşılaştığı olumsuz durumlara engel

olamamıştır. UNİCEF raporlarına göre bu artıştaki temel maddeler şu şekilde sıralanmaktadır (Akyüz, 2000).

- Çocuk kavramı her ne kadar önemliyse, ailesi ile yaşayan çocuk kavramı da o derece önemlidir. Bunun sebebi yapılan araştırmalara göre 1959 ve 1989 yılları arasında 30 senede toplumun çocuk işçiliğinden yararlanma oranı 100 milyonu geçmiştir.
- Yine bu yıllar arasında yapılan araştırmalara göre bu 100 milyon çocuğun yarısı yetersiz şartlar altında yetişmekte ve aynı zamanda sağlıksız şartlar altında çalışmaktadır.
- Okul çağına gelmiş binlerce çocuk okula gidememekte ve her sene yaklaşık 4 milyon çocuk, hastalığı tedavi edilmediği için hayatını kaybetmektedir.
- 5 yaşın altında ortalama 155 milyon çocuk yoksulluk düzeyinde yaşamakta ve yine milyonlarca çocuk istismar, şiddet ve kötü muameleye maruz bırakılmışlardır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin dünyada özgürlük, adalet ve barışı temel alarak insanlığın doğuştan yetişkin çağa kadar geçirdiği süreyi çocuk olarak adlandırıp ve çocukların da toplum içerisinde eşit hak ve özgürlüklere sahip olduğunu ilan etmişlerdir. Bireylerin insan olarak taşıdığı değerler bir kez daha doğrulanmış ve insanlığın her koşulda daha iyi bir yaşam sürecini sağlamada büyük bir kararlılık sergilemiştir. Uluslararası yapılan tüm sözleşmeler de insan hakları ön plana çıkmaktadır. Tüm insanlar birbirinden ayırım yapılmaksızın birçok hak ve özgürlüklere sahiptir. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensen Beyannamesi'nde din, dil, etnik köken, cinsiyet, toplumsal ve siyasal görüş ve kişinin olumsuz durumlarından kaynaklanan ayrımlar gözetilmeksizin bu hak ve özgürlüklerden tüm insanların faydalanması gerektiğini kabul etmiştir. Birleşmiş Milletler, tüm bireyleri kapsayan bu beyannamesinde çocukların özel ilgi ve yardım hakkı olduğunu ilan etmiştir. Toplumun temelini oluşturan çocukların gelişim aşamasındaki yaşadığı olumsuz durumlar, toplum temelini sarsacak birtakım sıkıntıları da beraberinde getirmektedir. Bu kapsam da aileler doğal yaşam ortamları içerisinde kendilerine düşen sorumlulukları da yerine getirmelidir. Böylece çocukların kişisel korumaları ve yardım görmesi zorunluluğuna inanılmış olup, çocuğun kişisel gelişiminin mutlu, sağlıklı, sevgi anlayışı içerisinde olması ve bir aile ortamında gelişiminin tamamlanması esas alınmıştır. Çocuğun toplumda bireysel bir yaşam sürmesinde gerekli koşulların sağlanması, hoşgörü, özgürlük, eşitlik ve dayanışma ruhu ile yetiştirilmesi önem arz etmektedir (Anonim, 2022a).

Çocuğa özel bir ilgi gösterme gerekliliğinin, 1924 tarihli, Cenevre Çocuk Hakları Bildirisi'nde, 20 Kasım 1959 tarihinde yapılan Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Kurulunca kabul edilen Çocuk Hakları Bildirisi'nde belirtildiğini ayrıca UNESCO Türkiye Milli

Komisyonu Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan 1963 tarihli Türk Çocuk Hakları Bildirgesi ile birlikte Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde, Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi 23 ve 24. maddelerinde belirtilmiştir. Ayrıca Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme 'de (özellikle 10'uncu maddesinde) çocukların esenliği ile ilgili uzman kuruluşların ve uluslararası örgütlerin kurucu ve ilgili belgelerinde tanındığını bilinmektedir. Toplumun en temel yapıtaşı olan çocukların yaşadığı çevre ve bulundukları aile ortamı gelişim için oldukça önem taşımaktadır. Birçok çocuk yaşadığı olumsuz durumlar nedeni ile özel ilgi, yardım ve korunmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Çocuklar ile sağlanan pozitif iletişim, onlar için yaşadığı çevre ve toplum kültürüne uyum sağlamasına yardımcı olmaktadır. Her ülkedeki, özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki çocukların yaşama koşullarının iyileştirilmesi için uluslararası iş birliğinin taşıdığı önemin bilincinde olarak başlıca kurallar üzerinde anlaşmaya varmışlardır (Anonim, 2022b).

1989 Tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesine dair bazı maddeler şu şekilde sıralanmıştır.

Çocukluk süresi

Eski dönemlere bakıldığında çocukluk kavramının yetişme çağına kadar sürekliliği belli olmadığı gibi net bir sonuç kazanmamıştır. Çocukluk süresi her toplumda farklı şekilde değerlendirilse de BM Çocuk Hakları Sözleşmesinde bu süre Madde 1' de belirtilmiştir.

“BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre çocukluk süresi; çocuk adına herhangi bir kanun çıkarılmadığı sürece ve erken yaşta reşit olma durumu haricinde on sekiz yaşına kadar her birey çocuktur.” (Madde 1)

Ayrım ve tarafsızlık ilkesi

Toplumda çocukların her dönemde farklı koşullarda değerlendirildikleri bilinmektedir. Bu koşullar etnik köken, ırk, din, dil, renk, cinsiyet gibi temel kavramlardan oluşmaktadır. Eski dönemlerde sadece erkek çocukların değerli kılındığı, eğitim koşullarının sadece erkeklere tanındığı, kız çocuklarının toplumda yetersiz olarak gösterildiği ve ayrıca çocukların bir yetişkin gibi yaşam sürebileceği düşünülürdü. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 2' de ayrım gözetmeden çocuk haklarının savunulacağı bildirilmiştir.

“Bu sözleşme uyarınca taraf devletlerin, sözleşmede var olan ve çocuk hakları kendi yetkisinde olan her çocuğa, ebeveynlerinin veya yasal emanetçilerinin sahip oldukları etnik köken, dil, din ve sosyal-siyasal görüş sebebi ile hiçbir ayrıma gözetilmemesi ve olası bir ayrım durumunda cezai yaptırım uygulanması yapılmaktadır. Taraf Devletler çocuğun böyle bir

durum ile karşılaşması durumuna hızlı bir şekilde müdahale eder ve bu durumlar karşısında korunması için gerekli önlemleri almaktadır.” (Madde 2)

Çocuğun gelişmesi ve yaşama hakkı

Toplumdaki her birey gibi çocuklarında yaşama ve gelişme hakkı vardır. Kişilerin, ailelerin, kurum ve kuruluşların ilk ve temel amacı çocukları korumaktır. BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde çocukların yaşama ve gelişmesi hakları ile alakalı şu maddeler belirtilmiştir.

“Bu sözleşme uyarınca Taraf Devletler, çocuğun doğumdan itibaren gelişimini ve yaşam hakkını taahhüt ederler. Çocuğun temel yaşamını sürdürmesi ve gelişimini tamamlaması için mümkün mertebede çaba gösterirler” (Madde 6).

Kimlik durumu

Çocuğun doğumundan itibaren ona özgü hakları da ön plana çıkmaktadır. Bu haklardan en temeli isim ve kimlik hakkıdır. Devletlere bu konuda hızlı bir şekilde çocuğun kimlik ile tanıştırılması ve onu her zaman koruması BM Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 8’ de belirtilmiştir.

“Bu sözleşme uyarınca Taraf Devletler yasalar dahilinde her çocuğun kimlik hakkını korumayı ve herhangi bir yasadışı müdahalelerde bulunmamayı taahhüt ederler. Çocuğun kimlik hakkından yoksun kalması durumunda Taraf Devletler hızlı bir şekilde çocuğun kimliğine kavuşmasını ver her türlü korunmasını sağlarlar.” (Madde 8)

Düşünce özgürlüğü

Toplumda her bireyin sahip olduğu özgür haklardan bir tanesi de düşünce özgürlüğüdür. BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 13. Maddesinde her birey gibi çocuklarında düşünce özgürlüğü haklarına sahip olduğu belirtilmiştir.

“Bu sözleşme uyarınca her çocuk bulunduğu bölge ve kent sınırlarına bağlı kalmaksızın kendi doğal düşüncelerini söyleme hakkına sahiptir. Toplum ahlak yapısına bağlı kalarak, toplumsal düzenin korunması ve diğer bireylerin haklarına saygı duyulması gerekmektedir. Bu koşullar sağlanmadığı takdirde, birtakım sınırlandırmalar konu olabilir.” (Madde 13)

Engelli çocuk hakları

Engelli çocuklar kavramı birçok konuyu içine almaktadır. Yetersizlik, özürlülük gibi anlamları da olan bu kavram birçok konuda da çeşitlilik göstermektedir (Çağlar, 2011). Dünya

Sağlık Örgütü (DSÖ), bu kavram karmaşasını önlemek, çeşitli disiplinler ve bilim alanlarında sağlık ve tıbbi bakımla ilgili dünya çapında iletişimi sağlayan standart, ortak bir dil oluşturmak amacıyla uluslararası çeşitli sınıflandırmalar geliştirmiştir. Engelli bireylerin doğumundan itibaren yaşamın her alanında eşit katılımı beklenmektedir. Bu bireylerin bağımlı olmadan yaşama olanaklarına kavuşturulması ve eşit haklara sahip olmaları istenmesine rağmen, bu haklara ulaşma ve kullanmada yetersiz bir grup oldukları belirlenmiştir (Çağlar 2011; Şişman 2011). BM Çocuk Hakları 23. maddesinde engelli çocukların hakları belirtilmiştir. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi 23. maddesinde engellilere açıkça yer veren tek sözleşme olma niteliğini taşımaktadır.

“Bu sözleşme uyarınca Taraf Devletler, engelli, fiziksel ve zihinsel kusuru olan her çocuğun toplumdaki yaşam düzenine katılmalarını, toplumda gösterilen saygının korunmasını ve kişisel güvenlerinin sağlanmasını taahhüt ederler. Engelli çocukların bakımını sağlayan ebeveynlerine veya vasilerine eldeki kaynakların yeterliliğinde ve başvuru üzerinde özel yardım ve teşvik sağlanır. Bu teşvik ve yardımlar, ailelerin maddi durumlar göz önüne alınarak ücretsiz sağlanır. Engelli bireylerin, hayatını sürdürebileceği mesleki eğitim, özel bakım hizmetleri, rehabilitasyon hizmetleri ve hazırlık programları ile toplumla bütünleşecek ve bireysel gelişim eksiksiz bir şekilde tamamlanacaktır.” (Madde 23)

Çocukların sağlık hakları

Sağlık hakkı çocuk için anne karnında başlar. Dünyaya geldikten sonra yaşam boyu devam eden en doğal ve en önemli haklardan biridir. Toplumsal yaşam içerisinde sağlığın korunması hukuksal düzenlemeler ile bireylerin yaşamlarını sürdürebilmesi için sağlık hakkı zorunlu bir faktördür (Büyükkaragöz, 2005). BM Çocuk Hakları Sözleşmesi 24. Maddesinde çocukların sağlık hakkı belirtilmiştir.

- *“Bu sözleşme uyarınca Taraf Devletler, toplumdaki her çocuğun en iyi düzeyde sağlık hizmetlerinden faydalanmasını taahhüt eder. Toplumdaki hiçbir çocuğun sağlık hizmetlerinden yoksun bırakılmamasını sağlar ve bunun için çaba gösterirler. Taraf Devletler, çocukların sağlık hakkının uygulanmasını sıklıkla takip eder ve özellikle çocuk ölüm oranlarının düşürülmesini, bütün çocukların tıbbi yardımdan faydalanmasını, çevresel etkiler olan kirli çevre etkilerinin azaltılmasını, temel beslenme ihtiyacı olan yiyecek ve içeceklerin sağlıklı ve temiz olmasını, yetersiz beslenme sonucu oluşan hastalıkla mücadeleler gibi durumları göz ardı etmemektedirler. Taraf Devletler, sağlık hakkının tam olarak gerçekleştirilmesini tam anlamıyla sağlamak için karşılıklı sözler verirler ve bu konuda gelişimini henüz tamamlamamış ülkelerin gereksinimlerini değerlendirmektedirler.” (Madde 24)*

Dünyada Çocuk Olmak

İnsan doğasında geçmişten günümüze yaşanan sorunlardan çocuklar büyük bir oranda etkilenmiştir. Her toplum kendi yüzyılı içerisinde farklı sorunları ve bu sorunlar ile çözümleri oluşturmaya çalışmıştır. Albert Camus, 17.yüzyılın matematik, 18.yüzyılın doğa bilimlerinin, 19. yüzyıl biyolojinin, 20.yüzyılın ise korku çağı olarak tanımlamıştır. Bu yüzyıllar içerisinde yaşanan sosyal krizler, adaletsizlik durumları, geleneksel değerlerin yok edilip tamamı ile yozlaşan toplum bizleri çok farklı bir çağa getirmiştir. Bu krizlerden en çok etkilenen kesim ise çocuklar olmuştur. Bu bağlamda sebepleri farklı olsa da sonuçları çocukların mağduriyetine yol açan unsurların ele alındığı, 21. yüzyılın küreselleşen dünyasında çocuk olmanın ne demek olduğunu ve çocukların maruz kaldığı hak ihlallerini gözler önüne sermeyi amaçlamaktadır. Toplumların gelişmesi ve ilerlemesi için toplumun temeli olan çocukların maruz kaldığı her olumsuz durum geleceğe yönelik umutların bitişine yol açacaktır. Geleceğe dair bir umut olmaması ise anlamlı bir yaşamı ifade etmez. Bu bölümde yaşadığımız yüzyıl içerisinde çocukların maruz kaldığı küresel boyuttaki olumsuz durumlar; istismar, yoksulluk, fiziksel ve psikolojik baskı ve yasal hak ve hürriyetlerden yararlanamama gibi durumların dünya çapında incelenecektir (Anonim, 2018a).

Günümüzde tüm insanlığın gözleri önünde gerçekleşen ülkeler arası şiddet yaygınlaşmıştır. Bu küresel şiddetlerden çok etkilenen toplumlar olmuştur. Toplumun en savunmasız olan çocuklar içinse bu durum geleceğe dair tüm umutları bitirmektedir. Devletlerin birbirlerine karşı uyguladığı bu psikolojik şiddette insanlığın yaşadığı en zor dönemlerden geçtiği bilinmektedir. Suriye de gerçekleşen iç savaş, Kafkasya halklarının yaşadığı zor durumlar, Irak'ta yaşanan işgaller, Filistin de yaşanan çözümsüzlük bu dönemde yaşanan başlıca küresel sorunlardır (Anonim, 2018b).

Dünya genelinde ülkeler arasında gerçekleşen bu çatışmalarda sivil halk ve savunmasız çocuklar büyük oranda zarar görmektedir. Devletler arasındaki bu politik anlaşmazlıklar ile savaşlar meydana gelmektedir. Bu savaşlar çocukların yaralanmalarına, sakat kalmalarına ve hayatlarını kaybetmelerine bile yol açmaktadır. Örneğin soğuk savaş döneminde 100 bini aşan çocuğun hayatını kaybettiği ve 3 milyona yakın çocuklarında psikolojik ve fiziksel olarak yaralanmalarına neden olmuştur (Pearn, 2003).

Ülkeler arası çatışmalar ile ülkelerin de kendi içerisinde yaşadığı iç çatışmalar sivil halk ve çocukların olumsuz etkilenmesine neden olmuştur. Örneğin Demokratik Kongo Cumhuriyetinde yaşanan iç savaşta 3 milyona yakın çocuk iç savaşın etkisiyle sağlıklı, yetersiz beslenme ve elverişsiz ortamlar sebebiyle hayatını kaybetmiştir (Anonymous, 2013).

Ülkeler arası çatışmalara örnek olarak ABD ve Pakistan arasında yaşanan çatışmalar 2004-2009 yılları arasında yaklaşık 129 çocuk hayatını kaybetmiş olup, 2009-2016 yılları arasında ise bölgedeki çatışmaların şiddetlenmesi sebebiyle bu oran 78 kişi olarak belirlenmiştir (Anonymous, 2017).

Yemen’de yaşanan iç savaşta ülkede yaşayan sivil halk ve çocuklar üzerinde ciddi bir insani kriz oluşturmuştur. 10 binden fazla gerçekleştirilen hava saldırılarında yaklaşık, 5 bin çocuk ciddi bir şekilde yaralanmış ve hayatını kaybetmiştir. Ülkede yaşanan bu insani dramda çocuk haklarının ihlalleri de yaşanmaya başlamıştır.2016 yılından itibaren 2 bine yakın çocuk hakları ihlallerine maruz kaldığı ve milyonlarca çocuğunda acil yardıma gereksinim duyduğu ve yaklaşık 500 bin çocuğun öğrenim hayatına devam edemediği bildirilmiştir (Anonymous, 2018a).

UNICEF’in Dünya Çocuklarının Durumu Raporuna göre (2017), zor şartlar altında yaşayan çocukların mağduriyetleri giderilmediği sürece 2030 yılına kadar, sağlıklı koşullar altında yaşayan çocukların, hayatını kaybetme oranı 69 milyona çıkacağını belirtmiştir. Toplumda yoksulluğun giderek artıp yaklaşık 167 milyon çocuğun bu şartlar altında yaşaması, istismar oranlarının ciddi bir oranda yükselmesi ve çocuk evliliklerinin artacağı bildirilmiştir. Dünyada ‘Çocuk Dostu Kent’ süreci Tablo 1’ de gösterilmiştir (Aydoğan, 2020)

Tablo 1. Dünya’da ‘Çocuk Dostu Kent’ Süreci (Aydoğan, 2020)

Yıl	Dünya’da Çocuk Dostu Kent Süreci
1924	Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi Yayınlandı
1946	UNICEF kuruluş yılı. (BM Uluslararası Çocuk Yardım Fonu)
1948	Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi
1959	Birleşmiş Millet Çocuk Hakları Bildirgesi
1976	Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı
1979	Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuk Yılı İlanı
1987	Brundtland Raporu yayınlandı.
1989	Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme
1990	Birleşmiş Milletler Dünya Çocuk Zirvesi
1992	Rio Konferansı düzenlendi. İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, BM Çölle Mücadele Sözleşmesi ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi
1996	Habitat 2 Konferansı ve UNICEF Çocuk Dostu Şehirler Girişiminin Kuruluşu.
1997	Rio+5 Konferansı Düzenlendi
2000	2. Dünya Su Forumu düzenlendi. BM Bin Yıl Kalkınma Hedefleri, UNICEF Çocuk Dostu Şehirler Girişimi Sekreteryası Kuruluşu.
2002	Sürdürülebilir kalkınmalar üzerine Dünya Zirvesi organize edildi. Rio+10 Konferansı Düzenlendi.
2008	G8 Zirvesi düzenlendi. Çocuk Dostu Şehirler Konferansı Düzenlendi.
2012	Rio+20 Konferansı
2018	UNICEF tarafından yayınlanan Çocuklara Çocuklar için Sürdürülebilir bir kentsel geleceği şekillendirme isimli el kitabının yayınlanması

Türkiye’de Çocuk Olmak

Türkiye son zamanlarda yapılan istatistiksel verilere göre genç bir nüfusa sahiptir. Nüfusunun yaklaşık yüzde 31,1’ i 18 yaş altında olup bu oran kişi sayısına vurgulandığında da 22,6 milyon olarak değerlendirilmiştir. Türkiye’ de çocukların büyük bir kısmı ailelerinin yanında büyüyüp gelişirler. Çocuk haklarının büyük bir bölümüne sahip olan çocuklar beslenme hakkını, temel sağlık hizmetleri ve eğitim hakkını önemli düzeyde kullanırlar. 1998-2003 yılları arasında 5 yaşından küçük çocukların ölüm hızı bin doğumda 61 iken bu oran 2003-2008 yılları arasında her bin canlı doğumda 24’e düşmüştür. Çocukların sağlık haklarından

yararlanmada önemli ilerlemeler yaşanmıştır. Türkiye de eski dönemlere bakıldığında eğitim düzeyi daha düşük olduğu bilinmektedir. Ayrıca eğitim konusunda kızlara yapılan ayrımcılık son zamanlarda tamamıyla azalmış ve okullaşma artık her dönemde tüm çocuklara eşit şartlarda sunulmaya başlanmıştır. Ekonomik kalkınmanın etkisi ile bu iyileşmeler Türkiye de çocuğa tanınan hakların ileri seviyede düzeldiği ve yaşam kalitelerinin daha da arttığı gözlemlenmiştir. Kamu kurum ve kuruluşların hizmet standartları gereği çocuk işçiliği, çocuğa şiddet ve her konuda katılım haklarının savunulması gerekmektedir. Toplum içerisinde yaygın olan cinsiyet kalıpları genellikle kız çocuklarına karşı olumsuz etkisi olmuştur. Bu durum kız çocuklarının gelecekteki hayatlarından daha düşük beklentilere ve eğitim konusunda sınırlandırmalara yönelmiştir. Engelli çocuklar ise birçok konuda hayata karşı güçlük ve ayrımcılıklar ile karşılaşmaktadır. Geçtiğimiz süre boyunca kentlerde yaşanan düzensiz planlamalar çocukların açık alan kullanımını etkilemektedir. Her çocuk yaşadığı bölgede kendini güvende hissetmesi gerektiğini bilir. Toplumdaki sosyal, kültürel ve fiziksel değişimler çocukların yaşam standartlarını önemli ölçüde farklılaştırır. Çocuklar üzerinde bu durum bireysel, ailesel ve toplumsal konuların yanı sıra gelişimlerini de önemli ölçüde etkilemektedir. Türkiye'nin doğu kesimlerinde özellikle kırsal alanlarda yaşayan çocuklar farklı bölgelerdeki diğer çocuklar ile aynı imkanları paylaşamamaktadır. Özellikle eğitim, sağlık ve beslenme gibi temel ihtiyaç hakları olarak bilinmektedir. 1999-2008 döneminde 5 yaş altı ölüm hızı ülke ortalaması olarak 1000 canlı doğumda 33 iken doğuda 50, kırsal kesimde ise 43'tür ve bu da ülke ortalamasının 14 puan altı demektir. İki yaşındaki çocuklara arasında tam aşılama oranı yerel bölgelerde ve Doğu'da yalnızca yüzde 60 seviyesindedir. Doğuda 5 yaş altı yüzde 20,9'u yaşlarına göre kısadır – ülke ortalamasının iki katı. Daha ayrıntılı veriler ayrıca il ve ilçeler arası farklılıkları da ortaya koyacaktır. Bu arada, ilköğretim çağındaki çocukların yüzde 2'si okul dışındadır; kimileri okula geç başlamaktadır ve kız çocukların özellikle 6-8 sınıflarda devamlılık sorunu vardır. Bu eşitsizliklerin altında coğrafi, ekonomik ve kültürel nedenler yatmaktadır. Ücra ve kırsal bölgelerde, özellikle yörelerde ve hızla büyüyen kent mahallelerinde eğitim ve sağlık hizmetlerinde donanım ve personel yetersizlikleri görülmektedir. Her ülkede görüldüğü gibi toplumsal yoksulluk, kentleşme, üretimin azalıp tüketimin fazlalaşması çekirdek aile ve en önemlisi çocukları ciddi oranda etkilemektedir. Çocukların sokak yaşamı ve çocuk işçiliği giderek artmakta olup şiddet ve yabancı madde bağımlılığı da en büyük sorun haline gelmeye başlamıştır. Türkiye'de 'Çocuk Dostu Kent' süreci Tablo 2' de gösterilmiştir (Aydoğan, 2020)

Tablo 2. Türkiye’de ‘Çocuk Dostu Kent’ Süreci (Aydoğan, 2020)

Yıl	Türkiye’de Çocuk Dostu Kent Süreci
1868	İslahevlerinin Kuruluşu.
1873	Şefkat Yuvası (Darüşşafaka) Kuruluşu.
1896	Bakım Yurtları (Darülaceze) Kuruluşu.
1915	Yetim Çocuklar için Bakım Evleri Darüleytamların Kuruluşu
1919	Sanayi Gürbüzler Mektebi
1917	İstanbul’da Himaye-i Eftal Cemiyeti (HEC) Kuruldu.
1920	Anaokulları Kuruluşu ve Çocuklar Kasabası Kuruluşu
1921	Ankara’ da Himaye-i Eftal (HEC) Kuruldu ve Ayrıca Çocuk Bahçeleri Kuruluşu. Çocuk Bayramı
1925	İlk Çocuk Bakım Yuvaları Kuruldu.
1927	23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak ilan edilmesi.
1929	Çocuk Haftası
1963	Türk Çocuk Hakları Beyannamesi
1979	BM Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuk Yılı İlan Edilmesi
1994	Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’nin TBMM tarafından kabulü
2010	KENTGES Çocuk Dostu Şehir Oluşturma Maddesi
2014	UNICEF Çocuk Dostu Şehirler Ülke Programı
2016	Çocuk Dostu Turizm Projesi ve 2016-2020 Çocuk Dostu Şehirler Ülke Programı

Son zamanlarda Türkiye’ de çocuklara karşı cinsel sömürü, kızlarda erken evlilik, töre cinayetleri, intihara zorlanma ve zararlı madde bağımlılıkları kaygı verici boyutlara ulaşmıştır. Bu riskleri ortadan kaldırmanın en iyi yolu anne ve babaların çocuk konusundaki eğitim ve becerilerinin arttırılması, toplumun çocuk hakları konusunda sürekli bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Kamu ve kurum ve kuruluşların somut politikalar geliştirip, gündemdeki olayları sıkı bir şekilde takip edip ve yasal bir çerçeve ile her konuda çocuklar desteklenmelidir.

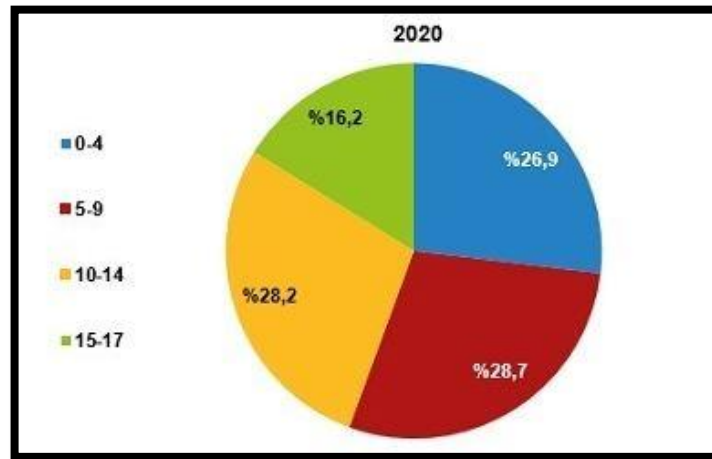
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistem (ADNKS) raporlarına göre; 2020 yılı son çeyreğinde Türkiye nüfusun 83 milyon 614 bin 362 kişi olarak tanımlanmış ve 22 milyon 750 bin 567 sini çocuk nüfusu oluşturmuştur. Çocuk nüfusunun cinsiyete göre dağılımı ise %51,3’ ünü erkek çocuklar, %48,7’sini de kız çocuklar oluşturmuştur. Birleşmiş Milletler (BM)’ in açıkladığı tanımlamalara göre; 2020 yılı sonu

itibari ile 0-17 yaş grubu aralığı %27,2 olarak belirtilmiştir. ADNKS raporları 2020 yılı sonu itibari ile en fazla çocuk nüfusu olan kent %45,3 ile Şanlıurfa olmuştur. Şanlıurfa ilini sırası ile %48,2 ile Şırnak ve %40,9 ile Ağrı izlemiştir. Türkiye’ de çocuk nüfusunun en az olduğu şehirler ise, %17,3 ile Tunceli, %18,1 oranı ile Edirne ve %18,7 ile Kırklareli izlemiştir (TÜİK, 2020). TÜİK, adrese dayalı nüfus kayıt sistemi aşağıdaki gibidir (Şekil 1).

Şekil 1. TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (TÜİK, 2020)

Türkiye’ de çocuk nüfusunun yaş dağılımı inceleyecek olursak; 2020 yılında 5-9 yaş grubu çocuk nüfusunun %28,7 sini oluşturmuştur. Bu oranı sırası ile %28,2 ile 10-14 yaş grubu, %26,9 ile 0-4 yaş grubu, %16,2 ile de 15-17 yaş grubu izlemiştir (Şekil 2).

Şekil 2. TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (TÜİK, 2020).

Kent ve Çocuk ile İlgili Temel Kavramlar

Kent nedir

Kentler kırsal bölgelerden ayrılan alanlar olarak tanımlanmaktadır. Genellikle ticaret, sanayi ve kamusal alanlar da çalışan nüfusun oluşturduğu ve tarımsal çalışmaların pek olmadığı yerler olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatüre göre kent tanımlamaları şu şekildedir.

Tekeli (2011) kenti teknoloji ile uyumlu olarak gelişen, nüfusun yoğunlaşması ile bir bütünlük kurulan ve tarımsal olmayan üretimlerin yapıldığı alanlar olarak tanımlamıştır. Keleş (2005) ise kentin ekonomiye bağlı olarak geliştiğini, toplumun bir düzen içerisinde büyüdüğünü belirtmiştir.

Yahyagil (1998) ise Kamu kurum ve kuruluşların bireyler ile etkileşiminden kaynaklanan toplumsal örgütlenmelerin kentlerdeki yoğunluğu kentleri oluşturan bir unsur olarak tanımlamış ve kentlerin belirli kurallar bünyesinde oluştuğunu belirtmiştir.

Kaypak ve Uçar (2018) kenti coğrafi açıdan toplumun yaşayabileceği bir alan, ekonomik açıdan üretim alanı, yönetsel açıdan yasama ve yönetim birimi, sosyolojik açıdan ise her bireyin özgür olduğunu ve kendine göre bir yaşam belirlemesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Tunçer (2011)'e göre ise kentler her toplumdan insanların olduğu ve birbirinden farklı kişisel özelliklere sahip büyük nüfus topluluğu olarak tanımlamıştır. Kentlerin; nüfus yoğunluğu, aile soy bağı, etnik köken, sosyal kültürel aktiviteler, dinsel yaklaşımlar, eğitim, adet ve yaşam tarzı açılarından değişimlerin yaşandığı yerleşim mekanları olduğunu söylemektedir (Kaya, 2017).

Toprak (1987) kentlerin tanımlanması güç bir kavram olduğunu dile getirmiştir. İnsanlığın ilk döneminden itibaren toplumların doğa ile baş başa kaldığı ve yaşamlarını idame ettiremeyeceklerini anlamalarıyla birlikte ortaya çıkan bir olgudur. Kentler kendi içerisinde birçok alana yoğunluk göstermiştir. Bunlar başlıca sanat, mimari, savaş sanatları, sosyolojik ve kültürel faaliyetler, ekonomik ilerleyiş gibi birçok konu kendi alanında gelişme göstermiştir. (Bumin, 2010). Dünyada her medeniyetten insanların oluşturduğu kentler, yaşamsal, toplumsal ve tarihsel farklılıkların da ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu farklılıklar her toplum kendine özgü geleneklerine göre de değişik anlamlar içeren isimlendirmeler de oluşturmuştur (Yılmaz ve Çiftçi, 2011).

Literatüre göre yapılan bu kent tanımlarının genel özeti yapılacak olursa, coğrafi olarak yerleşim yeri, ekonomik olarak çalışma alanı, sosyal ve kültürel olarak bir takım sivil toplum ve kuruluşların bulunduğu, bir yaşam alanı olarak tanımlanır. Kentler sadece nüfus yoğunluğuna göre değerlendirilmemelidir. Kentler her alanda insanların eşit şartlarda toplandığı kamusal bir alan olarak tanımlanmalıdır. Kent kavramı sadece fiziksel bir mekân olarak algılanmaması gerekir. Zamana bağlı olarak gelişen veya da gerileyen kentler kökten değişimlere de maruz kalabilmektedir. Kent odaklı çalışmalar yapılırken birçok meslek disiplinlere ihtiyaç olabilmektedir.

Hayta, (2016)' ya göre kent kavramının elimizde bulunan bilimsel veriler ile tek bir tanım ile anlatılabileceğinin mümkün olmadığını belirtmiştir. Bilimsel araştırmalar ışığında bazı araştırmacılar kentleri belirli kriterlere göre tanımlamıştır. Bu kriterler, ülkelerin coğrafi konumu, yüz ölçümü bakımından büyüklüğü, nüfus ve toplumsal altyapı gibi kavramlar olarak belirtmişlerdir. Bu tanımlar farklı kentlerdeki araştırmacılar ve zamana bağlı değişimlere uğrayarak farklılıklar göstermektedir (McGranahan ve Satterthwaite, 2014). Kent olgusunun ortaya çıkması ile birçok kavramda ortaya çıkmıştır. Bu kavramlar zaman içerisinde isim değişse de şu anda en çok kullanılan kavram kentleşme olarak literatüre girmiştir.

Kent kavramının tarihsel sürecini değerlendirecek olursak, eski tarihlerde avcı toplayıcılık yaygın olduğu ve doğa ile kolonici bir yaşam sistemi içinde hayatlarını idame ettirmişlerdir. Tarımsal sistemin eski dönemlerde de yaygın olması ile bu kolonili yaşam tarzı daha fazla materyale ihtiyaç duyduğu anlaşılmış olup yerini yeni mekanlara bırakma isteğini oluşturmuştur (Gardner, 2016).

Tarihteki kentsel yapılar ilk olarak din simgesi olan alanlar da toplanmaya başlamıştır. Geçmiş dönemde toplumlar tarım, avcılık ve toplayıcılık gibi doğa ile iç içe bir yaşam sergiledikleri için genellikle suya yakın yerler tercih edilmiş ve tahribatı engellemek için daha çok kale görünümlü surlarla çevrili alanlarda gelişim göstermiştir. Sanayi devrimi ile bu durum kendini modern kentlere bırakmıştır (Yılmaz ve Çiftçi, 2011).

Eski dönemlerde toplumların daha çok birlikte çalıştığı görülmektedir. Birçok düşünür kentlerle alakalı farklı görüşleri savunmuştur. Bookchin kentlerin ideolojiler ile yönetilmesi gerektiğini savunsa da çoğu düşünür kentlerin modern görünümlü ticaret girişim ile ön plana çıkmasını savunmuştur. Bu görüşlere göre kentler sanayinin etkisi ile ticari ve ekonomik faaliyetler ile ortaya çıktığı savunulmuştur (Bookchin, 1999). Başka bir düşünür olan Childe ise kentlerin oluşumu ile alakalı düşüncesi birçok araştırmacı için temel dayanak oluşturmaktadır. Childe'a göre, MÖ. 3000 yıllarında Mısır, Mezopotamya ve İndus vadisinde ortaya çıkan toplumsal değişim, kentsel devrim olarak nitelendirilmektedir. Childe'ın kentsel devrim olarak değerlendirdiği gelişmelerin, coğrafya ve toplumsal ilişkiler açısından, kentsel alanların Doğu medeniyetlerinde ortaya çıktığını göstermektedir (Childe, 1990). Kentleri belli kriterlere göre değerlendirecek olursak sosyolojik olarak taşıması gereken özellikler Erkan (2010) şu şekilde ifade etmiştir. Kentlerin kent statüsüne girmesi için belli bir nüfusa ulaşması gerektiğini, kırsal alanlara göre kentlerde yaşayan insanların eğitim seviyelerinin daha yüksek olması, toplumun belirli kurallar altında yaşaması gerektiğini, alt ve üst yapının tamamıyla belirgin bir düzeye ulaşması gerektiğini bildirmiştir. Yine aynı şekilde kentlerde toplumların refah seviyesinin yüksek olması için kırsala göre kentlerde sanayi teknoloji ve hizmet

sektörünün yüksek olması gerektiği bilinmelidir. Kentlerde yaşayan insanlar geleneksellikten uzaklaşmalı ve yenilikçi bir sisteme geçiş yapmaları gerektiği, kişi kamu kurum ver kuruluşların birlikte çalışması ve kişi refahı için belirlenen her kurala uyulması gerektiği bilinmelidir (Güven, 2016).

Kentleşme nedir?

Kentleşme sözlük anlamı olarak kentsel yaşam biçimlerinin gelişimi anlamını taşımaktadır. Başka bir anlamda ise dar alana yerleşen büyük nüfus yoğunluğu, fiziksel ve sosyal anlamda karmaşa ve toplumsal ilişki ağının büyümesi gibi temel anlamları vardır. Kentleşme kırsal alanlardan kentlere yaşanan göç ve kentlerde yaşayan bireylerinde etkisi ile ciddi bir nüfus değişimini meydana getirmektedir. Kentleşme kendi arasında bazı sınıflara ayrılmaktadır. Bunlar fiziksel ve işlevsel kentleşme olarak sınıflandırılabilir. Fiziksel kentleşme şehrin büyümesi, işlevsel kentleşme ise şehirde yaşayan insanların değişen davranışlarıyla alakalıdır. Kentleşme, sanayinin etkisi ile teknolojik yenilikleri de ortaya çıkarmıştır. Kent sayılarının artmasındaki en büyük etken ise ekonomik olarak daha fazla elverişli olmasıdır. İnsan gücünün en aza indiği kentlerde insanlar arası iletişim ve iş bölümü ayrımları insan davranışı ve ilişkilerinde büyük rol oynamaktadır (Başaran, 2008). Kentleşme ile insanların birbiri ile iletişim düzeyi daha çok gelişmiş ve sosyal kültürel alanda da daha yeni tarzlara geçiş yaşanmıştır (Niray, 2002). Geçmiş toplumlarda kolonici bir sistem düşünüldüğü zaman modern zamanda kentleşme ciddi bir toplumsal değişimin habercisi olarak görülmektedir. (Es ve Ateş, 2004). Bu yaşanan değişimler, sosyal ve ekonomik anlamda büyük bir oranda etkilense de toplumsal olarak insan davranışının da değiştiğinin ve yine aynı şekilde kente bağlı olarak kentleşmenin hızlandığı bilinmektedir (Yılmaz ve Çiftçi, 2011). Kentlerde kırsal kesimlerden farklı olarak belirli sektörlerde gelişme yaşanmıştır. Daha çok üretim, ticaret, sanayi ve hizmet alanında yoğunlaşan kentler nüfusun daha hızlı bir şekilde artmasına neden olmaktadır. Devletlerin kentlerde yaşayan topluma ekonomik yönden sağladığı destek kentleşmeye hız kazandırmıştır (İsbir, 1982). Modern toplumun gözdesi olan kentler, kentleşme sürecinin en büyük uygarlık başlangıcı olduğu kabul edilmektedir (Es ve Ateş, 2004). Ülkemizde 1927'de tüm nüfus içindeki oranı %16,4 olan kentli nüfus 1965'te %30'a, 1995'te ise %70'e ulaşırken kentleşme hızı oranı ise %5'e yaklaşmaktadır. Toplum bilimsel açıdan genelde bir değişme ve örgütlenmeyi içeren kentleşme sürecinin önemli bir fonksiyonel etkisi yukarıda da vurgulandığı üzere bir kent yaşam tarzının ortaya çıkması, yani kültürel sonuçlarıdır (Yahyagil, 2011).

Çocuk ve kent ilişkisi

Günümüz dünyasında teknolojinin ve sanayinin gelişmesi ile toplumun büyük çoğunluğu kentlerde yaşamaktadır. 2000’li yılların başında Asya ve Latin Amerika’da dünya çocuklarının yaklaşık yüzde 44’ü kentsel alanlarda yaşamaktadır (Tandoğan, 2014). Birleşmiş Milletler Nüfus Bölümü’ne göre ise kentlerde yaşayacak çocuk sayısının 2025 yılında her 10 çocuktan 6’sının kentlerde yaşayacağını bildirmiştir (UNDP, 2000). Kentleşmenin etkisi ile birçok toplum kırsalda yaşamını sonlandırıp kentlere göç etmeye başlamıştır. Bu hızlı, çarpık ve düzensiz kentleşme ile kentsel mekanlar yetersiz kalmış olup çocuklar üzerinde gelişim ve davranış tutumlarında değişimler meydana getirmiştir. Çocukların genellikle günlük yaşamlarının geçtiği yerler ev, bahçe ve okul olmakla birlikte, kenti yerinde öğrenme, kendini daha çabuk geliştirme, olgunlaşmanın etkisi ile disiplinli davranma ve yeteneklerini geliştirme olguları çocukların hem beden hem de fiziksel anlamda kendilerini düzenledikleri vurgulanmıştır (Uysal, 2015). Fiziksel çevrenin yetersiz olması çocuğun algısal ve bilişsel yönden mekân algısının değişmesine de neden olmaktadır. Örneğin yaşadığı çevre de gün içerisinde yapmış olduğu faaliyetler bunlar başlıca okula gidip gelme, oyun alanlarında zaman geçirme ve yaşadığı alanın çevresinde yapmış faaliyetler çocuklar üzerindeki mekân algısını olumsuz yönde etkilemektedir. James (2010)’ e göre Çocuk ve kentsel mekanlar arasındaki ilişki son zamanlarda daha çok önemsenmeye başlanmış olup toplum içerisinde çocukların daha büyük bir rol oynamaları gerektiği savunulmuştur (Dursun, 2019). Toplumun kendisi gibi çocukluk kavramının da sosyal olarak inşa edildiği kabul edilmektedir. Toplumun temeli olarak görülen çocuklar bireysel unsurların göz önüne alındığı bilinerek gündelik mekanların da çocuk kimliği üzerinde etkisinin olacağı savunulmaktadır.

Kentsel mekanlar içerisinde çocuk odaklı yapılar oldukça önem taşımaktadır. Çocuk gelişimi, çocuk- kent bağlamına uyumlu projeler, ülkemizde ihtiyaç duyulan bir konu haline gelmeye başlamıştır. Çocuk kavramının daha aktif olduğu bir kent toplumsal anlamda daha adil bir yaşam demektir. Kentsel mekânlar çoğu zaman çocuğun ihtiyaçlarına, beklentilerine ve isteklerine cevap verememekte olup, çocuğa güvenilir alanlar sunamamaktadır. Çocuğun fiziksel, ruhsal, zihinsel, sosyal ve kültürel gelişimi için kentsel mekanlar önemli rol oynamaktadır. Ebeveynleri tarafından konutlarda kısıtlanan çocuklar, bir takım oyun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla konut yakın çevrelerine çıkarlar. Bu alanlar da ise çevre sakinlerinin fikir ve düşünceleri doğrultusunda yapılan çocuk oyun alanları, okul bahçeleri ve sokak alanları çocukların oyun ihtiyacını giderememektedir. Bu durum çocukların yaşam kalitesini düşürmektedir. Kentlerimizi çocuklar için daha uygun alanlar kurarak tasarlayabilirsek, toplum için daha elverişli olmaktadır. Çocukların yaşadıkları ortamların

"çocuk dostu"; olması gerekmektedir. Hem yönlendirici hem eğitici hem koruyucu ve hem de savunucu olması konusunda, kamu, kurum ve kuruluşlarına acilen bir eylem planı oluşturması gerekmektedir. Kentler çocukların her mevsimde aktif rol oynayabilecekleri yerler olmalıdır. Ülkemizde bölgesel olarak kışların daha ağır geçtiği yerler vardır. Genellikle kış mevsimine çocuklarımız evlere kapanıp asosyal bir hayat sürmektedirler. Ailelerinde bu durumlar karşısında alabileceği önlemler ise sadece haftada bir ya da iki gün AVM gibi kapalı alanlarda çocukların eğlenebileceğini düşünmektedirler. Kentlerimizde alternatif seçenekler olması dahilinde mevsimsel olarak kentsel mekanlarımız canlandırılabilir ve çocukların daha çok betonlaşmış kapalı alanlardan kurtarılması gerekmektedir (Özservlet, 2015).

Günümüzdeki kentsel yaşam içerisinde yaşamsal düzeyde eksikler aşağıdaki maddelerde incelenmiştir.

- Kentlerin tamamen zamanla yarışan bir dengede kurulmuş olması,
- Belirli kesimlere hitap eden tanımlı ve ayrılmış mekanların oluşması,
- Güvenlik problemi olan, insanların rahat hareket edemeyeceği ve herkesin yabancı olarak gördüğü yerleşim alanlarının oluşması,
- Yabancı olduğunu hissettiği durumlar ile büyük oranda karşılaşması
- Kent için olmazsa olmaz Yeşil alanların ciddi anlamda azaldığı,
- Çocukların tamamıyla toprakla ilişkilerinin kesilmesi
- Yerleşim alanlarının yatay mimariden uzaklaşıp daha çok dik ve betonlaşmış alanlara yönelmesi birtakım kısıtlamaları da meydana getirecektir.

Kamu kurum ve kuruluşların ayrıca yerel yönetimlerin, çocuk haklarını koruyacak ve destekleyecek olan temel maddeler aşağıda verilmiştir. Bu maddeler UNİCEF merkezli hazırlanan 'Çocuk Dostu Kent' kavramı üzerine hazırlanmıştır.

- Bulundukları bölge ve yaşadıkları kent hakkında, çocuk katılımını önemseyip karar verici bir anlayış gösterilmelidir.
- Çocukların fikir ve düşünceleri önemsenip, yaşadığı bölgede olmasını istediği hususlar hakkında düşüncelerini paylaşmalıdır.
- Çocuk katılım oranının artırılması ve toplumsal hayata katılımı sağlanmalıdır.
- Çocuk ve çocuk gelişimi için en önemli kavram eğitim öğretime ulaşım ve en temel prensiplerden olan sağlık hakkına erişmesi gerekmektedir.
- Bulunduğu bölge durumuna göre, yiyecek ve içecek ürünlerinin temiz olması gerekmektedir.
- Her türlü çocuk şiddeti ve istismara karşı korunmaları

- Yürüme mesafesinde olan tüm alanlarda kendini güvende hissetmesi,
- Akranları ile güvenli bir ortamda görüşüp oyun oynamaları sağlanmalıdır.
- Çevrede bulunan sessiz dostlarımız hayvanlar ve tabiatımızın vazgeçilmezi bitkiler ile yeşil bir çevreye sahip olmaları sağlanmalıdır.
- Bulunduğu bölgenin temiz bir alan olup kirlilikten uzak olması gerekmektedir.
- Toplumsal faaliyetlere çocuk bireylerinde aktif bir şekilde katılımı sağlanmalıdır.

Kentleşmenin çarpık ve düzensiz olması yukarıda belirtilen sorunları da beraberinde getirmektedir. Her çocuk gelişimden ergenlik dönemine kadar çevre ile ilişkisinin kesilmesini istememektedir. Yeşil alandan, topraktan, uzak kalan çocuğun hayal dünyasında bir bölüm daima eksik kalacaktır. Kentlerimiz çocuklarımızın geleceği için planlamasının doğru bir biçimde yapılması gerekmektedir. Çocuğun toplum içerisinde bir birey olarak fiziksel gelişimi ve toplumsal anlamda sosyalleşmesi, çevresinde bulunan mekanlar ile doğrudan bağlantılıdır. Fiziksel çevre ile bu mekanlar ‘Çocuk’ bağlamında birbirini desteklemektedir (Tandoğan, 2014; Yalçınkaya, 2015).

Çocuk dostu kent girişimi

1900’lü yılların başında yükselen çocuk ve çocukluk kavramı, ulusal ve toplumsal anlamda birçok meslek disiplinin ortak konusu olmaya başlamıştır.

Çocuk Dostu Kentleşme girişimi, UNICEF ve Birleşmiş Milletler tarafından 1996 yılında gerçekleştirilen Habitat II konferansında, çevre sağlığı, demokratik bir toplum ve siyasiler tarafından iyi bir idarenin çocuk üzerindeki refah seviyesini en üst seviyeye çıkaracağını savunmuştur. Dünyada ve ülkemizde Çocuk Dostu kentleşme girişiminde ciddi bir büyüme yaşanmıştır. Ülkenin yerel ve bölgesel idare amirlerinin en büyük aktör olarak görüldüğü çocuk dostu kentler girişimi, bugün 30 ülkede milyonlarca çocuğa ulaşmıştır (Parlak, 2019). Çocuk ve kent kavramları ile alakalı evrensel boyutta birçok araştırma, çalışma ve sözleşmeler yapılmıştır. Bu sözleşmelerden en önemlisi Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmedir. 1989 yılında imzalanan bu sözleşme ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramının en önemli belgeleri arasında yerini almıştır. BM’ nin uluslararası alanda birçok çalışmalara katılımı ayrıca düzenledikleri seminer ve konferanslar ile ‘Çocuk’ kavramını doğrudan ve dolaylı olarak benimsemiştir.

Çocukların da toplumda diğer bireyler gibi hak sahibi olduklarını ulusal ve bölgesel tüm alanlarda hukuk süreçlerinin takip edilmesi fikri ilk defa 1900’lü yıllarda ortaya çıkmıştır. Dünya savaşlarından en çok kadın ve çocukların etkilenmesi bu sürecin hızlanması için daha önemli bir hale gelmiştir. Çocuk haklarına dair ilk bildirge 1924 yılında, Cenevre Çocuk

Hakları Bildirgesi olarak ortaya konmuştur. Bu bildirgede çocukların yaşama, gelişme, koruma ve katılım haklarını içeren 5 ana madde içermektedir.

1924 yılında imzalanan ‘Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi’ ikinci dünya savaşından sonra tekrardan gözden geçirilmesi gerektiği düşünülmüş ve böylece, BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi 1948 yılında kabul edilmiştir. Ancak bu beyanname de çocuk hak ve taleplerinin beklenilenin aşağısında bulunduğu için bu bildirme de tekrardan düzenlenmesi gerektiği savunulmuştur. Bu nedenle BM geniş kapsamlı bir bildirme daha yayınlamıştır. Bu bildirme, 1959 yılında hazırlanan ‘Çocuk Hakları Bildirgesi’ olarak kayıtlara geçmiştir. Bu bildirme de çocuk haklarına yönelik birçok konu ele alınmıştır. Bunlar kısaca; çocuğun gelişim evresinden yetişkin çağa kadar sakıncalı olan her durumdan korunması, ebeveynlerin desteği ile bakımı ve güvenliğinin sağlanması, her birey gibi çocuklarında bir toplumda birey olarak eşit şartlardan faydalanması, yetişkin çağa kadar istek ve taleplerin sağlanması, milliyet, isim ve kimlik hakları, devletin sağladığı sosyal imkanlar ve güvencelerden faydalanması, eğitim öğretim haklarının sağlanması, engeli olan her çocuk için tedavilerinin sağlanması gibi bir çok konu ele alınmıştır. Bu bildirgelerden en kapsamlısı ise 1989 yılında yayınlanan ‘BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmedir’ Bu sözleşme 1990 yılında yaklaşık 20 ülkenin imzası ile toplumsal yürürlüğe girmiştir. Toplam da 193 ülkenin de onayı ile 54 maddelik geniş kapsamlı bir sözleşme planlaması yapılmıştır. Bu sözleşmenin en temel prensibi 18 yaşına kadar her çocuğun çocuk haklarına bağlı olduğu ve din, dil, ırk, köken ve milliyet ayrımı yapmaksızın tüm çocukları kapsayan detaylı bir sözleşmedir (Anonim, 2009).

Çocuk Dostu Kentleşme girişiminin temel amacı, çocukların yaşadığı çevre, bulunduğu kent ve ülke kapsamında çocuk haklarının korunması, yerel, bölgesel ve ulusal boyutlarda gözetilmesi sağlanmalıdır. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ile yerel yönetimlerin birtakım sorumlulukları da yerine getirmesi gerekmektedir. Bunlar; gelişim çağında olan her bireyin yaşam koşullarını en yüksek seviyede tutup, risk oluşturan olumsuz durumları ise en az seviyeye indirmek ve bu durumların yaşanmaması için önlemler alınması gerekmektedir. Alınacak bu önlemler yerel yönetimlerde daha yaygın bir hale gelip, çocuk dostu bir kent ve çocuk dostu bir dünya için gerekli adımlar atılacaktır (Topsümer vd. 2009).

Bölgesel ve ulusal anlamda Çocuk Dostu Kent Girişimi’nin yapısı farklı olsa da bu girişimin temel amaçları şu başlıkları içermektedir (UNICEF, 2018a).

- UNICEF ülkeler içinde genel kontrol merkezi veya Ulusal-Bölgesel Komite ile yerel yönetim veya kamu kurum ve kuruluşların arasında çocuklar için bir kontrol bildirisi sunulmalıdır.

- Genel bir ana bağlam oluşturularak, çocukların doğumdan ve gelişimlerinin izlenebilmesi için çocuk haklarının mevcut analizi sağlanmalıdır.
- Bölgesel alanların UNICEF tarafından ‘Çocuk Dostu Kent’ olarak tanınması için, açıkça belirtilen kriterlere uygunluk sağlaması ve Çocuk dostu kentleşmeye dair eylem planının geliştirilmesi ve onaylanması planlanmalıdır.
- Gerekli eylem planları geliştirildikten sonra uygulama aşaması başlatılmalıdır.
- Genel olarak uygulamadan sonra taslak değerlendirilmesi ve eksiklerin giderilmesi gerekmektedir.
- ‘Çocuk Dostu Kent’ olarak resmen tanınması için UNICEF tarafından kararlaştırılan (1-5) süre içerisinde, ‘Çocuk Dostu Kentleşme’ girişimine üyelik hakkı verilmesi gerekmektedir.

Çocuğun gelecekte yaşadığı kentte her konuda söz sahibi olması, doğumundan ve ergenlik çağına kadar fiziksel ve sosyal gelişimlerinin tamamlanması için ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramı büyük önem taşımaktadır. Çocukların kendilerini güvende hissedebilecekleri alanlar oluşturmayı amaçlayan bu kavram çocuk-çevre ilişkisinin de gelişimden büyük rol taşımaktadır (Churchman, 2003). Çevre ve çocuk ilişkisi çocuklar için psikolojik olarak da büyük bir kazanç sağlamaktadır. Sağlıklı bir kentte yaşamlarını sürdüren çocuklar, zihinsel ve psikolojik olarak da becerilerinde artış görülür ve daha huzurlu bir kent ortamında yaşamlarını idame ettirirler. Her çocuk gelişim çağında farklı insanlarla ve yaşadığı çevre ile sosyalleşmek ve bağ kurmak ister. Bu bağ kurma isteği yeni kent tasarımlarıyla daha da güçleneceği ve çocuk dostu kentlerin ulusal yaygınlaştırılması toplumdaki bireylere daha sağlıklı bir ortam sunulacağı savunulmuştur (Öktem,2019). ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramını yalnızca çocuk oyun alanlarının veya da çocuk parklarının olduğu kentsel mekanlar olarak değerlendirilmesi tek yönlü bir yaklaşım olup bu yaklaşımın ise doğru olmadığı savunulmuştur (Biol, 2009). Genellikle kentlerin merkezinde veya da mahalle aralarında bulunan, bazen de araç trafiğinin yoğun olduğu alanlarda güvenliği sağlamak için farklı yollara başvurulduğu görülmektedir. Çocukların hayata dair niteliklerini ve becerilerini kazanması için kentsel mekanlar ile doğrudan ilişki kurması gerekmektedir. Kent içerisinde sayısız oyun alanları ve parklar bulunabilir. Çocuk gözü ile düşünülemeyen her tasarım çocuk dostu kavramının dışında kalmaktadır. Her tasarım çocukların bedensel, fiziksel ve zihinsel olarak gelişimine uygun olmalı ve büyük bir titizlikle planlama yapılmalıdır (Parlak, 2019). Çocukların toplumda bir birey olduğunu hissetmesi ve toplum içerisinde sosyalleşebilmesi için, bulunduğu çevredeki fiziki yapıların etkisi oldukça büyüktür. Çocuk oyun alanları, park ve yeşil alanlar, yürüyüş alanları, bisiklet yolları, cadde ve sokaklar, yol ve binalar gibi tüm fiziki yapılar çocuk zihnindeki yaratıcılığı ve hayal kurmayı da geliştirmektedir

(Birol, 2009). Çocuk Dostu Kentleşme Girişimi'nin önümüzdeki yıllar boyunca sürececek amaçları, kısa zamanda oluşturulacak hedefleri, bir kentin çocuk dostu olabilmesi için yapılabilecek uygulamaları, kentlerin sahip olunması gereken minimum kriterleri ve çocuk dostu kentin yapısı UNICEF'in hazırladığı tablolar ile uyumlu bir şekilde aşağıda gösterilmiştir (UNICEF, 2018).

Amaçlar:

Tablo 3' de 'Çocuk Dostu Kent' girişiminin temel amaçları gösterilmiştir.

Tablo 3. Türkiye'de 'Çocuk Dostu Kent' Girişiminin Temel Amaçları (Aydoğan, 2020)

AMAÇLAR
- Toplumdaki her çocuğa ve genç bireylere yerel yönetimler, kamu kurum ve kuruluşlar tarafından adil davranılır ve saygı duyulur.   - Yerel ve bölgesel yönetimlerde gerçekleşen birtakım görüşmeler ve toplantılar neticesinde çocukları etkileyen her türlü yasa dikkate alınır. Çocuk ihtiyaçları gözetilir.   - Ulusal, bölgesel ve yerel yönetimlerin sunduğu sosyal güvence ve sosyal hizmetlere her çocuk erişmelidir.   - Toplumdaki her çocuğun yaşadığı çevrenin temiz ve güvenli olması sağlanmalıdır.   - Çocuklar yaşantılarının her anından zevk alma şansı ellerinden alınmamalıdır

Strateji:

Tablo 4' de 'Çocuk Dostu Kent' girişiminin temel stratejileri gösterilmiştir.

Tablo 4. Türkiye'de 'Çocuk Dostu Kent' Girişiminin Temel Stratejileri (Aydoğan, 2020)

Strateji
- Çocuklar için özel oluşturulmuş, yasal düzenlemeler ve politikalar   - Bölgesel ve kentsel anlamda ileriye yönelik stratejik yaklaşımlar.   - İş alanları arasındaki kapsayıcı koordinasyonun sağlanması.   - Çocuk katılım kapasitesinin düzenleme mekanizması.   - Eğitim ve Öğretimdeki kapasitenin artırılması.

Minimum Kriter:

Tablo 5’ de ‘Çocuk Dostu Kent’ girişiminin minimum kriterleri gösterilmiştir.

Tablo 5. Türkiye’de ‘Çocuk Dostu Kent’ Girişiminin Minimum Kriterleri (Aydoğan, 2020).

Minimum Kriter
- Çocuklar arasında ayırım yapmaksızın eşitliğin sağlanması   - Bütüncül yaklaşım sergilenmesi.   - Her yaşta çocuğun katılımını sağlamak.   - Çocuk katılımını desteklemek

Yapı:

Tablo 6’ da ‘Çocuk Dostu Kent’ girişiminin yapı kriterleri gösterilmiştir.

Tablo 6. Türkiye’de ‘Çocuk Dostu Kent’ Girişiminin Yapı Kriterleri (Aydoğan, 2020)

Yapı
- Ulusal ve Bölgesel yönetim mekanizması   - Yerel boyutta izleme komitesi   - Koordinasyon ve danışma birimler   - Sivil toplum kuruluşları ve üyeler

Hedefler:

Tablo 7’ de ‘Çocuk Dostu Kent’ girişiminin temel hedefleri gösterilmiştir.

Tablo 7. Türkiye’de ‘Çocuk Dostu Kent’ Girişiminin Temel Hedefleri (Aydoğan, 2020)

Hedefler
- Çocukların toplum düzenini sağlayan kamu kurum ve kuruluşlarla ve ayrıca yerel yönetimlerle bağlantılarının yapılması.   - Çocuklar için geliştirilmiş cevap verebilme gerekliliğinin sağlanması.   - Hiçbir çocuğun bir diğerinden ayrı tutulmaksızın yapılan görüşme ve planlamalar.   - Bütünlüğü esas alıp, esnek ortamlar oluşturmak   - Çocuk katılımının anlamlı sonuçları olması için sistem bütünlüğünün verim olması.   - Çocukların gelişim çağından yetişkinlik evresine kadar sunulan algısal yönetimin verimliliğini sağlamak.   - Çocukların bir milliyete ait olduğunu gösteren vatandaşlık duygusunda farkındalık yaratmak   - Yerel yönetimlerinde desteği ile çocuk katılımı maksimum seviyeye çıkartmak.   - Her birey gibi çocuklarında sosyal hizmetlere erişiminde kolaylıkları sağlanması.   - Çocuklar için sunulan hizmetlerde duyarlılık temel amaç olarak görülmelidir.   - Çocuk izlenimi, çocuk politikaları ve çocuk bütçeleri geliştirilmiş sistemler aracılığı ile sunulmalıdır.   - Çocuğa karşı hizmette sektör ve iş alanlarının koordinasyonlu ve verimli çalışması.   - Çocukların ebeveynlerine veya da akranlarına bağımlı olmaksızın hareket kabiliyetlerinin geliştirilmesi.   - Çocuk merkezli konut ve yaşam alan planlaması yapılmalı.   - Çocuk güvenliğinin sağlanması amacıyla suç oranlarının minimum seviyeye indirilmesi. Bölgesel ve yerel kapsamda çocuklar için uygun iklim planlaması.   - Çocuk oyun alanlarına, oyun parklarına ve eğlence alanlarına erişimin hızlı ve güvenli olmasının sağlanması.   - Aileler için iş hayatlarının ve yaşam düzenlerinin dengede tutulması.   - Çocukları için uygulanan kültürel faaliyetlere erişimin hızlı ve güvenli olması   - Bir takım kişisel etkinliklere erişimin kolaylaştırılması.

Çocuk dostu kent girişiminin ortaya çıkışındaki temel nedenler

Sanayi ve teknolojinin gelişmesi ile kentlerde yapı yoğunluğunda artış meydana gelmiştir. Bu yapılar kent hayatını bazı durumlar da olumlu derece de etkilese de çoğu durumda sadece büyük bir kalabalık görüntü yaratmıştır. ‘Çocuk Dostu Kent’ fikrinin ortaya çıkmasındaki en temel neden ise bu yapıların çocuklara karşı nasıl bir yarar sağlayacağı veya da kentlerimizin çocuklarımızın gelişimi üzerinde nasıl bir etkisinin olacağı düşünülerek ortaya çıkmıştır. Parlak, (2009)’ a göre Kentlerimiz son zamanlarda tamamen doğallıktan uzak duruma gelmiş ve teknolojinin etkisi ile yapay bir boyuta ulaşmıştır. Artık kentlerimiz maalesef toplum olgusuna göre değil tamamı ile kişisel bir isteğe göre tasarlanmaktadır. Hâlbuki dikkat edilmesi gereken en önemli konu o kentte yaşayan sakinlerin isteği ve taleplerine göre kent tasarımı

yapmaktır. Bu şekilde yaşanan çevre de göz önünde bulundurularak hem canlılar için hem de diğer bireyler için daha yaşanabilir kentlerin artırılması gerekmektedir (Kaypak ve Uçar, 2018: 21). Kentlerimiz her faktör göz önüne alınarak tasarlanmalıdır. Çocuklara, gençlere, yaşlılara ve engellilere göre tam anlamıyla dost olması gerekmektedir.

Çocukların kent içerisinde daha iyi olma halini öncelik olarak gören UNICEF 'e göre çocuk dostu bir şehir de çocukların sahip olduğu haklar şu şekilde sıralanmıştır (Aydoğan, 2020).

- Şehirler hakkında alınan her kararlarda etkili ve söz sahibi olmak,
- Yaşadığı alanlarda ve başka şehirlerle ilgili istedikleri şekilde görüş sunmak,
- Toplum ve sosyal hayatta etkin olmak,
- Çocuk haklarından tam anlamıyla yararlanmak, sağlık ve eğitim gibi temel hizmetlerden faydalanmak,
- Sağlıklı koşullar altında yaşamak, temiz suya ve temiz çevreye rahatlıkla erişmek,
- Çocuk işçiliğinden, istismar ve toplumsal şiddetlerden korumak,
- Yaşadığı çevrede tam anlamıyla güvende olmak, sokaklarda rahatça yürümek, çocuk oyun alanlarında kendini güvende hissetmek,
- Akranlarıyla güven içerisinde oyun oynamak,
- Yeteri kadar yeşil alana sahip olmak,
- Sağlıklı ve temiz bir çevrede yaşamak,
- Her türlü toplumsal; kültürel ve sosyal faaliyetlere katılması.
- Cinsiyet, dil, din ve ırk ayrımı yapmadan toplum yararına olan her hizmette çocuklarında eşit şartlarda bu hizmetten yararlanması ve ne olursa olsun ayırım yapılmaması hedeflerini içermektedir (UNICEF, 2014).

Çocuk dostu kent kavramı, 1996 yılında Habitat 2 konferansın da tanımlanarak, kentlerde önceliğin çocuklar için daha yaşanabilir ve kent tasarımlarının daha çok çocukların fikir ve düşüncelerine göre tasarlanması hedeflenmektedir. Öktem, (2019) a göre; Çocukların yaşadığı alanlarda her konuda hak ve özgürlüklerine sahip çıkmalarına, kentlerde düşünce ve görüşlerini rahat bir şekilde savunmalarına ve çocuk yararına olabilecek kamusal politikaların geliştirilmesi veya da iyileştirilmesine öncülük etmektedir. (Riggio, 2002).

Bu anlamda çocuk hakları da göz önüne alınarak yerel boyutta yönetim mekanizması kurmak ve bunun için gerekli olan en temel maddeler aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Çocukların toplumsal ve bireysel olarak katılımı.
- Yasal çerçevenin tamamıyla çocuk dostu olması.

- Kent, bölgesel ve ulusal ölçekte çocuk haklarının uygulama planlaması.
- Çocuk haklarına dair oluşturulan birimler.
- Çocuk protokolü uygulamalarında etki değerlendirilmesinin yapılması,
- Kentsel ölçekte çocuk bütçe değerlendirilmesinin yapılması,
- Yapılan değerlendirmeler sonucunda çocuklara yönelik durum tespit analizleri.
- Çocuklara ilişkin durum analizlerinin düzenli olarak tespiti
- Çocuk hakları bilincinin topluma yerleştirilmesi
- Çocuk haklarını savunacak ve gözetecek hukuk birimleri ve sivil toplum kuruluşlarında bu durumlarda desteklenmesi gibi başlıklar altında sıralanmaktadır.

Kentlerde çocuklara öncelik verme ve çocukların olumlu ya da olumsuz her durumda ön plana çıkmasının nedeni; Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmede de bulunan uluslararası yasal bir zorunluluk olarak tanımlamıştır. UNİCEF, resmi internet sayfasında çocuk kavramının ön plana çıkmasını şu nedenler ile sıralamıştır (Parlak, 2019).

Çocuklar toplum içerisinde birer bireydir:

Çocuklar devlet ve ebeveynlerin mülkiyeti olarak tanımlanmamalıdır. Her insan gibi eşit hak ve özgürlüklere sahip toplum bireyleridir.

Çocuklar hayata ailelerine ve birtakım faktörlere bağımlı olarak yaşarlar:

Çocuklar doğumdan itibaren temel gelişim süreçlerini tamamlaması için, bir yetişkine veya da rehber ihtiyacı uyarlar. Ailelerin üzerine bu koşulda ciddi sorumluluklar düşmektedir. Ailesel yoğunluk olduğu zaman ise ikincil bir rehber ihtiyacı duyulur. Çocuk ikincil rehberden alamayacağı verim düşünülerek ailelerin bu boşluğu doldurmalarına gereksinim duyulur. Topluma da bu koşullar altında büyük sorumluluk düşmektedir.

Hükümetlerin bölgesel veya da ulusal anlamda politikaları çocuğun toplumdaki değerini ciddi oranda etkiler.

- Her çocuğun eğitim ve öğretim politikası eşit sayılmalıdır.
- Çocukların sağlık hakkı politikası ayırım yapılmadan eşit şartlarda uygulanmalıdır.
- Çocuklara karşı kişisel değil bütüncül yaklaşım sergilenmesi gerekmektedir.
- Ulusal ve bölgesel anlamda çocuk katılımının desteklenmesi gerekmektedir.
- Ulusal yönetim birimleri (UNICEF'i de içermekte)
- Ulusal ve bölgesel durum analiz ve izleme komitesi
- Yönetim, koordinasyon ve danışma birimleri

Çocuk Görüşleri:

Çocukları çocuk olarak görüp görüşlerine saygı duyulmamaktadır. Bu karşımıza her alanda çıkmaktadır. Aile içerisinde, okullarında, toplumsal alanlarda ve çoğu hükümetlerin kamu alanlarında özel ilgi gösterilmemektedir. Oysaki çocukların görüşleri gelecekteki birçok şeyi değiştirebilecek öneme sahiptir.

Toplumda yaşanan orantısız değişiklikler:

Kentleşmenin artması ile, iklim değişikliği, küresel boyutta yaşanan değişimler, aile yapısında yaşanan değişimler çocuklar üzerinde olumsuz ve güçlü bir etkiye sahiptir.

Çocuk Sağlığı:

Çocukların doğumdan gelişim çağına kadar en önemli haklarından bir tanesi de sağlık haklarıdır. Günümüzde hala çocukların yetersiz beslenme, yoksulluk, çevre kirliliği gibi olumsuz durumlardan etkilenmektedir.

Çocukların gelişim çağına yaşadığı olumlu-olumsuz durumlar topluma katkısı ve maliyeti oldukça büyük olacaktır.

Bilimsel araştırmalar ve toplumda yapılan anket verilerine göre çocukların gelişim çağına yaşadığı olumlu ya da olumsuz durumlar, yetişkin çağa geldiklerinde bu durumların etkisinde kaldıkları gözlemlenmiştir. Toplumların temelini atan çocuklar için bu durum gelecek yaşam döngüleri, topluma sağlayacakları faydaları ve sebep olacakları maliyetleri de beraberinde getirmektedir.

Çocuk Dostu Kentlerin Temel Hedefleri

Ulusal ve bölgesel kapsamda, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ile vücut bulan ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramı çocuk hakları da baz alınarak bütün politik yaklaşımlara, yasalara, planlanan program ve bütçelerde çocuk kavramına yer verilmesi gerekmektedir. Bir kentin çocuk dostu olmasındaki en büyük etken çocuğun aktif katılım sergileyerek, onların sergilemiş oldukları fikir düşüncelerine saygı duyarak ve idari amirlerin kent yönetimindeki uygulamaların çocuk politikalarının yararına olması gerekmektedir (Parlak, 2019). ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramı birçok meslek disiplinin ortak paydaş olarak saydığı geniş çaplı bir araştırma olgusudur. Dolayısıyla bu kavramı net olarak açıklayacak bir tanım bulunmamaktadır. Yapılan birçok araştırma bulgularının farklı bölgelerde olması ayrıca çocukların farklı ülkelerde bulunması bu kavramın tanımını içeriklere göre değiştirebilmektedir. ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramının ortaya çıkmasında 20.yy’da çocuk ile ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalar etkili olmuştur. Eski zaman dilimine göre

toplumsal algı çocuk üzerine yoğunlaşmıştır.’ Çocuk Dostu Şehirler’ girişimi ile UNİCEF bu çalışmalara büyük ölçüde katkı sağlamıştır.

‘Çocuk Dostu Kent’ kavramının çocuğa yaklaşımı ve iyi olma halini öncelikleştiren (UNICEF, 2015) şu şekilde belirtmiş ve resmi kaynağından değiştirilerek alınmıştır.

- Çocuk haklarının başlıca önemi olan; Her Çocuğun sağlık ve eğitim hizmetlerini kesintisiz bir şekilde alması planlanmıştır.
- Her Çocuk ihtiyaç duyduğu yeşil alana mutlaka sahip olması gerekmektedir.
- Çocuk gelişimi için önemli olan sosyal ve kültürel etkinliklere katılım hakkına sahip olmak.
- Toplumdaki her birey eşit olarak görülüp, kent hizmetlerinden eşit olarak faydalanması gerektiği bilinmektedir.
- Bulunduğu konumda, çevresinde ve bölgede güvenli olduğunu bilmek,
- Akranları ile istediği şekilde oyun oynamak,
- Çocuk katılımını desteklemek, fikir ve düşüncelerini ifade etmek ve alınan birtakım kararlar da söz sahibi olmak,
- Bulundukları çevre, yaşadıkları kent hakkında fikir ve görüşlerini sunmak,
- Toplumsal hayata katılmak,
- Yeme, içme, barınma gibi temel ihtiyaçların sağlıklı ve temiz şartlar altında olması,
- Çocuk istismarından, çocuk şiddetinden kesinlikle kaçınmak,
- Yaşadığı çevrede kendini güvende hissetmek,
- Kirlenmemiş çevrede yaşamak,
- Gelişmiş bir toplumun temeli olan çocuklar, toplum içindeki her türlü ayrımcılık içeren konulardan (din, dil, ırk vb.) uzak tutulmalıdır. Bireyler arasındaki sevgi, anlayış, hoşgörü enerjisini tatmalı ve kardeşlik duygusu ile toplumun temelini bilinçli ve sağlam bir şekilde atmalıdırlar. (UNICEF 2014; Anonim, 2014a; Aydoğan, 2020).

Malone (2006) ‘Çocuk Dostu Kent’ girişimindeki temel amacının toplumun temeli olan çocuklara gelişim çağından yetişkin çağa kadar her yaştan çocuğun, birtakım olanaklara sahip olduğunu belirtmektedir. Çocukların fiziksel ve zihinsel anlamda düşünme, tartışma, akranlarıyla gerçekleştirdiği iletişim, psikolojik gelişim ve toplumsal faaliyetler içerisinde etkileri gelecek zamanda genç nüfusun yaşam kalitesini olumlu yönde etkileyeceğini savunmuştur. Bu kavramın çocuk ve gençler üzerindeki en önemli etkisi ise yaşadıkları toplumda eşit haklara sahip olduklarını bilmeleri ve bu durumun ise tüm çocukların çocukluk çağından ve yetişkin gençlerin ise gençlik çağından zevk aldığı görülmektedir. Bu kavramın

gerçekleşmesi için ulusal, bölgesel ve yerel yönetimlerde bulunan kamu kurum ve kuruluşların, ‘Çocuk Dostu Kentleşme Eylem Çerçevesi’ nde bulunan en temel beş hedef benimsemektedir. Bu hedeflerin amacı ise ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramını, toplumsal düzeyde çocuk kavramını ve çocuk haklarını uzun vadede savunmak, sürdürülebilirliği sağlamak ve onu yüceltmektedir (UNICEF, 2018a). Bu temel hedefler ise;

- Toplum içerisinde aile, çevre ve kamu kuruluşlarında desteği ile çocukların değer görmesini sağlamak, fikir ve düşüncelerine saygı duymak ve diğer bireyler gibi eşit muamele görme hakkı,
- Çocukların yaşadığı çevre ve şehir hakkında veya da herhangi bir konu hakkında fikir ve düşüncelerini ifade etmesi için duyulma hakkı,
- Toplumdaki diğer bireyler gibi çocukların da sosyal faaliyetlere, sosyal hizmetlere ve sosyal güvencelere erişim hakkı,
- Çocukların yaşadığı çevre, bulunduğu şehir ve bölgede güvende olması hakkı,
- Çocukların hayata dair emin adım atmaları aile ortamından gelmektedir. Aile yaşamının önemi, kendi başına veya da akranları ile oyun hakkı ve dinlenme hakları,

Kentsel mekânda çocuk olmak

Çocukların kentsel mekanlarda serbest oyun oynama hakkı

Çocukların fiziksel, zihinsel, kültürel ve sosyal gelişimlerinde aktif açık alanların varlığı ve çevredeki büyüklüğü büyük öneme sahiptir. Çocuklar gelişimlerinin çoğunu oyun oynayarak tamamlarlar. Oyun oynadıkları çevrenin ise çocuklara serbest hareket özgürlüğü tanınması gerekmektedir. Çocuk gelişiminde serbest hareketlilik çocuk sağlığına ve zihin sağlığına büyük bir katkısı vardır. Çocukların serbest hareket özgürlüğünü kısıtlayacak mekanlar çocuk aktivitelerine cevap veremeyecek ve kapalı bir ortamda çocuk gelişimi kısıtlanacaktır.

Zimmerman (1995)’a göre Çocuk gelişiminin en önemli temel yapıtaşlarından bir tanesi ise çocukların kentsel mekânda veya da konut içerisinde ailelerinden bağımsız hareket edebilme özgürlüğüdür. Bilimsel olarak yapılan çalışmalarda serbest hareket özgürlüğü kısıtlanan çocukların gelişimleri kişisel, sosyal ve kültürel anlamda oldukça zayıflamıştır. Çocuğun gelişiminde ve davranışlarında kamusal mekânların ve çocuğun serbest hareket kabiliyetinin etkileri üzerine Huttenmoser tarafından Zürih’te bir çalışma yapılmıştır. Çalışma kapsamında iki farklı grup oluşturulmuştur.

Birinci gruptaki çocuklar için oturdukları mekânın fiziksel koşulları olumlu yönde artırılmıştır. Bu çevrede çocukların hem sokak trafiği hem de yetişkinlerin varlığı tarafından

engellenmeden oyun oynaması mümkündür. İkinci grupta çocukların yetişkinlerin himayesi altında olmadan evlerinden ayrılmasına izin verilmemiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre elverişsiz yaşama çevresi çocukların sosyal ve motor gelişimini engellenmiş aynı zamanda ailelerin üzerinde de aşırı zihinsel ya da duygusal gerginlik yaratmıştır (Huttenmoser, 1995).

“Kentsel mekânda çocuğun serbest hareket edebilme hakkına sahip olması, çocuğun kentsel mekânda birçok oyun olanakları ile karşılaşması ile sonuçlanır. Çünkü çocuğun serbest hareket edebilmesi ile oyun arasında direkt bir ilişki vardır. Güvenli şekilde okuldan eve ya da evden okula giderken çocuk arkadaşları ile karşılaşacak, büyük bir olasılıkla okuldan eve giderken karşılaştığı arkadaşları ile daha sonra oyun oynayacaktır. Bir çocuk oyun alanına tek başına giden çocuk için ise diğer çocuklarla iletişime geçmek, ebeveyni ile oyun alanına giden ve onun gözetiminde olan çocuk için daha kolaydır. Diğer çocuklarla iletişim kurmakta zorlanan çocuk için ebeveynine sığınma olasılığı olmayacaktır. Serbest ya da özgür hareket edebilmenin çocuk için mümkün olmadığı kentsel mekânlarda çocukların açık alan ve kamusal mekânı kullanma hakkının da olmayacağını söylemek mümkündür” (Tandoğan, 2011).

Çocuğun fiziksel çevresi ve çevreye bakış açısı.

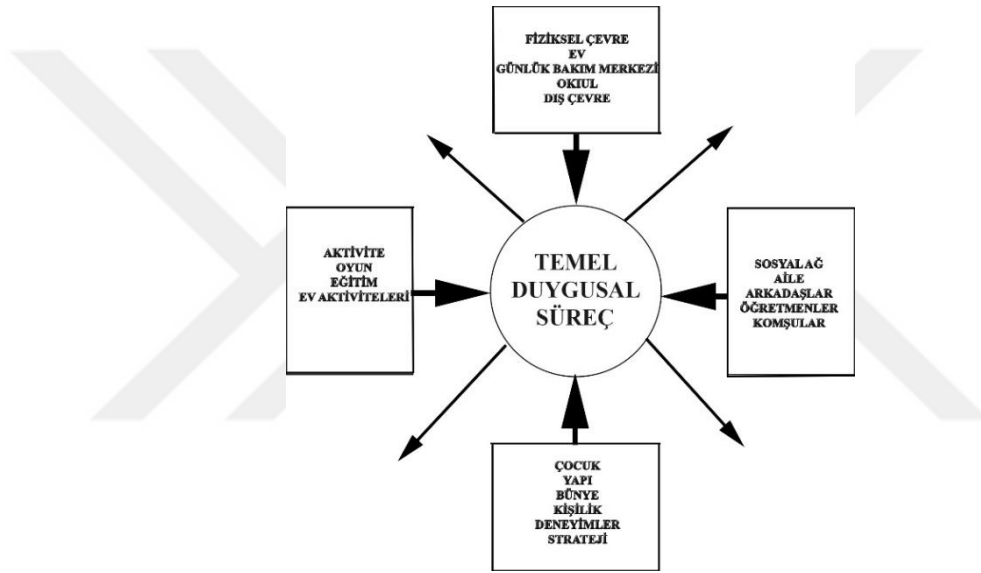
Her insan da olduğu gibi çocuklarda, çevresinde bulunan kişilerin fiziksel, sosyal ve kültürel etkenlerin etkisindedir. Bu etkiler insan yaşamına çocukluktan başlar ve çocuğun toplumda bir birey olarak sayılmasının en temel başlangıcıdır (Çakır, 1997). Çocuğun gelişiminde önemli rol oynayan fiziksel çevre sosyal ve kültürel anlamda elverişli olup belirli aktivitelere ışık tutmalıdır.

Olds (1987)’ a göre çocuk gelişimi için fiziksel çevrenin uyarıcı, bilgi ve çocuk üzerinde etki yaratacak mekanlar olduğunu söylemiştir. Çocuk, mekân içerisinde belirli etkiler ışığında gelişimini tamamlarlar ise gelecekte ön gördüğü kuralları kendi beyinde bilgisel kuramlar oluşturup, kendi kendine kontrol merkezi oluşturacaktır. Çocuklar bulunduğu fiziksel çevreyi devasa bir laboratuvar olarak kullanır. Çocuk çevresinde gözlem yapmayı, gözlemler ışığında bir takım beyin fırtınaları gerçekleştirmeyi ve çevresinde ne olup bitiyorsa onları kendine göre yorumlaması oldukça önemlidir. Çocuk gelişimi için ayrılmaz bir bütün olan çocuk deneyimleri toplumsal ve fiziksel olarak gelişim, algı ve sosyalleşme açısından önemli rol oynamaktadır (Wolfe ve Rivlin, 1987).

“Çocuğun gelişimi konusunda yapılan çalışmalarda, çocukların fiziksel çevreye aktif katılımının önemine ilişkin çeşitli görüşler mevcuttur; “etkileşimcilik” (Day, 1983), “gelişimsel-etkileşim” yaklaşımı (Shapiro ve Biber, 1972), “bilişsel gelişimsel görüş” (Kohlberg, 1968) olarak sıralandırılabilir. Geleneksel olarak, “çocuk-çevre ilişkisi” kuramları

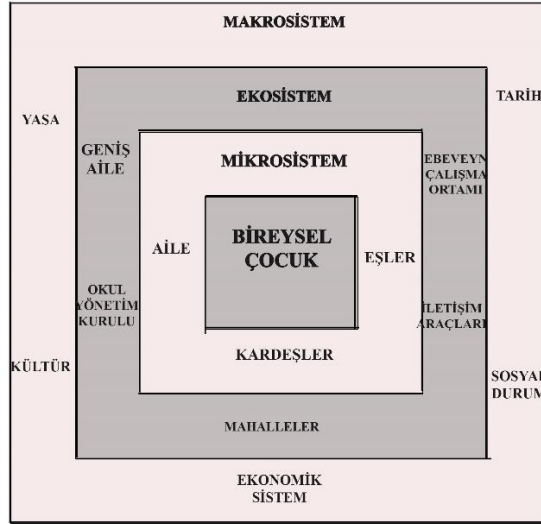
(Barker, 1968'a, 1968b; Gump, 1975 ve 1978) ve “insan davranışının ekolojisi” kuramları (Bronfenbrenner, 1977a, 1977b, 1979a, 1979b), çevrenin fiziksel yönleri üzerine yoğunlaşmış ve çocukların çevre-davranış ilişkilerini açıklamada yeterli olgunluğa erişmemiştir. Stokols, (1981) konuya daha kapsamlı bir bakış getirmiştir. Diğer görüşlerin aksine Stokols'ün analizi, yer kavramı (davranışın coğrafi ve mimari bağlamı), insanlar ve yerler arasında çift yönlü etkileşimler üzerine yoğunlaşmaktadır” (Kirazoğlu, 2012).

Çocuğun çevre ile etkileşim duyular dört ana bileşen tarafından anlatılmaktadır. Çevre ile Etkinleşme, çevreye uyum sağlama, çevre hakkındaki görüşlerini değerlendirme ve son olarak da kontrol duygunun dört ana temel bileşenini oluşturmaktadır (Şekil 3). Bu karmaşık etkileşim ise temel duygusal süreç olarak adlandırılır (Çakır, 1997).

Şekil 3. Çocuk ve çocuk arasındaki etkileşimi tanımlayan fiziksel çevre modeli (Thorbjörn, 1992)

Şekil 4' de ise toplumda birey olarak adlandırılan çocuğun fiziksel çevresinin üç ana sistem etrafında toplandığı belirtilmektedir. Bunlar; mikro sistem, eko sistem ve makro sistem olarak adlandırılmaktadır. Mikro sistemde çocuğun ev içindeki ebeveynleri kardeşler; ekosistemde fiziksel çevrenin genel anlamı yani okul, mahalle, içinde bulunduğu ailenin genişliği, iletişim sağladığı araçlar anlatılmıştır. Üçüncü ve son sistem olan makro sistemde ise çocuk yasaları, çocuk tarihi, ekonomik durumlar, çevrenin kültür seviyesi üzerine durulmuştur (Şekil 4).

Şekil 4. Çocuk ve çocuk arasındaki etkileşimi tanımlayan fiziksel çevre modeli (Anonymous, 2018b).

Geçmişten bugünüme yapılan çalışmalar sonucunda çocuğun genel davranışlarının gelişim çağından itibaren kişilik, zekâ özelliklerinin yanı sıra çocuğun fiziksel çevresinde bulunan mekanlar ve fiziksel çevrenin belirlediği kanıtlanmıştır (Bechtel, 1977; Wicker, 1979). Çocuklar büyüdükçe açık alan keşif merakları da artmış olmaktadır. Büyüdüğünü hisseden çocuk fiziksel çevresini de genişletmek isteyecektir. Bir çocuk için açık alan keşfi bulunduğu alanda ev önünde başlar daha sonra sokaktaki kaldırımlara ve çok daha sonra ise okula yürüyerek gitme kabiliyeti hissedeceklerdir. Bu durum beraberinde fiziksel çevrede çocukların yapmış oldukları serbest hareketleri de sınırlandırmıştır (Zomervrucht, 2005).

Çocuğun içerisinde yaşadığı fiziksel çevreyi bir bütün olarak düşünecek olursak, yaşadığı evin hemen önü, evine yakın alanlar, okul bahçeleri, çocuk oyun alanları, vb. alanlar çocukların duysal, bilişsel ve fiziksel anlamda gelişimini olumlu tamamlamalarına yardımcı olmaktadır.

Konut ve konut yakın çevresi

Gündelik yaşantılarımız bittiğinde, gün sonunda herkesin uğrak yeri olan konutların kişisel, ailesel ve çocuk üzerinde refah sağlayan önemli bir olgudur. Konutlar bir barınak olarak adlandırılırsalar da kullanıcılarının yerini ve statüsünü de göstermektedir. Yaşadığımız konutların fiziksel çevre içerisinde hem estetik hem de ekonomik olması gündelik yaşantımızı da olumlu etkilemektedir. Kişinin gündelik olarak kullandığı konutlar, fiziksel çevre içerisindeki sosyo-ekonomik durumu, psikolojik ve sosyal özelliklerini ve bulunduğu çevre ile olan duygusal ilişkisinin olduğu temel alanlardır. Konut kavramı sadece insanlar için bir barınak alanı değildir. Konut alanları her ne kadar kişisel bir alan olarak tanımlansa da sosyal,

kültürel, psikolojik ve aynı zamanda bilişsel bir alan olarak da bilinmelidir. Tognoli (1987)' ye göre konutların insanoğlunun en temel merkezinde bulunan, gündelik veya normal hayatlarında olumlu ya da olumsuz her durumu bu alanlarda tartışabilen, kişinin kendini daha güvenli hissettiği ve stresten uzak konforlu yaşam sürdüğü alanlar olarak tanımlamıştır (Şekil 5). Çocukların yaşadıkları evler veya konutlar; onların dünya ile ilk ilişkilerinin geliştiği, fiziksel çevre ile kurulan bağların ilk basamağını oluşturmaktadır (Ertürk, 1992).

Şekil 5. Konut yakın çevresi çocuk oyun alanları (Anonim, 2018c).

Çocuğun toplumsal gelişimini, içinde yaşadığı konutun yapısı, büyüklüğü ve konut içindeki temel durumlar doğrudan ve dolaylı olarak etkilenmektedir. Konutlar çocuklar için bir koruma alanıdır. Çünkü çocuklar, güvenli bir ortam ile büyür ve gelişimlerini tamamlarlar. Ancak konutların çocuklar için bir yuva olabilmesi için, en başta korunaklı, dinlenme, ebeveynler ve kardeşler arasında özgür davranış, toplumsal ilişkilere başlangıç, akranları ve kuşaklararası iletişim sağladığı temel alanlar olmalıdır (Bilgin, 1985). Riskli bir durum oluşmadığı müddetçe çocukların konut içerisinde serbest ve özgür bir zaman geçirmeleri gerekmektedir. Konutlar çocuklar için etrafı duvarlar ile kuşatılmış bir hapisane gibi görünmemelidir. Ebeveynlerin bazı durumlarda çocuklara karşı yasaklar getirildiği ve bununda başlıca nedenini; sesli oyun oynama, gürültü çıkarma, etrafı dağıtma gibi durumlardan kaynaklandığı bilinmektedir. Çocuk bu yaklaşımlar ile ev yaşamını yasaklı bir mekân olarak algılar ve gelişimi için olumsuz bir duruma yol açar. Bir başka açıdan ise konut mekanları tasarlanırken çocuk aktiviteleri dikkate alınmamakta ve o alanları bir birey olarak çocuğunda kullanılacağı düşünülmemektedir.

“Yaratılan mekânlarının oluşumunda ve mekândaki donatıların boyut ve ölçülerinin çocuk için uygunluğu göz ardı edildiği gibi, donatıların ve nesnelerin yer seçiminde de çocuk göz ardı edilmektedir. Ayrıca merdiven korkulukları, dolap kapakları, eşyaların sivri köşeleri, açık prizler gibi etkenler konutu çocuk için tehlikeli mekân haline getirmektedir” (Tandoğan, 2011)

Çakır (1997)' a göre, konutlarda oyun isteklerini karşılayamayan çocuklar ebeveynlerinin de baskısı ile kısıtlanamayan alan arayışına girmektedirler. Bulunduğu konutun kapı önünde, bahçe merdiveni var ise merdiven basamaklarında, çit görevi gören bahçe duvarların da fiziksel çevrenin temel bileşeni olan sokak zeminlerinde kısacası konut yakın çevresinde daha rahat davranacağını düşünmektedir. Konut yakın çevreleri kamu, kurum ve kuruluşlarında çeşitli düzenlemeleri ile daha da ferahlatılmış esnek alanlar oluşturulmaktadır.

Çocuk dostu sokaklar

Çocuk gelişiminde fiziksel çevrenin etkisi oldukça büyüktür. Fiziksel çevrenin en önemli bileşeni konut yakın çevresidir. Konut yakın çevreleri, birçok mekândan oluşmaktadır. Bu mekanlar içerisinde fiziksel gelişimin önünü açacak en önemli unsur ise sokaklardır. Çocuklar için sokaklar, konuttan bağımsız fiziksel gelişim sağlar. Sokaklar, çocukların akranları ile olan ilişkileri, diğer insanlar ile sosyalleşmesi, bulunduğu çevrenin keşfi ve serbest hareket etme olanağı sağlamaktadır.

Yapılan araştırmalarda çocukların kendileri için ayrılan çocuk oyun alanları ve oyun için tasarlanmış alanlardan daha çok sokaklarda, konut alanları arasında veya da çıkmaz sokaklarda oynadıkları gözlemlenmiştir (Sanoff ve Dickerson, 1971). Konut içerisinde ebeveynleri tarafından kısıtlanan veya da konutlarda çocuklar için ayrılan bir oyun alanı bulunmadığından dolayı çocuklar kendilerini sokaklara yönlendirir. Çünkü sokakları birçok olanak sağlayan ve çeşitli kısıtlamaların olmadığı serbest alanlar olarak tanımlarlar. Çocuklar için gerçek dünya ile ilk tanışma sokaklarda başlar. Keşfedilmeyi bekleyen bir fiziksel çevre ve diğer insanlar ile sosyalleşme açısından atılacak ilk adım ve bir şeyleri anlamının tam başlangıcıdır.

İlk olarak sokak hakkında birtakım belirsizlikler yaşayan çocuklar bu alanlarda zaman geçirdikçe, komşulukları, akran ve arkadaşlarıyla geçirdiği zamanlar ve daha sonra ise bakkal ve marketleri keşfeder. Belirsizlikler zamanla azaldıkça çocuğun kendine ve çevresine duyduğu özgüven artar ve zamanla sokakların güvenli bir ortam olduğunu hisseder ve böylece daha bilinçli bireyler olurlar. Sokaklar hakkında yapılan birçok araştırmalara göre sokakların çocuklar üzerinde bir den fazla olumlu etki yarattığı gözlemlenmiştir. Çocuk oyun alanlarına göre sokakların birtakım üstünlükleri görülmüş ve daha çok yaratıcı, bilişsel, algı gücü yüksek, aktif ve pasif oyunları tercih etmişlerdir. Konut içerisinde kısıtlanan çocuklar, sokaklarda daha aktif zaman geçirmektedirler. Çocukların birbiri ile zamanla kurdukları arkadaşlık ilişkileri uzun süreli kalıcı dostluğa ve dayanışmanın pekişmesine olanak sağlamıştır.

Sokak oyunlarının çocuğun hayat boyu başarısını etkileyen önemli noktalardan biri olduğuna dikkat çeken pedagoglar ise, çocuğun kendi isteği ile kurduğu sokak oyunlarının

çocuğun fiziksel ve ruhsal gelişimini, okul performansını, sosyal ve duygusal öğrenmesi ile eğlence anlayışını olumlu yönde etkilediğini belirtmektedirler.

Sokaklar sadece arkadaş ilişkilerini değil, çocuk gelişimi üzerindeki etkisi de oldukça büyük önem taşımaktadır. Pedagoglara göre sokak oyunlarının çocuğun hayat boyu başarısını etkileyen en önemli nokta olarak belirtmişlerdir. Bunun sebebi çocuğun sokakta kendi oyunlarını kurması, oyunlara karşı bakış açısı çocuğun fiziksel ve ruhsal gelişimini olumlu etkilemiştir. Bu gelişim çocuğun kendi iç dünyasında, aile içerisindeki davranışlarıyla ve okuldaki performansı ile daha çok belli olmuştur. Konut içerisinde kısıtlanan çocuklar günümüzde artık sokaklarda da kısıtlanmaya başlamıştır.

Kentlerde taşıt trafiğinin yoğun olması çocuklar için güvenli bir ortam oluşturmamaktadır. Çakır (1997)' a göre çocukların, %31' i sokakta oynamaktadır. Çocuğa yönelik trafik kazaları ise %68 oranında kentlerde meydana gelmektedir.

“Buna karşın kentsel mekânda birçok alanın tasarım ve planlamasında olduğu gibi sokakların tasarım ve planlamasında çocuklar ve çocukların kendilerine özgü davranışları göz ardı edilmekte, bunun sonucu olarak oyun oynama, yürüme ve bisiklete binme gibi sokağı güvenli olarak kullanım olanakları kısıtlanmaktadır” (Zomervrucht, 2005).

Sokakların çocuk için daha yaşanabilir kılınması için yapılan uygulamalar

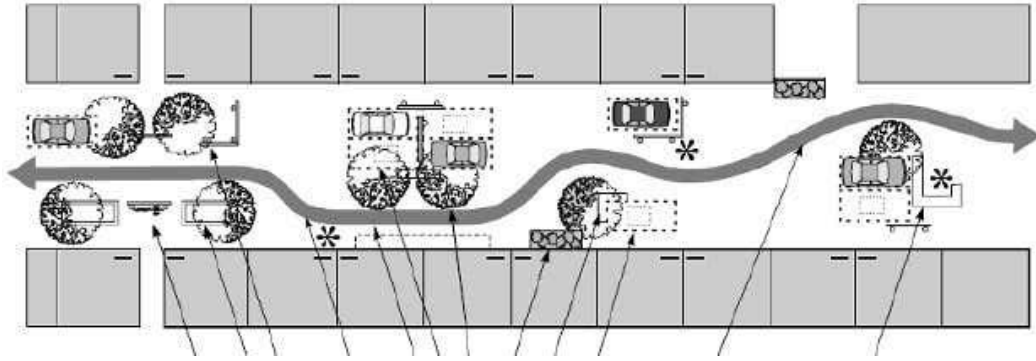
Woonerf- sokak düzenleme sistemi

1963 yılında Colin Buchanan tarafından hazırlanan bir raporda trafik akışının aktif bir şekilde sağlanması, sokak mekanları ile yaya yollar arasında çatışmaya yol açmıştır. Sokaklardaki bu rahatsızlık birtakım sistemlerin ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Woonerf sokak sistemi çocukların sokakları oyun alanı olarak görmesine ilişkin oluşturulan sistemdir. Bu fikir ilk olarak İngilizler tarafından ortaya atılsa da bu sistem, ilk gerçekleştiren ülke Hollanda'dır. Buchanan' ın bu felsefi düşüncesinden etkilenen Niek De Boer, trafik ve yaya fikrinden alıntılıdığı izlenimler ile bir bahçe sokağında araba sürüyormuş gibi intiba yaratan sokaklar ve buna bağlı olarak da sokak mekanları tasarlamıştır (Şekil 6). Bu tasarımlar hem sokak sakinleri hem çocuklar hem de yaya yollar üzerinde olumlu bir izlenim uyandırmıştır. Bu sistemin bir parçası olarak otomobil sürücülerini yavaş gitmeye zorlamak yaya ve sokak sakinlerini risklerden uzak kılmıştır. De Boer, bu sistemi Woonerf sokak sistemi olarak isimlendirmiştir (Tandoğan, 2014).

Woonerf Sokak Sisteminin 5 Temel Bileşeni vardır. Bunlar (Tandoğan, 2014);

- Woonerf sokak girişlerinin tasarımlardaki vurgu ilkesi kullanılarak otomobil sürücülerini o mekânda misafir olduklarını hissettirmek.

- Sokakların tasarlanma aşamasında taşıt sürücülerinin hız lüksünü kısıtlayacak stratejiler uygulanması, sokak sakinleri için çeşitli kolaylıklar sağlayacaktır.
- Woonerf sokaklar iki amaca hizmet edecek şekilde tasarlanmalıdır. Otomobil sürücülerini yavaşlatarak yaya dostu mekanlar üretmek ve böylelikle de oturma grupları, çeşitli sınırlandırıcılar ve çocuklar için oyun aletleri uygulanabilir. Ayrıca taşıt sürücülerine oturma grupları, sınırlandırıcılar ve zemin döşeme malzemeleri ile yönlendirmeler yapılır.
- Woonerf sokak düzeninde sürücü ve yayaaların aynı düzlemde hissettirilmesi otomobil sürücülerinin hız yapması engellenebilir. Bu sebeple kaldırım ve sınırlandırıcı taşlar ortadan kaldırılmalıdır.
- Normal sokaklardaki en temel sorun araç park yerleridir. Araçlar sokaklarda kalabalık bir his uyandırmaktadır. Woonerf sokak düzeninde araç park alanları sokak mekanları ile aralıklı olmalıdır. Böylelikle sokakta fazla aracın olduğu hissi olmayacaktır (Tandoğan, 2014).

Şekil 6. Woonerf sokak plan örneği (Baş, 2016)

Woonerf sokak sistemleri ile düzenlenmiş sokak örnekleri aşağıdaki gibidir (Şekil 7).

Şekil 7. Woonerf sokak sistemleri ile düzenlenmiş sokak örnekleri (Anonim, 2022c).

Home Zone- sokak düzenleme sistemi

Home Zone sokak sistemi girişimleri 1998 yılında Children's Play Council (CPC) olarak isimlenen bir organizasyon tarafından İngiltere' de başlamıştır. Bu sistemin temel amacı, daha önceki konularda da belirtildiği gibi çocuk gelişiminin önemli bir parçası olan oyun kavramının bilincini artırmak ve sokakların oyun olanaklarını maksimum seviye de tutmak amaçlanmıştır (Tandoğan, 2014)

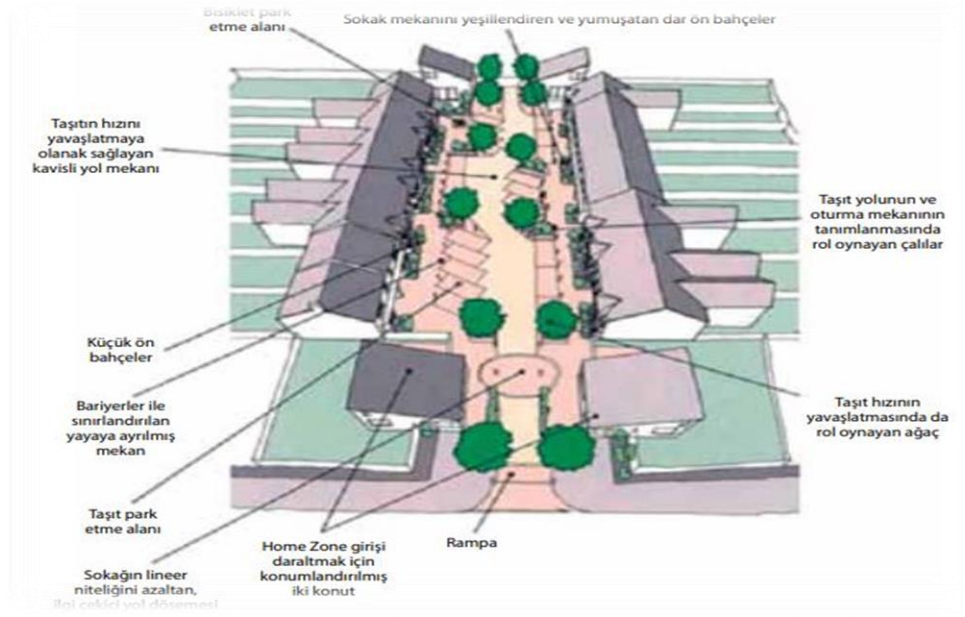
Home Zone sistemin Türkçe karşılığı 'Konut Bölgesi' olarak adlandırılmaktadır. Bu sistemin de Woonerf Sokak girişimlerinde olduğu gibi sokakların taşıtlardan ziyade insanlara hizmet etmesi, çeşitli etkinlikler ile konut bölgesi için geliştirilmiş alan fırsatları tanımaktır. Bu kavram sadece insanların yaşamını sürdürdüğü konut alanları için değil, konut dışındaki bölgeler olan örneğin market, okul vb. alanları da kapsamaktadır (Aydoğan, 2020). Home Zone Sokak sisteminde araç trafiği yerine daha çok oturma gruplarının olduğu, çeşitli etkinliklerin olduğu ortak sosyal mekanlar, çocuk oyun alanları, taşıtlar için otopark alanları ve bitkisel materyaller içermektedir. Bu şekilde sokaklar, tamamı ile araçlar için yapılmış taşıt yolu olmaktan çıkıp, daha çok yayalara ve çocuklara hizmet eden kentsel yaşam mekanları olarak planlanacaktır. Ayrıca o bölgede yaşayan insanlar için güçlü bir iletişim kaynağı oluşturan sosyal mekanların da önünü açmıştır.

Sokak içerisinde bulunan çeşitli unsurlar taşıt sürücülerinin de hız kontrolünü sağlamalarına yardımcı olacaktır. Bu unsurlar, yol üzerinde yapılan daraltmalar, bitkisel materyaller, oturma grupları, dolambaçlı rotalar, hız azaltıcı unsurlar, bisiklet ve taşıt park etme alanları, kademelendirilmiş park alanları ya da çocuk oyun alanları için oluşturulan oyun ekipmanları olabilir. Home Zone Sokak tasarımları her türden konut alanlarına ve konut tiplerine uyum sağlamaktadır. Tasarımların estetik görüntüsü, düzenli yapısı ve eşsiz kimliği ile sokaklar da yaşam fırsatını üst seviyeye çıkarmaktadır (Gateshead Council, 2005).

Joseph Rowntree Foundation tarafından geliştirilen 'Home Zone' Sistemlerinin genel prensipleri şunlardır (Şekil 8);

- Home Zone Sokak sistemi kent içerisinde ayrılmış bir alan olarak düşünülemez. Sokakların trafik açısından sakinleştirilmesi bu girişimin temel amaçlarındandır.
- Home Zone Sokak sistemi taşıtların, konut ve konut yakın çevrelerinden uzaklaştırılması, otopark sistemlerin ise konutlara yakın olmasını engelleyen peyzaj özellikleri içerir.

- Home Zone Sokak sistemi düzenlemeleri peyzaj materyali olan oturma grupları ve genel çevre düzenleme kriteri olan işaret ve tabelalar ile bütünlük sağlayan, bütünleştirici ve kentsel kargaşa yaratmayan sistemlerdir.
- Home Zone Sokak sisteminde yollar ile yayaların kullandığı kaldırımlar arasında ayırıcı bir etmen yoktur.
- Home Zone Sokak sisteminde kentsel kargaşa bulunmadığının en net göstergesi alan girişlerinin net olması ve sokak girişinde ‘Home Zone’ işaret levhasının bulunmasıdır. Bu şekilde taşıt sürücülerini normal yollar ile ‘Home Zone’ yolları arasındaki farkı anlayabilir.
- Home Zone mekanları içerisinde taşıt sürücülerini için öncelikli bir ayrıcalık yoktur. Sürücülerin ‘Home Zone’ mekânda hız limitlerini artırmalarına neden olacak bir unsur bulunmamaktadır.
- Home Zone Sokak sisteminde kullanılan aydınlatmalar, hız azaltıcı bir unsur olarak kullanılmaktadır.
- Home Zone Sokak sisteminin minimal yapısı taşıt sürücülerini için kısıtlama yapmaktadır. Trafik akışını yavaşlatır, araç parkı veya da çok acil durumlar da taşıtların hareket etmesi yeterli olacaktır.
- Home Zone Sokak sisteminin park alanları mevcut konutlara ve konut yakın çevrelerine yeterlilik sağlamaktadır.
- Home Zone Sokak sisteminde mümkün ve yeterli olduğu kadar ön bahçelere özen gösterilir ve korunur.
- Home Zone Sokak sistemindeki oturma grupları kullanışlı, dikkat çekici olmalıdır. Ayrıca Home Zone içerisinde uygun alanlara konumlandırılır.
- Home Zone Sokak sisteminde sokak sakinlerini ve oturma gruplarını kullanan bireyleri ciddi şekilde rahatsız etmeyecek informal oyun alanları ve çeşitli aktiviteler için potansiyel ortam yaratılır. Sokak taramaları bu planlamalar çerçevesinde yapılmalıdır.
- Hollanda’lılara göre ‘Home Zone’ sokak sisteminin uzunluğu 600 m de az olmalı ve saat başı 100’den az araç bulunmalıdır” (Tandoğan, 2014; Aydoğan, 2020).

Şekil 8. Şematik bir Home Zone (konut bölgesi) sokak mekânı (Tandoğan 2014; Aydoğan, 2020).

Woonerf ve Home Zone Sokak sistemlerinin temel amacı, konut bölgelerindeki taşıt yoğunluğunu azaltmak, taşıt sürücülerinin hızlarını kontrol etmesini sağlamak, konut sakinlerinin çevresindeki insanlar ile güçlü iletişim kurmalarını sağlamaktır. Çocukların gelişimi için bu sistemdeki sokakların oyun anlamında sağladığı faydalar ve insanların sokağa çıkmayı sağlayan birtakım etkinlikler ile konutlarımızın çevresini süsleyen kentsel tasarımlar da amaçlar arasındadır. Home Zone Sokak tasarımları geometrik ve teknik özellikleri ise şu şekildedir (Şekil 9).

Öge	Kriter	Açıklama
Maksimum konut sayısı	25	Tek girişli bir "Home Zone" için
Tasarım hızı	10 mph	
Trafik yavaşlatma vakaları arasındaki maksimum mesafe	30 metre	
İleri görüş mesafesi	30 metreden daha büyük değil	İleri görüş mesafesi önemli ölçüde bu değeri aşmalıdır.
HomeZone'un giriş yerinin minimum genişliği	3,5 metre (geçit ve girişten geçmek için minimum izin verilen acil araç girişi)	
Minimum taşıt yolunun genişliği	3,7 metre (acil araç girişi ve sürmek için minimum izin verilen yol genişliği)	
Kavşakta minimum köşe açısı	Minimum değer yok	Kavisli yol analizi ile sınırlandırılmalı
Minimum merkez çizgi yarıçapı	Minimum değer yok	
"Home Zone" da maksimum sürüş mesafesi(Mak."Home Zone" uzunluğu)	400 metre	

Şekil 9. Home Zone sokak tasarımları geometrik ve teknik özellikler (Tandoğan, 2011; Baş, 2016).

Hackney oyun sokağı

‘Hackney Oyun Sokağı’ kavramı çocuklar için oyun sokağı anlamına gelmektedir. Çocukların konut yakınında veya da sokaklarda kendini güvende hissetmesi ve aynı zamanda geliştirmekte olan çocukların da buna benzer yerler de oyun oynamalarını teşvik etmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu projeye göre gönüllü aile bireyleri ve bulundukları alanda seçilen temsilciler ile sokağın bir süre taşıt trafiğine kapatılıp, çocukların, sokak sakinlerinin haftada ya da ayda bir kez bir araya gelip özgür ve ücretsiz bir şekilde sosyalleşmesi amaçlanmaktadır.

Hackney Play Street kapsamında, sosyal alan olarak birbirinden farklı üç model geliştirilmiştir. Bunlar; yerleşim alanı bölge sokak modeli, okul alanları modeli ve gayrimenkul alanlar modeli olarak tanımlanmıştır.

Yerleşim alanı bölge sokak modeli

Sokak sakinlerinden veya da önceden belirlenmiş iki temsilcinin taşıt trafiğini düzenlemek amacıyla, haftada ya da ayda bir iki kez sokağı iki üç saatliğine taşıt trafiğine kapatma uygulamasıdır. Bu sistem bölgesel ve ulusal kapsamda sokak oyunlarını herhangi bir kâr amacı gütmeyen destekleyen bir sistemdir. Bu model ise Playing Out tarafından geliştirilmiştir (Anonymous, 2022; Baş, 2016). Bu model için en uygun zamanın ise pazar günleri öğleden sonra olarak tasarlanmıştır. Yerleşim alanı bölge sokak modeli örneklendirilmiştir (Şekil 10).

Şekil 10. Yerleşim alanı bölge sokak modeli (Anonymous, 2020a).

Okul alanı model

Okul alanı modelde okul ve anaokulların çevresinde bulunan sokaklar da çoğu zaman cuma günleri öğleden sonra yolun taşıt trafiğine iki üç saatliğine kapatılması uygulamasıdır (Şekil 11). Modelin işleyişi yine bir temsilci veya da öğrenci velisi organizesi ile gerçekleşmektedir. Bu aktivitelere okul ve okul aile birliği de yiyecek içecek desteğinde bulunabilirler (Baş, 2016).

Şekil 11. Okul alanı modeli (Anonymous 2020b).

Konut alanları sokak modeli

Bu model, yolun taşıt trafiğine kapanmadığı yerler de konut arazilerinin sosyal aktivite için ayrılmış alanlarında kullanılmaktadır (Şekil 12). Bu modelin diğer modeller farklı tarafları bulunmaktadır. Birincisi, oturumların daha sık gerçekleştiği yani haftalık olarak yapılmaktadır. İkincisi ise bir iş üzerinde çalışan maaşlı elemanlar, profesyonel olarak destek vermek amacıyla projeye dahil olup, yerel halk ve sokak sakinlerinin de kendi etkinliklerini gerçekleştirdiklerini göstermektedirler (Baş, 2016).

Şekil 12. Konut alanları sokak modeli (Anonymous, 2021).

Okul bahçeleri

Çocuklar, hayata dair ilk kurallarını aileden öğrenmektedir. Aileden sonra çocuğun toplumsallaşma adımı ise okul hayatlarında başlar. Çocukların okula başlaması ile hem toplumsal hem de çevresel birtakım sorumluluklar artış göstermektedir.

Konut içerisinde belirli kısıtlamalara maruz kalan çocuklar, oyun ihtiyaçlarını konut yakın çevrelerinde karşılamak isterler. Ancak bu mekânlarında güvenlik sorunu olduğu için bir takımlar yasaklar ile bu alanlarda da karşılaşır. Böylece çocuklar zamanlarının büyük bir kısmını okul ve okul bahçelerinde geçirirler. Cheskey, (1996)'e göre ilköğretim okulu öğrencilerinin günde yaklaşık 1-1.5 saatini okul bahçelerinde geçirmektedir. Bu süre çocukların okul içinde veya da okul bahçesinde geçirdikleri zamanın %20-25' ini oluşturmaktadır.

Dünyanın birçok yerinde okullar mahalle ölçeğinde bulunduğu için konutlardan yürüme mesafesi kadar uzaklıktadır. Bu alanlar genellikle taşıt trafiğinden oldukça uzak olup kentsel mekân olarak diğer alanlara göre de farklılıklar göstermektedir. Çocukların açık havada oyun ihtiyaçlarını karşılamak için okul bahçeleri büyük potansiyele sahiptir.

Kentlerde çocuk için yapılan birtakım uygulamalar sınırlı ve yetersiz olduğu için, çocuğun fiziksel çevresini oluşturan önemli etmenlerden biri de okul bahçeleridir. Okullar çocuklara sadece kaliteli bir eğitim vermeyi amaçlamamalıdır. Çocukların oyun ihtiyaçlarına cevap veren, güvenli, sağlıklı ortam kurmayı amaçlayan, onları okul içinde veya da okul bahçesinde herhangi kötü olaylara karşı koruyan ve çocukların birtakım isteklerini göz ardı etmeyen mekanlar olmalıdır (Şekil 13). Bu şekilde çocuğun aktif eğitim hayatı da olumlu yönde ilerleyecektir (UNİCEF, 2006).

Şekil 13. Okul bahçeleri (Anonim, 2017b.).

Çocuk oyun alanları

Yaşamın belirli bir evreleri vardır. Bu evrelerin ilk başlangıcı da çocukluk evresidir. Bu evrede bulunan bireylere de çocuk denir. Çocukluk kavramının da kendi içerisinde belirli yaş düzeni vardır. Bu düzen; (0-3, 4-6, 7-15) yaş gibi kısımlara ayrılmakta ve bu kısımlardaki her bireyin farklı fiziksel ve fizyolojik ihtiyaçları bulunmaktadır (Memiş ve Gülcan, 2020). Çocukluk üzerine yapılan bilimsel çalışmalar ışığında da çocuk gelişimi için en önemli kavram oyun ve kişisel oyuncaklardır. Çünkü oyun çocukların bilişsel, bedensel, zihinsel ve sosyal

gelişimlerini de olumlu yönde etkilemektedir (Kraft, 1989). Oyun kavramı çocuklar için herhangi bir dış etkene bağlı kalmadan kendi istekleri doğrultusunda oluşturdukları bir takım fizyolojik ihtiyaç olarak tanımlanmaktadır (Özservet, 2018).

Kentler birçok yaşta insana ev sahipliği yapmaktadır. Bu durum birtakım sorunları da beraberinde getirmektedir. Çünkü her insan hayatı boyunca farklı sorunlar ile karşılaşmakta ve bu sorunlara anında çözüm bulma çabasındadır. Bu durumu insanlar ile kentlerinde yaşam beklentilerini karşılaması gerekir. Çocuklar için ise bu durum ayrı bir öneme sahiptir. Çünkü çocukların ihtiyaçları diğer bireylere göre daha ağır basmaktadır. Konutlarda kısıtlanan çocuklar kendilerini konut yakın çevrelerine bırakırlar ve bu mekanların güvenlik sorunları ise ayrı bir kısıtlamaya yol açar. Daha sonra okul bahçelerinde oyun ihtiyaçlarını karşılamak isteyen çocuklar, bu alanlarda da belli kuralcı yaklaşımların etkisinde kalmaktadır. Kentlerde çocukların bu ihtiyacını karşılayabilecek olgu ise ‘Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Parklarıdır.’

Tandoğan, (2014)’a göre çocuk oyun alanları birtakım sınıflandırmalara göre ayrılmaktadır. Bunlar; geliştirilmiş çocuk oyun alanları, macera parkları ve özel eğitim oyun alanları olarak sınıflandırılmıştır. Günümüzde ise genelde eski kültürün etkisinde kalma oyun alanları uygulanmaktadır (Şekil 14).

Şekil 14. Çocuk oyun alanları (Anonim, 2017c).

‘Çocuk Dostu Kent’ Türkiye Girişimleri

Çocuk dostu kent projeleri, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile bu kavramın öncüsü olan UNICEF arasında 2006- 2010 dönemleri arasında ülke programları baz alınarak ve bir eylem planı geliştirilerek hayata geçirilmiş bir proje olarak bilinmektedir (Korkmaz, 2006). Türkiye’de bu kavramın nasıl ortaya çıktığı ve bu proje kapsamında nasıl bir yapılanmanın olduğuna bakılması konunun anlaşılabilirliğine ışık tutması açısından önem taşımaktadır.

UNUİCEF, bu kavramsal girişimden önce daha çok konunun mimari kısmı ile ilgilenmekteydi. Daha sonra bu kavramın tekrardan gözden geçirilmesi gerektiğini savunarak temel iki örgütlenme ile belirli bir sistem oluşturmaya çalışıldı. Bu iki temel örgütlenme

bölgesel ve ulusal anlamda temsilcilikler ve komiteler şeklinde kurulması gerektiğini savunmuştur. UNICEF'in, çoğu ülkede bu durumu sadece komite veya da temsilcilik kurma gibi bir girişim olurken, Türkiye' de hem temsilcilik hem de milli komite kurulması gerektiğini savunmuştur. 'Çocuk Dostu Şehir' girişimine giden yolda Türkiye' de İçişleri Bakanlığı ve İller İdaresi birlikte çalışarak illere göre öncelikli yaşam kalitesinin belirlenmesi ve bu yaşam kalitelerine göre belirli kriterlerin belirlenerek ölçeklendirilmeye çalışılması açısından zemin hazırlamıştır. Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ve UNICEF'in iş birliği ile hazırlanan yaşam kalitesi göstergesi olarak belirlenen temel kriterler şu şekilde açıklanmıştır (Anonim, 2003). Doğumların sağlık personeli ile yapılması ve doğum oranı,

- İllerin ve bölgelerin aşılama durumu,
- 5 yaş altındaki çocukların sağlık merkezine başvurma sayısı,
- Düşük doğum yapanların illere göre oranı,
- 0-4 yaş aralığında olan bebeklerin ölüm oranı
- Kentlere göre anne ve babalı aile ortamı planlamasının etkinliği,
- Kentlere göre intihar oranı
- Kentlere göre barınağı bulunmayan birey oranı
- Temel ihtiyaç karşılanma oranı, temiz yiyecek ve içeceklere ulaşan ev sayısı,
- 0-6 yaş aralığında kentlere göre aile-çocuk eğitim programlarından yararlanma oranı
- 36-72 ay grubu, ana okulu ve ana sınıfı oranı
- İlköğretimde okullaşma oranı,
- İlkokullarda görülen okullaşma oranı,
- Kentlere göre okuma-yazma oranı,
- 2001-2002 yılları itibari ile açılan temel eğitim kursları ve bu kurslardan faydalanan kişi sayısı,
- Kentlere göre sivil toplum kuruluşları ve bu kuruluşlara bağlı üye sayısı,
- Kaba ve fiziksel şiddete maruz kalan çocuk sayısı,
- Sosyal güvence altında olan birey sayısı,
- Korumaya ve bakıma muhtaç kişi sayısı, koruma ve bakım altında olan kişi sayısı,

UNICEF Türkiye'deki Kentlerde Çocuk Dostu Şehirleşme Kararları

Türkiye'de 'Çocuk Dostu Kentler' projesi UNICEF tarafından 2014-2015 yılları arasında başlatılmıştır. İlk olarak Türkiye'de on şehirde ve ilçelerinde yürütülen bu çalışmanın finansal ve mali desteği UNICEF 'Türkiye Milli Komitesi' ve IKEA Türkiye' den sağlanmıştır. Bu projenin temel amacı bölge ve yerel boyutta kentlerin 'Çocuk Dostu' olarak geliştirilmesi amaçlanmıştır. UNICEF' in bu kapsam da sayısı 40'ı aşan ülkelerde de bu projenin girişimleri

bulunmaktadır. Türkiye’ de ilk olarak on şehirde başlatılan bu proje bölgesel ve yerel kapsamda ‘Çocuk Dostu Kent’ amaçlarına ulaşmaktadırlar. Bu iller; Adana, Ankara, Bitlis, Erzurum, Giresun, İzmir, Kırklareli, Manisa, Mersin ve Şanlıurfa’dır (Aydoğan, 2020).

Türkiye nüfusunun %27,2’sini çocuk nüfus oluşturmaktadır

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistem (ADNKS) raporlarına göre; 2020 yılı son çeyreğinde Türkiye nüfusun 83 milyon 614 bin 362 kişi olarak tanımlanmış ve 22 milyon 750 bin 567 sini çocuk nüfusu oluşturmuştur. Çocuk nüfusunun cinsiyete göre dağılımı ise %51,3’ ünü erkek çocuklar, %48,7’sini de kız çocuklar oluşturmuştur. Birleşmiş Milletler (BM)’ in açıkladığı tanımlamalara göre; 2020 yılı sonu itibari ile 0-17 yaş grubu aralığı %27,2 olarak belirtilmiştir. Birleşmiş Milletler (BM)’ in açıkladığı tanımlamalara göre; 2020 yılı sonu itibari ile 0-17 yaş grubu aralığı %27,2 olarak belirtilmiştir. ADNKS raporları 2020 yılı sonu itibari ile en fazla çocuk nüfusu olan kent %45,3 ile Şanlıurfa olmuştur. Şanlıurfa ilini sırası ile %48,2 ile Şırnak ve %40,9 ile Ağrı izlemiştir. Türkiye’ de çocuk nüfusunun en az olduğu şehirler ise, %17,3 ile Tunceli, %18,1 oranı ile Edirne ve %18,7 ile Kırklareli izlemiştir (TÜİK, 2020).

UNİCEF Türkiye’deki şehirlerin Çocuk Dostu Şehirleşme ile aldığı kararlar ve uyguladığı şehirler aşağıdaki gibidir (Tablo 8).

Tablo 8. UNİCEF Türkiye’deki Şehirlerin ‘Çocuk Dostu Şehirleşme’ Kararları (Aydoğan, 2020).

Şehirler	Alınan Kararlar
Adana Erzurum İzmir Kırklareli Manisa	Güçlendirilmiş bir program aracılığı ile ebeveynlerin kontrolünde çocukların psikolojik, fiziksel ve bilişsel ihtiyaçları düşünülerek ebeveynlere destek olmak amacı ile geliştirilmiş bir eğitim sunmak.
Ankara Bitlis Giresun Mersin	Kent merkezlerinde çocuk haklarına ilişkin farkındalık yaratmak amacıyla dikkat çekici alanlarda görsel iletişim araçları kullanılarak farkındalık oluşturmak.
Adana Ankara Giresun Şanlıurfa	Her çocuk özeldir kavramını benimseyerek engelli ve bakım şartı gerektiren çocuklara özgü özel oyunlar kurmak.
Erzurum Manisa	Çocuk Dostu Kent’ girişimini örnek alarak, çocuk dostu oyun alan planlaması yapılmıştır.
Giresun Kırklareli Mersin	Çocuk hakları gözden geçirilerek belirli bir çocuk bütçesi hazırlamak ve hazırda bir bütçe varsa onun gözden geçirilmesini sağlamak.

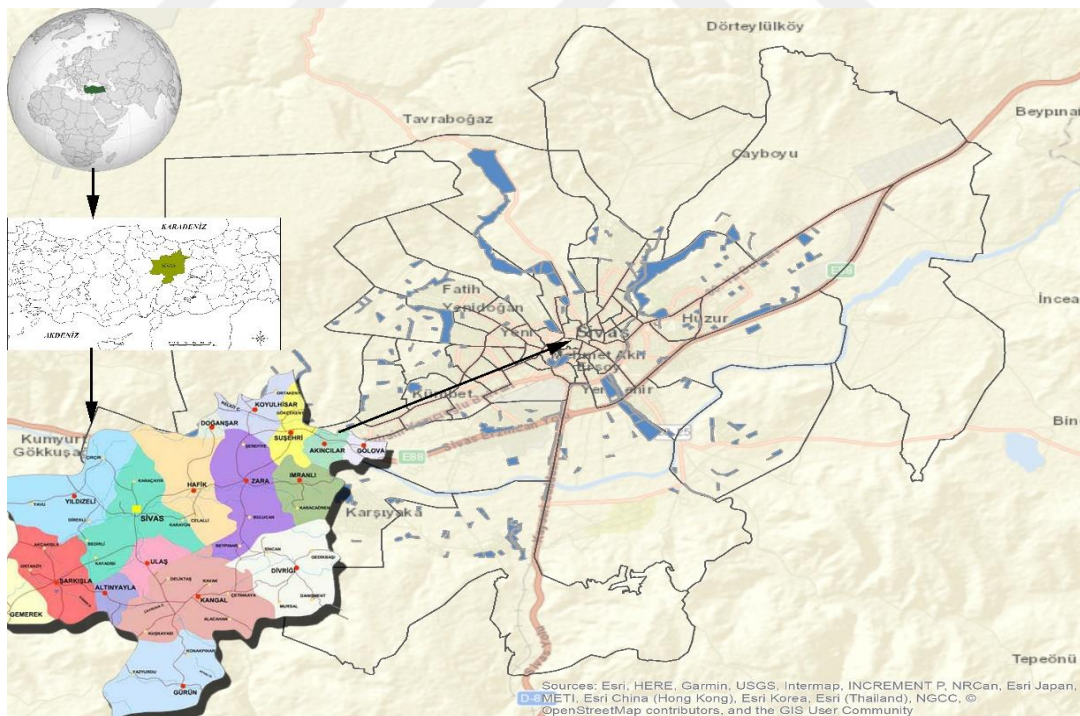
Tablo 8. UNİCEF Türkiye’deki Şehirlerin ‘Çocuk Dostu Şehirleşme’ Kararları (devamı)

İzmir/Bornova	• Çocukları teknolojik çağa hazırlamak amacıyla robot bilimi üzerine ve teknolojiyi daha verimli kullanmaları için çocuk dostu donanımların olduğu bir mekatronik laboratuvar kurmak.
Kırklareli	• Çocukların (spor, kültürel etkinlikler, festivaller, vs.) etkinlikler için güvenli, özgür ve çocuk dostu bir ortam yaratmak amaçlanmıştır

Belirlenen bu şehirlerin ortak amacı çocuk dostu kentler olma yolunda ekonomik, sosyal, fiziksel ve çevre uyumu açısından belirli kararlar aldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar özetle, çocuklar için güvenli ve dost alanlar oluşturmak, çocuk katılımının ve çocuk haklarının ortak amaç olarak bilindiğini, her çocuk özeldir başlığı altında engelli çocuklar için uygun oyun alanları oluşturulması, Bunların yanı sıra ebeveynlik uygulamaları ve eğitimlerin yapılması üzerinde kararlar alınmıştır. Çocuk Dostu Kent girişimi ile çocukların bulundukları kent içerisinde dezavantajlarını, yaşam koşullarını iyileştirmek amaçlanmıştır (Berkün, 2019). Türkiye’nin yaşam standartlarını ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlayan Çocuk Dostu Kent girişimleri hem çocuklar hem de her yaştan insanlar için yaşanılabilir kılmaktadır (Turan, 2020).

MATERYAL VE METOT

Çalışma Sivas Kent merkezinde yürütülmüştür. Sivas İç Anadolu Bölgesinde yer alan Türkiye'nin yüzölçümü bakımından ikinci en büyük ilidir (28.488 km²). Sivas ili, 35°50' ve 38°14' doğu boylamıyla 38°42' ve 40°16' kuzey enlemleri arasında bulunmaktadır. Sivas'ta merkez ilçe haricinde 16 ilçe, 7 belde ve 1233 köy bulunmaktadır (Anonim, 2014b). Sivas'ın toplam nüfusu 2020 Adrese dayalı nüfus kayıt sistemlerine göre 635.889 kişidir. Konumuna göre Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerinde toprakları bulunmaktadır. Karadeniz bölgesi Yeşilırmak havzasındaki bölgelerde Karadeniz Ardı geçiş iklimi görülmektedir. İç Anadolu bölgesinde Kızılırmak havzasına giren topraklarda karasal iklim ve Doğu Anadolu Bölgesi Fırat havzasına giren bölgeler de de karasal iklim görülmektedir. Sivas sınırları Doğu Anadolu Bölgesinden Kelkit ve Kuru çay vadileri, Köse ve Yama dağları, Güneyde, Tahtalı, Hezanlı ve Kul Maç dağları, Batıdan İncebel, Akdağlar ve Karababa Dağları ile çevrilidir. (Anonim, 2014b). Sivas Kenti materyal haritası Şekil 15'te gösterilmiştir.

Şekil 15. Sivas Kent merkezi haritası

Birçok kaynakta belirtildiği üzere Sivas ismi, Roma devrinde de sıklıkla kullanılan Sebastia'dan türemiştir. Kesinlik kazanmayan isimleri ise Megapolis, Talavra, ve Tabura olarak kayıtlara geçmiştir. M.Ö. 1.yy' da ise Dioplois ismi de kaynaklarda yer almaktadır. Sivas kenti Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde de önemli bir konuma sahiptir. Selçuklu

döneminin önemli ticaret merkezi olan şehir zaman zamanda başkent olarak önemini korumuştur. Osmanlı döneminde yönetsel olarak bir merkez yeri olarak gösterilmiştir. Cumhuriyet döneminde ise Sivas ismi ile kent il merkezine dönüşmüştür. Sivas kent meydanı, Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinden eserler bulundurmaktadır. Bu yönü ile 1987 yılında UNESCO tarafından ‘Dünya Kültür Mirası’ listesine alınmıştır. Ülkemizin düşman işgalinden kurtarmak amacıyla milli mücadelenin başkentliği yapan Sivas, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarına da 108 gün ev sahipliği yapmıştır. Sivas Kongresini düzenleyenler Sivas hakkında ‘En Emin Belde’ cümlesini kullanmıştır (Şekil 16 ve Şekil 17).

Şekil 16. Sivas Kent Meydanı (Anonim, 2017d.)

Şekil 17. Kentin meydan görünümü(a); Kongre binası(a), Çifte minareli medrese(b), Şifaiye medresesi(c) (Anonim, 2022d)

Sivas, coğrafi konumuna göre İç Anadolu bölgesinde bulunmaktadır. Karasal iklime sahip olan Sivas’ta kış mevsimleri soğuk ve sert geçmekte olup bol kar yağışı görülmektedir. Yılın 4-5 ayı kentin üst örtüsü kar ile kaplıdır. Son 50 yılda yapılan gözlemler sonucunda yılın en soğuk ayı-34,6 derece ile Ocak ayıdır. Yaz mevsiminde ise kente sıcaklık ve kuraklık hakimdir. Yılın en sıcak ayı ise 38,3 derece ile Temmuz ayıdır. İlkbahar ve Sonbahar aylarında bolca yağmur yağışı görülmektedir. Sivas’ın kuzey kesimlerinden olan Suşehri ve Koyulhisar ilçelerinde Karadeniz ardı geçiş iklimi görülmektedir. Bu bölgelerde kış mevsimi iç kesimlere göre daha ılımandır (Anonim, 2022e)

Sivas'ta merkez ilçe haricinde 16 ilçe, 7 belde ve 1233 köy bulunmaktadır (Anonim, 2014'b). Sivas'ın toplam nüfusu 2020 Adrese dayalı nüfus kayıt sistemlerine göre 635.889 kişidir. Kent merkezi nüfusu ise 388.079 kişi olarak saptanmıştır. Kent merkezinde 69 mahalle bulunmaktadır. En kalabalık nüfusa sahip mahalle 23.143 kişi ile Şeyh Şamil Mahallesidir. Nüfusu en az olan mahalle ise 276 kişi ile Fatih Mahallesidir (Tablo 9).

Tablo 9. Sivas kent merkezi mahalle nüfus durumu TÜİK ADNKS Verileri, 2021

<u>Mahalle Adı</u>	Toplam Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
<u>Seyh Şamil Mahallesi</u>	23.143	11.550	11.593
<u>Yenişehir Mahallesi</u>	19.498	9.169	10.329
<u>Fatih Mahallesi</u>	18.048	8.996	9.052
<u>Alibaba Mahallesi</u>	16.629	8.300	8.329
<u>Diriliş Mahallesi</u>	15.076	7.394	7.682
<u>Mehmet Akif Ersoy Mahallesi</u>	13.670	6.855	6.815
<u>Huzur Mahallesi</u>	12.830	6.360	6.470
<u>Kılavuz Mahallesi</u>	12.369	6.071	6.298
<u>Emek Mahallesi</u>	10.308	5.143	5.165
<u>Mevlana Mahallesi</u>	9.290	4.468	4.822
<u>Yenidoğan Mahallesi</u>	8.920	4.361	4.559
<u>Selçuklu Mahallesi</u>	7.729	3.777	3.952
<u>Kardeşler Mahallesi</u>	7.662	3.712	3.950
<u>Tuzlugöl Mahallesi</u>	7.631	3.790	3.841
<u>Kümbet Mahallesi</u>	7.598	3.758	3.840
<u>Akdeğirmen Mahallesi</u>	7.468	4.084	3.384
<u>Eğriköprü Mahallesi</u>	7.363	3.646	3.717
<u>Ahmet Turangazi Mahallesi</u>	6.846	4.173	2.673
<u>İstiklal Mahallesi</u>	6.726	3.347	3.379
<u>Dörteylül Mahallesi</u>	6.718	3.369	3.349
<u>Yeni Mahallesi</u>	6.500	3.211	3.289
<u>Yüceyurt Mahallesi</u>	6.479	3.919	2.560
<u>Mimar Sinan Mahallesi</u>	6.413	3.164	3.249
<u>Yunusemre Mahallesi</u>	5.935	2.955	2.980
<u>Altıntabak Mahallesi</u>	5.341	2.676	2.665
<u>İnönü Mahallesi</u>	4.644	2.281	2.363
<u>Seyrantepe Mahallesi</u>	4.350	2.094	2.256
<u>Ece Mahallesi</u>	4.185	2.016	2.169
<u>Aydoğan Mahallesi</u>	4.163	2.091	2.072
<u>Örtülüpinar Mahallesi</u>	3.927	1.861	2.066
<u>Karşıyaka Mahallesi</u>	3.923	1.961	1.962
<u>Esentepe Mahallesi</u>	3.803	1.864	1.939
<u>Mehmetpaşa Mahallesi</u>	3.769	1.858	1.911
<u>Çayyurt Mahallesi</u>	3.753	1.809	1.944
<u>Gökçebostan Mahallesi</u>	3.481	1.696	1.785
<u>Pulur Mahallesi</u>	3.478	1.770	1.708
<u>Kadı Burhanettin Mahallesi</u>	3.299	1.648	1.651
<u>Çiçekli Mahallesi</u>	3.263	1.602	1.661
<u>Kızılırmak Mahallesi</u>	3.232	1.598	1.634
<u>Demircilerardı Mahallesi</u>	3.056	1.510	1.546
<u>Yeşilyurt Mahallesi</u>	3.046	1.556	1.490
<u>Kaleardı Mahallesi</u>	2.976	1.451	1.525
<u>Abdolvahabigazi Mahallesi</u>	2.700	1.333	1.367
<u>Halil Rıfatpaşa Mahallesi</u>	2.695	1.319	1.376
<u>Ferhatbostan Mahallesi</u>	2.689	1.257	1.432

Tablo 9. Sivas kent merkezi mahalle nüfus durumu TUİK ADNKS Verileri, 2021 (devamı)

Gültepe Mahallesi	2.501	1.271	1.230
<u>Sularbaşı Mahallesi</u>	2.483	1.120	1.363
<u>Orhangazi Mahallesi</u>	2.377	1.184	1.193
<u>Bahtiyarbostan Mahallesi</u>	2.273	1.067	1.206
<u>Mısmırlırmak Mahallesi</u>	2.235	1.093	1.142
<u>Meraküm Mahallesi</u>	2.214	1.111	1.103
<u>Üçlerbey Mahallesi</u>	2.194	1.072	1.122
Gülyurt Mahallesi	2.143	1.035	1.108
<u>Danişmentgazi Mahallesi</u>	1.866	961	905
<u>Küçükminare Mahallesi</u>	1.866	923	943
<u>Yiğitler Mahallesi</u>	1.833	871	962
<u>Cami-İ Kebir Mahallesi</u>	1.768	899	869
<u>Paşabey Mahallesi</u>	1.686	827	859
<u>Yahyabey Mahallesi</u>	1.594	770	824
<u>Çarşıbaşı Mahallesi</u>	1.487	698	789
<u>Esenyurt Mahallesi</u>	1.487	719	768
<u>Fevziçakmak Mahallesi</u>	1.226	657	569
<u>Dedebalı Mahallesi</u>	985	480	505
<u>Uzuntepe Mahallesi</u>	796	405	391
<u>Gökmedrese Mahallesi</u>	734	343	391
<u>Şehitömer Yıldırım Mahallesi</u>	633	324	309
<u>Çayboyu Mahallesi</u>	471	235	236
<u>Eskikale Mahallesi</u>	383	179	204
<u>Fatih Mahallesi</u>	276	154	122

Kaynak. TUİK ADNJS verileri (Anonim, 2020).

Sivas ilinin 2020 yılı itibarıyla çocuk nüfusunun yaşlara göre dağılımı gösterilmiştir (Tablo 10). Tabloya göre 0- 4 yaş grubu aralığında olan kişi sayısı 40.511 kişi ve yüzdelik nüfus oranı ise %6,37 olarak görülmektedir. 5 – 9 yaş aralığında toplam 43.317 kişi ve yüzdelik nüfus oranı %6,81 olarak, 10 – 14 yaş grubu aralığında toplam kişi sayısı 45.765 ve yüzdelik nüfus oranı %7,20 çıkmıştır. Son olarak da 15 – 19 yaş grubu aralığında toplam 47.990 kişi olup nüfus yüzde oranı ise %7,55 olarak bulunmuştur.

Tablo 10. Sivas İlinin 2020 Yılı İtibarıyla Çocuk Nüfusunun Yaşlara Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Toplam Nüfus	Erkek	Kız	Nüfus %
0-4 Yaş	40.511	20.958	19.553	%6,37
5-9 Yaş	43.317	22.096	21.221	%6,81
10-14 Yaş	45.765	23.450	22.315	%7,20
15-19 Yaş	47.990	24.208	23.782	%7,55

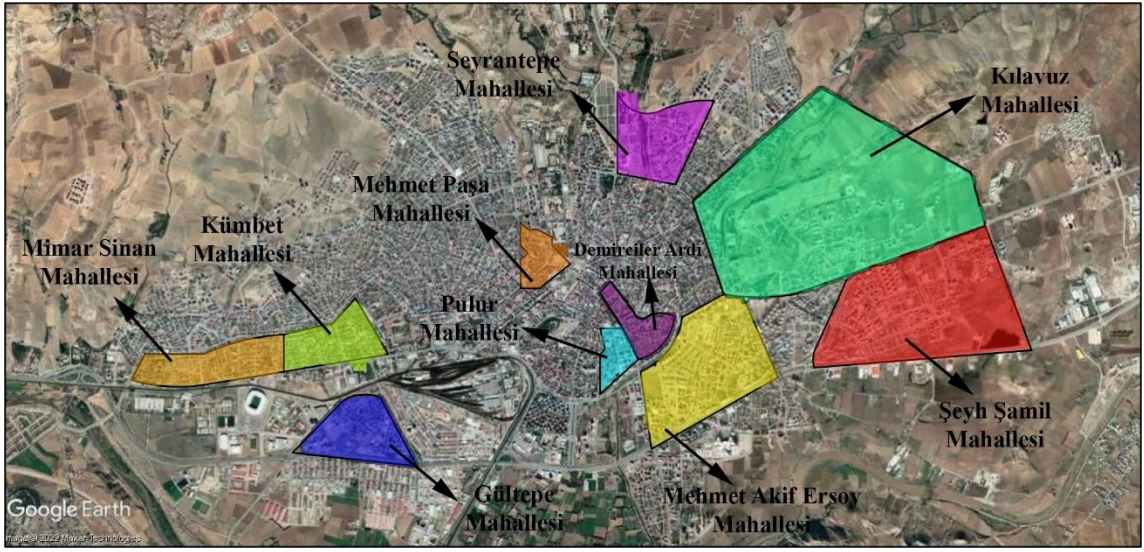
Kaynak. TUİK ADNJS verileri (Anonim, 2020)

Çalışmanın yapılacağı mahalleler

Çalışmanın yapılacağı mahalleler (Şekil 18).

- Demirciler ardı Mahallesi

- Gültepe Mahallesi
- Kümbet Mahallesi
- Kılavuz Mahallesi
- Mimar Sinan Mahallesi
- Mehmet Akif Ersoy Mahallesi
- Mehmet Paşa Mahallesi
- Pulur Mahallesi
- Seyrantepe Mahallesi
- Şeyh Şamil Mahallesi

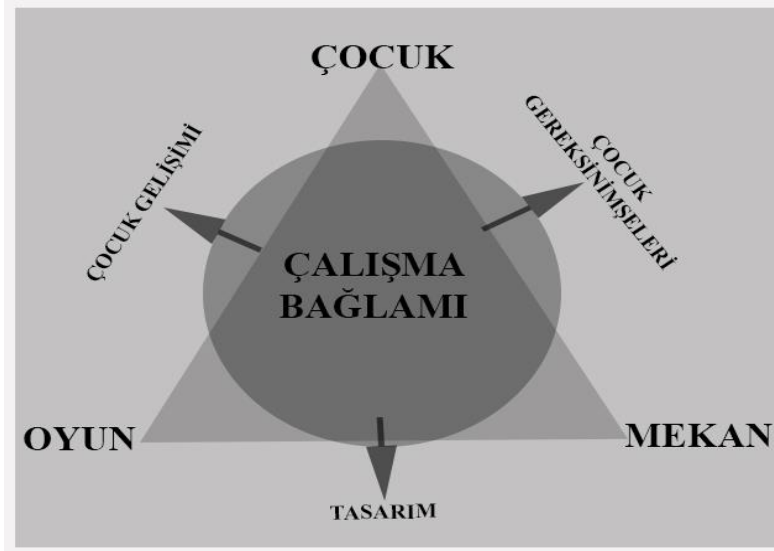
Şekil 18. Çalışmanın yapılacağı mahalleler.

Çalışmanın yapılacağı okullar

Çalışmanın yapılacağı mahalleler (Şekil 19).

- Başöğretmen Atatürk Ortaokulu
- Votorantim Sivas Çimento Ortaokulu
- Gazi Paşa Ortaokulu
- Lütfi Abay Ortaokulu
- Celal Bayar Ortaokulu
- Yunus Emre Ortaokulu
- Behrampaşa Ortaokulu
- Selçuk Ortaokulu
- Seyrantepe İMKB Ortaokulu
- Özel İdare Ortaokulu

Şekil 20. ‘Çocuk Dostu Kent Kriterleri Açısından Çocukların Bakış Açılarının Değerlendirilmesi – Sivas Kenti Örneği ’çalışmanın ana bağlamı

Araştırmanın hipotezini; Sivas’ta kamu kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, mahalle muhtarlarının ve çevredeki bireylerin çocuklara yönelik uyguladığı sanatsal, eğitimsel, kültürel, kentsel, çevresel ve çevre sağlığına yönelik uygulanan hizmetlerin karşılığı olarak Sivas kenti ‘Çocuk Dostu Kent’ kriterleri açısından yeterli midir?” sorusuna cevap aranmaktadır. Bu araştırma 1990’lı yıllarda ortaya çıkan ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramının süreç içerisinde gelişimini desteklemek amacını taşımaktadır. Araştırmamızın temel amaçları şu şekildedir:

- Sivas kenti ‘Çocuk Dost Kent’ kriterlerini yerine getirebilmekte midir? Bu sorunun çıkış noktası ile ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramını analiz etmek,
- Sivas kent merkezinde belirli mahalle ve okullarda değerlendirmeler sonucunda kent ortamındaki çocukların gelişimi için kamu kurum ve kuruluşların uyguladığı hizmetlerin genel olarak tespitinin yapılması ve bu hizmetlerin yeterliliğini belirlemek,
- Sivas kent merkezindeki çocukların çocuk haklarını ne denli bilip bilmediklerini tespit etmek, kamu kurum ve kuruluşların çocuk katılımı faaliyetleri,
- Çocuk Dostu Kent’ çerçevesinde Sivas’ta çocuk katılımını gerçekleştirip gerçekleştirmediğini değerlendirmek, çocuklara yönelik yapılan hizmetlerin, güvenilirliği, sağlıksal problemleri teşkil etmeyen, daha güvenli, temiz ve adil bir ilke ile uygulamaların yapıp yapılmadığını tespit etmek.

Çocuk Dostu Kentler ‘Sivas Kenti Örneği’ başlıklı bu araştırmanın genel soruları ise şunlardır:

- Sivas ‘Çocuk Dostu Kent midir? Ayrıca yaş farkı gözetmeksizin çocuklar için güvenli bir kent statüsünde midir?
- Sivas kent merkezinde çocukların oyun alanları onları kısıtlıyor mu?
- Sivas’ta, kent mekânları düzenlerken çocukları göz önünde bulundurmakta mıdır?

Çocukların çevreye yönelik anlama ve yorumlama algıları yapılan birçok çalışma sonucunda kültürel ve sosyal farklılıklar ile etnik kökenlere bağlı olarak değişimler göstermekte olduğu sonucunu çıkarmaktadır (Ayataç ve Genç, 2015). Çevreye yönelik anlama, yorumlama algıları literatür de kullanılan en belirgin yöntemler bunlar; gözlem, foto tanımlama, anket ve odak grup toplantıları olarak tanımlanmıştır (Loukaitou-Sideris, 2003).

Bu araştırmada aşağıda izlenen adımlardan birbirleri ile ilişkili araştırma yöntemleri kullanılmıştır. İlk olarak Sivas kentinin mekânsal analizleri, araştırma yapılacak 10-14 yaş grubu nüfus durumu ve yine mahalle ölçeklerinde toplam nüfus oranları gözlemlenmiş üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır. İkinci adımda çocuk katılımını destekleyecek foto tanımlama- foto anket analizi yapılmış ve yaşadıkları çevreyi analiz etmeleri sağlanmıştır. Üçüncü adımda mahalle ölçeklerinde 10-14 yaş grupları arasında anket yapılmış olup veriler karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Dördüncü adımda ise anket sonunda çocukların yaşadıkları çevre ile alakalı olumlu olumsuz istek öneri ve şikâyetleri alınmış ve ortak odak noktalar belirlenmiştir (Şekil 21). Kentin mahalle ölçeklerinde nüfus, sosyal verileriyle birlikte yakın çevre analizleri yapılmıştır. Çocuklarla birlikte ortak yapılan çalışmalarda katılımcı, araştırma ve sorgulama yöntemleri uygulanmıştır (Ayataç ve Genç, 2015).

- Gözlem
- Odak Grup Toplantısı
- Anket
- Foto Tanımlama

Şekil 21. ‘Çocuk Dostu Kent Kriterleri Açısından Çocukların Bakış Açılarının Değerlendirilmesi – Sivas Kenti Örneği ’ çalışmanın yöntemi.

Gözlem

Bu araştırma kapsamında birbirini destekleyen bu adımlar şu şekilde sıralanmıştır. İlk olarak Sivas iline ait mahalle düzeyinde demografik araştırmalar, yine aynı şekilde mahalle düzeyinde ‘Çocuk Oyun, Oyun- Mekân, Çocuk-Mekân’ araştırmaları ve çocuklarla birlikte yapılacak olan sosyal veri analizi, araştırma, sorgulama yöntemleri kullanılacaktır (Ayataç ve Genç, 2015).

Fotoğraf tanımlama

Araştırma anketlerinde kullanılan fotoğraf tanımlama çalışması görsel bir araştırma metodudur. Anket çalışmasına konulan fotoğraflar ve bu fotoğraflar ile ilgili sorular katılımcıların tanımlama yapması ile uygulanmaktadır (Lorenz ve Kolb, 2009). Fotoğraf tanımlama ile katılımcıların soru ile fotoğrafı ilişkilendirmesi ortaya çıkacak sonuçların daha gerçekçi ve somut bir şekilde ölçüm yapmayı sağladığı görülmektedir (Şekil 22). Soruların ve fotoğrafların gruplandırılması konusu ise fotoğraf tanımlamanın konusudur.

Soru 14 : Yaşadığınız yerde aşağıdaki gördüğünüz resimlerden hangisini olmasını istersiniz ?						
1) Hiç İstemem 2) İstemem 3) Kararsızım 4) İsterim 5) Çok İsterim seçeneklerinden birine (X) koyarak cevaplandınız.						
Sorular	Resimler	Hiç İstemem	İstemem	Kararsızım	İsterim	Çok İsterim
Su oyunları						
Oturma elemanları						
Yürünebilir alanlar						
Yeme - içme Yerler						
Farklı etkinliklerin olması						
Ağaçlar Yeşil alanlar						

Soru 15 : Yaşadığınız yerde aşağıdaki gördüğünüz resimlerden hangisini olmasını istersiniz ?						
1) Hiç İstemem 2) İstemem 3) Kararsızım 4) İsterim 5) Çok İsterim seçeneklerinden birine (X) koyarak cevaplandınız.						
Sorular	Resimler	Hiç İstemem	İstemem	Kararsızım	İsterim	Çok İsterim
Araç geçmeyen sokaklar						
Bisiklete Tehlikeden uzak binebilmek						
Sokağın bize Ait olması						
Benim boyadığım sokak						
Evimin Önü						
Çocuk sokağı						

Şekil 22. Çocuklar ile yapılan anketlerin foto tanımlama anket analiz soruları

Odak grup toplantısı

Belirlenen herhangi bir konu hakkında gözetmen eşliğinde katılımcılar ile, çalışma kapsamındaki konuyu hakkında ve yaşadıkları çevredeki olumlu, olumsuz, öneri ve fikirlerinin belirlendiği ve tartışıldığı çalışma yöntemidir (Şekil 23). Katılımcıları belirlenen herhangi bir yerde bir araya getirerek çalışma konusu üzerinde ortaya çıkan düşüncelerin, fikirlerin

anlatıldığı ve tartışıldığı ayrıca not (post-it) kağıtları veya normal kağıtlar kullanılarak düşüncelerini kaydetmelerini sağlayan bir araştırma yöntemidir (Ayataç ve Genç,2015).

Şekil 23. Çocuklar ile yapılan odak grup toplantısının temel bileşenleri.

Anket

‘Çocuk Dostu Kentler’ uygulamalarında UNICEF’ in genellikle kullandığı çocuk anketleri dikkate alınmıştır. 3’lü ve 5’li Likert ölçeğine göre hazırlanmış, kapalı uçlu sorulardan oluşan 14 soruluk çocuk anketi hazırlanmıştır. Konu ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan ve daha çok çocukları ilgilendiren ve çocuk bazlı araştırma içeren anket yöntemi, Sivas ili merkezi on mahalle ve on ortaokulda yürütülmüştür. Çalışma yapılan mahalle ve okullarda ortaya çıkan sonuçların karşılaştırmaları ile Sivas kentinin, ‘Çocuk Dostu Kent’ olması yönüyle değerlendirmeler yapılacaktır. Ayrıca yerel yönetimlerin kamu kurum ve kuruluşların uygulamalarını kolaylaştıracak çıkarımlar sunulmuştur.

Çocuklar ile yapılacak anketler 5’li Likert tipi hazırlanan soruların değerlendirilmesinde örneklem büyüklüğünün saptanmasında kullanılan formül aşağıdaki gibidir (Özdamar 2003; Yazıcıoğlu 2004; Lai ve Nepal 2006).

$$n = \frac{N \cdot P \cdot Q \cdot Z_{\alpha}^2}{(N-1) \cdot d^2}$$

N: Evren birim sayısı,

n: Örneklem büyüklüğü

P: Evrendeki X’ in gözlenme oranı

Q: (1-P): X’ in gözlenmeme oranı

$Z_{\alpha} : \alpha = 0.05$ için 1.96 d: Örneklem hatası

$\alpha = 0.05$ İçin ($d=0.05$) örneklem hatası ile ($p=0.5$; $q=0.5$) alınarak evren birim sayısı 45.765 olan Sivas kenti 10-14 yaş aralığındaki çocuk grubu için örneklem büyüklüğü;

$$N = 45.765 * 0.5 * 0.5 * (1.96)^2 : (45.765 - 1) * (0.05)^2 = 381$$

Türkiye istatistiksel kurumu (TÜİK)' tarafından Sivas kentinde bulunan 10-14 yaş aralığındaki çocuk nüfusu 45.765 olarak açıklamıştır. Bu hesaplama göre Sivas kentindeki 10-14 yaş aralığındaki örneklem büyüklüğü 381 bulunmuştur. Toplam anket yapılan katılımcı sayısı 400, değerlendirmeye alınan anket sayısı ise 399'dur (Şekil 24). Katılımcılara anketin yapılabilmesi için etik kurul onayı alınmıştır (Ek 1). Ek 2'de ise anket çalışması verilmiştir.

Şekil 24. Çocuklar ile yapılan anketlerden görüntüler

ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

Bu bölümde yapılan araştırmanın genel amacı, yapılan araştırma ile ilgili bulgulara ve bu bulgulara yönelik çözüm önerilerine yer verilmektedir.

Araştırmanın hipotezini; Sivas'ta kamu kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, mahalle muhtarlarının ve çevredeki bireylerin çocuklara yönelik uyguladığı sanatsal, eğitimsel, kültürel, kentsel, çevresel ve çevre sağlığına yönelik uygulanan hizmetlerin karşılığı olarak Sivas kenti 'Çocuk Dostu Kent' kriterleri açısından yeterli midir?" sorusuna cevap aranmaktadır. Bu araştırma 1990'lı yıllarda ortaya çıkan 'Çocuk Dostu Kent' kavramının süreç içerisinde gelişimini desteklemek amacını taşımaktadır. Araştırmamızın temel amaçları ise şu şekildedir:

- Sivas'ta yaşayan ve mahalle ölçeğinde, kendi başına ve çevreye güven duyarak serbestçe oyun oynayabilen,
- Sivas'ta yaşayan ve mahalle ölçeğinde serbest bir şekilde yürüyerek ulaşımını yapabilen,
- 10-14 yaş aralığı grubunda, sokak, mahalle ve okul kapsamında, çocukların serbest zaman dilimlerinde oyun istekleri için ilgi kurdukları mekanları tespit etmek,
- 'Çocuk Dostu Kent' ve 'Çocuk Dostu Çevre' kavramlarının temel ilkeleri ile yaşadıkları çevreyi değerlendirmelerini sağlamak,
- Çocuk katılımını destekleyerek literatürde bulunan 4 yöntemin; 'Gözlem – Anket – Foto Tanımlama – Odak Grup Toplantısı' mahalle ölçeklerinde uygulanması ve birbiri ile karşılaştırmalı sonuçlar elde edilmesi amacını taşımak,
- Çalışma kapsamında, çocuk katılımı ile yapılan yöntemler aracılığı ile çocuk gözünden elde edilen sonuçların, yerel yönetimin, kamu kurum ve kuruluşların uygulayabileceği politikalara, karar üretme sürecine katkılarını somutlaştırmak olarak belirlenmiştir.

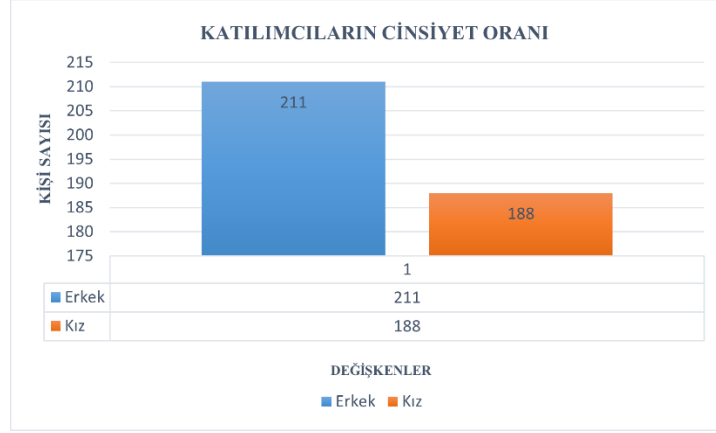
Sivas kentinde yaşayan çocukların 'Çocuk Dostu Kent' kavramını tanımasına ilişkin yapılan araştırma da çocukların bu kavrama karşı bakış açısını belirlemeye yönelik yapılan anket çalışmasına katılan çocukların demografik özellikleri yer almaktadır (Tablo 11). Anket çalışması, 30 Aralık 2021-13 Ocak 2022 tarihleri arasında 399 öğrenci ile yapılmıştır. Yapılan anket sonucunda, çocukların yaşadıkları çevre ile alakalı ve 'Çocuk Dostu Kent' kavramını tanımak ve tanıtmak amacı ile birçok olumlu ve olumsuz yönde bilgiye ulaşılmıştır.

Tablo 11. Anket çalışmasına katılan çocukların demografik özellikleri.

Bireysel Özellikler	Değişkenler	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	188	47,1
	Erkek	211	52,9
Yaş Dağılımı	10	41	10,3
	11	116	29,1
	12	114	28,6
	13	112	28,1
	14	16	4,0
Okul	Başöğretmen Ortaokulu	45	11,3
	Behram Paşa Ortaokulu	33	8,3
	Celal Bayar Ortaokulu	38	9,5
	Gazi Paşa Ortaokulu	41	10,0
	Lütfi Abay Ortaokulu	45	11,3
	Özel İdare Ortaokulu	31	7,8
	Selçuk Ortaokulu	45	11,3
	Seyrantepe Borsa Ortaokulu	46	11,5
	Votorantim Çim. Ortaokulu	26	6,5
	Yunus Emre Ortaokulu	50	12,3
Sınıfınız?	Beşinci Sınıf	76	19,0
	Altıncı Sınıf	117	29,3
	Yedinci Sınıf	105	26,3
	Sekizinci Sınıf	101	25,3
Baba Eğitim Durumu?	İlkokul	50	12,5
	Ortaokul	104	26,1
	Lise	147	36,8
	Üniversite	67	16,8
	Diğer	31	7,8
Anne Eğitim Durumu?	İlkokul	92	23,1
	Ortaokul	112	28,1
	Lise	121	30,3
	Üniversite	45	11,3
	Diğer	29	7,3
Ailenizle mi Yaşıyorsunuz?	Evet	395	99,0
	Hayır	4	1,0
Aile Ekonomik Durumu?	1000-3000	76	19,0
	3000-5000	138	34,6
	5000-7000	87	21,8
	7000-9000	32	8,0
	Diğer	66	16,5

Katılımcıların cinsiyet oranları

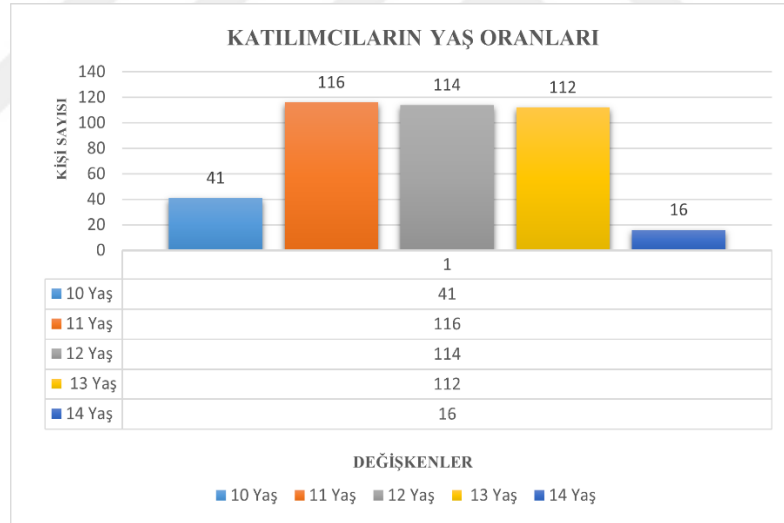
Katılımcıların %52,9'u Erkek, %47,1'i Kız'dır (Şekil 25).

Şekil 25. Katılımcıların cinsiyet oranları

Katılımcıların yaş dağılımı

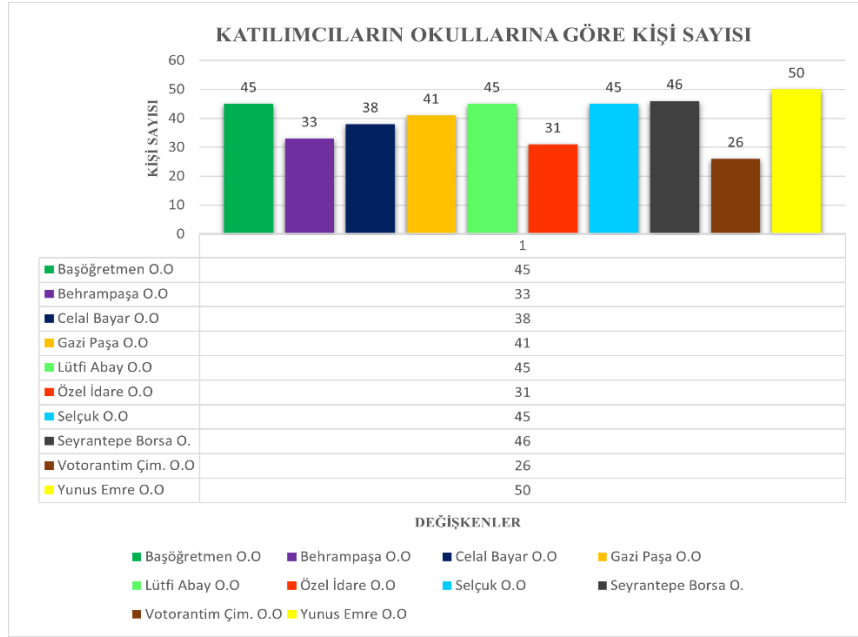
Katılımcıların yaş dağılımı %10,3'ü 10 yaşında, %29'i 11 yaşında, %28,6'sı 12 yaşında, %28,1'i 13 yaşında, %4'ü 14 yaşındadır (Şekil 26).

Şekil 26. Katılımcıların yaş dağılımı

Katılımcıların bulundukları okullara göre dağılımı

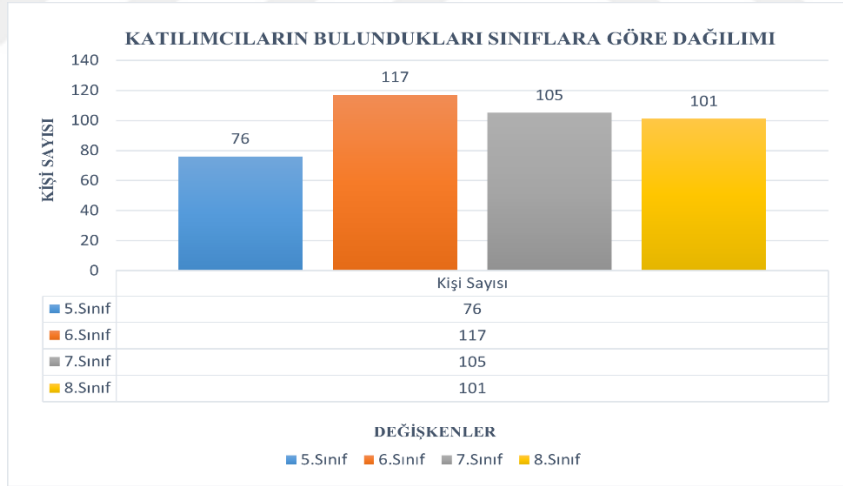
Katılımcıların bulundukları okullar sırası ile: %11,3'ü Başöğretmen Atatürk Ortaokulu'nda, %8,3'ü Behram Paşa Ortaokulu'nda, %9,5'i Celal Bayar Ortaokulu'nda, %10,0'u Gazi Paşa Ortaokulu'nda, %11,3'ü Lütü Abay Ortaokulu'nda, %7,8'i Özel İdare Ortaokulu'nda, %11,3'ü Selçuk Ortaokulu'nda, %11,5', Seyrantepe Borsa Ortaokulu'nda, %6,5'i Votorantim Çimento Ortaokulu'nda, %12,3 'ü Yunus Emre Ortaokulu'nda bulunmaktadır (Şekil 27).

Şekil 27. Katılımcıların bulundukları okullara göre dağılımı

Katılımcıların bulundukları sınıflara göre dağılımı

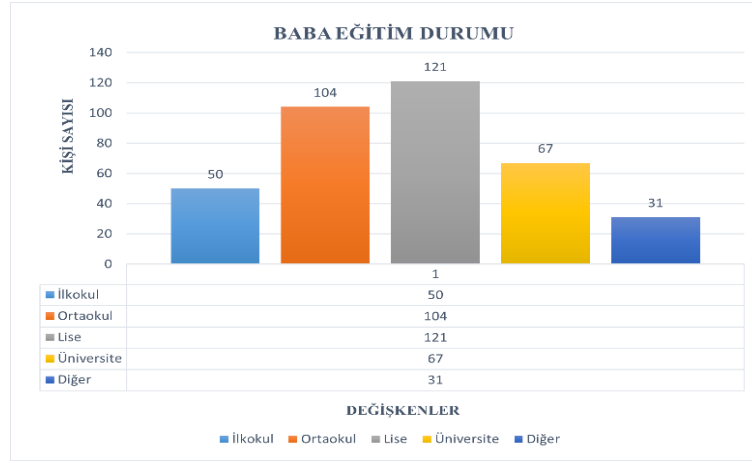
Sınıfsal olarak dağılımına bakarsak, %19'u beşinci sınıf, %29,3'ü altıncı sınıf, %26,3'ü yedinci sınıf, %25,3'ü sekizinci sınıftır (Şekil 28).

Şekil 28. Katılımcıların bulundukları sınıflara göre dağılımı

Katılımcıların baba eğitim durumu dağılımı

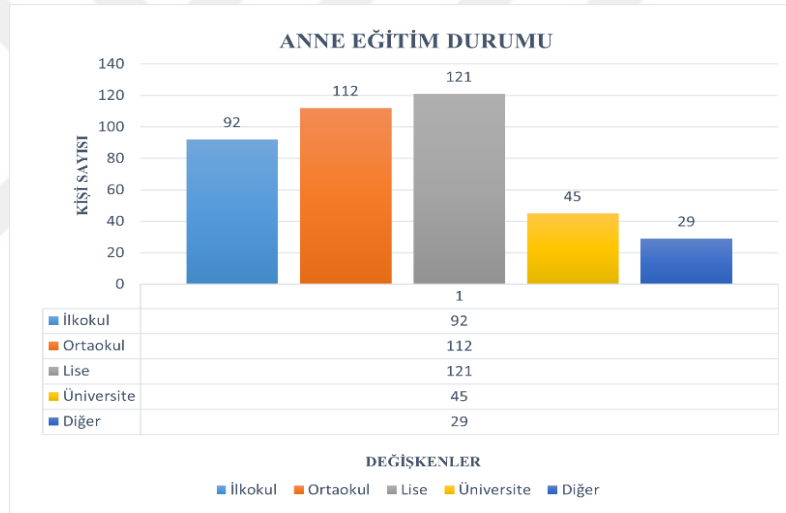
Katılımcıların baba eğitim durumu, %12,5'i ilkokul, %26,1'i ortaokul, %36,8'i lise, %16,8'i üniversite, %7,8'i ise diğer gruplarda yer almaktadır (Şekil 29).

Şekil 29. Katılımcıların baba eğitim durumu.

Katılımcıların anne eğitim durumu dağılımı

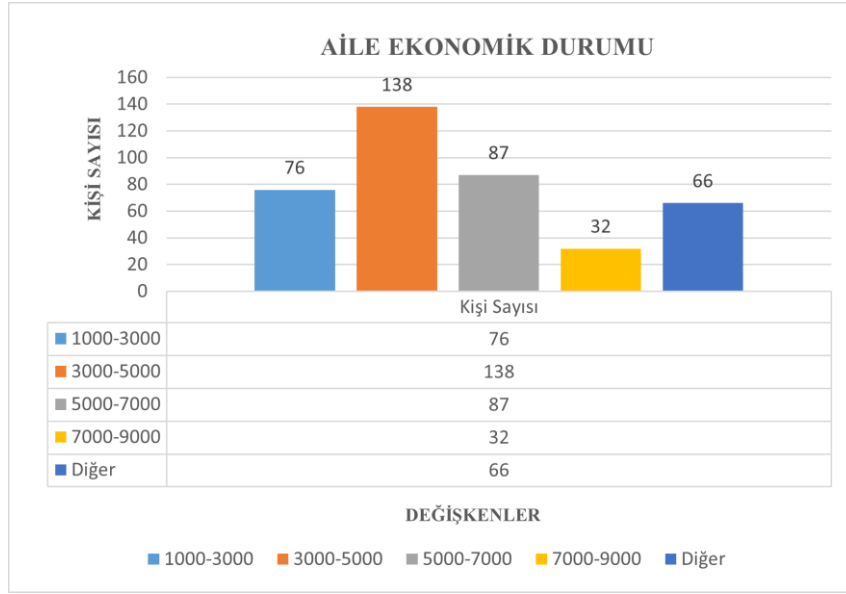
Anne eğitim durumu, %23,1'i ilkokul, %28,1'i ortaokul, %30,3' lise, %11,3'ü üniversite, %7,3'ü ise diğer gruplarda yer almaktadır (Şekil 30).

Şekil 30. Katılımcıların anne eğitim durumu.

Katılımcıların aylık gelir durumu dağılımı

Katılımcıların aile aylık gelir dağılımları incelendiğinde, %19'u 1000-3000 TL, %34,6'sı 3001-5000 TL, %21,8'i 5001-7000 TL, %8'i 7001-9000 TL, %16,5'i diğer gruplarında yer almaktadır (Şekil 31).

Şekil 31. Katılımcıların aylık gelir durumu.

Katılımcıların aile ile yaşam durumu

Katılımcılara sorulan ailenizle mi yaşıyorsunuz sorusuna ise, %99 oranında evet, %1 oranında ise hayır cevaplarını vermişlerdir (Şekil 32).

Şekil 32. Katılımcıların aile ile yaşam durumu.

Sivas'ta Çocuk Olmak ve Çocuk İlgi Odak Mekanları

Sivas'ta yaşayan çocuk sayısı ve yaş oranları düşünüldüğünde, çocukların yaşadığı çevre ön değerlendirilmeye alınmıştır. Çalışmanın ana hedeflerinden olan mahalle bazında çocukların ilgi kurduğu mekanların değerlendirilmesi yapılmıştır. Sivas Belediyesi Plan Proje Müdürlüğü'nden alınan 2021 revizyon planına göre ve çocuklara dağıtılan Post-It kağıtları ile çocukların çevre önerisi alınmış ve mahalle bazında çocukların ilgi kurduğu mekanlar belirlenmiştir. Sivas Merkeze bağlı on mahallede yapılan çalışma sonucunda çocukların genel olarak ilgi kurduğu mekanlar: Kamusal nitelik taşıyan tüm açık alanlar, mahalle parkları, su

parkları, spor tesisleri, sokaklar, okul bahçeleri, müze alanları, kültürel ve sanatsal faaliyetler, çocuk sokakları, çocuk kafeleri, engelli parkları; kısmen ilgi duyulan mekanlar ise AVM'ler ve Trafik parkı; ilgi duyulmayan alanlar ise kirli çevre, sanayi alanları ve inşaat alanları olarak belirlenmiştir. Çocukların yaşadığı çevre ile ilgili yapılan bu değerlendirmeler, çocukların yaşadıkları çevrede hangi mekanların olduğu veya hangi mekanların olmasını istemesi ayrıca bu mekanların ne kadar güvenli ve güvensiz olduğunu değerlendirmek amacıyla yapılmıştır (Şekil 33).

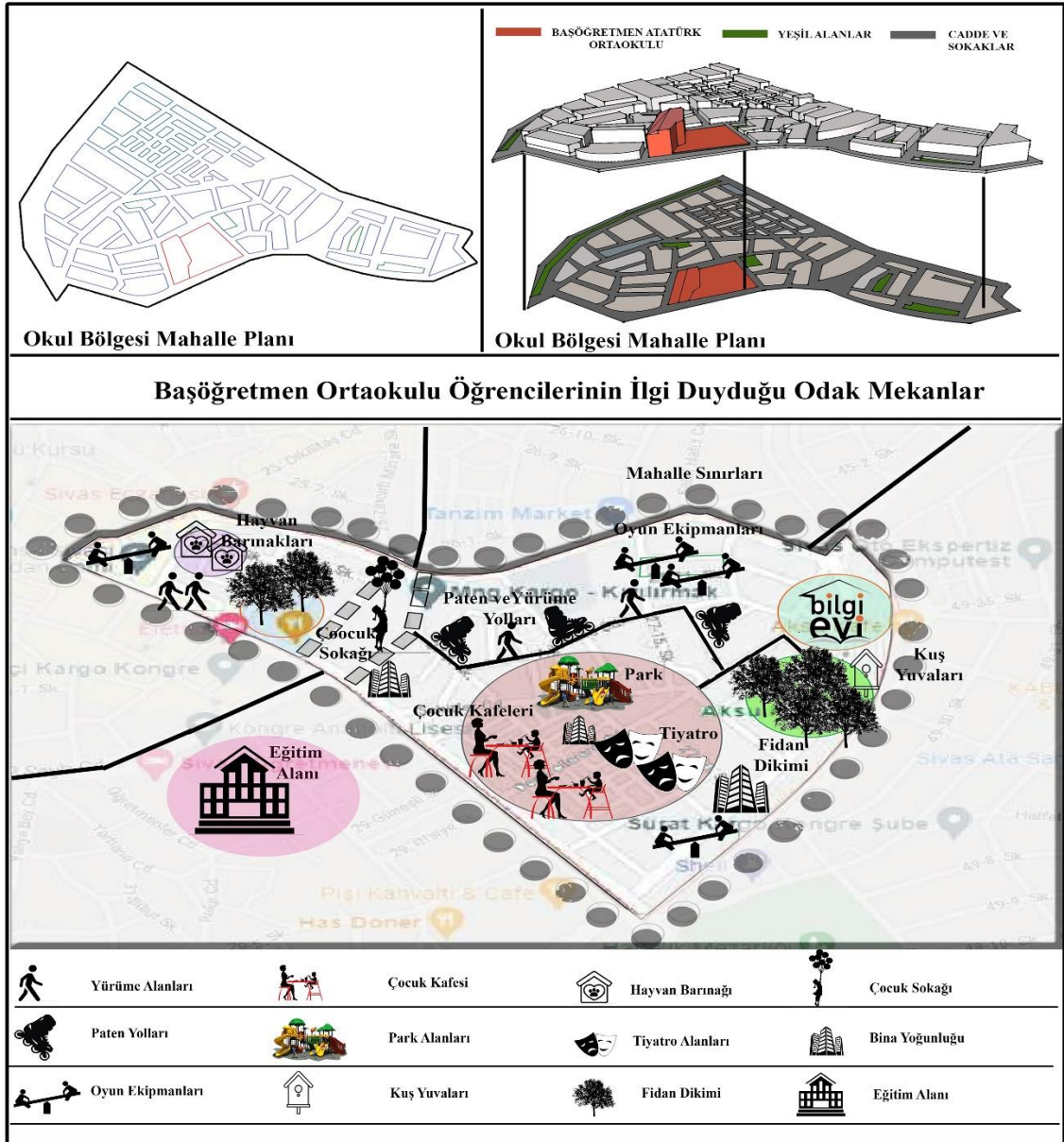

Şekil 33. Sivas'ta çocuk olmak ve çocuk ilgi odak mekanları ana bileşenleri

Çocuklar ile ilgi kuran ve kurmayan alanların belirlenmesi; Sivas Kent Merkezine bağlı on mahallede gerçekleşmiştir. Bu mahalleler; Demirciler ardı mahallesi, Gültepe mahallesi, Kılavuz mahallesi, Kümbet mahallesi, Mehmet Akif Ersoy mahallesi, Mehmet Paşa mahallesi, Mimar Sinan mahallesi, Pulur mahallesi, Seyrantepe mahallesi, Şeyh Şamil mahallesi. Bu mahallelerin yakın çevre analizleri ve mahalle plan görünümüleri ve üç boyut detay görünümüleri değerlendirme içerisine alınmıştır.

Demircilerardı Mahallesi (Başöğretmen Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

Demirciler ardı Mahallesi'nde yapılan çalışma sonucunda çocukların genel olarak ilgi kurduğu mekanlar: Kamusal nitelik taşıyan tüm açık alanlar, mahalle parkları, yürüme alanları, paten yolu, oyun ekipmanları, çocuk kafesi, kuş yuvaları, hayvan barınakları, tiyatro alanları, çocuk sokağı olarak tespit edilmiştir. İlgi duyulmayan alanlar ise kirli çevre, parkların kirli ve güvensiz olması, inşaat kalıntıları olarak belirlenmiştir (Şekil 34).

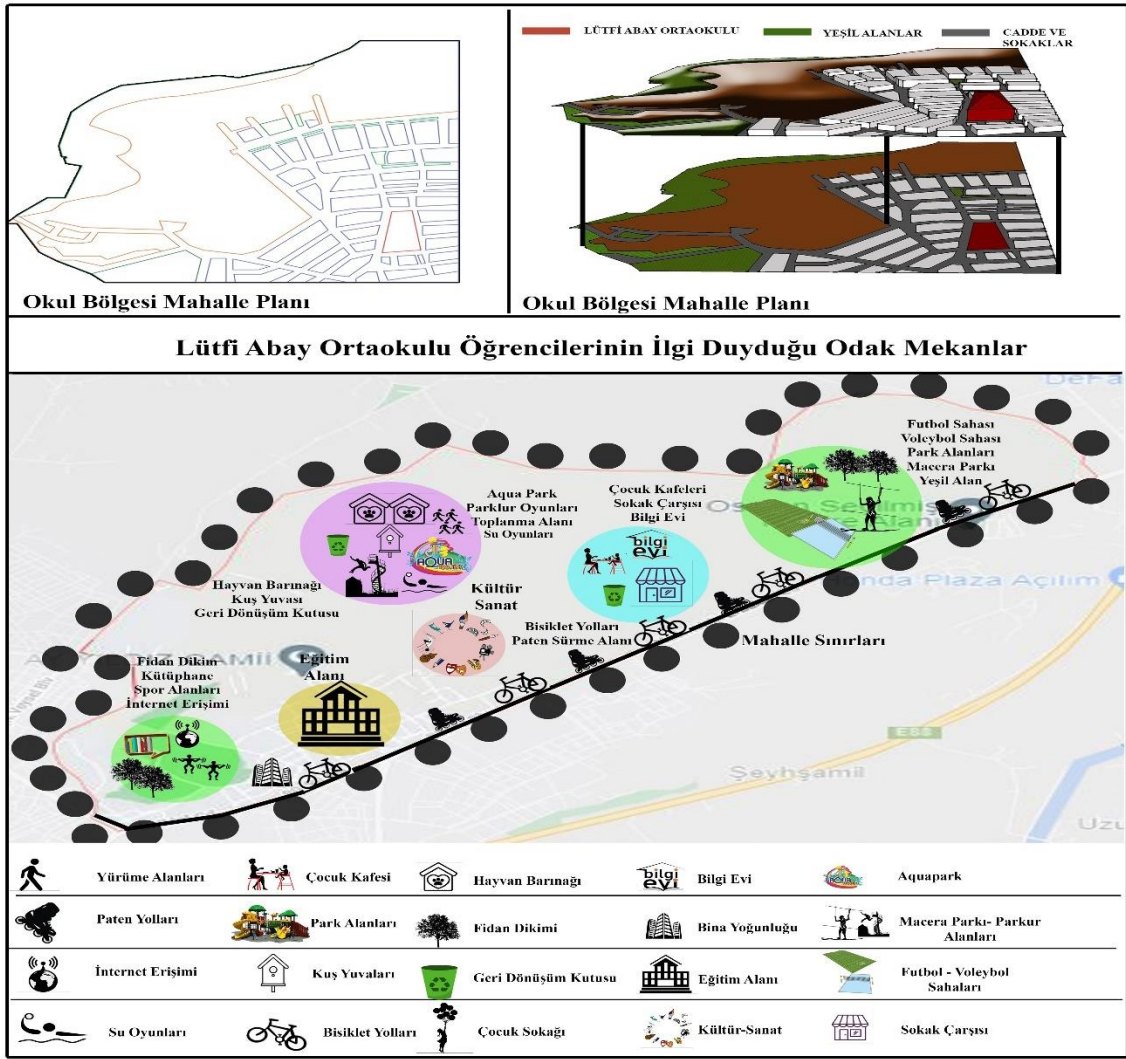

Şekil 34. Demircilerardı Mahallesi (Başöğretmen Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

Gültepe Mahallesi (Votorantim Çimento Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

Gültepe Mahallesi'nde yapılan çalışma sonucunda, çocukların genel olarak ilgi kurduğu mekanlar: Kamusal nitelik taşıyan tüm açık alanlar, mahalle parkları, yürüme alanları, toplanma alanları paten ve bisiklet yolu, oyun ekipmanları, çocuk kafesi, kuş yuvaları, kültür sanat alanları, sokak çarşıları, su oyunları, futbol, voleybol sahaları, internet erişimli çocuk bilgi evleri, geri dönüşüm kutulu mekanlar, hayvan barınakları, tiyatro alanları, çocuk sokağı olarak tespit edilmiştir. İlgi duyulmayan alanlar ise kirli çevre, parkların kirli ve güvensiz olması, inşaat kalıntıları, çevrede çöp yoğunluğu, kötü koku, gürültülü mekanlar olarak belirlenmiştir (Şekil 35)

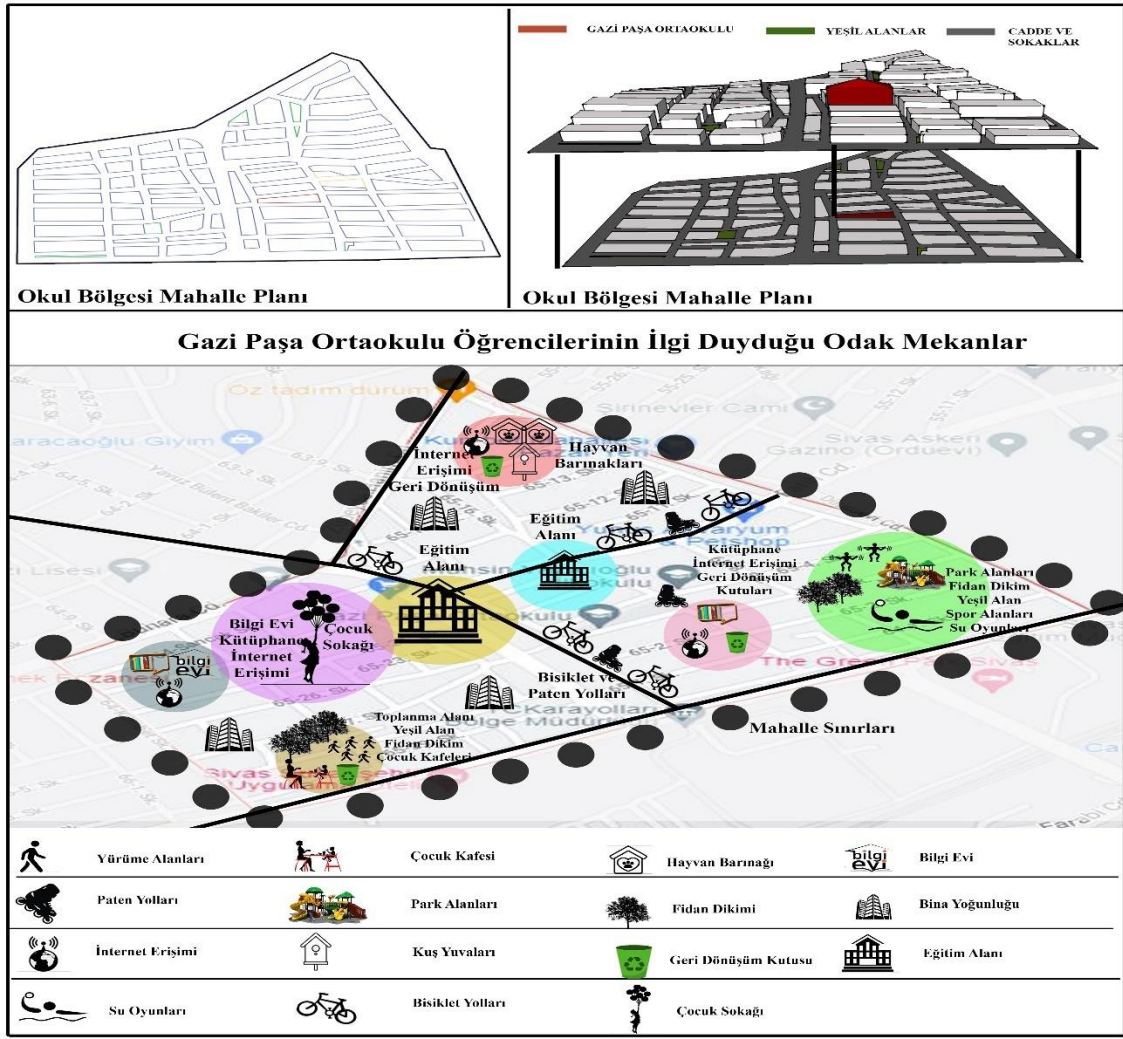

Şekil 36. Kılavuz Mahallesi (Lütfi Abay Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

Kümbet Mahallesi (Gazi Paşa Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

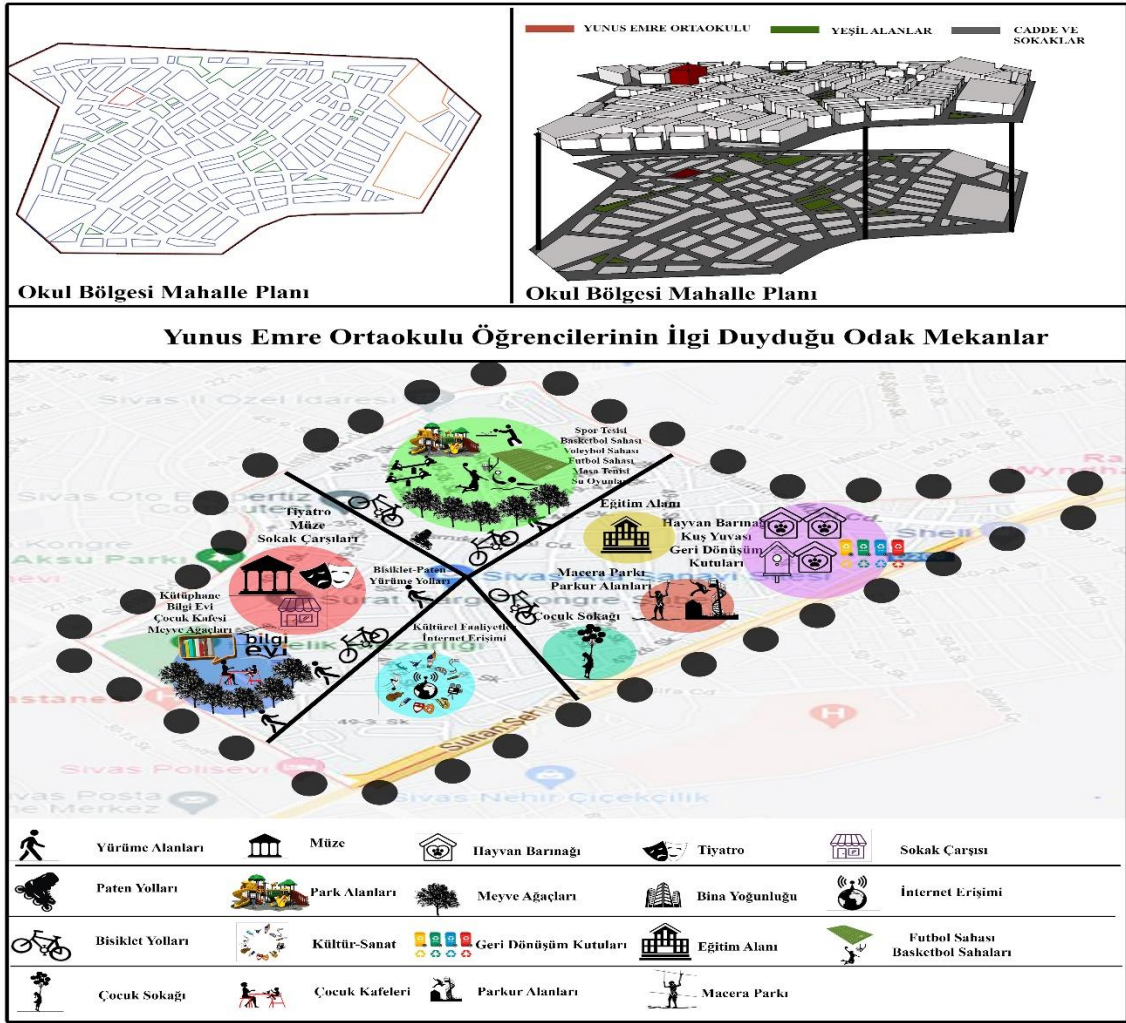
Gültepe Mahallesi'nde yapılan çalışma sonucunda, çocukların genel olarak ilgi kurduğu mekanlar: Kamusal nitelik taşıyan tüm açık alanlar, mahalle parkları, yürüme alanları, toplanma alanları paten ve bisiklet yolu, oyun ekipmanları, çocuk kafesi, kuş yuvaları, kültür sanat alanları, sokak çarşıları, su oyunları, futbol, voleybol sahaları, internet erişimli çocuk bilgi evleri, geri dönüşüm kutulu mekanlar, hayvan barınakları, tiyatro alanları, çocuk sokağı olarak tespit edilmiştir. İlgi duyulmayan alanlar ise kirli çevre, parkların kirli ve güvensiz olması, inşaat kalıntıları, çevrede çöp yoğunluğu, gürültülü alanlar, yabancı uyruklu insanların olması olarak belirlenmiştir (Şekil 37).

Şekil 37. Kumbet Mahallesi (Gazi Paşa Ortaokulu) Çocukların İlgi Kurduğu Odak Mekanlar

Mehmet Akif Ersoy (Yunus Emre Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

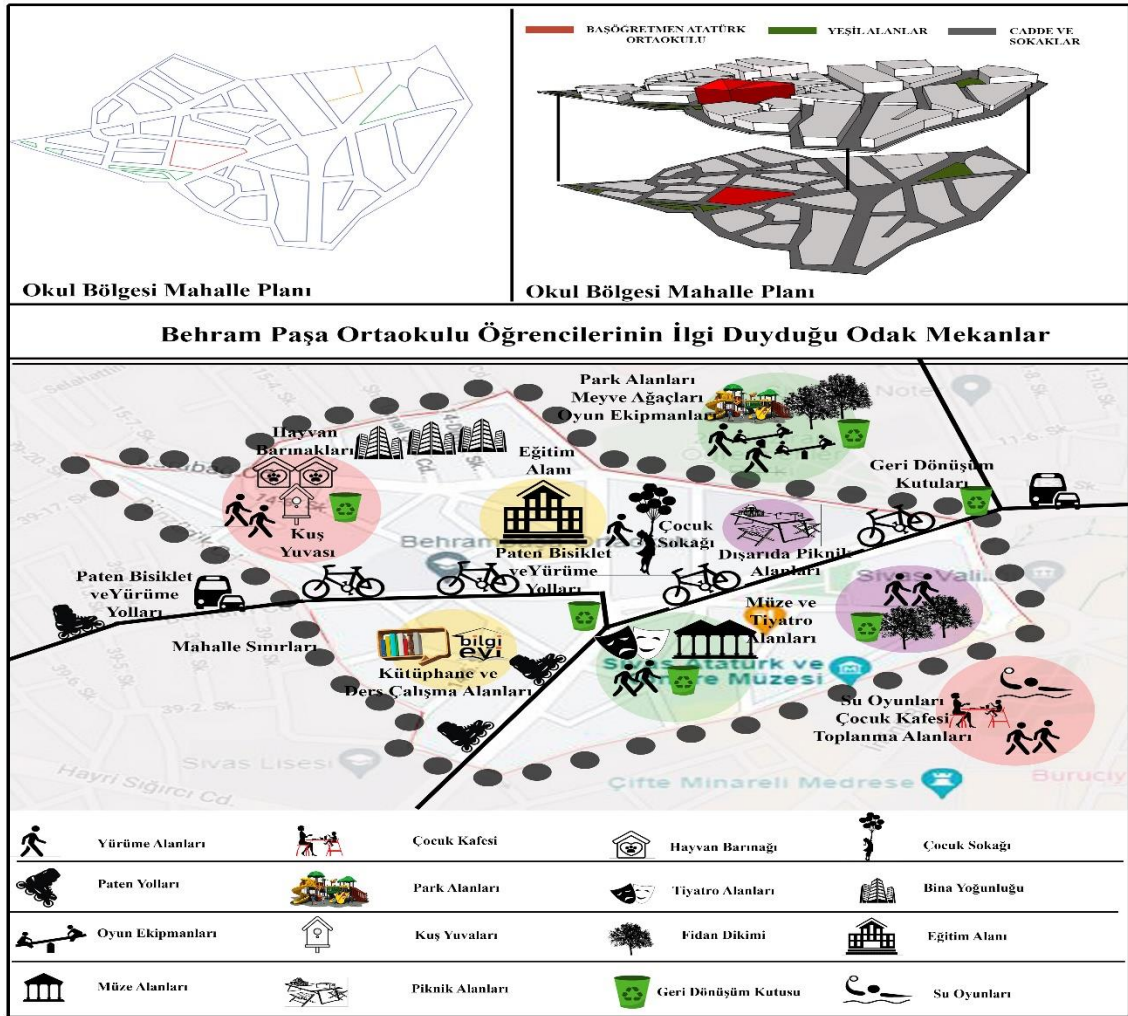
Mehmet Akif Ersoy Mahallesi'nde yapılan çalışma sonucunda, çocukların genel olarak ilgi kurduğu mekanlar: Kamusal nitelik taşıyan tüm açık alanlar, müze, tiyatro, sokak çarşıları, mahalle parkları, yürüme alanları, toplanma alanları, paten ve bisiklet yolu, oyun ekipmanları, çocuk kafesi, meyve ağaçları, kuş yuvaları, kültür sanat alanları, sokak çarşıları, su oyunları, futbol, voleybol sahaları, internet erişimli çocuk bilgi evleri, geri dönüşüm kutulu mekanlar, hayvan barınakları, tiyatro alanları, çocuk sokağı olarak belirlenmiştir. İlgi duyulmayan alanlar ise kirli çevre, parkların güvensiz olması, çevredeki inşaat kalıntıları, çevrede çöp yoğunluğu ve yabancı uyruklu insanların olması olarak tespit edilmiştir (Şekil 38).

Şekil 38. Mehmet Akif Ersoy Mahallesi (Yunus Emre Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

Mehmet Paşa Mahallesi (Behram Paşa Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

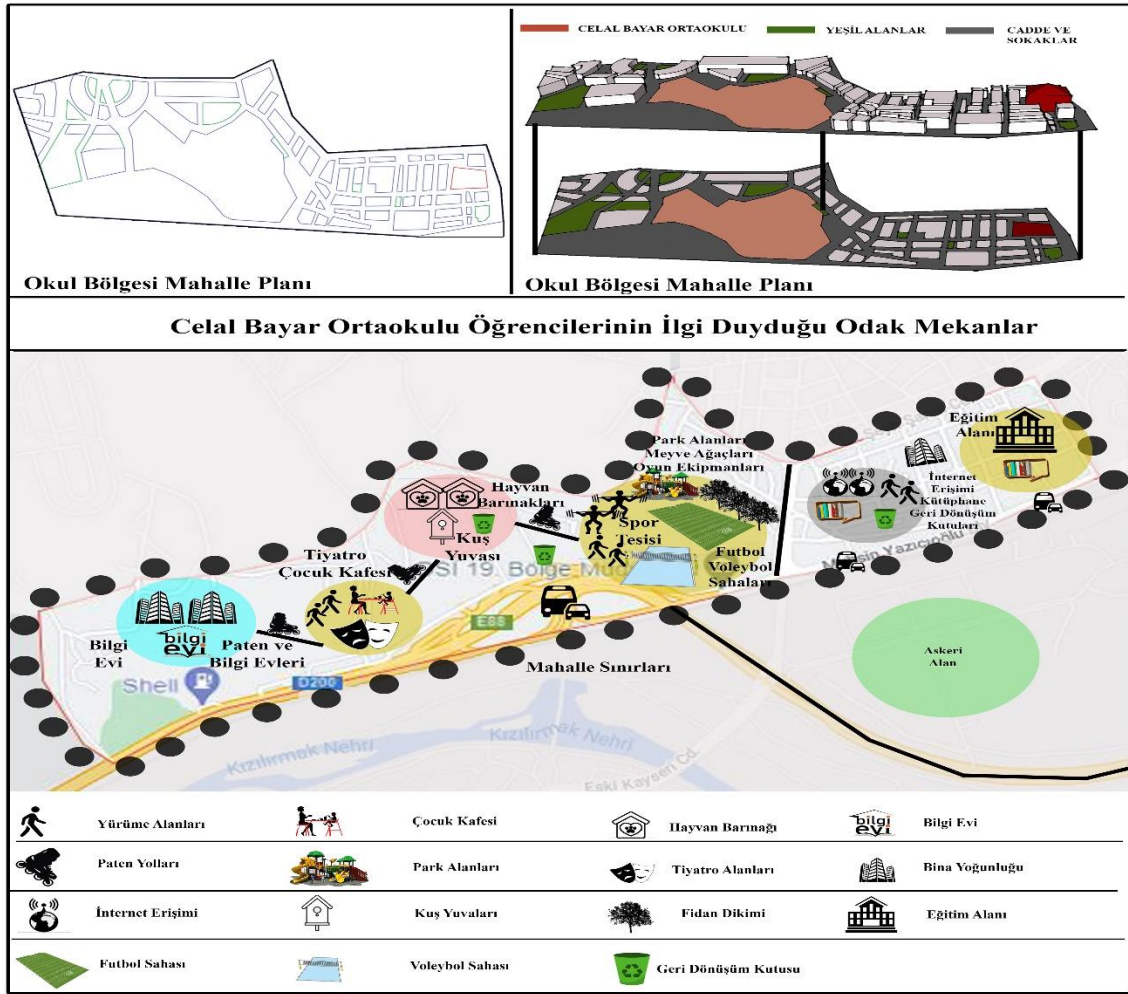
Mehmet Paşa Mahallesi'nde yapılan çalışma sonucunda, çocukların genel olarak ilgi kurduğu mekanlar: Kamusal nitelik taşıyan tüm açık alanlar, piknik alanları, tarihi müze, tiyatro, sokak çarşıları, mahalle parkları, yürüme alanları, toplanma alanları paten ve bisiklet yolu, oyun ekipmanları, çocuk kafesi, meyve ağaçları, kuş yuvaları, kültür sanat alanları, sokak çarşıları, su oyunları, futbol, voleybol sahaları, internet erişimli çocuk bilgi evleri, geri dönüşüm kutulu mekanlar, hayvan barınakları, tiyatro alanları, çocuk sokağı olarak tespit edilmiştir. İlgi duyulmayan alanlar ise parkların güvensiz olması, olması, çevredeki inşaat kalıntıları, gürültülü alanlar, yabancı uyruklu insanların olması, olarak belirlenmiştir (Şekil 39).

Şekil 39. Mehmet Paşa Mahallesi (Behram Paşa Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

Mimar Sinan Mahallesi (Celal Bayar Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

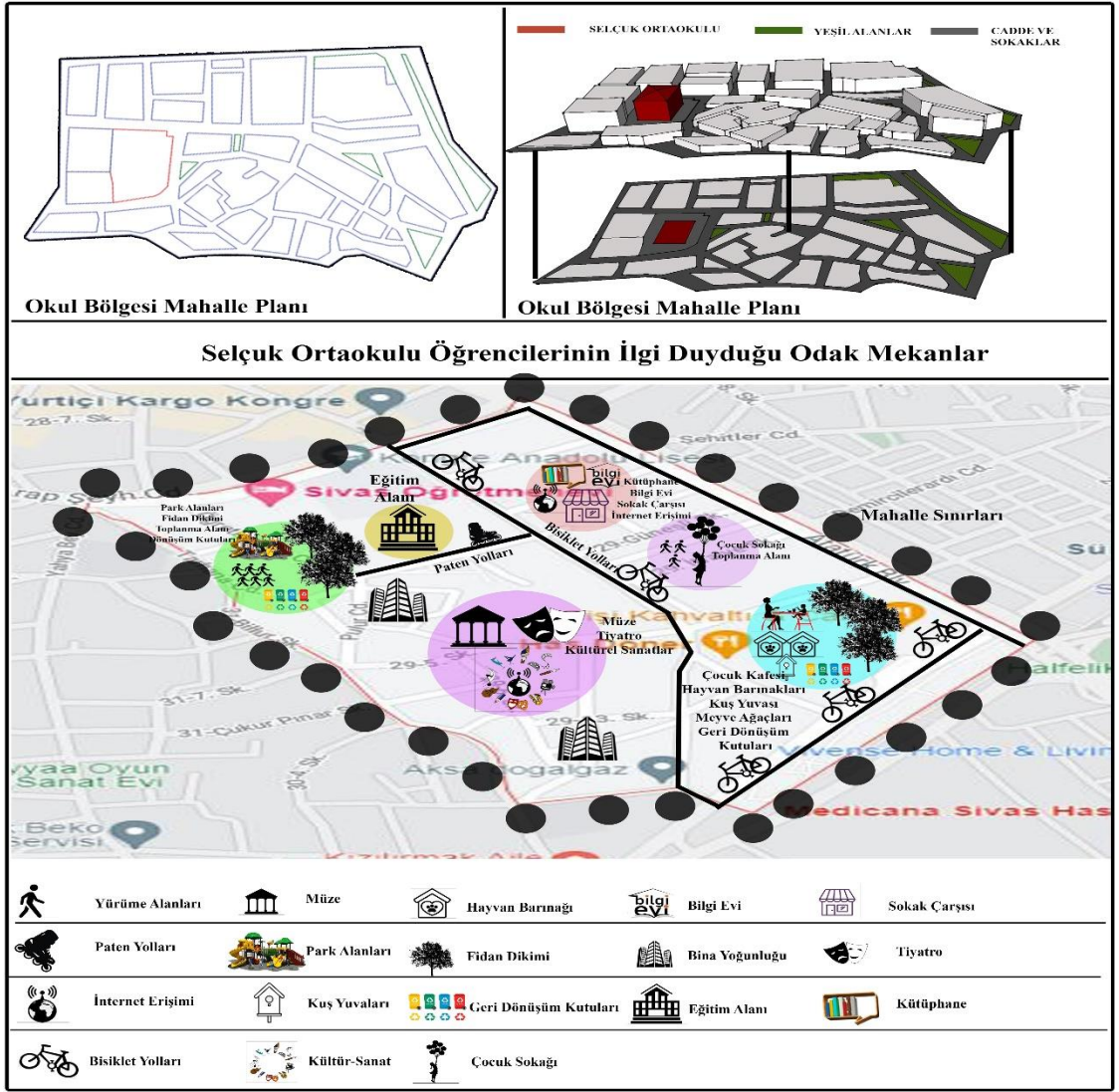
Mimar Sinan Mahallesi'nde yapılan çalışma sonucunda, çocukların genel olarak ilgi kurduğu mekanlar: Kamusal nitelik taşıyan tüm açık alanlar, piknik alanları, tarihi müze, tiyatro, sokak çarşıları, mahalle parkları, yürüme alanları, toplanma alanları paten ve bisiklet yolu, oyun ekipmanları, çocuk kafesi, meyve ağaçları, kuş yuvaları, kültür sanat alanları, sokak çarşıları, su oyunları, futbol, voleybol sahaları, internet erişimli çocuk bilgi evleri, geri dönüşüm kutulu mekanlar, hayvan barınakları, tiyatro alanları, çocuk sokağı olarak tespit edilmiştir. İlgi duyulmayan alanlar ise parkların güvensiz olması, olması, sokak hayvanlarının saldırgan olması, sokak aralarındaki yokuşlu yolların zorluğu, çevredeki inşaat kalıntıları, gürültülü alanlar, yabancı uyruklu insanların olması olarak belirlenmiştir (Şekil 40).

Şekil 40. Mimar Sinan Mahallesi (Celal Bayar Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

Pulur Mahallesi (Selçuk Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

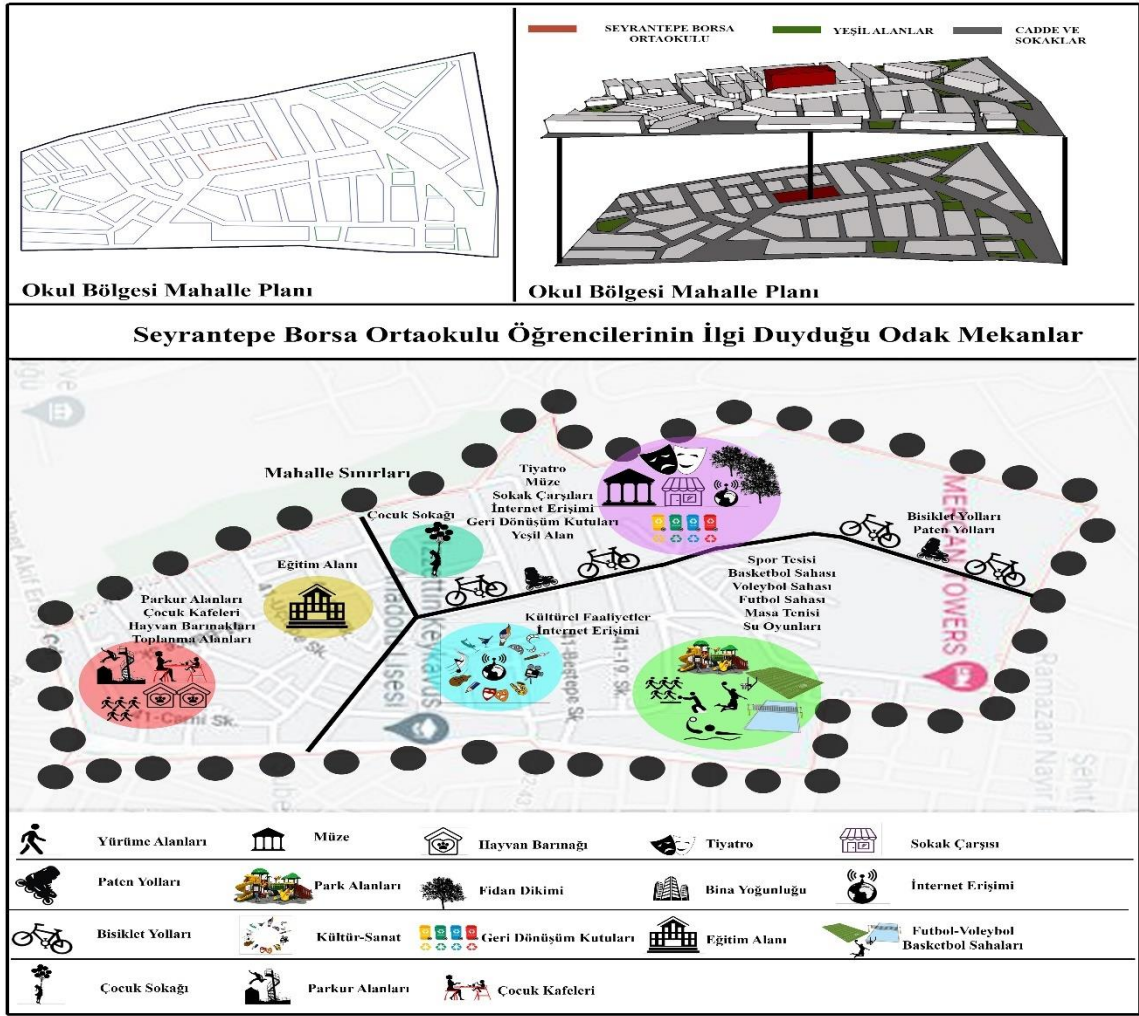
Pulur Mahallesi'nde yapılan çalışma sonucunda, çocukların genel olarak ilgi kurduğu mekanlar: Kamusal nitelik taşıyan tüm açık alanlar, kütüphane piknik alanları, tarihi müze, tiyatro, sokak çarşıları, mahalle parkları, yürüme alanları, toplanma alanları paten ve bisiklet yolu, oyun ekipmanları, çocuk kafesi, meyve ağaçları, kuş yuvaları, kültür sanat alanları, sokak çarşıları, su oyunları, internet erişimli çocuk bilgi evleri, geri dönüşüm kutulu mekanlar, hayvan barınakları, tiyatro alanları, çocuk sokağı olarak tespit edilmiştir. İlgi duyulmayan alanlar ise parkların güvensiz olması, olması, sokak hayvanlarının saldırgan olması, kötü koku, çevredeki inşaat kalıntıları, gürültülü alanlar, yabancı uyruklu insanların olması, olarak belirlenmiştir (Şekil 41).

Şekil 41. Pulur Mahallesi (Selçuk Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

Seyrantepe Mahallesi (Seyrantepe Borsa Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

Seyrantepe Mahallesi'nde yapılan çalışma sonucunda, çocukların genel olarak ilgi kurduğu mekanlar: Kamusal nitelik taşıyan tüm açık alanlar, kütüphane piknik alanları, tarihi müze, tiyatro, sokak çarşıları, mahalle parkları, mahalle çeşmeleri, çocuk sokağı, toplanma alanları paten ve bisiklet yolu, oyun ekipmanları, çocuk kafesi, meyve ağaçları, kuş yuvaları, kültür sanat alanları, sokak çarşıları, su oyunları, internet erişimli çocuk bilgi evleri, geri dönüşüm kutulu mekanlar, hayvan barınakları, yürüme alanları, tiyatro alanları olarak tespit edilmiştir. İlgi duyulmayan alanlar ise parkların güvensiz olması, olması, sokak hayvanlarının saldırgan olması, kötü koku, çevredeki inşaat kalıntıları, gürültülü alanlar, yabancı uyruklu insanların olması, olarak belirlenmiştir (Şekil 42).

Şekil 42. Seyrantepe Mahallesi (Seyrantepe Borsa Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

Şeyh Şamil Mahallesi (Özel İdare Ortaokulu) çocukların ilgi kurduğu odak mekanlar

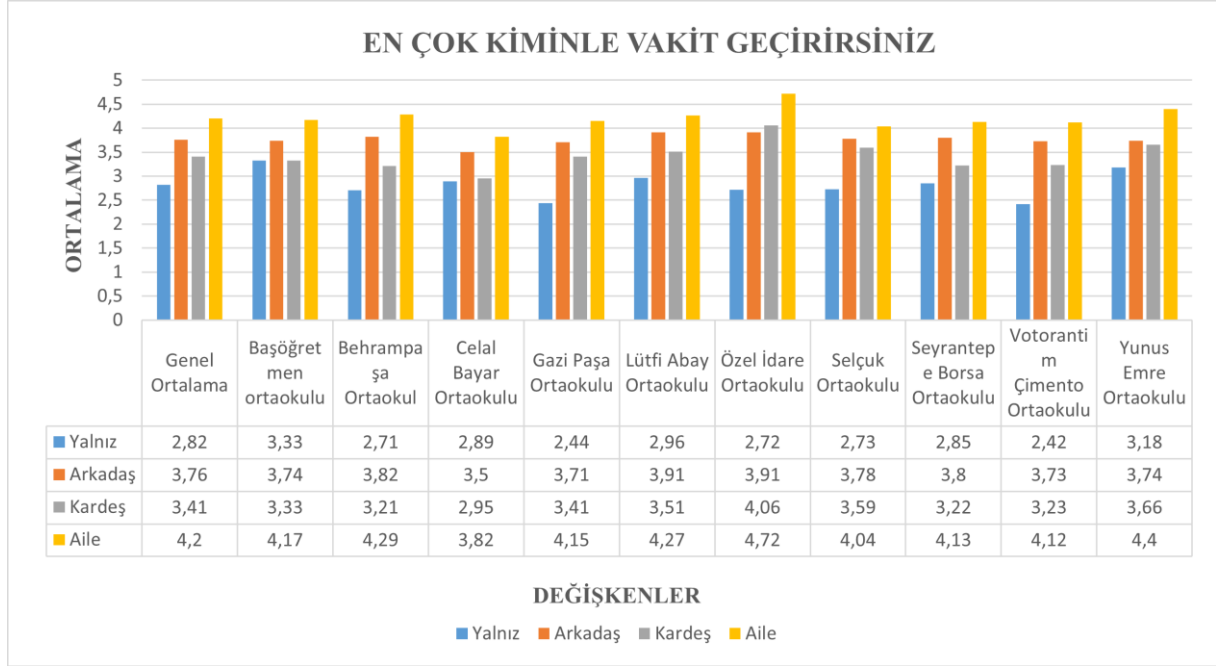
Şeyh Şamil Mahallesi'nde yapılan çalışma sonucunda, çocukların genel olarak ilgi kurduğu mekanlar: Kamusal nitelik taşıyan tüm açık alanlar, kütüphane piknik alanları, tarihi müze, tiyatro, sokak çarşıları, mahalle parkları, mahalle çeşmeleri futbol, voleybol sahaları, yürüme alanları, toplanma alanları paten ve bisiklet yolu , oyun ekipmanları, çocuk kafesi, meyve ağaçları, kuş yuvaları, kültür sanat alanları, sokak çarşıları, su oyunları, internet erişimli çocuk bilgi evleri, geri dönüşüm kutulu mekanlar, hayvan barınakları, tiyatro alanları, çocuk sokağı olarak tespit edilmiştir. İlgi duyulmayan alanlar ise parkların güvensiz olması, olması, sokak hayvanlarının saldırgan olması, kötü koku, çevredeki inşaat kalıntıları, gürültülü alanlar, yabancı uyruklu insanların olması olarak belirlenmiştir (Şekil 43).

Anket çıktılarının değerlendirilmesi

En çok kiminle vakit geçirirsiniz?

Katılımcılara gün içerisinde en çok kiminle vakit geçirirsiniz sorusu sorulmuştur. Katılımcılar en çok aile ile zaman geçirdiğini, aile 'den sonra ise en çok arkadaşları ile zaman geçirdiklerini belirtmişlerdir (Şekil 44).

Şekil 44. Katılımcıların ‘En Çok Kiminle Vakit Geçirirsiniz’ sorusuna ortalama cevapları

Katılımcılara gün içerisinde en çok kiminle vakit geçirirsiniz sorusu sorulmuştur. Katılımcıların çoğu aile ile vakit geçirdiğini belirtmiştir. Bu oranlar: Demirciler ardi Mahallesi’nde bulunan Başöğretmen Atatürk Ortaokulu’nda ortalama ve %50, Mehmet Paşa Mahallesi’nde bulunan Behram Paşa Ortaokulu’nda %47,1, Mimar Sinan Mahallesi’nde bulunan Celal Bayar Ortaokulu’nda %36,8, Kümbet Mahallesi’nde bulunan Gazi Paşa Ortaokulu’nda %46,1, Kılavuz Mahallesi’nde bulunan Lütfi Abay Ortaokulu’nda %48,9,Şeyh Şamil Mahallesi’nde bulunan Özel İdare Ortaokulu’nda %75, Pulur Mahallesi’nde bulunan Selçuk Ortaokulu’nda %40, Seyrantepe Mahallesi’nde bulunan Seyrantepe Borsa Ortaokulu’nda %45, Gültepe Mahallesi’nde bulunan Votorantim Çimento Ortaokulu’nda %50, Mehmet Akif Ersoy Mahallesi’nde bulunan Yunus Emre Ortaokulu’nda ise %52 oranında genellikle aile ile vakit geçirdiklerini belirtmişlerdir (Tablo 12).

Tablo 12. Çocuklara sorulan ‘En Çok Kiminle Vakit Geçirirsiniz’ sorusu cevapları

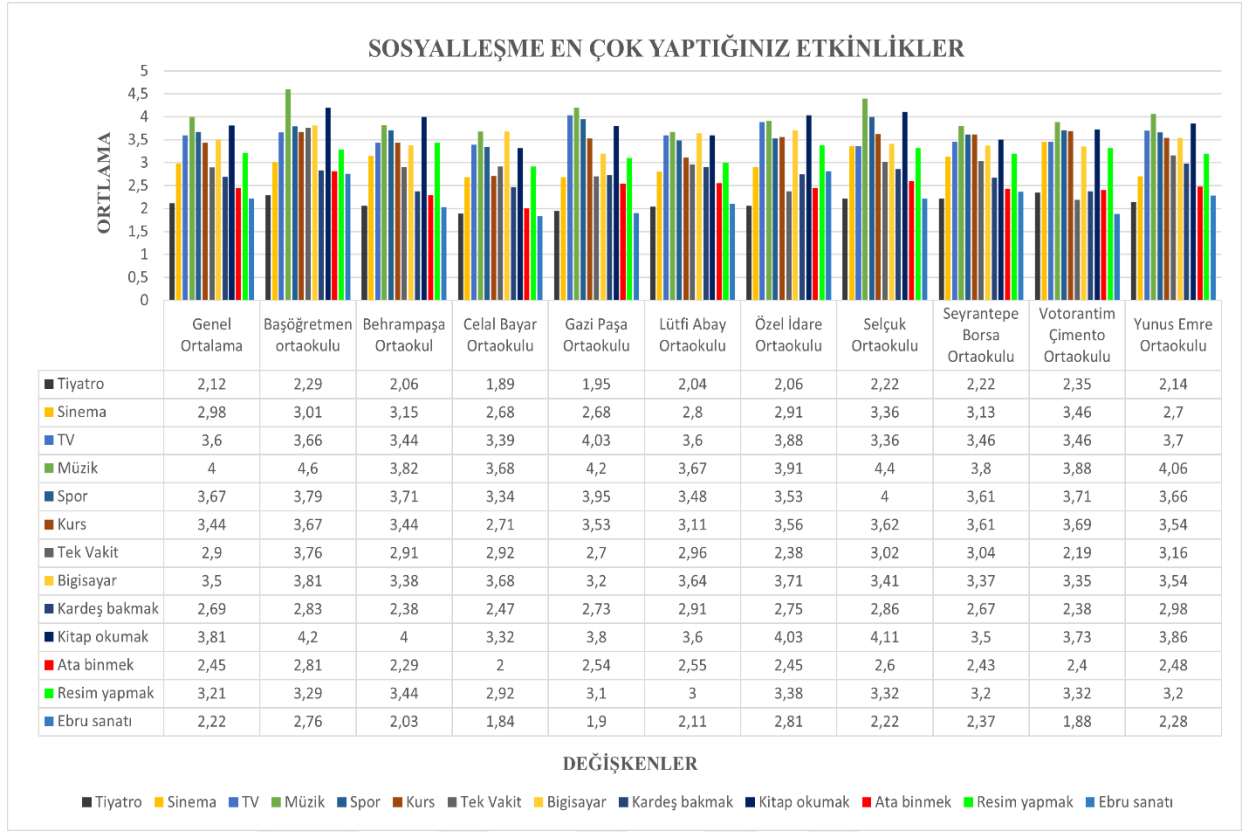
Okul	Değişkenler	N Kişi Sayısı	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Yalnız		11,9	14,3	19	38,1	16,7	100	3,33
	Arkadaş		11,9	2,4	14,3	42,9	28,6	100	3,74
	Kardeş		14,3	16,7	16,7	26,2	26,2	100	3,33
	Aile		2,4	7,1	11,9	29,6	50	100	4,17
	Toplam	42							
Behram Paşa Ortaokulu	Yalnız		26,5	17,6	29,4	11,8	14,7	100	2,71
	Arkadaş		0,0	8,8	11,8	67,6	11,8	100	3,82
	Kardeş		20,6	14,7	8,8	35,3	20,6	100	3,21
	Aile		0,0	2,9	11,8	38,2	47,1	100	4,29
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Yalnız		21,1	21,1	21,1	21,1	18,5	100	2,89
	Arkadaş		5,3	21,1	18,4	28,9	26,3	100	3,50
	Kardeş		18,4	13,2	26,3	39,5	2,6	100	2,95
	Aile		5,3	10,5	18,4	29,9	36,8	100	3,82
	Toplam	38							
Gazi Paşa Ortaokulu	Yalnız		24,4	34,1	22,0	12,2	7,3	100	2,44
	Arkadaş		0,0	7,3	22,0	63,4	7,3	100	3,71
	Kardeş		17,1	9,8	17,1	26,8	29,3	100	3,41
	Aile		2,4	4,9	7,3	46,3	39,0	100	4,15
	Toplam	41							
Lütfi Abay Ortaokulu	Yalnız		17,8	15,6	33,3	20	13,3	100	2,96
	Arkadaş		2,2	4,4	17,8	51,1	24,4	100	3,91
	Kardeş		13,3	15,6	6,7	35,6	28,9	100	3,51
	Aile		2,2	6,7	2,2	40	48,9	100	4,27
	Toplam	45							
Özel İdare Ortaokulu	Yalnız		25	21,9	18,8	25	9,3	100	2,72
	Arkadaş		3,1	9,4	9,4	50	28,1	100	3,91
	Kardeş		0,0	6,3	12,5	50	31,3	100	4,06
	Aile		0,0	0	3,1	21,9	75	100	4,72
	Toplam	31							
Selçuk Ortaokulu	Yalnız		28,9	17,8	17,8	22,2	13,3	100	2,73
	Arkadaş		6,7	13,3	11,1	33,3	35,6	100	3,78
	Kardeş		15,9	2,3	15,9	38,6	27,3	100	3,59
	Aile		0,0	11,1	13,3	35,6	40	100	4,04
	Toplam	45							
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Yalnız		23,9	23,9	17,4	13	21,7	100	2,85
	Arkadaş		8,7	10,9	2,2	47,8	30,4	100	3,80
	Kardeş		19,6	10,9	19,6	28,3	21,7	100	3,22
	Aile		2,2	6,5	6,5	45,7	39,1	100	4,13
	Toplam	46							

Tablo 12. Çocuklara sorulan ‘En Çok Kiminle Vakit Geçirirsiniz’ sorusu cevaplar (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Votorantim	Yalnız		34,6	19,2	19,2	23,1	3,8	100	2,42
Çimento	Arkadaş		7,7	11,5	7,7	46,2	26,9	100	3,73
Ortaokulu	Kardeş		23,1	3,8	19,2	34,6	19,2	100	3,23
	Aile		7,7	3,8	7,7	30,8	50	100	4,12
	Toplam	26							
Yunus Emre	Yalnız		16	10	34	20	20	100	3,18
Ortaokulu	Arkadaş		4,0	14	14	40	28	100	3,74
	Kardeş		6,0	18	8,0	40	28	100	3,66
	Aile		0,0	2,0	8,0	38	52	100	4,40
	Toplam	50							
	Genel Toplam	399							

Sosyalleşme (En çok yaptığınız etkinlikler)

Katılımcılara gün içerisinde en çok yaptığınız etkinlikler sorusu sorulmuştur. Verdikleri cevaplarda en çok müzik dinlemeyi, kitap okumayı, spor yapmayı, televizyon izlemeyi ve bilgisayar oyunları oynamayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. En az yaptıkları etkinlikler ise tiyatro oyunları izlemek, ebru sanatı, ata binmek olarak bulunmuştur. Kızlar en çok müzik dinlemeyi, erkekler ise bilgisayar oyunlarını ve televizyon izlemeyi tercih etmişlerdir (Şekil 45).

Şekil 45. Katılımcıların ‘En Çok Yaptığınız Etkinlikler’ sorusuna ortalama cevapları

Katılımcıların sorulara verdikleri cevapların yüzde oranları ve yüzde ortalamaları Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13. Sosyalleşme başlıklı ‘En Çok Yaptığınız Etkinlikler’ sorusu cevapları

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Tiyatro		36,6	22	24,4	9,8	7,3	100	2,29
	Sinema		19	7,1	21,4	38,1	14,3	100	3,21
	TV		9,8	7,3	12,2	48,8	22	100	3,66
	Müzik		0,0	0,0	2,4	35,7	61,9	100	4,60
	Spor		7,1	9,5	16,7	31	35,7	100	3,79
	Kurs		7,1	11,9	11,9	45,2	23,8	100	3,67
	Tek Vakit		7,1	9,5	19	28,6	35,7	100	3,76
	Bilgisayar		9,5	2,4	21,4	31	35,7	100	3,81
	Kardeş Bakma		26,8	9,8	29,3	22	12,2	100	2,83
	Kitap Okuma		2,4	0,0	14,6	41,5	41,5	100	4,20
	Ata Binme		26,2	19	19	19	26,7	100	2,81
	Resim Yapma		17,1	12,2	19,5	26,8	24,4	100	3,29
	Ebru Sanatı		33,3	11,9	21,4	11,9	21,4	100	2,76
	Toplam	41							
Behram Paşa Ortaokulu	Tiyatro		41,2	26,5	23,5	2,9	5,9	100	2,06
	Sinema		17,6	14,7	17,6	35,3	14,7	100	3,15
	TV		5,9	11,8	20,6	55,9	5,9	100	3,44
	Müzik		8,8	8,8	5,9	44,1	32,4	100	3,82
	Spor		0,0	11,8	26,5	41,2	20,6	100	3,71
	Kurs		11,8	11,8	17,6	38,2	20,6	100	3,44
	Tek Vakit		23,5	17,6	20,6	20,6	17,6	100	2,91
	Bilgisayar		2,9	17,6	32,4	32,4	14,7	100	3,38
	Kardeş Bakma		35,3	20,6	17,6	23,5	2,9	100	2,38
	Kitap Okuma		2,9	0,0	17,6	52,9	26,5	100	4,00
	Ata Binme		44,1	17,6	14,7	11,8	11,8	100	2,29
	Resim Yapma		11,7	14,7	11,8	41,2	20,6	100	3,44
	Ebru Sanatı		44,1	32,4	5,9	11,8	5,9	100	2,03
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Tiyatro		44,7	34,2	7,9	13,2	0,0	100	1,89
	Sinema		23,7	28,9	13,2	23,7	10,5	100	2,68
	TV		13,2	10,5	13,2	50	13,2	100	3,39
	Müzik		7,9	13,2	18,4	23,7	36,8	100	3,68
	Spor		10,5	18,4	18,4	31,6	21,1	100	3,34
	Kurs		28,9	21,1	15,8	18,4	15,8	100	2,71
	Tek Vakit		15,8	28,9	21,1	15,8	18,4	100	2,92
	Bilgisayar		5,3	13,2	21,1	28,9	31,6	100	3,68

Tablo 13. Sosyalleşme başlıklı ‘En Çok Yaptığınız Etkinlikler’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Celal Bayar	Kardeş Bakma	38	36,8	10,5	26,3	21,1	5,3	100	2,47
	Kitap Okuma		21,1	13,2	5,33	34,2	26,3	100	3,32
	Ata Binme		47,4	21,1	18,4	10,5	2,6	100	2,0
	Resim Yapma		23,7	21,1	15,8	18,4	21,1	100	2,92
	Ebru Sanatı		60,5	15,8	7,9	10,5	5,3	100	1,84
	Toplam								
Gazi Paşa Ortaokulu	Tiyatro	41	48,8	19,5	19,5	12,2	0,0	100	1,95
	Sinema		29,3	17,1	17,1	29,3	7,3	100	2,68
	TV		0,0	7,5	15,0	45,0	32,5	100	4,03
	Müzik		7,3	2,4	0,0	43,9	46,3	100	4,20
	Spor		2,5	10	17,5	30,0	40,0	100	3,95
	Kurs		7,5	20,0	7,5	42,5	22,5	100	3,53
	Tek Vakit		25,0	15,0	35,0	15,0	10,0	100	2,70
	Bilgisayar		17,1	12,2	12,2	51,2	7,3	100	3,20
	Kardeş Bakma		31,7	17,1	12,2	24,4	14,6	100	2,73
	Kitap Okuma		4,9	4,9	22,0	41,5	26,8	100	3,80
	Ata Binme		39,0	14,6	14,6	17,1	14,6	100	2,54
	Resim Yapma		17,5	12,5	27,5	27,5	15,0	100	3,10
	Ebru Sanatı		51,2	24,4	12,2	7,3	4,9	100	1,90
	Toplam								
Lütfi Abay Ortaokulu	Tiyatro	45	48,9	20,0	11,1	17,8	2,2	100	2,04
	Sinema		24,4	17,8	17,8	33,3	6,7	100	2,80
	TV		6,7	6,7	13,3	66,7	6,7	100	3,60
	Müzik		15,6	4,4	15,6	26,7	37,8	100	3,67
	Spor		6,8	18,2	18,2	34,1	22,7	100	3,48
	Kurs		13,6	22,7	15,9	34,1	13,6	100	3,11
	Tek Vakit		20,0	15,6	24,4	28,9	11,1	100	2,96
	Bilgisayar		6,7	13,3	13,3	42,2	24,4	100	3,64
	Kardeş Bakma		27,3	15,9	9,1	34,1	13,6	100	2,91
	Kitap Okuma		11,1	8,9	11,1	46,7	22,2	100	3,60
	Ata Binme		29,5	29,5	13,6	11,4	15,9	100	2,55
	Resim Yapma		24,4	20,0	4,4	33,3	17,8	100	3,0
	Ebru Sanatı		40,9	29,5	13,6	9,1	6,8	100	2,11
	Toplam								

Tablo 13. Sosyalleşme başlıklı ‘En Çok Yaptığınız Etkinlikler’ sorusu cevapları (devamı)

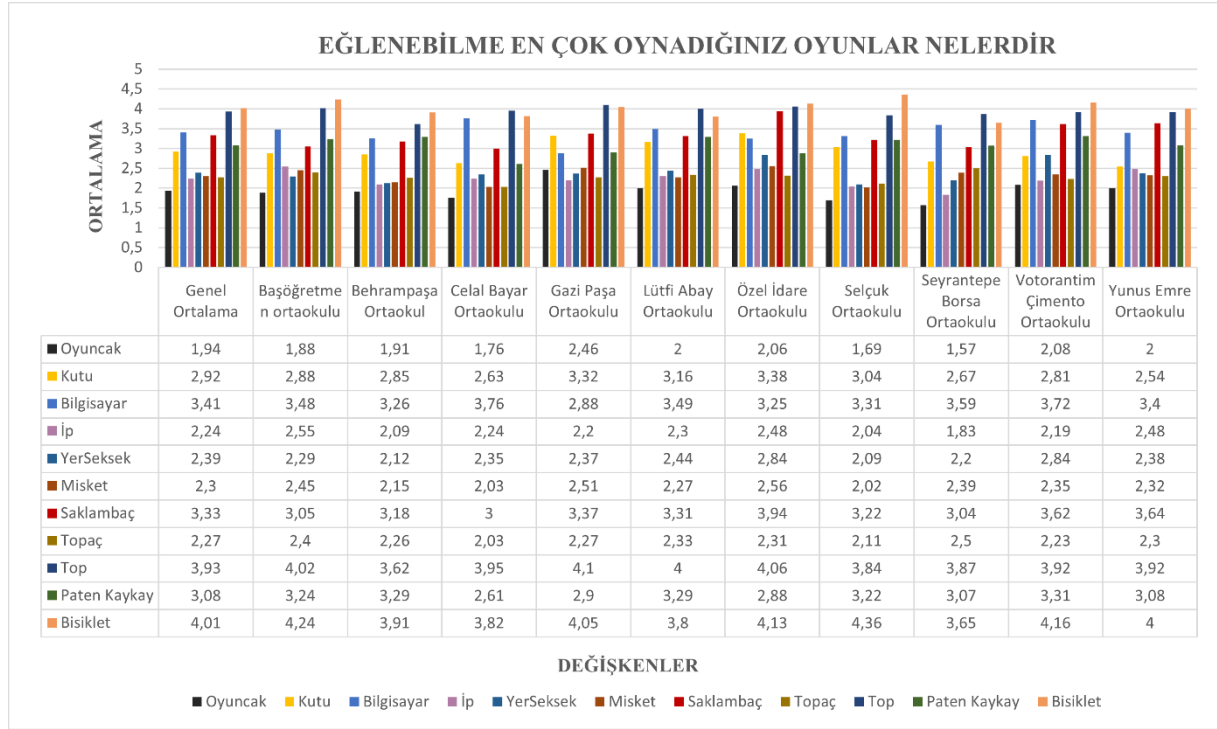
Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Özel İdare Ortaokulu	Tiyatro		46,9	21,9	12,5	15,6	3,1	100	2,06
	Sinema		25,0	15,6	15,6	31,3	12,5	100	2,91
	TV		3,1	9,4	15,6	40,6	31,3	100	3,88
	Müzik		6,3	6,3	15,6	34,4	37,5	100	3,91
	Spor		9,4	6,3	28,1	34,4	21,9	100	3,53
	Kurs		9,4	21,9	9,4	21,9	37,5	100	3,56
	Tek Vakit		40,6	21,9	6,3	21,9	9,4	100	2,38
	Bilgisayar		6,5	9,7	19,4	35,5	29,0	100	3,71
	Kardeş Bakma		31,3	18,8	3,1	37,5	9,4	100	2,75
	Kitap Okuma		6,3	3,1	9,4	43,8	37,5	100	4,03
	Ata Binme		38,7	12,9	22,6	16,1	9,7	100	2,45
	Resim Yapma		12,5	9,4	21,9	40,6	15,6	100	3,38
	Ebru Sanatı		25,0	18,8	18,8	25,0	12,5	100	2,81
	Toplam	31							
Selçuk Ortaokulu	Tiyatro		35,6	28,9	15,6	17,8	2,22	100	2,06
	Sinema		13,3	6,7	24,4	42,2	3,36	100	3,15
	TV		11,1	8,9	28,9	35,6	3,36	100	3,44
	Müzik		2,2	4,4	2,2	33,3	4,40	100	3,82
	Spor		2,2	8,9	20,0	24,4	4,00	100	3,71
	Kurs		11,1	8,9	22,2	22,2	3,62	100	3,44
	Tek Vakit		26,7	11,1	15,6	26,7	3,02	100	2,91
	Bilgisayar		13,6	9,1	22,7	31,8	3,41	100	3,38
	Kardeş Bakma		27,3	15,9	22,7	11,4	2,86	100	2,38
	Kitap Okuma		0,0	2,2	15,6	51,1	4,11	100	4,00
	Ata Binme		37,8	13,3	17,8	13,3	2,60	100	2,29
	Resim Yapma		15,9	9,1	27,3	22,7	3,32	100	3,44
	Ebru Sanatı		44,4	17,8	22,2	2,2	2,22	100	2,03
	Toplam	45							
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Tiyatro		39,1	19,6	21,7	19,6	0,0	100	2,22
	Sinema		17,4	17,4	13,0	39,1	13,0	100	3,13
	TV		13,0	13,0	2,2	58,7	13,0	100	3,46
	Müzik		15,2	4,3	6,5	32,6	41,3	100	3,80
	Spor		13,0	8,7	15,2	30,4	32,6	100	3,61
	Kurs		10,9	10,9	15,2	32,6	30,4	100	3,61
	Tek Vakit		19,6	26,1	10,9	17,4	26,1	100	3,04
	Bilgisayar		13,0	13,0	21,7	28,3	23,9	100	3,37

Tablo 13. Sosyalleşme başlıklı ‘En Çok Yaptığınız Etkinlikler’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlik % Katılım	Katılım % yorum	Kararlı % zım	Katılıyo rum %	Tamam en Katılıyo rum %	Toplam (%)	Ortalama
Seyrantepe Borsa	Kardeş Bakma		34,8	13,0	15,2	23,9	13,0	100	2,67
	Kitap Okuma		6,5	10,9	23,9	43,5	15,2	100	3,050
	Ata Binme		39,1	17,4	15,2	17,4	10,9	100	2,43
	Resim Yapma		17,4	17,4	15,2	28,3	21,7	100	3,20
	Ebru Sanatı		39,1	21,7	15,2	10,9	13,0	100	2,37
	Toplam	46							
Votorantim Çimento Ortaokulu	Tiyatro		34,6	19,2	26,9	15,4	3,8	100	2,35
	Sinema		11,5	7,7	26,9	30,8	23,1	100	3,46
	TV		11,5	15,4	7,7	46,2	19,2	100	3,46
	Müzik		4,0	4,0	24,0	36,0	32,0	100	3,88
	Spor		4,2	4,2	37,5	25,0	29,2	100	3,71
	Kurs		15,4	7,7	11,5	23,1	42,3	100	3,69
	Tek Vakit		46,2	19,2	15,4	7,7	11,5	100	2,19
	Bilgisayar		11,5	0,0	50,0	19,2	19,2	100	3,35
	Kardeş Bakma		35,5	15,4	19,2	23,1	3,8	100	2,38
	Kitap Okuma		7,7	3,8	26,9	30,8	30,8	100	3,73
	Ata Binme		36,0	16,0	28,0	12,0	8,0	100	2,40
	Resim Yapma		16,0	12,0	20,0	28,0	24,0	100	3,32
	Ebru Sanatı		50,0	26,9	15,4	0,0	7,7	100	1,88
	Toplam	26							
Yunus Emre Ortaokulu	Tiyatro		42,0	26,0	14,0	12,0	6,0	100	2,14
	Sinema		28,0	18,0	16,0	32,0	6,0	100	2,70
	TV		4,0	8,0	22,0	46,0	20,0	100	3,70
	Müzik		4,0	6,0	6,0	48,0	36,0	100	4,06
	Spor		2,0	14,0	24,0	36,0	24,0	100	3,66
	Kurs		8,0	16,0	16,0	34,0	26,0	100	3,54
	Tek Vakit		18,0	14,0	20,0	30,0	18,0	100	3,16
	Bilgisayar		6,0	14,0	26,0	28,0	26,0	100	3,54
	Kardeş Bakma		22,0	22,0	14,0	20,0	22,0	100	2,98
	Kitap Okuma		6,0	4,0	26,0	26,0	38,0	100	3,86
	Ata Binme		36,0	20,0	16,6	16,6	12,0	100	2,48
	Resim Yapma		14,0	16,0	20,0	20,0	22,0	100	3,20
	Ebru Sanatı		44,0	24,0	4,0	4,0	18,0	100	2,28
	Toplam	50							

Eğlenebilme (En çok oynadığınız oyunlar)

Çalışmaya katılan çocuklara gün içerisinde en çok oynadığınız oyunlar sorusu sorulmuştur. Katılımcılar en çok bisiklet sürmeyi, top oynamayı, bilgisayar oyunları ve saklambaç oynamayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. En az yaptıkları etkinlikler ise oyuncaklar ile oynamak, misket oynamak ve topaç olarak tespit edilmiştir. Kızlar en çok yer sek sek oyunlarını, erkekler ise top ve bisiklet sürmeyi tercih ettikleri saptanmıştır. (Şekil 46).

Şekil 46. Katılımcıların ‘En Çok Oynadığınız Oyunlar’ sorusuna ortalama cevapları.

Katılımcıların, eğlenebilme adına en çok oynadığı oyunlar sorusu sorulmuştur. Katılımcıların çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14. Eğlenebilme başlıklı ‘En Çok Oynadığınız Oyunlar’ sorusu cevapları

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Oyuncak		57,1	19,0	9,5	7,1	7,1	100	1,83
	Kutu Oyunları		31,0	7,1	19,0	28,6	14,3	100	2,88
	Bilgisayar Oyun		9,5	11,9	21,4	35,7	21,4	100	3,48
	İp Oyunları		35,7	11,9	21,4	23,8	7,1	100	2,55
	Yer Seksek		42,9	16,7	16,7	16,7	7,1	100	2,29
	Misket		38,1	16,7	16,7	19,0	9,5	100	2,45
	Saklambaç		22,0	14,6	19,5	24,4	19,5	100	3,05
	Topaç		38,1	21,4	16,7	9,5	14,3	100	2,40
	Top		7,3	7,3	9,8	26,8	48,8	100	4,02
	Paten Kaykay		22,0	9,8	19,5	19,5	29,3	100	3,24
	Bisiklet		2,4	4,8	9,5	33,3	50,0	100	4,24
	Toplam	41							
Behram Paşa Ortaokulu	Oyuncak		52,9	20,6	11,8	11,8	2,9	100	1,91
	Kutu Oyunları		24,2	9,1	27,3	36,4	3,0	100	2,85
	Bilgisayar Oyun		11,8	20,6	14,7	35,3	17,6	100	3,26
	İp Oyunları		41,2	35,3	5,9	8,8	8,8	100	2,09
	Yer Seksek		35,3	41,2	2,9	17,6	2,9	100	2,12
	Misket		41,2	29,4	11,8	8,8	8,8	100	2,15
	Saklambaç		17,6	11,8	17,6	41,2	11,8	100	3,18
	Topaç		41,2	23,5	11,8	14,7	8,8	100	2,26
	Top		14,7	8,8	8,8	35,3	32,4	100	3,62
	Paten Kaykay		17,6	14,7	14,7	26,5	26,5	100	3,29
	Bisiklet		8,8	8,8	5,9	35,3	41,9	100	3,91
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Oyuncak		60,5	15,8	13,2	7,9	2,6	100	1,76
	Kutu Oyunları		31,6	15,8	15,8	31,6	5,3	100	2,63
	Bilgisayar Oyun		10,8	10,8	13,5	21,6	43,2	100	3,76
	İp Oyunları		39,5	23,7	18,4	10,5	7,9	100	2,24
	Yer Seksek		32,4	18,9	29,7	18,9	0,0	100	2,35
	Misket		45,9	24,3	13,5	13,5	2,7	100	2,03
	Saklambaç		21,1	18,4	13,2	34,2	13,2	100	3,0
	Topaç		50,0	18,4	18,4	5,3	7,9	100	2,03
	Top		7,9	7,9	15,8	18,4	50,0	100	3,95
	Paten Kaykay		34,2	18,4	18,4	10,5	18,4	100	2,61
	Bisiklet		7,9	15,8	5,3	28,9	42,1	100	3,82
	Toplam	38							

Tablo 14. Eğlenebilme başlıklı ‘En Çok Oynadığınız Oyunlar’ sorusu cevapları devamı.

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katlıyorum %	Tamamen Katlıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Gazi Paşa Ortaokulu	Oyuncak		34,1	24,4	12,2	19,5	9,8	100	2,46
	Kutu Oyunları		14,6	12,2	14,6	43,9	14,6	100	3,32
	Bilgisayar Oyun		24,4	19,5	12,2	31,7	12,2	100	2,88
	İp Oyunları		40,0	27,5	10,0	17,5	5,0	100	2,20
	Yer Seksek		41,5	14,6	14,6	24,1	4,9	100	2,37
	Misket		29,3	29,3	9,8	24,4	7,3	100	2,51
	Saklambaç		14,6	12,2	17,1	34,1	22,0	100	3,37
	Topaç		41,5	17,1	19,5	17,1	4,9	100	2,27
	Top		4,9	4,9	12,2	31,7	46,3	100	4,10
	Paten Kaykay		31,7	9,8	17,1	19,5	22,0	100	2,90
	Bisiklet		4,9	7,3	12,2	29,3	46,3	100	4,05
	Toplam	41							
Lütfi Abay Ortaokulu	Oyuncak		53,3	13,3	17,8	11,1	4,4	100	2,00
	Kutu Oyunları		22,2	13,3	6,7	42,2	15,6	100	3,16
	Bilgisayar Oyun		4,4	22,2	20,0	26,7	26,7	100	3,49
	İp Oyunları		34,1	36,4	2,3	20,5	6,8	100	2,30
	Yer Seksek		31,1	26,7	15,6	20,0	6,7	100	2,44
	Misket		33,3	33,3	11,1	17,8	4,4	100	2,27
	Saklambaç		15,6	17,8	6,7	40,0	20,0	100	3,31
	Topaç		33,3	24,4	22,2	15,6	4,4	100	2,33
	Top		11,1	4,4	4,4	33,3	46,7	100	4,00
	Paten Kaykay		20,0	13,3	13,3	24,4	28,9	100	3,29
	Bisiklet		11,4	11,4	4,5	31,8	40,9	100	3,80
	Toplam	45							
Özel İdare Ortaokulu	Oyuncak		53,1	12,5	9,4	25,0	0,0	100	2,06
	Kutu Oyunları		18,8	0,0	25,0	37,5	18,8	100	3,38
	Bilgisayar Oyun		21,9	6,3	25,0	18,8	28,1	100	3,25
	İp Oyunları		32,3	22,6	19,4	16,1	9,7	100	2,48
	Yer Seksek		21,9	15,6	25,0	31,3	6,3	100	2,84
	Misket		37,5	12,5	15,6	25,0	9,4	100	2,56
	Saklambaç		6,3	6,3	3,1	56,3	28,1	100	3,94
	Topaç		37,5	25,0	15,6	15,2	9,4	100	2,31
	Top		12,5	0,0	3,1	37,5	46,9	100	4,06
	Paten Kaykay		28,1	25,0	6,3	12,5	28,1	100	2,88
	Bisiklet		9,4	3,1	3,1	34,4	50,0	100	4,13
	Toplam	31							

Tablo 14. Eğlenebilme başlıklı ‘En Çok Oynadığınız Oyunlar’ sorusu cevapları devamı.

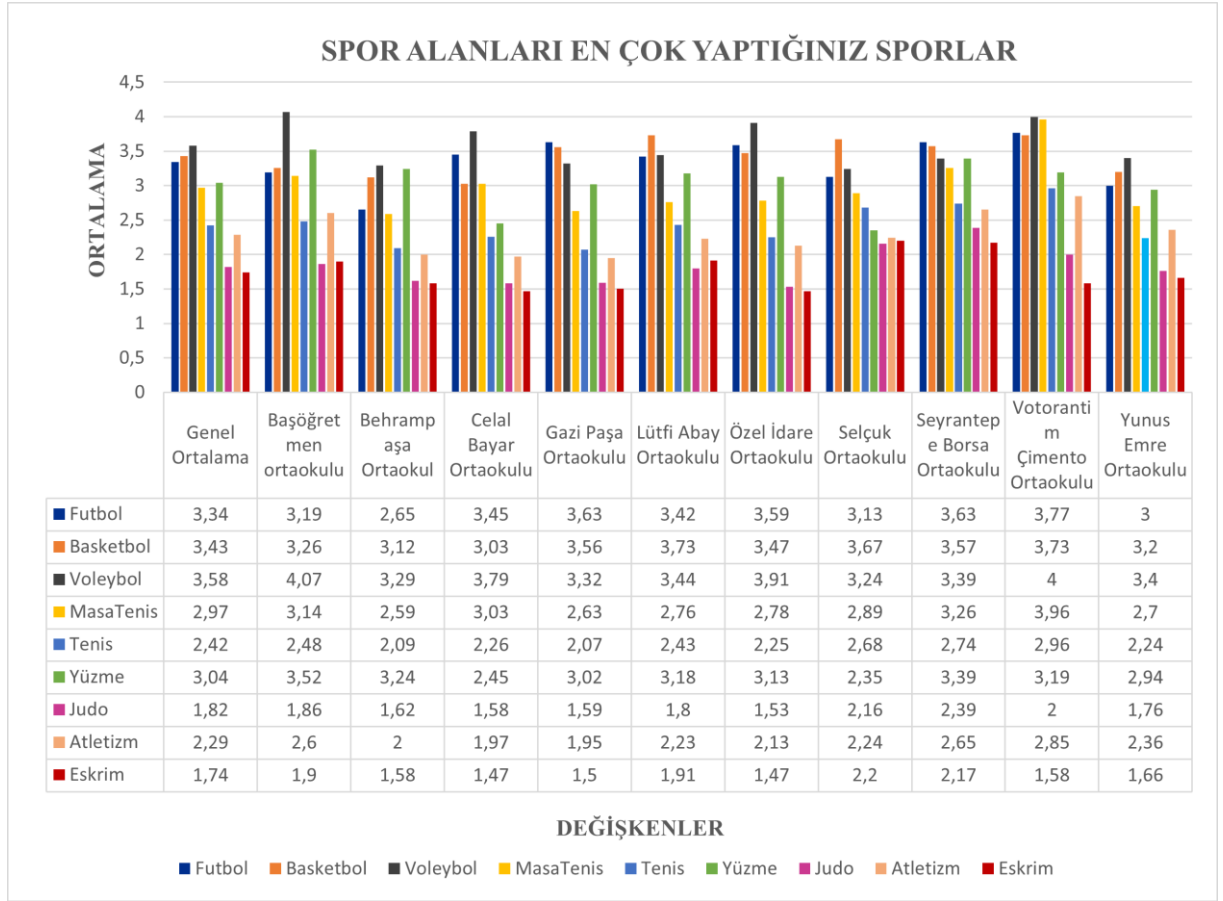
Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Selçuk Ortaokulu	Oyuncak		62,2	20,0	8,9	4,4	4,4	100	1,69
	Kutu Oyunları		22,2	8,9	26,7	26,7	15,6	100	3,04
	Bilgisayar Oyun		15,6	13,3	20,0	26,7	24,4	100	3,31
	İp Oyunları		48,9	17,8	17,8	11,1	4,4	100	2,04
	Yer Seksek		42,2	24,4	17,8	13,3	2,2	100	2,09
	Misket		40,9	29,5	18,2	9,1	2,3	100	2,02
	Saklambaç		20,0	4,4	20,0	44,4	11,1	100	3,22
	Topaç		42,2	24,4	17,8	11,1	4,4	100	2,11
	Top		13,3	4,4	11,1	26,7	44,4	100	3,84
	Paten Kaykay		22,2	8,9	17,8	26,7	24,4	100	3,22
	Bisiklet		4,4	0,0	11,1	24,4	60,0	100	4,36
	Toplam	45							
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Oyuncak		65,0	15,2	17,4	2,2	0,0	100	1,57
	Kutu Oyunları		32,6	15,2	15,2	26,1	10,9	100	2,67
	Bilgisayar Oyun		10,9	10,9	13,0	39,1	26,1	100	3,59
	İp Oyunları		47,8	30,4	15,2	4,3	2,2	100	1,86
	Yer Seksek		41,3	19,6	21,7	13,0	4,3	100	2,20
	Misket		34,9	26,1	13,0	17,4	8,7	100	2,39
	Saklambaç		19,6	21,7	10,9	30,4	17,4	100	3,04
	Topaç		32,6	28,3	8,7	17,4	13,0	100	2,50
	Top		13,0	6,5	6,5	28,3	45,7	100	3,87
	Paten Kaykay		23,9	17,4	13,0	19,6	26,1	100	3,07
	Bisiklet		13,0	10,9	13,0	23,9	39,1	100	3,65
	Toplam	46							
Votorantim Çimento Ortaokulu	Oyuncak		61,5	3,8	11,5	11,5	11,5	100	2,08
	Kutu Oyunları		34,6	7,7	19,2	19,2	19,2	100	2,81
	Bilgisayar Oyun		8,0	16,0	16,0	16,0	44,0	100	3,72
	İp Oyunları		46,2	19,2	15,4	7,7	11,5	100	2,19
	Yer Seksek		32,0	12,0	16,0	20,0	20,0	100	2,84
	Misket		42,3	23,1	11,5	3,8	19,2	100	2,35
	Saklambaç		7,7	7,7	26,9	30,8	26,9	100	3,62
	Topaç		42,3	19,2	23,1	3,8	11,5	100	2,23
	Top		12,0	4,0	16,0	16,0	52,0	100	3,92
	Paten Kaykay		26,9	3,8	11,5	26,9	30,8	100	3,31
	Bisiklet		8,0	0,0	12,0	28,0	52,0	100	4,16
	Toplam	26							

Tablo 14. Eğlenebilme başlıklı ‘En Çok Oynadığınız Oyunlar’ sorusu cevapları devamı.

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katlıyorum %	Tamamen Katlıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Yunus Emre Ortaokulu	Oyuncak		50,0	20,0	16,0	8,0	6,0	100	2,00
	Kutu Oyunları		38,0	16,0	14,0	18,0	14,0	100	2,54
	Bilgisayar Oyun		10,0	22,0	14,0	26,0	28,0	100	3,40
	İp Oyunları		36,0	16,0	20,0	20,0	8,0	100	2,48
	Yer Seksek		34,0	26,0	14,0	20,0	6,0	100	2,38
	Misket		38,0	22,0	16,0	18,0	6,0	100	2,32
	Saklambaç		12,0	8,0	12,0	40,0	28,0	100	3,64
	Topaç		40,0	20,0	18,0	14,0	8,0	100	2,30
	Top		10,0	8,0	8,0	28,0	46,0	100	3,92
	Paten Kaykay		24,0	18,0	6,0	30,0	22,0	100	3,08
	Bisiklet		8,0	4,0	12,0	32,0	44,0	100	4,0
	Toplam	50							

Spor alanları (En çok yaptığınız sporlar)

Çalışmaya katılan çocuklara gün içerisinde en çok yaptığınız sporlar sorusu sorulmuştur. Başöğretmen ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok voleybol, basketbol ve futbol en az ise judo ve eskrim, Behram Paşa ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok voleybol, yüzme ve basketbol en az ise eskrim, judo ve atletizm, Celal Bayar ortaokulundaki çocuklar sırası ile voleybol, masa tenisi ve futbol en az ise eskrim ve judo, Gazi Paşa ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok futbol, basketbol, voleybol en az ise eskrim, judo ve atletizm, Lütfi Abay ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok basketbol, voleybol, futbol en az ise sırası ile eskrim, judo atletizm, Özel idare ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok voleybol, futbol , basketbol en az ise eskrim, judo ve atletizm, Selçuk ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok, basketbol ve yüzme, en az judo, eskrim, atletizm, Seyrantepe Borsa ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok futbol, basketbol en az ise eskrim, judo, Votorantim Çimento ortaokulunda ki çocuklar sırası ile en çok voleybol, masa tenisi, futbol, en az ise eskrim, judo, Yunus Emre ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok voleybol, basketbol en az ise eskrim ve judo sporları olarak belirtmişlerdir. Çocuklar çoğunlukla voleybol, basketbol, futbol, yüzme, masa tenisi gibi spor dalları ile ilgilenmektedir. En az ilgi gösterdikleri spor dalları ise eskrim ve judo olarak tespit edilmiştir (Şekil 47).

Şekil 47. Katılımcıların ‘En Çok Yaptığınız Sporlar’ sorusuna ortalama cevapları

Katılımcıların, spor alanları adına en çok yaptığı sporlar sorusu sorulmuştur. Katılımcıların çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 15’te gösterilmiştir.

Tablo 15. Spor alanları başlıklı ‘En Çok Yaptığınız Sporlar’ sorusu cevapları

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katlıyorum %	Tamamen Katlıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Futbol		23,8	19,0	7,1	14,3	35,7	100	3,19
	Basketbol		9,5	23,8	16,7	31,0	19,0	100	3,26
	Voleybol		0,0	11,9	11,9	33,3	42,9	100	4,07
	Masa Tenisi		21,4	16,7	14,3	21,4	26,2	100	3,14
	Tenis		40,5	14,3	19,0	9,5	16,7	100	2,48
	Yüzme		21,4	7,1	4,8	31,0	35,7	100	3,52
	Judo		61,9	14,3	7,1	9,5	7,1	100	1,56
	Atletizm		40,5	11,9	14,3	14,3	19,0	100	2,60
	Eskrim		57,1	16,7	11,9	7,1	7,1	100	1,90
	Toplam	41							
Behram Paşa Ortaokulu	Futbol		50,0	0,0	11,8	11,8	26,5	100	2,65
	Basketbol		23,5	8,8	20,6	26,5	20,6	100	3,12
	Voleybol		20,6	14,7	8,8	26,5	29,4	100	3,29
	Masa Tenisi		35,3	11,8	26,5	11,8	14,7	100	2,59
	Tenis		55,9	14,7	5,9	11,8	11,8	100	2,09
	Yüzme		26,5	2,9	20,6	20,6	29,4	100	3,24
	Judo		64,7	14,7	17,6	0,0	2,9	100	1,62
	Atletizm		54,5	12,1	15,2	15,2	3,0	100	2,0
	Eskrim		69,7	12,1	12,1	3,0	3,0	100	1,58
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Futbol		15,8	15,8	13,2	18,4	36,8	100	3,45
	Basketbol		15,8	21,1	21,1	28,9	13,2	100	3,03
	Voleybol		7,8	15,8	10,5	21,4	44,7	100	3,79
	Masa Tenisi		23,7	21,1	1,5	18,4	26,3	100	3,03
	Tenis		42,1	26,3	7,9	10,5	13,2	100	2,26
	Yüzme		39,5	15,8	15,8	18,4	10,5	100	2,45
	Judo		65,8	15,8	13,2	5,3	0,0	100	1,58
	Atletizm		54,1	21,6	10,8	0,0	13,5	100	1,97
	Eskrim		71,1	15,8	10,5	0,0	2,6	100	1,47
	Toplam	38							

Tablo 15. Spor alanları başlıklı ‘En Çok Yaptığınız Sporlar’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Gazi Paşa Ortaokulu	Futbol		14,6	12,2	12,2	17,1	43,9	100	3,63
	Basketbol		9,8	12,2	14,6	39,0	24,4	100	3,56
	Voleybol		17,1	12,2	22,0	19,5	29,3	100	3,32
	Masa Tenisi		29,3	22,0	14,6	24,4	9,8	100	2,63
	Tenis		51,2	14,6	17,1	9,8	7,3	100	2,07
	Yüzme		31,1	2,4	17,1	19,5	26,8	100	3,02
	Judo		75,6	7,3	4,9	7,3	4,9	100	1,59
	Atletizm		53,7	19,5	9,8	12,2	4,9	100	1,95
	Eskrim		65,0	22,5	10,0	2,5	0,0	100	1,50
	Toplam	41							
Lütfi Abay Ortaokulu	Futbol		17,8	15,6	8,9	22,2	35,6	100	3,42
	Basketbol		9,1	2,3	18,2	47,7	22,7	100	3,73
	Voleybol		8,9	13,3	24,4	31,1	22,2	100	3,44
	Masa Tenisi		24,4	26,7	8,9	28,9	11,1	100	2,76
	Tenis		38,6	15,9	18,2	18,2	9,1	100	2,43
	Yüzme		15,6	20,0	17,8	24,4	22,2	100	3,18
	Judo		63,6	13,6	9,1	6,8	6,8	100	1,80
	Atletizm		50,0	11,4	13,6	15,9	9,1	100	2,23
	Eskrim		54,5	18,2	13,6	9,1	4,5	100	1,93
	Toplam	45							
Özel İdare Ortaokulu	Futbol		18,8	0,0	15,6	34,3	31,1	100	3,59
	Basketbol		15,6	12,5	6,3	40,6	25,0	100	3,47
	Voleybol		9,4	3,1	15,6	31,3	40,6	100	3,91
	Masa Tenisi		31,3	18,8	15,6	9,4	25,0	100	2,78
	Tenis		50,0	6,3	21,9	12,5	9,4	100	2,25
	Yüzme		21,9	18,8	15,6	12,5	31,3	100	3,13
	Judo		71,9	12,5	9,4	3,1	3,1	100	1,53
	Atletizm		50,0	15,6	18,8	3,1	12,5	100	2,13
	Eskrim		71,9	12,5	12,5	3,1	0,0	100	1,47
	Toplam	31							

Tablo 15. Spor alanları başlıklı ‘En Çok Yaptığınız Sporlar’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Selçuk Ortaokulu	Futbol		33,3	2,2	15,6	15,6	33,3	100	3,13
	Basketbol		13,3	6,7	15,6	28,9	35,6	100	3,67
	Voleybol		15,6	11,1	28,9	22,2	22,2	100	3,24
	Masa Tenisi		24,4	15,6	24,4	17,8	17,8	100	2,89
	Tenis		31,8	18,2	18,2	13,6	18,2	100	2,68
	Yüzme		13,3	11,1	13,3	31,1	31,1	100	3,59
	Judo		46,7	17,8	15,6	13,3	6,7	100	2,16
	Atletizm		44,4	17,8	20,0	4,4	13,3	100	2,24
	Eskrim		44,4	22,2	15,6	4,4	13,3	100	2,20
	Toplam	45							
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Futbol		17,4	10,9	6,5	21,7	43,5	100	3,63
	Basketbol		15,2	8,7	15,2	26,1	34,8	100	3,57
	Voleybol		23,9	6,5	8,7	28,3	32,6	100	3,39
	Masa Tenisi		19,6	17,4	6,5	30,4	26,1	100	3,26
	Tenis		39,1	10,9	8,7	19,6	21,47	100	2,74
	Yüzme		19,6	17,4	4,3	21,7	37,0	100	3,39
	Judo		39,1	17,4	21,7	8,7	13,0	100	2,39
	Atletizm		37,0	21,7	2,2	17,4	21,7	100	2,65
	Eskrim		47,8	21,7	6,5	13,0	10,9	100	2,17
	Toplam	46							
Votorantim Çimento Ortaokulu	Futbol		23,1	3,8	3,8	11,5	57,7	100	3,77
	Basketbol		15,4	11,5	3,8	23,1	46,2	100	3,73
	Voleybol		11,5	3,8	7,7	26,9	50,0	100	4,0
	Masa Tenisi		7,7	11,5	11,5	15,4	53,8	100	3,96
	Tenis		40,0	4,0	4,0	24,0	28,0	100	2,96
	Yüzme		26,9	7,7	15,4	19,2	30,8	100	3,19
	Judo		61,5	11,5	7,7	3,8	15,4	100	2,0
	Atletizm		42,3	3,8	7,7	19,2	26,9	100	2,85
	Eskrim		69,2	15,4	7,7	3,8	3,8	100	1,58
	Toplam	26							

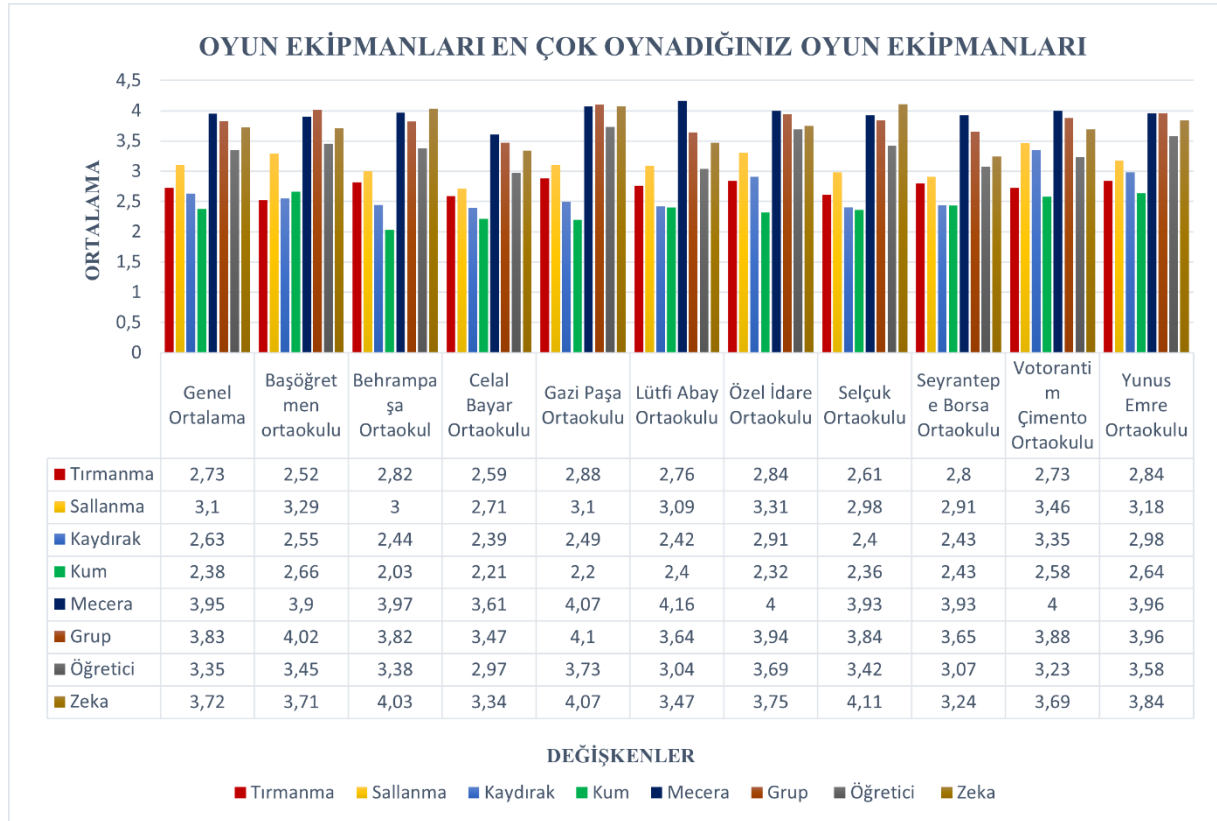
Tablo 15. Spor alanları başlıklı ‘En Çok Yaptığınız Sporlar’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
	Futbol		32,0	12,0	10,0	16,0	30,0	100	3,0
	Basketbol		18,0	20,0	12,0	24,0	26,0	100	3,20
	Voleybol		20,0	10,0	16,0	18,0	36,0	100	3,40
Yunus Emre	Masa Tenisi		30,0	22,0	12,0	20,0	16,0	100	2,70
Ortaokulu	Tenis		42,0	24,0	12,0	12,0	10,0	100	2,24
	Yüzme		32,0	10,0	16,0	16,0	26,0	100	2,94
	Judo		62,0	16,0	10,0	8,0	4,0	100	1,76
	Atletizm		46,0	10,0	16,0	18,0	10,0	100	2,36
	Eskrim		66,0	16,0	8,0	6,0	4,0	100	1,66
	Toplam	50							

Oyun ekipmanları (En çok oynamak istediğiniz oyun ekipmanları)

Çalışmaya katılan çocuklara en çok oynamak istediğiniz oyun ekipmanları sorusu sorulmuştur. Başöğretmen ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok grup oyunları, macera parkları, zekâ oyunlarını tercih ederken, en az tercih ettikleri oyun ekipmanları ise tırmanma ve kaydırak olarak tespit edilmiştir. Behram Paşa ortaokulundaki katılımcılar sırası ile en çok zekâ oyunları, macera parkları, grup oyunlarını tercih ettikleri saptanmıştır. En az ise kum oyunlarını belirtmişlerdir. Celal Bayar ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok macera parkları ve grup oyunları tercih ederken, kum ve kaydırak oyunlarını tercih etmedikleri gözlemlenmiştir. Gazi Paşa ortaokulundaki çocuklar en çok grup oyunları, macera parkları, zekâ oyunları, en az ise kum oyunlarını tercih ettikleri saptanmıştır. Lütfi Abay ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok macera parkları, grup oyunları, zekâ oyunları, en az ise kum ve kaydırak ekipmanları olarak tespit edildiği gözlemlenmiştir. Özel idare ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok macera parkları, grup oyunları, zekâ oyunları, öğretici oyun ekipmanları, en az ise kum ve tırmanma ekipmanlarını tercih etmişlerdir. Selçuk ortaokulundaki çocuklar en çok zekâ oyunları, macera parkı, grup oyunları en az ise kum ve kaydırak oyun ekipmanlarını belirtmişlerdir. Seyrantepe Borsa ortaokulundaki çocuklar en çok macera parkları, grup oyunları, en az ise kum ve kaydırak

olarak belirtmişlerdir. Votorantim Çimento ortaokulundaki çocuklar en çok macera parkı, grup oyunları ve zekâ oyun ekipmanlarını en az ise kum oyunlarını tercih etmişlerdir. Yunus Emre ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok grup oyunları, macera parkları, zekâ oyun ekipmanları en az ise, kum ve tırmanma oyun ekipmanları olarak tespit edilmiştir. Çocuklar çoğunlukla macera parkları, grup oyunları öğretici ve zekâ oyun ekipmanlarına ilgi duyduklarını belirtmişlerdir. En az ilgi gösterdikleri oyun ekipmanları ise kum ve tırmanma ve kaydırak olmuştur (Şekil 48).

Şekil 48. Katılımcıların ‘En Çok Oynadığınız Oyun Ekipmanları’ sorusuna ortalama cevapları

Katılımcıların, oyun ekipmanları adına en çok oynadığınız oyun ekipmanları sorusu sorulmuştur. Katılımcıların çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16. Oyun ekipmanları başlıklı ‘En Çok Oynadığınız Oyun Ekipmanlar’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Tırmanma		45,2	9,5	14,3	9,5	21,4	100	2,52
	Sallanma		26,2	2,4	16,7	26,2	28,6	100	3,29
	Kaydırak		40,5	14,3	14,3	11,9	19,0	100	2,55
	Kum		36,6	12,2	19,5	12,2	19,5	100	2,66
	Macera Oyun		16,7	2,4	4,8	26,2	50,0	100	3,90
	Grup Oyun		12,2	0,0	9,8	29,3	48,8	100	4,02
	Öğretici Oyun		16,7	7,1	19,0	28,6	28,6	100	3,45
	Zekâ Oyunları		16,7	2,4	11,9	31,0	38,1	100	3,71
	Toplam	41							
Behram Paşa Ortaokulu	Tırmanma		26,5	23,5	8,8	23,5	17,6	100	2,82
	Sallanma		20,6	20,6	11,8	32,4	14,7	100	3,00
	Kaydırak		38,2	17,6	17,6	14,7	11,8	100	2,44
	Kum		42,4	21,2	30,0	3,0	3,0	100	2,03
	Macera Oyun		8,8	2,9	2,9	52,9	32,4	100	3,97
	Grup Oyun		11,8	2,9	5,9	50,0	29,4	100	3,82
	Öğretici Oyun		8,8	14,7	20,6	41,2	14,7	100	3,38
	Zekâ Oyunları		5,9	5,9	8,8	38,2	41,2	100	4,03
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Tırmanma		35,1	16,2	13,5	24,3	1,08	100	2,59
	Sallanma		23,7	26,3	15,8	23,7	10,5	100	2,71
	Kaydırak		31,6	31,6	10,5	18,4	7,9	100	2,39
	Kum		42,1	21,1	18,4	10,5	7,9	100	2,21
	Macera Oyun		13,2	18,4	2,6	26,3	39,5	100	3,61
	Grup Oyun		18,4	13,2	2,6	34,2	31,6	100	3,47
	Öğretici Oyun		23,7	10,5	23,7	28,9	13,2	100	2,97
	Zekâ Oyunları		18,4	13,2	13,2	26,3	28,9	100	3,34
	Toplam	38							

Tablo 16. Oyun ekipmanları başlıklı ‘En Çok Oynadığınız Oyun Ekipmanlar’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Gazi Paşa Ortaokulu	Tırmanma		29,3	12,2	19,5	19,5	19,5	100	2,88
	Sallanma		26,8	7,3	12,2	36,6	17,1	100	3,10
	Kaydırak		36,6	17,1	19,5	14,6	12,2	100	2,49
	Kum		48,8	14,6	14,6	12,2	9,8	100	2,20
	Macera Oyun		14,6	0,0	2,4	29,3	53,7	100	4,07
	Grup Oyun		10,0	2,5	2,5	37,5	47,5	100	4,10
	Öğretici Oyun		12,2	4,9	9,8	43,9	29,3	100	3,73
	Zekâ Oyunları		10,0	2,5	12,5	25,0	50,0	100	4,03
	Toplam	41							
Lütfi Abay Ortaokulu	Tırmanma		31,1	17,8	15,6	15,6	20,0	100	2,76
	Sallanma		20,0	20,0	13,3	24,4	22,2	100	3,09
	Kaydırak		37,8	24,4	8,9	15,6	13,3	100	2,42
	Kum		26,7	44,4	4,4	11,1	13,3	100	2,40
	Macera Oyun		2,2	11,1	4,4	33,3	48,9	100	4,016
	Grup Oyun		15,6	13,3	6,7	20,0	44,4	100	3,64
	Öğretici Oyun		26,7	17,8	6,7	22,2	26,7	100	3,04
	Zekâ Oyunları		15,6	13,3	11,1	28,9	31,1	100	3,47
	Toplam	45							
Özel İdare Ortaokulu	Tırmanma		31,3	15,6	15,6	12,5	25,0	100	2,84
	Sallanma		15,6	12,5	18,8	31,3	21,9	100	3,31
	Kaydırak		28,1	9,4	18,8	31,3	12,5	100	2,91
	Kum		45,2	12,9	19,4	9,7	12,9	100	2,32
	Macera Oyun		12,5	3,1	6,3	28,1	50,0	100	4,0
	Grup Oyun		12,5	3,1	6,3	34,4	43,8	100	3,94
	Öğretici Oyun		15,6	0,0	15,6	37,5	31,3	100	3,69
	Zekâ Oyunları		9,4	6,3	15,6	37,5	31,3	100	3,75
	Toplam	31							

Tablo 16. Oyun ekipmanları başlıklı ‘En Çok Oynadığınız Oyun Ekipmanlar’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Selçuk Ortaokulu	Tırmanma		38,6	11,4	11,4	27,3	11,4	100	2,61
	Sallanma		22,7	13,6	22,7	25,0	15,9	100	2,98
	Kaydırak		40,0	20,0	13,3	13,3	13,3	100	2,40
	Kum		40,9	20,5	11,4	15,9	11,4	100	2,36
	Macera Oyun		13,3	4,4	8,9	22,2	51,1	100	3,93
	Grup Oyun		13,3	4,4	11,1	26,7	44,4	100	3,84
	Öğretici Oyun		20,0	6,7	17,8	22,2	33,3	100	3,42
	Zekâ Oyunları		6,7	4,4	15,6	17,8	55,6	100	4,11
	Toplam	45							
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Tırmanma		28,3	19,6	15,2	17,4	19,6	100	2,80
	Sallanma		26,1	25,2	13,0	32,6	13,0	100	2,91
	Kaydırak		34,8	21,7	17,4	17,4	8,7	100	2,43
	Kum		41,3	15,2	13,0	19,6	10,9	100	2,43
	Macera Oyun		8,7	8,7	10,9	23,9	47,8	100	3,93
	Grup Oyun		13,0	6,5	15,2	32,6	32,6	100	3,65
	Öğretici Oyun		21,7	17,4	13,0	28,3	19,6	100	3,07
	Zekâ Oyunları		21,7	13,0	13,0	23,9	28,3	100	3,24
	Toplam	46							
Votorantim Çimento Ortaokulu	Tırmanma		30,8	26,9	3,8	15,4	23,1	100	2,73
	Sallanma		15,4	15,4	15,4	15,4	38,5	100	3,46
	Kaydırak		15,4	19,2	15,4	15,4	34,6	100	3,35
	Kum		38,5	19,2	11,5	7,7	23,1	100	2,58
	Macera Oyun		11,5	3,8	11,5	19,2	53,8	100	4,00
	Grup Oyun		12,0	4,0	16,0	20,0	48,0	100	3,88
	Öğretici Oyun		26,9	7,7	19,2	7,7	38,5	100	3,23
	Zekâ Oyunları		23,1	3,8	3,8	19,2	50,0	100	3,69
	Toplam	26							

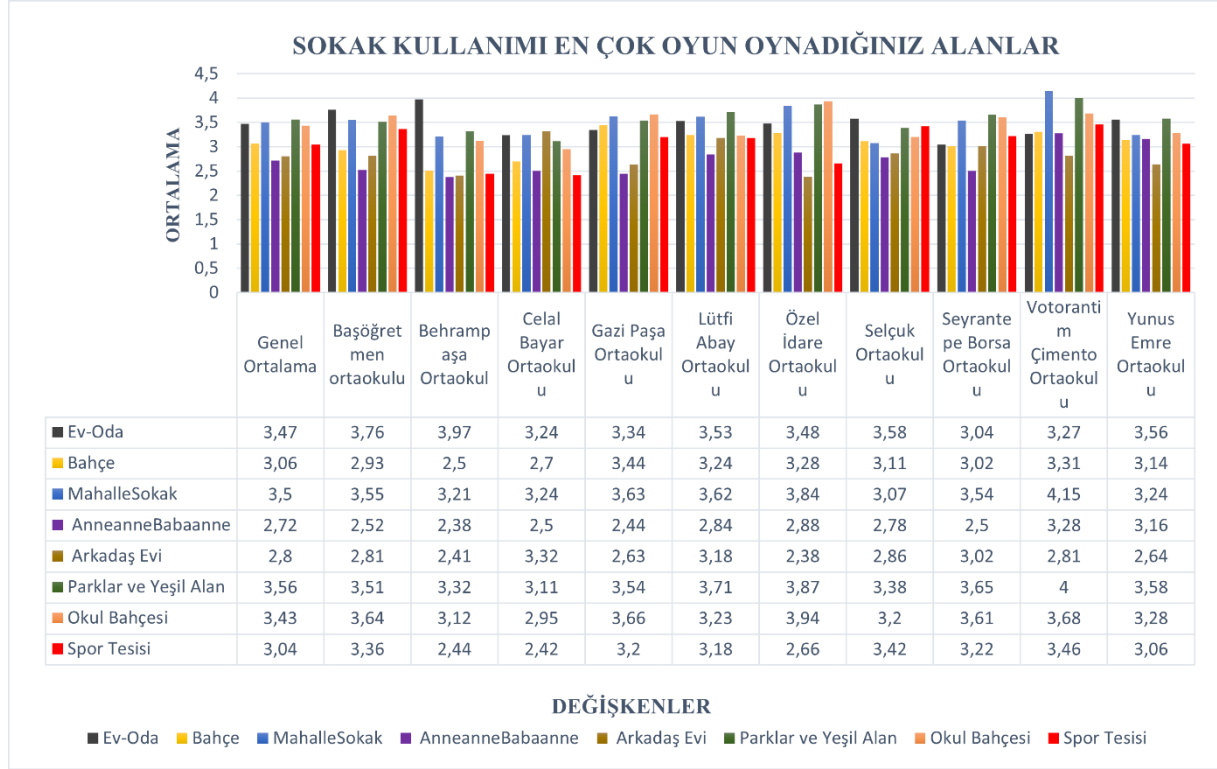
Tablo 16. Oyun ekipmanları başlıklı ‘En Çok Oynadığınız Oyun Ekipmanlar’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Yunus Emre Ortaokulu	Tırmanma		30,0	16,0	12,0	24,0	18,0	100	2,84
	Sallanma		22,0	12,0	12,0	34,0	20,0	100	3,18
	Kaydırak		28,0	8,0	22,0	22,0	20,0	100	2,98
	Kum		36,0	18,0	12,0	14,0	20,0	100	2,64
	Macera Oyun		8,0	10,0	8,0	26,0	48,0	100	3,96
	Grup Oyun		12,0	2,0	10,0	30,0	46,0	100	3,96
	Öğretici Oyun		20,0	2,0	14,0	28,0	36,0	100	3,50
	Zekâ Oyunları		12,0	6,0	10,0	30,0	42,0	100	3,84
Toplam		50							

Sokak kullanımı (En çok oyun oynadığınız alanlar nerelerdir)

Çalışmaya katılan çocuklara sokak kullanımı bakımından en çok oyun oynadığınız alanlar nerelerdir sorusu sorulmuştur. Başöğretmen ortaokulundaki katılımcılar en çok ev-oda, mahalle-sokak, okul bahçesi, en az ise anneanne-babanne evlerini tercih etmişlerdir. Behram Paşa ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok ev-oda, mahalle-sokak, en az ise ev bahçelerini tercih etmişlerdir. Celal Bayar ortaokulundaki çocuklar en çok mahalle-sokak, parklar-yeşil alanlar, en az ise spor tesislerinde oynadıkları tespit edilmiştir. Gazi Paşa ortaokulundaki katılımcılar en çok okul bahçesi, parklar-yeşil alanlar, mahalle-sokaklar en az ise, anneanne-babanne evlerini tercih ettikleri saptanmıştır. Lütfi Abay ortaokulundaki katılımcılar en çok parklar-yeşil alan, mahalle-sokak, en az ise anneanne-babanne evlerini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Özel idare ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok okul bahçesi, parklar-yeşil alan, mahalle-sokak, ev-oda, en az ise arkadaş evi, anneanne-babanne olarak tercihlerini belirtmişlerdir. Selçuk ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok ev-oda, spor tesisleri en az ise anneanne-babanne olarak belirtmişlerdir. Seyrantepe Borsa ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok mahalle-sokak, parklar-yeşil alan, okul bahçesi en az ise, arkadaş evi olarak belirtmişlerdir. Votorantim Çimento ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok mahalle-sokak,

parklar-yeşil alan, mahalle-sokak en az ise arkadaş evi oyun alanlarını tercih etmişlerdir. Yunus Emre ortaokulundaki çocuklar sırası ile en çok parklar-yeşil alan, ev-oda, en az ise arkadaş evi oyun alanları tercih edilmiştir. Çocuklar oyun alanları olarak çoğunlukla mahalle, sokak, parklar, yeşil alanlar ve okul bahçelerini tercih etmiştir. İlgi duymadıkları alanlar ise anneanne ve babaanne evleri, ev bahçeleri olarak belirtmişlerdir (Şekil 49).

Şekil 49. Katılımcıların ‘En Çok Oyun Oynadığınız Alanlar Nereledir’ sorusuna ortalama cevapları.

Katılımcıların, sokak kullanımı adına en çok oyun oynadığınız alanlar nereledir? sorusu sorulmuştur. Katılımcıların çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17. Sokak kullanımı başlıklı ‘En Çok Oyun Oynadığınız Alanlar’ sorusu cevapları

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Ev- Oda		11,9	7,1	11,9	31,0	38,1	100	3,76
	Ev Bahçesi		28,6	19,0	7,1	21,4	23,8	100	2,93
	Mahalle Sokak		21,4	9,5	4,8	21,4	42,9	100	3,55
	Anneanne Babaanne		33,3	16,7	21,4	21,4	7,1	100	2,52
	Arkadaş Evi		28,6	16,7	19,0	16,7	19,0	100	2,81
	Park ve Yeşil Alan		17,1	4,9	24,4	17,1	36,6	100	3,51
	Okul Bahçesi		16,7	4,8	9,5	35,7	33,3	100	3,64
	Spor Tesisleri		21,4	4,8	28,6	7,1	38,1	100	3,36
	Toplam	41							
Behram Paşa Ortaokulu	Ev- Oda		0,0	11,8	5,9	55,9	26,5	100	3,97
	Ev Bahçesi		38,2	14,7	11,8	29,4	5,9	100	2,50
	Mahalle Sokak		20,6	14,7	5,9	41,2	17,6	100	3,21
	Anneanne Babaanne		44,1	8,8	23,5	11,8	11,8	100	2,38
	Arkadaş Evi		35,3	23,5	11,8	23,5	5,9	100	2,41
	Park ve Yeşil Alan		14,7	11,8	8,8	55,9	8,8	100	3,32
	Okul Bahçesi		17,6	14,7	23,5	26,5	17,6	100	3,12
	Spor Tesisleri		41,2	17,6	11,8	14,7	14,7	100	2,44
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Ev- Oda		15,8	15,8	13,2	39,5	15,8	100	3,24
	Ev Bahçesi		21,6	32,4	13,5	18,9	13,5	100	2,70
	Mahalle Sokak		18,4	15,8	15,8	23,7	26,3	100	3,24
	Anneanne Babaanne		36,8	21,1	10,5	18,4	13,2	100	2,50
	Arkadaş Evi		43,2	18,9	8,1	21,6	8,1	100	2,32
	Park ve Yeşil Alan		23,7	15,8	10,5	26,3	23,7	100	3,11
	Okul Bahçesi		26,3	15,8	7,9	36,8	13,2	100	2,95
	Spor Tesisleri		36,8	28,9	5,3	13,2	15,8	100	2,42
	Toplam	38							

Tablo 17. Sokak kullanımı başlıklı ‘En Çok Oyun Oynadığınız Alanlar’ sorusu cevapları (devamı).

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Gazi Paşa Ortaokulu	Ev- Oda		17,1	14,6	12,2	29,3	26,8	100	3,34
	Ev Bahçesi		14,6	14,6	12,2	29,3	29,3	100	3,44
	Mahalle Sokak		10,0	15,0	20,0	12,5	42,5	100	3,63
	Anneanne Babaanne		36,6	17,1	22,0	14,6	9,8	100	2,44
	Arkadaş Evi		26,8	22,0	24,4	14,6	12,2	100	2,63
	Park ve Yeşil Alan		17,1	7,3	14,6	26,8	34,1	100	3,54
	Okul Bahçesi		17,1	9,8	9,8	17,1	46,3	100	3,66
	Spor Tesisleri		22,0	17,1	9,8	22,0	29,3	100	3,20
	Toplam	41							
Lütfi Abay Ortaokulu	Ev- Oda		8,9	15,6	17,8	28,9	28,9	100	3,53
	Ev Bahçesi		17,8	15,6	15,6	26,7	24,4	100	3,24
	Mahalle Sokak		13,3	11,1	6,7	37,8	31,1	100	3,62
	Anneanne Babaanne		31,1	13,3	15,6	20,0	20,0	100	2,84
	Arkadaş Evi		15,6	20,0	15,6	28,9	20,0	100	3,18
	Park ve Yeşil Alan		4,4	13,3	20,0	31,1	31,1	100	3,71
	Okul Bahçesi		13,6	22,7	6,8	40,9	15,9	100	3,23
	Spor Tesisleri		15,6	20,0	20,0	20,0	24,4	100	3,18
	Toplam	45							
Özel İdare Ortaokulu	Ev- Oda		16,1	6,5	19,4	29,0	29,0	100	3,48
	Ev Bahçesi		21,9	15,6	6,3	25,0	31,3	100	3,28
	Mahalle Sokak		12,9	6,5	19,4	6,5	59,4	100	3,84
	Anneanne Babaanne		31,3	9,4	18,8	21,9	18,8	100	2,88
	Arkadaş Evi		37,5	12,5	34,4	6,3	9,4	100	2,38
	Park ve Yeşil Alan		9,7	9,7	9,7	25,8	45,2	100	3,87
	Okul Bahçesi		6,3	9,4	9,4	34,4	40,6	100	3,94
	Spor Tesisleri		37,5	12,5	15,6	15,6	18,8	100	2,66
	Toplam	31							

Tablo 17. Sokak kullanımı başlıklı ‘En Çok Oyun Oynadığınız Alanlar’ sorusu cevapları (devamı).

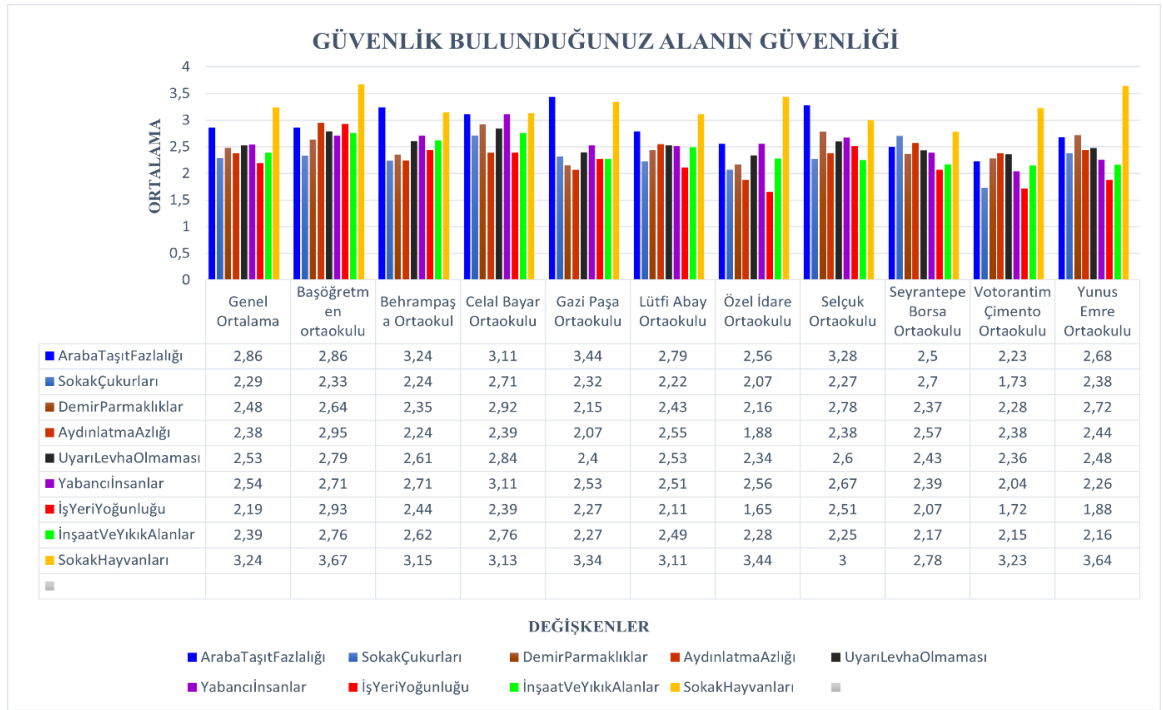
Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Selçuk Ortaokulu	Ev- Oda		15,6	13,3	8,9	22,2	40,0	100	3,58
	Ev Bahçesi		22,2	8,9	37,8	38,8	13,3	100	3,11
	Mahalle Sokak		25,6	11,6	14,0	27,9	20,9	100	3,07
	Anneanne Babaanne		20,0	26,7	22,2	17,8	13,3	100	2,78
	Arkadaş Evi		31,8	13,6	13,6	18,8	22,7	100	2,86
	Park ve Yeşil Alan		13,3	13,3	20,0	28,9	24,4	100	3,38
	Okul Bahçesi		20,0	11,1	22,2	22,2	24,4	100	3,20
	Spor Tesisleri		15,6	15,6	15,6	17,8	35,6	100	3,42
	Toplam	45							
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Ev- Oda		19,6	21,7	15,2	21,7	21,7	100	3,04
	Ev Bahçesi		21,7	19,6	10,9	30,4	17,4	100	3,02
	Mahalle Sokak		6,5	21,7	8,7	37,0	26,1	100	3,54
	Anneanne Babaanne		32,6	23,9	17,4	13,0	13,0	100	2,50
	Arkadaş Evi		23,9	17,4	10,9	28,3	19,6	100	3,02
	Park ve Yeşil Alan		13,0	10,9	6,5	37,0	32,6	100	3,68
	Okul Bahçesi		13,0	6,5	13,0	41,3	26,1	100	3,61
	Spor Tesisleri		23,9	17,4	8,7	13,0	37,0	100	3,22
	Toplam	46							
Votorantim Çimento Ortaokulu	Ev- Oda		26,9	11,5	7,7	15,4	38,5	100	3,27
	Ev Bahçesi		23,1	7,7	15,4	23,1	30,8	100	3,31
	Mahalle Sokak		3,8	7,7	11,5	23,1	53,8	100	4,15
	Anneanne Babaanne		20,0	12,0	20,0	16,0	32,0	100	3,28
	Arkadaş Evi		34,6	11,5	11,5	23,1	19,2	100	2,81
	Park ve Yeşil Alan		0,0	4,0	28,0	32,0	36,0	100	4,00
	Okul Bahçesi		16,0	4,0	12,0	32,0	36,0	100	3,68
	Spor Tesisleri		15,4	11,5	19,2	19,2	34,6	100	3,46
	Toplam	26							

Tablo 17. Sokak kullanımı başlıklı ‘En Çok Oyun Oynadığınız Alanlar’ sorusu cevapları (devamı).

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Yunus Emre Ortaokulu	Ev- Oda		14,0	10,0	6,0	46,0	24,0	100	3,56
	Ev Bahçesi		22,0	14,0	16,0	24,0	24,0	100	3,14
	Mahalle Sokak		22,0	10,0	14,0	30,0	24,0	100	3,24
	Anneanne Babaanne		24,0	10,0	14,0	30,0	22,0	100	3,16
	Arkadaş Evi		32,0	18,0	20,0	14,0	16,0	100	2,64
	Park ve Yeşil Alan		20,0	4,0	8,0	34,0	34,0	100	3,58
	Okul Bahçesi		22,0	6,0	14,0	38,0	20,0	100	3,28
	Spor Tesisleri		24,0	12,0	16,0	30,0	18,0	100	3,06
	Toplam	50							

Güvenlik (Bulunduğunuz alanın güvenliği)

Çalışmaya katılan çocuklara güvenlik bakımından bulundukları ve oyun oynadıkları alanların güvenliği nasıldır sorusu sorulmuştur. Ankete katılan çocuklar, güvenliklerini tehdit eden unsurları sırasıyla: Sokak hayvanları, taşıt yoğunluğu, yabancı insanlar, oyun çevrelerinde aydınlatmaların yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Çocuklar için sokakların gündüz vakitleri daha güvenli, akşam vakitleri ise daha güvensiz olduğu tespit edilmiştir. Oyun alanlarında demir parmaklıklar, sokak çukurları, iş yerlerinin yoğunluğu, inşaat alanları çocukları rahatsız etmediği tespit edilmiştir (Şekil 50).

Şekil 50. Katılımcıların ‘Bulunduğunuz Alanın Güvenliği’ sorusuna ortalama cevapları

Katılımcıların, güvenlik bakımından bulunduğunuz alanın güvenliği? sorusu sorulmuştur. Katılımcıların çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Güvenlik başlıklı ‘Bulunduğunuz Alanın Güvenliği’ sorusu cevapları

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Taşıt Yoğunluğu		28,6	9,5	26,2	19,0	16,7	100	2,86
	Sokak Çukurları		40,5	21,4	14,3	11,9	11,9	100	2,33
	Demir Parmaklık		31,0	14,3	23,8	21,4	9,5	100	2,64
	Aydınlatma yok		26,2	19,0	11,9	19,0	23,8	100	2,95
	Uyarıcı İş. Yok		35,7	11,9	16,7	9,5	26,2	100	2,79
	Yabancı İnsanlar		36,6	9,8	14,6	24,4	14,6	100	2,71
	İnşaat Alanları		40,5	9,5	7,1	19,0	23,8	100	2,76
	Sokak Hayvanı		19,0	7,1	9,5	16,7	47,6	100	3,57
	Toplam	42							
Behram Paşa Ortaokulu	Taşıt Yoğunluğu		18,2	18,2	15,2	18,2	30,3	100	3,24
	Sokak Çukurları		44,0	20,6	11,8	14,7	8,8	100	2,24
	Demir Parmaklık		41,2	17,6	17,6	11,8	11,8	100	2,35
	Aydınlatma yok		41,2	23,5	11,8	17,6	5,9	100	2,24
	Uyarıcı İş. Yok		36,4	18,2	9,1	21,2	15,2	100	2,61
	Yabancı İnsanlar		29,4	14,7	26,5	14,7	14,7	100	2,71
	İnşaat Alanları		26,5	29,4	14,7	14,7	14,7	100	2,62
	Sokak Hayvanı		20,6	14,7	17,6	23,5	23,5	100	3,15
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Taşıt Yoğunluğu		18,4	15,8	18,4	31,6	15,8	100	3,11
	Sokak Çukurları		23,7	28,9	13,2	21,1	13,2	100	2,71
	Demir Parmaklık		13,2	28,9	26,3	15,8	15,8	100	2,92
	Aydınlatma yok		39,5	18,4	15,8	15,8	10,5	100	2,39
	Uyarıcı İş. Yok		28,9	15,8	15,8	21,1	18,4	100	2,84
	Yabancı İnsanlar		7,9	34,2	21,1	13,2	23,7	100	3,11
	İnşaat Alanları		26,3	26,3	15,8	7,9	23,7	100	2,76
	Sokak Hayvanı		21,1	23,7	7,9	15,8	31,6	100	3,13
	Toplam	38							

Tablo 18. Güvenlik başlıklı ‘Bulunduğunuz Alanın Güvenliği’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Gazi Paşa Ortaokulu	Taşıt Yoğunluğu		15,4	10,3	20,5	23,1	30,8	100	3,44
	Sokak Çukurları		36,6	26,8	9,8	22,0	4,9	100	2,32
	Demir Parmaklık		47,5	17,5	17,5	7,5	10,0	100	2,15
	Aydınlatma yok		48,8	22,0	9,8	12,2	7,3	100	2,07
	Uyarıcı İş. Yok		42,5	22,5	7,5	7,5	20,0	100	2,40
	Yabancı İnsanlar		35,0	22,5	12,5	15,0	15,0	100	2,53
	İnşaat Alanları		41,5	24,4	9,8	14,6	9,8	100	2,27
	Sokak Hayvanı		24,4	4,9	17,1	19,5	34,1	100	3,34
	Toplam	41							
Lütfi Abay Ortaokulu	Taşıt Yoğunluğu		20,9	25,6	18,6	23,3	11,6	100	2,79
	Sokak Çukurları		37,8	28,9	13,3	13,3	6,7	100	2,22
	Demir Parmaklık		36,4	13,6	29,5	11,4	9,1	100	2,43
	Aydınlatma yok		38,6	13,6	15,9	18,2	13,6	100	2,55
	Uyarıcı İş. Yok		35,6	20,0	15,6	13,3	15,6	100	2,53
	Yabancı İnsanlar		31,1	22,2	22,2	13,3	11,1	100	2,51
	İnşaat Alanları		40,0	20,0	6,7	17,8	15,6	100	2,49
	Sokak Hayvanı		22,2	11,1	13,3	26,7	26,7	100	3,24
	Toplam	45							
Özel İdare Ortaokulu	Taşıt Yoğunluğu		31,3	18,8	25,0	12,5	12,5	100	2,56
	Sokak Çukurları		48,3	24,1	6,9	13,8	6,9	100	2,07
	Demir Parmaklık		40,6	28,1	12,5	12,5	6,3	100	2,16
	Aydınlatma yok		65,6	6,3	6,3	18,8	3,1	100	1,88
	Uyarıcı İş. Yok		46,9	15,6	9,4	12,5	15,6	100	2,34
	Yabancı İnsanlar		40,6	12,5	12,5	18,8	15,6	100	2,56
	İnşaat Alanları		43,8	21,9	9,4	12,5	12,5	100	2,28
	Sokak Hayvanı		21,9	12,5	6,3	18,8	40,6	100	3,44
	Toplam	31							

Tablo 18. Güvenlik başlıklı ‘Bulunduğunuz Alanın Güvenliği’ sorusu cevapları (devamı)

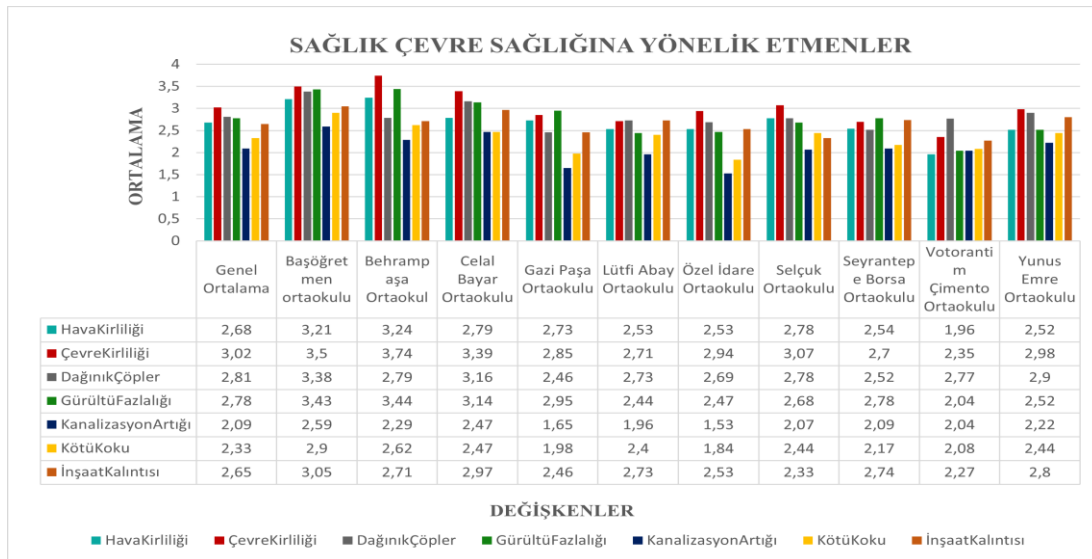
Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katlıyorum %	Tamamen Katlıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Selçuk Ortaokulu	Taşıt Yoğunluğu		9,3	25,6	18,6	20,9	25,6	100	3,28
	Sokak Çukurları		40,0	24,4	15,6	8,9	11,1	100	2,27
	Demir Parmaklık		26,7	22,2	13,3	22,2	15,6	100	2,78
	Aydınlatma yok		42,2	17,8	11,1	17,8	11,1	100	2,38
	Uyarıcı İş. Yok		35,6	22,2	8,9	13,3	20,0	100	2,60
	Yabancı İnsanlar		31,1	26,7	11,1	6,7	24,4	100	2,67
	İnşaat Alanları		38,6	34,1	4,5	9,1	13,6	100	2,25
	Sokak Hayvanı		26,7	13,3	20,0	13,3	26,7	100	3,00
	Toplam	45							
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Taşıt Yoğunluğu		32,6	17,4	26,1	15,2	8,7	100	2,50
	Sokak Çukurları		32,6	21,7	6,5	21,7	17,4	100	2,70
	Demir Parmaklık		39,1	23,9	13,0	8,7	15,2	100	2,37
	Aydınlatma yok		32,6	28,3	6,5	15,2	17,4	100	2,57
	Uyarıcı İş. Yok		34,8	21,7	15,2	21,7	6,5	100	2,43
	Yabancı İnsanlar		41,3	17,4	15,2	13,0	13,0	100	2,39
	İnşaat Alanları		43,5	28,3	8,7	6,5	13,0	100	2,17
	Sokak Hayvanı		28,3	26,1	8,7	13,0	23,9	100	2,76
	Toplam	46							
Votorantim Çimento Ortaokulu	Taşıt Yoğunluğu		50,0	11,5	19,2	3,8	15,4	100	2,23
	Sokak Çukurları		57,0	19,2	15,4	7,7	0,0	100	1,73
	Demir Parmaklık		40,0	24,0	16,0	8,0	12,0	100	2,28
	Aydınlatma yok		42,3	19,2	11,5	11,5	15,4	100	2,38
	Uyarıcı İş. Yok		48,0	16,0	8,0	8,0	20,0	100	2,36
	Yabancı İnsanlar		46,2	23,1	19,2	3,8	7,7	100	2,04
	İnşaat Alanları		46,2	23,1	15,4	0,0	15,4	100	2,15
	Sokak Hayvanı		19,2	15,4	26,9	0,0	38,5	100	3,23
	Toplam	26							

Tablo 18. Güvenlik başlıklı ‘Bulunduğunuz Alanın Güvenliği’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
	Taşıt Yoğunluğu		24,0	28,0	20,0	12,0	16,0	100	2,68
	Sokak Çukurları		34,0	34,0	4,0	16,0	12,0	100	2,38
Yunus	Demir Parmaklık		24,0	28,0	12,0	24,0	12,0	100	2,72
Emre	Aydınlatma yok		32,0	30,0	12,0	14,0	12,0	100	2,44
Ortaokulu	Uyarıcı İş. Yok		34,0	30,0	4,0	18,0	14,0	100	2,48
	Yabancı İnsanlar		42,0	20,0	16,0	14,0	8,0	100	2,26
	İnşaat Alanları		40,0	28,0	14,0	12,0	6,0	100	2,16
	Sokak Hayvanı		12,0	6,0	18,0	34,0	30,0	100	3,64
	Toplam	50							

Sağlık (Çevre sağlığına yönelik etmenler)

Çalışmaya katılan çocuklara, sağlık bakımından bulundukları alanlarda çevre sağlığına yönelik olumsuz durumlar sorulmuştur. Bu olumsuzluklar sırası ile: Çevre kirliliği, insanların çevreye bıraktığı dağınık çöp yoğunluğu gürültü yoğunluğu ve inşaat kalıntıları olarak tespit edilmiştir. Çocuklar, kanalizasyon artıkları, hava kirliliği ve kötü koku olmadığını belirtmiş ve bu durumdan şikayetçi olmamışlardır (Şekil 51). Katılımcıların çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 19’da gösterilmiştir.

Şekil 51. Katılımcıların ‘Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’ sorusuna ortalama cevapları.

Tablo 19. Sağlık başlıklı ‘Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’ sorusu cevapları

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Hava Kirliliği		14,3	21,4	21,4	14,3	28,6	100	3,21
	Çevre Kirliliği		14,3	14,3	11,9	26,2	33,3	100	3,50
	Çöp Yoğunluğu		16,7	14,3	16,7	19,0	33,3	100	3,38
	Gürültü Yoğunluk		16,7	14,3	14,3	19,0	35,7	100	3,43
	Kanalizasyon Artık		31,7	24,4	17,1	7,3	19,5	100	2,59
	Kötü Koku		29,3	17,1	14,6	12,2	26,8	100	2,90
	İnşaat Kalıntıları		29,3	14,6	9,8	14,6	31,7	100	3,05
	Toplam	42							
Behram Paşa Ortaokulu	Hava Kirliliği		11,8	17,6	23,5	29,4	17,6	100	3,24
	Çevre Kirliliği		2,9	11,8	23,5	35,3	26,5	100	3,71
	Çöp Yoğunluğu		11,8	29,4	35,3	14,7	8,8	100	2,79
	Gürültü Yoğunluk		2,9	23,5	17,6	38,2	17,6	100	3,44
	Kanalizasyon Artık		29,4	35,3	20,6	5,9	8,8	100	2,29
	Kötü Koku		20,6	29,4	23,5	20,6	5,9	100	2,62
	İnşaat Kalıntıları		26,5	23,5	14,7	23,5	11,8	100	2,71
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Hava Kirliliği		21,1	21,1	28,9	25,8	13,2	100	2,79
	Çevre Kirliliği		10,5	18,4	15,8	31,6	23,7	100	3,39
	Çöp Yoğunluğu		15,8	15,8	23,7	26,3	18,4	100	3,16
	Gürültü Yoğunluk		13,5	16,2	32,4	18,9	18,9	100	3,14
	Kanalizasyon Artık		21,1	36,8	26,3	5,3	10,5	100	2,47
	Kötü Koku		23,7	42,1	10,5	10,5	13,2	100	2,47
	İnşaat Kalıntıları		21,6	21,6	16,2	18,9	21,6	100	2,97
	Toplam	38							

Tablo 19. Sağlık başlıklı ‘Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Gazi Paşa Ortaokulu	Hava Kirliliği	41	26,8	19,5	19,5	22,0	12,2	100	2,73
	Çevre Kirliliği		22,0	22,0	14,6	31,7	9,8	100	2,85
	Çöp Yoğunluğu		31,7	24,4	17,1	19,5	7,3	100	2,46
	Gürültü Yoğunluk		19,5	24,4	17,1	19,5	19,5	100	2,95
	Kanalizasyon Artık		55,0	27,5	15,0	2,5	0,0	100	1,65
	Kötü Koku		46,3	31,7	4,9	12,2	4,9	100	1,98
	İnşaat Kalıntıları		31,7	22,0	22,0	17,1	7,3	100	2,46
	Toplam								
Lütfi Abay Ortaokulu	Hava Kirliliği	45	31,1	22,2	15,6	24,4	6,7	100	2,53
	Çevre Kirliliği		26,7	20,0	17,8	26,7	8,9	100	2,71
	Çöp Yoğunluğu		28,9	17,8	15,6	26,7	11,1	100	2,73
	Gürültü Yoğunluk		33,3	22,2	15,6	24,4	4,4	100	2,44
	Kanalizasyon Artık		51,1	26,7	4,4	11,1	6,7	100	1,96
	Kötü Koku		40,0	17,8	13,3	20,0	8,9	100	2,40
	İnşaat Kalıntıları		31,8	15,9	11,4	29,5	11,4	100	2,73
	Toplam								
Özel İdare Ortaokulu	Hava Kirliliği	31	37,5	9,4	21,9	25,0	6,3	100	2,53
	Çevre Kirliliği		25,0	12,5	18,8	31,3	12,5	100	2,94
	Çöp Yoğunluğu		28,1	25,0	12,5	18,8	15,6	100	2,69
	Gürültü Yoğunluk		40,6	12,5	15,6	21,9	9,4	100	2,47
	Kanalizasyon Artık		71,9	15,6	3,1	6,3	3,1	100	1,53
	Kötü Koku		56,3	21,9	6,3	12,5	3,1	100	1,84
	İnşaat Kalıntıları		46,9	12,5	3,1	15,6	21,9	100	2,53
	Toplam								

Tablo 19. Sağlık başlıklı ‘Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’ sorusu cevapları (devamı)

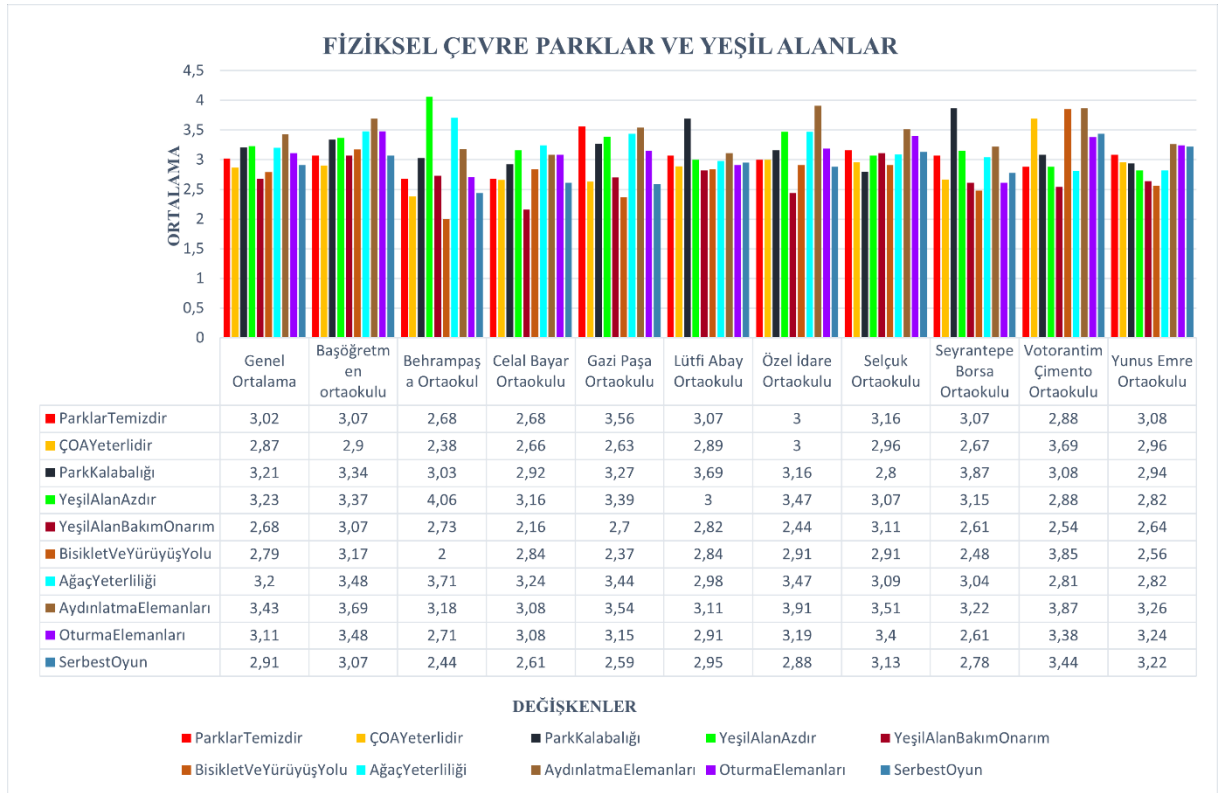
Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Selçuk Ortaokulu	Hava Kirliliği	45	33,3	13,3	17,8	13,3	22,2	100	2,78
	Çevre Kirliliği		24,1	11,1	20,0	22,2	22,2	100	3,07
	Çöp Yoğunluğu		33,3	8,9	22,2	17,8	17,8	100	2,78
	Gürültü Yoğunluk		27,3	27,3	9,1	22,7	13,6	100	2,68
	Kanalizasyon Artık		59,1	9,1	9,1	11,4	11,4	100	2,07
	Kötü Koku		42,2	15,6	15,6	8,9	17,8	100	2,44
	İnşaat Kalıntıları		42,2	20,0	15,6	6,7	15,6	100	2,33
	Toplam								
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Hava Kirliliği	46	39,1	19,6	6,5	17,4	17,4	100	2,54
	Çevre Kirliliği		34,8	15,2	10,9	23,9	15,2	100	2,70
	Çöp Yoğunluğu		41,3	17,4	4,3	21,7	15,2	100	2,52
	Gürültü Yoğunluk		23,9	19,6	26,1	15,2	15,2	100	2,78
	Kanalizasyon Artık		45,7	21,7	17,4	8,7	6,5	100	2,09
	Kötü Koku		37,0	34,8	8,7	13,0	6,5	100	2,17
	İnşaat Kalıntıları		34,8	21,7	8,7	4,3	30,4	100	2,74
	Toplam								
Votorantim Çimento Ortaokulu	Hava Kirliliği	26	53,8	19,2	11,5	7,7	7,7	100	1,96
	Çevre Kirliliği		46,2	11,5	15,4	15,4	11,5	100	2,35
	Çöp Yoğunluğu		30,8	15,4	19,2	15,4	19,2	100	2,77
	Gürültü Yoğunluk		42,3	26,9	15,4	15,4	0,0	100	2,04
	Kanalizasyon Artık		53,8	11,5	15,4	15,4	3,8	100	2,04
	Kötü Koku		48,0	16,0	20,0	12,0	4,0	100	2,08
	İnşaat Kalıntıları		46,2	19,2	11,5	7,7	15,4	100	2,27
	Toplam								

Tablo 19. Sağlık başlıklı ‘Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
	Hava Kirliliği		42,0	14,0	10,0	18,0	16,0	100	2,52
	Çevre Kirliliği		28,0	14,0	12,0	24,0	22,0	100	2,98
Yunus	Çöp Yoğunluğu		28,0	14,0	20,0	16,0	22,0	100	2,90
Emre	Gürültü Yoğunluk		38,0	12,0	24,0	12,0	14,0	100	2,52
Ortaokulu	Kanalizasyon Artık		44,0	22,0	12,0	12,0	10,0	100	2,22
	Kötü Koku		40,0	22,0	8,0	16,0	14,0	100	2,42
	İnşaat Kalıntıları		30,0	16,0	18,0	16,0	20,0	100	2,80
	Toplam	50							

Fiziksel Çevre (Parklar, yeşil alanlar)

Çalışmaya katılan çocuklara, fiziksel çevre bakımından bulundukları alanlarda parklar, yeşil alanlar, yeterli midir ve çevreye etkisi ne durumdadır sorusu sorulmuştur. Katılımcıların, bulundukları çevrenin parkları ve yeşil alanları hakkında olumlu gördüğü durumlar sırasıyla: Aydınlatmaların yeterli olduğunu, parkların temiz olduğunu, yeterli ağaçlandırmanın yapıldığını, park ve yeşil alanlarda oturma elemanlarının yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Çocukların belirttiği olumsuz durumlar ise: Çocuk oyun alanlarının yetersiz olduğunu, yeşil alanların az olması, çocuk parklarının kalabalık olması ve büyüklerin parklarda yoğunlukla bulunması, oyun ekipmanlarının bakım onarımının yapılmaması veya da geç yapılması, bisiklet ve yürüyüş yollarının yetersiz olduğu yönünde tespit edilmiştir. Bu durumda çocuklar hem yeşil alan hem de peyzaj öğelerini bulundukları çevreyle ilişkilendirmektedir (Şekil 52).

Şekil 52. Katılımcıların ‘Fiziksel Çevre Parklar ve Yeşil Alanlar ’sorusuna ortalama cevapları

Katılımcıların, fiziksel çevre bakımından bulunduğunuz alanda parklar ve yeşil alanlar yeterli midir ve çevreye etkisi ne durumdadır? sorusu sorulmuştur. Katılımcıların çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20. Fiziksel çevre başlıklı ‘Parklar ve Yeşil Alanlar’ sorusu cevapları

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Parklar Temiz		14,3	21,4	23,8	23,8	16,7	100	3,07
	ÇOA Yeterlidir.		23,8	21,4	9,5	31,0	14,3	100	2,90
	Kalabalık Park		12,2	9,8	34,1	19,5	24,4	100	3,34
	Yeşil Alan Az		12,2	12,2	29,3	19,5	26,8	100	3,37
	Bakım Onarım		16,7	16,7	26,2	23,8	16,7	100	3,07
	Bisiklet Yürüyüş		16,7	21,4	14,3	23,8	23,8	100	3,17
	Ağaç Yeterliliği		16,7	4,8	16,7	38,1	23,8	100	3,48
	Aydınlatma		4,8	9,5	21,4	40,5	23,8	100	3,69
	Oturma Elemanı		9,5	16,7	16,7	31,0	26,2	100	3,48
	Toplam	42							
Behram Paşa Ortaokulu	Parklar Temiz		26,5	17,6	20,6	32,4	2,9	100	2,68
	ÇOA Yeterlidir.		32,4	23,5	23,5	14,7	5,9	100	2,38
	Kalabalık Park		14,7	23,5	23,5	20,6	17,6	100	3,03
	Yeşil Alan Az		2,9	5,9	8,8	47,1	35,3	100	4,06
	Bakım Onarım		21,2	24,2	21,2	27,3	6,1	100	2,73
	Bisiklet Yürüyüş		44,1	29,4	11,8	11,8	2,9	100	2,0
	Ağaç Yeterliliği		2,9	14,7	11,8	50,0	20,6	100	3,71
	Aydınlatma		17,6	14,7	11,8	44,1	11,8	100	3,18
	Oturma Elemanı		29,4	17,6	14,7	29,4	8,8	100	2,71
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Parklar Temiz		21,1	23,7	26,3	23,7	5,3	100	2,68
	ÇOA Yeterlidir.		29,9	21,1	10,5	34,2	5,3	100	2,66
	Kalabalık Park		15,8	26,3	21,1	23,7	13,2	100	2,92
	Yeşil Alan Az		15,8	21,1	15,8	26,3	21,1	100	3,16
	Bakım Onarım		42,1	21,1	21,1	10,5	5,3	100	2,16
	Bisiklet Yürüyüş		28,9	21,1	5,3	26,3	18,4	100	2,84
	Ağaç Yeterliliği		13,2	15,8	26,3	23,7	21,1	100	3,24
	Aydınlatma		18,4	15,8	21,1	28,9	15,8	100	3,08
	Oturma Elemanı		23,7	10,5	21,1	23,7	21,1	100	3,08
	Toplam	38							

Tablo 20. Fiziksel çevre başlıklı ‘Parklar ve Yeşil Alanlar’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Gazi Paşa Ortaokulu	Parklar Temiz		9,8	4,9	26,8	36,6	22,0	100	3,56
	ÇOA Yeterlidir.		22,0	26,8	22,0	24,4	4,9	100	2,63
	Kalabalık Park		12,2	19,5	22,0	22,0	24,4	100	3,27
	Yeşil Alan Az		7,3	19,5	24,4	24,4	24,4	100	3,39
	Bakım Onarım		25,0	20,0	22,5	25,0	7,5	100	2,70
	Bisiklet Yürüyüş		29,3	39,0	4,9	19,5	7,3	100	2,37
	Ağaç Yeterliliği		12,2	9,8	22,0	34,1	22,0	100	3,44
	Aydınlatma		7,3	12,2	29,3	22,0	29,3	100	3,54
	Oturma Elemanı		14,6	17,1	24,4	26,8	17,1	100	3,15
	Toplam	41							
Lütfi Abay Ortaokulu	Parklar Temiz		11,1	33,3	8,9	31,1	15,6	100	3,07
	ÇOA Yeterlidir.		15,6	28,9	15,6	31,1	8,9	100	2,89
	Kalabalık Park		13,3	13,3	22,2	31,1	17,8	100	3,69
	Yeşil Alan Az		20,0	20,0	15,6	28,9	15,6	100	3,00
	Bakım Onarım		20,0	24,4	20,0	24,4	11,1	100	2,82
	Bisiklet Yürüyüş		27,3	22,7	2,3	34,1	13,6	100	2,84
	Ağaç Yeterliliği		20,0	15,6	24,4	26,7	13,3	100	2,98
	Aydınlatma		22,2	13,3	13,3	33,3	17,8	100	3,11
	Oturma Elemanı		22,2	15,6	17,8	37,8	6,7	100	2,91
	Toplam	45							
Özel İdare Ortaokulu	Parklar Temiz		25,0	12,5	21,9	18,8	21,9	100	3,00
	ÇOA Yeterlidir.		21,9	21,9	9,4	28,1	18,8	100	3,00
	Kalabalık Park		12,5	21,9	21,9	25,0	18,8	100	3,16
	Yeşil Alan Az		6,3	21,9	21,9	18,8	31,3	100	3,47
	Bakım Onarım		31,3	21,9	28,1	9,4	9,4	100	2,44
	Bisiklet Yürüyüş		37,5	6,3	6,3	28,1	21,9	100	2,91
	Ağaç Yeterliliği		12,5	18,8	12,5	21,9	34,4	100	3,47
	Aydınlatma		9,4	6,3	6,3	40,6	37,5	100	3,91
	Oturma Elemanı		18,8	15,6	15,6	28,1	21,9	100	3,19
	Toplam	31							

Tablo 20. Fiziksel çevre başlıklı ‘Parklar ve Yeşil Alanlar’ sorusu cevapları (devamı)

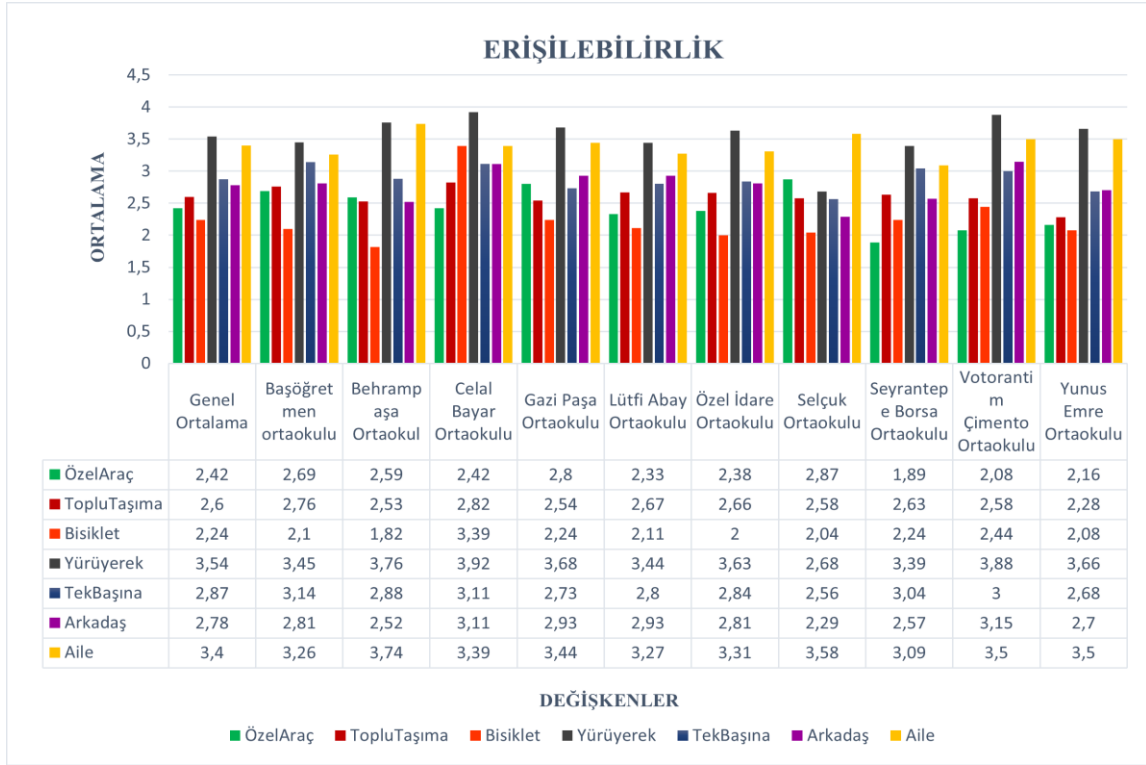
Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Selçuk Ortaokulu	Parklar Temiz		15,6	13,3	24,4	33,3	13,3	100	3,16
	ÇOA Yeterlidir.		22,2	20,0	15,6	24,4	17,8	100	2,96
	Kalabalık Park		28,9	6,7	31,1	22,2	11,1	100	2,80
	Yeşil Alan Az		20,0	17,8	20,0	20,0	22,2	100	3,07
	Bakım Onarım		20,0	8,9	26,7	28,9	15,6	100	3,11
	Bisiklet Yürüyüş		28,9	15,6	15,6	15,6	24,4	100	2,91
	Ağaç Yeterliliği		15,6	24,4	15,6	24,4	20,0	100	3,09
	Aydınlatma		15,6	4,4	22,2	28,9	28,9	100	3,51
	Oturma Elemanı		20,0	6,7	15,6	28,9	28,9	100	3,40
	Toplam	45							
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Parklar Temiz		13,0	23,9	21,7	26,1	15,2	100	3,07
	ÇOA Yeterlidir.		21,7	30,4	15,2	23,9	8,7	100	2,67
	Kalabalık Park		19,6	19,6	28,3	19,6	13,0	100	2,87
	Yeşil Alan Az		13,0	15,2	28,3	30,4	13,0	100	3,15
	Bakım Onarım		26,1	21,7	28,3	13,0	10,9	100	2,61
	Bisiklet Yürüyüş		34,8	26,1	13,0	8,7	17,4	100	2,48
	Ağaç Yeterliliği		17,4	17,4	21,7	30,4	13,0	100	3,04
	Aydınlatma		6,5	21,7	28,3	30,4	13,0	100	3,22
	Oturma Elemanı		26,1	26,1	19,6	17,4	10,9	100	2,61
	Toplam	46							
Votorantim Çimento Ortaokulu	Parklar Temiz		26,9	19,2	15,4	15,4	23,1	100	2,88
	ÇOA Yeterlidir.		3,8	30,8	3,8	15,4	46,2	100	3,69
	Kalabalık Park		15,4	26,9	15,4	19,2	23,1	100	3,08
	Yeşil Alan Az		19,2	19,2	30,8	15,4	15,4	100	2,88
	Bakım Onarım		26,9	30,8	19,2	7,7	15,4	100	2,54
	Bisiklet Yürüyüş		15,4	3,8	3,8	34,6	42,3	100	3,85
	Ağaç Yeterliliği		26,9	23,1	15,4	11,5	23,1	100	2,81
	Aydınlatma		8,7	13,0	4,3	30,4	43,5	100	3,87
	Oturma Elemanı		15,4	23,1	7,7	15,4	38,5	100	3,38
	Toplam	26							

Tablo 20. Fiziksel çevre başlıklı ‘Parklar ve Yeşil Alanlar’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Yunus Emre Ortaokulu	Parklar Temiz		16,0	18,0	20,0	34,0	12,0	100	3,08
	ÇOA Yeterlidir.		20,0	22,0	18,0	22,0	18,0	100	2,96
	Kalabalık Park		16,0	22,0	28,0	20,0	14,0	100	2,94
	Yeşil Alan Az		22,0	24,0	20,0	18,0	16,0	100	2,82
	Bakım Onarım		26,0	20,0	30,0	12,0	12,0	100	2,64
	Bisiklet Yürüyüş		32,0	23,0	12,0	14,0	16,0	100	2,56
	Ağaç Yeterliliği		24,0	24,0	16,0	18,0	18,0	100	2,82
	Aydınlatma		16,0	14,0	18,0	32,0	20,0	100	2,26
	Oturma Elemanı		18,0	12,0	20,0	28,0	22,0	100	3,24
	Toplam	50							

Erişilebilirlik

Çalışmaya katılan çocuklara, erişilebilirlik bakımından bulundukları alanlardan parklara, yeşil alanlara, okullara ve diğer alanlara ulaşımı nasıl sağladıkları sorusu sorulmuştur. Katılımcıların, çevreye olan erişimlerini çoğunlukla aileleri ile yaptıkları gözlemlenmiştir. Çocuklar, okul, park, spor tesisleri, yeşil alanlar gibi yerlere yürüyerek ulaşım sağladıklarını, en az kullandıkları ulaşım araçları ise bisiklet ve özel araç olduğu tespit edilmiştir (Şekil 53).

Şekil 53. Katılımcıların ‘Erişilebilirlik’ sorusuna ortalama cevapları.

Katılımcıların, erişilebilirlik bakımından bulunduğunuz alandan çevredeki parklara yeşil alanlara, okullara ve diğer yerlere ulaşımı nasıl sağlıyorsunuz? sorusu sorulmuştur. Katılımcıların çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21. Erişilebilirlik başlıklı ‘Ulaşımı Nasıl Sağlıyorsunuz’ sorusu cevapları

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Özel Araç	42	26,2	21,4	19,0	23,8	9,5	100	2,69
	Toplu Taşıma		31,0	11,9	19,0	26,2	11,9	100	2,76
	Bisiklet		35,7	35,7	16,7	7,1	4,8	100	2,10
	Yürüyerek		14,3	16,7	11,9	23,8	33,3	100	3,45
	Tek Başına		14,3	21,4	23,8	16,7	23,8	100	3,14
	Arkadaş		21,4	28,6	11,9	23,8	14,3	100	2,81
	Aile		14,3	19,0	16,7	26,2	23,8	100	3,26
	Toplam								
Behram Paşa Ortaokulu	Özel Araç	34	32,4	20,6	11,8	26,5	8,8	100	2,59
	Toplu Taşıma		26,5	32,4	17,6	8,8	14,7	100	2,53
	Bisiklet		47,1	35,3	8,8	5,9	2,9	100	1,82
	Yürüyerek		8,8	2,9	17,6	44,1	26,5	100	3,76
	Tek Başına		25,0	9,4	34,4	15,6	15,6	100	2,88
	Arkadaş		39,4	12,1	15,2	24,2	9,1	100	2,52
	Aile		8,8	11,8	14,7	26,5	38,2	100	3,74
	Toplam								
Celal Bayar Ortaokulu	Özel Araç	38	42,1	15,8	7,9	26,3	7,9	100	2,42
	Toplu Taşıma		28,9	15,8	15,8	23,7	15,8	100	2,82
	Bisiklet		39,5	21,1	10,5	18,4	10,5	100	2,39
	Yürüyerek		5,3	10,5	7,9	39,5	36,8	100	3,92
	Tek Başına		15,8	18,4	23,7	23,7	18,4	100	3,11
	Arkadaş		23,7	7,9	18,4	34,2	15,8	100	3,11
	Aile		18,4	7,9	15,8	31,6	26,3	100	3,39
	Toplam								

Tablo 21. Erişilebilirlik başlıklı ‘Ulaşımı Nasıl Sağlıyorsunuz’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Gazi Paşa Ortaokulu	Özel Araç	41	19,5	31,7	12,2	22,0	14,6	100	2,80
	Toplu Taşıma		26,8	22,0	26,8	19,5	4,9	100	2,54
	Bisiklet		31,7	36,6	9,8	19,5	2,4	100	2,24
	Yürüyerek		7,3	12,2	12,2	41,5	26,8	100	3,68
	Tek Başına		17,1	34,1	19,5	17,1	12,2	100	2,73
	Arkadaş		12,2	26,8	29,3	19,5	12,2	100	2,93
	Aile		7,3	17,1	22,0	21,7	22,0	100	3,44
	Toplam								
Lütfi Abay Ortaokulu	Özel Araç	45	37,8	20,0	17,8	20,0	4,4	100	2,33
	Toplu Taşıma		24,4	24,4	17,8	26,7	6,7	100	2,67
	Bisiklet		35,6	37,8	8,9	15,6	2,2	100	2,11
	Yürüyerek		11,1	13,3	15,6	40,0	20,0	100	3,44
	Tek Başına		25,0	13,6	27,3	25,0	9,1	100	2,80
	Arkadaş		13,3	28,9	17,8	31,1	8,9	100	2,93
	Aile		17,8	13,3	13,3	35,6	20,0	100	3,27
	Toplam								
Özel İdare Ortaokulu	Özel Araç	31	43,8	15,6	9,4	21,9	9,4	100	2,38
	Toplu Taşıma		31,3	21,9	9,4	25,0	12,5	100	2,66
	Bisiklet		50,0	21,9	9,4	15,6	3,1	100	2,0
	Yürüyerek		9,4	6,3	25,0	31,3	28,1	100	3,63
	Tek Başına		16,1	32,3	16,1	22,6	12,9	100	2,84
	Arkadaş		21,9	25,0	15,6	25,0	12,5	100	2,81
	Aile		18,8	12,5	12,5	31,3	25,0	100	3,31
	Toplam								

Tablo 21. Erişilebilirlik başlıklı ‘Ulaşımı Nasıl Sağlıyorsunuz’ sorusu cevapları (devamı)

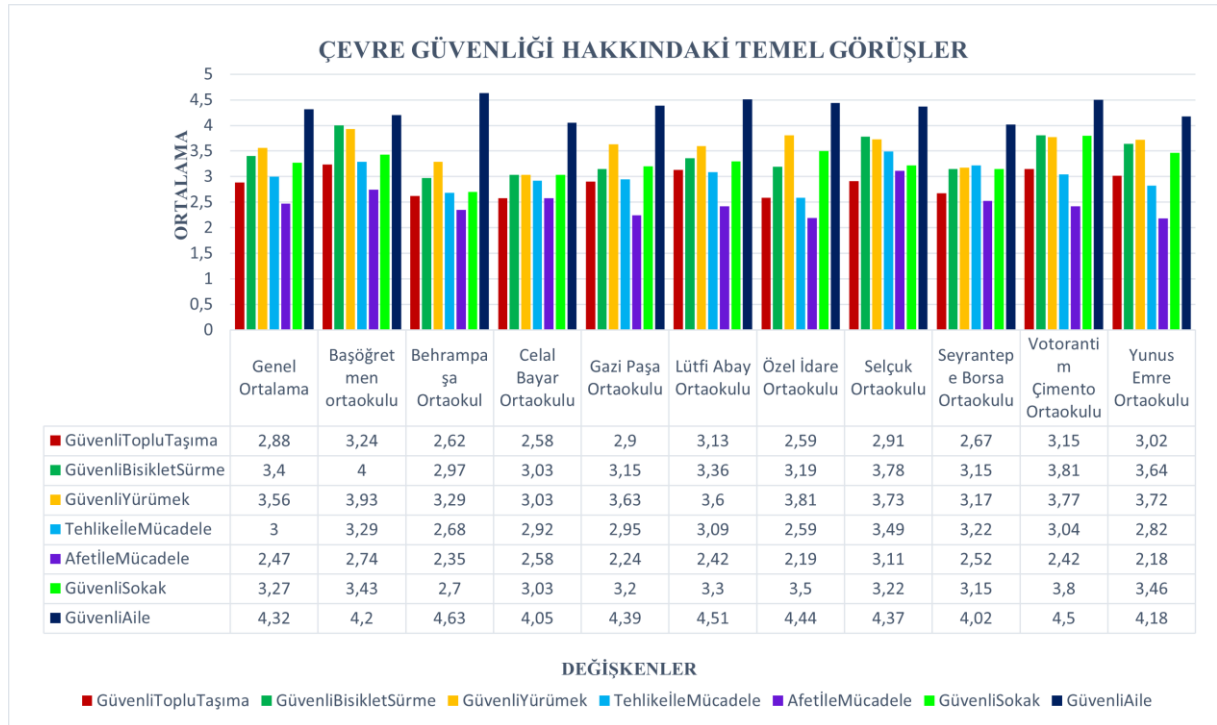
Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Selçuk Ortaokulu	Özel Araç	45	31,1	17,8	6,7	22,2	22,2	100	2,87
	Toplu Taşıma		35,6	17,8	13,3	20,0	13,3	100	2,58
	Bisiklet		42,2	28,9	13,3	13,3	2,2	100	2,04
	Yürüyerek		33,3	22,2	8,9	17,8	17,8	100	2,64
	Tek Başına		35,6	22,2	11,1	13,3	17,8	100	2,56
	Arkadaş		37,8	26,7	13,3	13,3	8,9	100	2,29
	Aile		17,8	11,1	4,4	28,9	37,8	100	3,58
	Toplam								
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Özel Araç	46	47,8	23,9	19,6	8,7	0,0	100	1,89
	Toplu Taşıma		30,4	21,7	10,9	28,3	8,7	100	2,63
	Bisiklet		41,3	21,7	13,0	19,6	4,3	100	2,23
	Yürüyerek		17,4	10,9	13,0	32,6	26,1	100	3,39
	Tek Başına		26,1	15,2	13,0	19,6	26,1	100	3,04
	Arkadaş		32,6	21,7	13,0	21,7	10,9	100	2,57
	Aile		21,7	17,4	19,6	13,0	28,3	100	3,09
	Toplam								
Votorantim Çimento Ortaokulu	Özel Araç	26	53,8	15,4	11,	7,7	11,5	100	2,08
	Toplu Taşıma		38,5	7,7	26,9	11,5	15,4	100	2,58
	Bisiklet		36,0	24,0	16,0	8,0	16,0	100	2,44
	Yürüyerek		15,4	3,8	3,8	30,8	46,2	100	3,88
	Tek Başına		19,2	19,2	23,1	19,2	19,2	100	3,0
	Arkadaş		23,1	11,5	15,4	26,9	23,1	100	3,15
	Aile		11,5	7,7	26,9	26,9	26,9	100	3,50
	Toplam								

Tablo 21. Erişilebilirlik başlıklı ‘Ulaşımı Nasıl Sağlıyorsunuz’ sorusu cevapları (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılımı %	Katılımı yorum %	Kararsız %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Yunus	Özel Araç		46,0	18,0	18,0	10,0	8,0	100	2,16
	Toplu Taşıma		44,0	16,0	12,0	24,0	4,0	100	2,28
	Bisiklet		50,0	14,0	20,0	10,0	6,0	100	2,08
	Yürüyerek		16,0	6,0	4,0	44,0	30,0	100	3,66
Emre	Tek Başına		32,0	12,0	24,0	20,0	12,0	100	2,68
Ortaokulu	Arkadaş		34,0	8,0	26,0	18,0	14,0	100	2,70
	Aile		18,0	10,0	10,0	28,0	34,0	100	3,50
	Toplam	50							

Çevre güvenliği hakkındaki temel görüşler

Çalışmaya katılan çocuklara, çevre güvenliği bakımından temel görüşleri sorulmuştur. Katılımcılar: Aile ile daha güvenli olduklarını belirtmiştir. Bulundukları çevrede, güvenli yürümek ve güvenli bisiklet kullandıklarını belirtmişlerdir. Çocuklar tehlike ile mücadele, afet ile mücadele ve internet risklerine karşı duyarlı oldukları saptanmıştır. Sokakların ise gündüz vakitleri daha güvenli, akşam vakitleri daha güvensiz olduğu tespit edilmiştir (Şekil 54).

Şekil 54. Katılımcıların ‘Çevre Güvenliği Hakkındaki Görüşleri’ sorusuna ortalama cevapları.

Katılımcıların, ‘Çevre Güvenliği Hakkında Temel Görüşleri?’ sorusu sorulmuştur. Katılımcıların çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22. Katılımcıların çevre güvenliği hakkındaki temel görüşleri

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Güvenli Toplu Taşıt		14,3	19,0	21,4	19,0	26,2	100	3,24
	Güvenli Bisiklet		4,8	4,8	14,3	38,1	38,1	100	4,00
	Güvenli Yürümek		4,9	7,3	17,1	31,7	39,0	100	3,93
	Tehlike Mücadele		19,0	0,0	35,7	23,8	21,4	100	3,29
	Afet Mücadele		26,2	9,5	40,5	11,9	11,9	100	2,74
	Güvenli Sokak		14,3	11,9	23,8	16,7	33,3	100	3,43
	Güvenli Aile		4,9	4,9	12,2	22,0	56,1	100	4,20
	Toplam	42							
Behram Paşa Ortaokulu	Güvenli Toplu Taşıt		20,6	29,4	26,5	14,7	8,8	100	2,62
	Güvenli Bisiklet		14,7	26,5	17,6	29,4	11,8	100	2,97
	Güvenli Yürümek		5,9	14,7	35,3	32,4	11,8	100	3,29
	Tehlike Mücadele		26,5	17,6	26,5	20,6	8,8	100	2,68
	Afet Mücadele		26,5	32,4	26,5	8,8	5,9	100	2,35
	Güvenli Sokak		18,2	21,2	33,3	27,1	0,0	100	2,70
	Güvenli Aile		0,0	0,0	0,0	37,5	62,5	100	4,63
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Güvenli Toplu Taşıt		31,6	15,8	21,1	26,3	5,3	100	2,58
	Güvenli Bisiklet		26,3	7,9	15,8	36,8	13,2	100	3,03
	Güvenli Yürümek		23,7	13,2	13,2	36,8	13,2	100	3,03
	Tehlike Mücadele		23,7	21,1	10,5	28,9	15,8	100	2,92
	Afet Mücadele		23,7	28,9	23,7	13,2	10,5	100	2,58
	Güvenli Sokak		23,7	13,2	21,1	21,1	21,1	100	3,03
	Güvenli Aile		2,6	10,5	13,2	26,3	47,4	100	4,05
	Toplam	38							

Tablo 22. Katılımcıların çevre güvenliği hakkındaki temel görüşleri (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Gazi Paşa Ortaokulu	Güvenli Toplu Taşıt		14,6	31,7	14,6	26,8	12,2	100	2,90
	Güvenli Bisiklet		14,6	26,8	9,8	26,8	22,0	100	3,15
	Güvenli Yürümek		9,8	7,3	19,5	36,6	26,8	100	3,63
	Tehlike Mücadele		22,5	17,5	22,5	17,5	20,0	100	2,95
	Afet Mücadele		31,7	31,7	24,4	4,9	7,3	100	2,24
	Güvenli Sokak		17,1	17,1	17,1	26,8	22,0	100	3,20
	Güvenli Aile		2,4	2,4	4,9	34,1	56,1	100	4,39
	Toplam	41							
Lütfi Abay Ortaokulu	Güvenli Toplu Taşıt		11,1	26,7	13,3	35,6	13,3	100	3,13
	Güvenli Bisiklet		2,2	28,9	17,8	33,3	17,8	100	3,36
	Güvenli Yürümek		6,7	15,6	15,6	35,6	26,7	100	3,60
	Tehlike Mücadele		27,3	6,8	20,5	20,5	25,0	100	3,09
	Afet Mücadele		40,0	15,6	11,1	28,9	4,4	100	2,42
	Güvenli Sokak		15,9	13,6	13,6	38,6	18,2	100	3,30
	Güvenli Aile		2,4	2,4	4,9	22,0	68,3	100	4,51
	Toplam	45							
Özel İdare Ortaokulu	Güvenli Toplu Taşıt		31,3	12,5	31,3	15,6	9,4	100	2,59
	Güvenli Bisiklet		21,9	9,4	18,8	28,1	21,9	100	3,19
	Güvenli Yürümek		12,5	6,3	9,4	31,3	40,6	100	3,81
	Tehlike Mücadele		31,3	18,8	21,9	15,6	12,5	100	2,59
	Afet Mücadele		40,6	21,9	25,0	3,1	9,4	100	2,19
	Güvenli Sokak		15,6	12,5	12,5	25,0	34,4	100	3,50
	Güvenli Aile		6,3	6,3	3,1	6,3	78,1	100	4,44
	Toplam	31							

Tablo 22. Katılımcıların çevre güvenliği hakkındaki temel görüşleri (devamı)

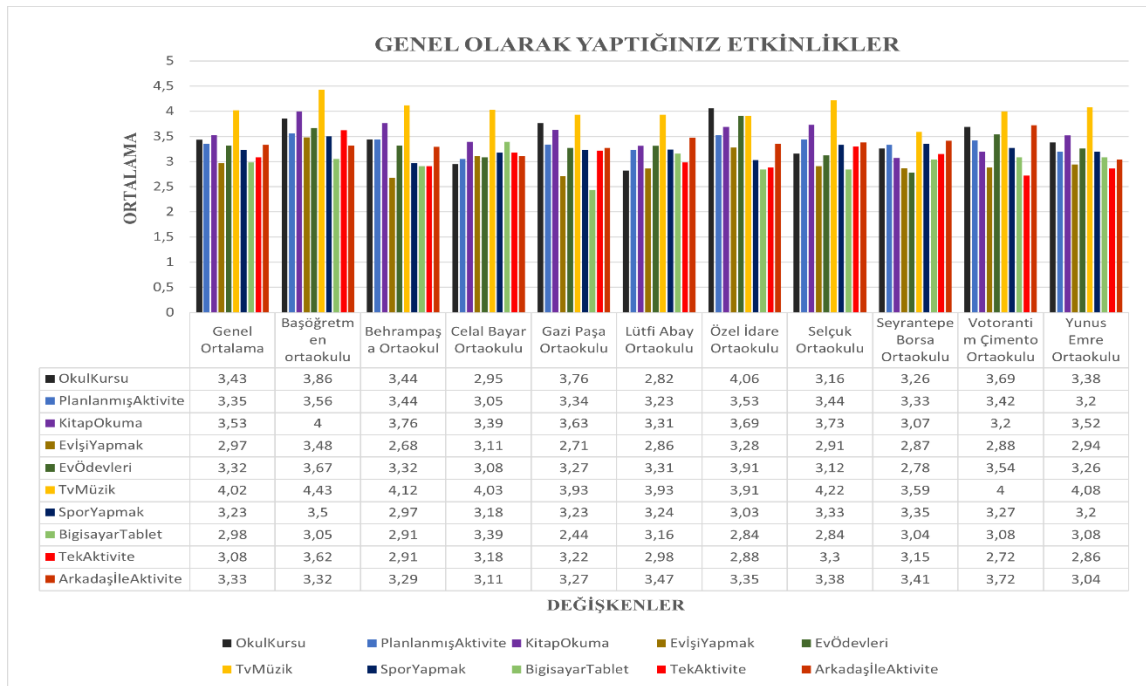
Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Selçuk Ortaokulu	Güvenli Toplu Taşıt	45	26,7	11,1	22,2	24,4	15,6	100	2,91
	Güvenli Bisiklet		6,7	13,3	13,3	28,9	37,8	100	3,78
	Güvenli Yürümek		11,1	6,7	15,6	31,1	35,6	100	3,73
	Tehlike Mücadele		13,3	11,1	20,0	24,4	31,1	100	3,49
	Afet Mücadele		17,8	13,3	31,1	15,6	22,2	100	3,11
	Güvenli Sokak		24,4	6,7	13,3	33,3	22,2	100	3,22
	Güvenli Aile		2,3	0,0	14,0	25,6	58,1	100	4,37
	Toplam								
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Güvenli Toplu Taşıt	46	23,9	19,6	30,4	17,4	8,7	100	2,67
	Güvenli Bisiklet		13,0	28,3	13,0	21,7	23,9	100	3,15
	Güvenli Yürümek		15,2	17,4	26,1	17,4	23,9	100	3,17
	Tehlike Mücadele		17,4	13,0	21,7	26,1	21,7	100	3,22
	Afet Mücadele		32,6	19,6	23,9	10,9	13,0	100	2,52
	Güvenli Sokak		19,6	17,4	15,2	23,9	23,9	100	3,15
	Güvenli Aile		2,2	10,9	13,0	30,4	43,5	100	4,02
	Toplam								
Votorantim Çimento Ortaokulu	Güvenli Toplu Taşıt	26	30,8	7,7	7,7	23,1	30,8	100	3,15
	Güvenli Bisiklet		11,5	11,5	7,7	23,1	46,2	100	3,81
	Güvenli Yürümek		7,7	11,5	15,4	26,9	38,5	100	3,77
	Tehlike Mücadele		11,5	19,2	38,5	15,4	15,4	100	3,04
	Afet Mücadele		30,8	26,9	23,1	7,7	11,5	100	2,42
	Güvenli Sokak		12,0	4,0	20,0	20,0	44,0	100	3,80
	Güvenli Aile		0,0	4,2	4,2	29,2	62,5	100	4,50
	Toplam								

Tablo 22. Katılımcıların çevre güvenliği hakkındaki temel görüşleri (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Yunus Emre Ortaokulu	Güvenli Toplu Taşıt		20,0	16,0	24,0	22,0	18,0	100	3,02
	Güvenli Bisiklet		10,0	14,0	8,0	38,0	30,0	100	3,64
	Güvenli Yürümek		8,0	10,0	14,0	38,0	30,0	100	3,72
	Tehlike Mücadele		20,0	26,0	22,0	16,0	16,0	100	2,82
	Afet Mücadele		40,0	28,0	14,0	10,0	8,0	100	2,18
	Güvenli Sokak		14,0	18,0	8,0	28,0	32,0	100	3,46
	Güvenli Aile		8,0	8,0	0,0	26,0	58,0	100	4,18
	Toplam	50							

Genel olarak yaptığınız aktiviteler

Çalışmaya katılan çocuklara, genel olarak yaptığınız etkinlikler sorusu sorulmuştur. Katılımcıların, çoğunlukla tercih etti etkinlikler: Televizyon izlemek, müzik dinlemek, kitap okumak, okul kurslarına katılmak, planlanmış aktivite yapmak, spor yapmak arkadaşları ile aktivite yapmak olarak saptanmıştır. Çocukların ilgi duymadığı etkinlikler ise; Ev ödevleri yapmak ve ev işleri yapmak olarak belirtilmiştir. Erkekler, daha çok arkadaşları ile spor yapmak ve planlanmış aktivitelere katılmak isterken, kızlar ise tek başlarına aktivite yapmayı tercih etmişlerdir (Şekil 55).

Şekil 55. Katılımcıların ‘Genel Olarak Yaptığınız Etkinlikler’ sorusuna ortalama cevapları.

Katılımcıların, ‘Genel Olarak Yaptığınız Etkinlikler?’ sorusu sorulmuştur. Katılımcıların çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 23’te gösterilmiştir.

Tablo 23. Genel olarak yaptığınız aktiviteler

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Okul Kursları		4,8	14,3	9,5	33,3	38,1	100	3,86
	Planlı Aktivite.		12,2	9,8	14,6	36,6	26,8	100	3,56
	Kitap Okumak		0,0	7,1	23,8	31,0	38,1	100	4,00
	Ev İşi Yapmak		7,8	12,5	30,0	25,0	25,0	100	3,48
	Ev Ödevleri		7,1	11,9	19,0	31,0	31,0	100	3,67
	TV Müzik		2,4	2,4	4,8	31,0	59,5	100	4,43
	Spor Yapmak		9,5	9,5	33,3	16,7	31,0	100	3,50
	Bilgisayar Tablet		24,4	12,2	19,5	22,0	22,0	100	3,05
	Tek Aktivite		9,5	11,9	26,2	11,9	40,5	100	3,62
	Arkadaş ile Aktivite		16,6	9,8	26,8	26,8	22,0	100	3,32
	Toplam	42							
Behram Paşa Ortaokulu	Okul Kursları		11,8	11,8	17,6	38,2	20,6	100	3,44
	Planlı Aktivite.		8,8	8,8	32,4	29,4	20,6	100	3,44
	Kitap Okumak		0,0	5,9	29,4	47,1	17,6	100	3,76
	Ev İşi Yapmak		14,7	23,5	41,2	20,6	0,0	100	2,68
	Ev Ödevleri		14,7	17,6	11,8	32,4	23,5	100	3,32
	TV Müzik		0,0	2,9	17,6	44,1	35,3	100	4,12
	Spor Yapmak		5,9	29,4	38,2	14,7	11,8	100	2,97
	Bilgisayar Tablet		8,8	29,4	32,4	20,6	8,8	100	2,91
	Tek Aktivite		17,6	26,5	14,7	29,4	11,8	100	2,91
	Arkadaş ile Aktivite		8,8	8,8	35,3	38,2	8,8	100	3,29
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Okul Kursları		26,3	21,1	7,9	21,1	23,7	100	2,95
	Planlı Aktivite.		18,4	18,4	23,7	18,4	21,1	100	3,05
	Kitap Okumak		13,2	21,1	5,3	34,2	26,3	100	3,39
	Ev İşi Yapmak		21,1	15,8	18,4	21,1	23,7	100	3,11
	Ev Ödevleri		15,8	21,1	21,1	23,7	18,4	100	3,08
	TV Müzik		5,9	7,9	10,5	31,6	44,7	100	4,03
	Spor Yapmak		21,1	13,2	13,2	31,6	21,1	100	3,18
	Bilgisayar Tablet		5,3	23,7	26,3	15,8	28,9	100	3,39
	Tek Aktivite		13,2	26,3	13,2	23,7	23,7	100	3,18
	Arkadaş ile Aktivite		15,8	21,1	21,1	21,1	21,1	100	3,11
	Toplam	38							

Tablo 23. Genel olarak yaptığınız aktiviteler (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Gazi Paşa Ortaokulu	Okul Kursları		12,2	9,8	12,2	22,0	43,9	100	3,76
	Planlı Aktivite.		12,2	22,0	12,2	26,8	26,8	100	3,34
	Kitap Okumak		9,8	9,8	19,5	29,3	31,7	100	3,63
	Ev İşi Yapmak		24,4	19,5	26,8	19,5	9,8	100	2,71
	Ev Ödevleri		17,1	22,0	4,9	29,3	26,8	100	3,27
	TV Müzik		7,3	4,9	12,2	39,0	36,6	100	3,93
	Spor Yapmak		12,5	20,0	15,0	37,5	15,0	100	3,23
	Bilgisayar Tablet		29,3	26,8	22,0	14,6	7,3	100	2,44
	Tek Aktivite		7,3	22,0	24,4	34,1	12,2	100	3,22
	Arkadaş ile Aktivite		7,3	19,5	26,8	31,7	14,6	100	3,27
	Toplam	41							
Lütfi Abay Ortaokulu	Okul Kursları		31,1	13,3	15,6	22,2	17,8	100	2,82
	Planlı Aktivite.		13,6	11,4	25,0	38,6	11,4	100	3,23
	Kitap Okumak		13,3	20,0	11,1	33,3	22,2	100	3,31
	Ev İşi Yapmak		22,7	13,6	27,3	27,3	9,1	100	2,86
	Ev Ödevleri		15,6	13,3	17,8	31,1	22,2	100	3,31
	TV Müzik		4,4	11,1	4,4	46,7	33,3	100	3,93
	Spor Yapmak		8,9	11,1	33,3	40,0	6,7	100	3,24
	Bilgisayar Tablet		13,6	18,2	20,5	34,1	13,6	100	3,16
	Tek Aktivite		20,0	15,6	24,4	26,7	13,3	100	2,98
	Arkadaş ile Aktivite		8,9	13,3	20,0	37,8	20,0	100	3,47
	Toplam	45							
Özel İdare Ortaokulu	Okul Kursları		6,3	12,5	6,3	18,8	56,3	100	4,06
	Planlı Aktivite.		9,4	15,6	15,6	31,3	28,1	100	3,53
	Kitap Okumak		9,4	6,3	25,0	25,0	34,4	100	3,69
	Ev İşi Yapmak		18,8	6,3	25,0	28,1	21,9	100	3,28
	Ev Ödevleri		6,3	12,5	9,4	28,1	43,8	100	3,91
	TV Müzik		6,3	9,4	6,3	43,8	34,4	100	3,91
	Spor Yapmak		18,8	12,5	34,4	15,6	18,8	100	3,03
	Bilgisayar Tablet		28,1	15,6	21,9	12,5	21,9	100	2,84
	Tek Aktivite		18,8	34,4	12,5	9,4	25,0	100	2,88
	Arkadaş ile Aktivite		12,9	16,1	12,9	38,7	19,4	100	3,35
	Toplam	31							

Tablo 23. Genel olarak yaptığınız aktiviteler (devamı)

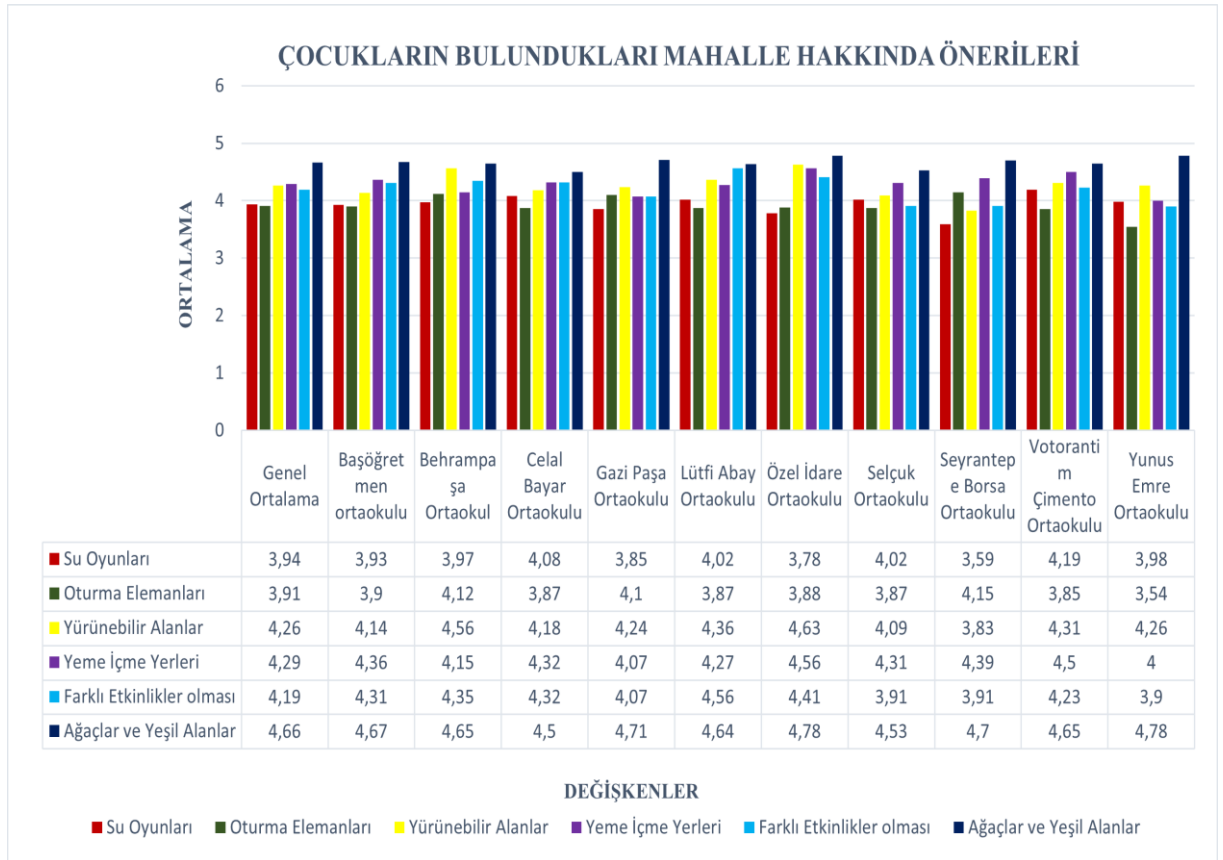
Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Selçuk Ortaokulu	Okul Kursları		24,4	8,9	13,3	33,3	20,0	100	3,16
	Planlı Aktivite.		13,3	4,4	28,9	31,1	22,2	100	3,44
	Kitap Okumak		8,9	6,7	22,2	26,7	35,6	100	3,73
	Ev İşi Yapmak		7,9	11,6	26,6	11,6	23,3	100	2,91
	Ev Ödevleri		18,6	9,3	30,2	25,6	16,3	100	3,12
	TV Müzik		4,4	4,4	6,7	33,3	51,1	100	4,22
	Spor Yapmak		14,0	16,3	20,9	20,9	27,9	100	3,33
	Bilgisayar Tablet		22,2	15,6	33,3	13,3	15,6	100	2,84
	Tek Aktivite		13,6	18,2	20,5	20,5	27,2	100	3,30
	Arkadaş ile Aktivite		11,1	17,8	11,1	42,2	17,8	100	3,38
	Toplam	45							
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Okul Kursları		17,4	17,4	17,4	17,4	30,4	100	3,26
	Planlı Aktivite.		17,4	13,0	17,4	23,9	28,3	100	3,33
	Kitap Okumak		8,7	26,1	26,1	28,3	10,9	100	3,07
	Ev İşi Yapmak		21,7	19,6	23,9	19,6	15,2	100	2,87
	Ev Ödevleri		21,7	21,7	26,1	17,4	13,0	100	2,78
	TV Müzik		15,2	10,9	10,9	26,1	37,0	100	3,59
	Spor Yapmak		10,9	21,7	21,7	13,0	32,6	100	3,35
	Bilgisayar Tablet		10,9	26,1	28,3	17,4	17,4	100	3,04
	Tek Aktivite		19,6	13,0	23,9	19,6	23,9	100	3,15
	Arkadaş ile Aktivite		15,2	8,7	17,4	37,0	21,7	100	3,41
	Toplam	46							
Votorantim Çimento Ortaokulu	Okul Kursları		23,1	3,8	3,8	19,2	50,0	100	3,69
	Planlı Aktivite.		19,2	7,7	15,4	26,9	30,8	100	3,42
	Kitap Okumak		12,0	8,0	40,0	28,0	12,0	100	3,20
	Ev İşi Yapmak		15,4	26,9	23,1	23,1	11,5	100	2,88
	Ev Ödevleri		15,4	11,5	11,5	26,9	34,6	100	3,54
	TV Müzik		8,3	0,0	20,8	25,0	45,8	100	4,00
	Spor Yapmak		15,4	3,8	38,5	23,1	19,2	100	3,27
	Bilgisayar Tablet		15,4	19,2	26,9	19,2	19,2	100	3,08
	Tek Aktivite		24,0	20,0	28,0	16,0	12,0	100	2,72
	Arkadaş ile Aktivite		12,0	0,0	24,0	32,0	32,0	100	3,72
	Toplam	26							

Tablo 23. Genel olarak yaptığınız aktiviteler (devamı)

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Yunus Emre Ortaokulu	Okul Kursları		16,0	16,0	12,0	26,0	30,0	100	3,38
	Planlı Aktivite.		14,0	16,0	30,0	16,0	24,0	100	3,20
	Kitap Okumak		12,0	6,0	22,0	38,0	22,0	100	3,52
	Ev İşi Yapmak		18,0	24,0	20,0	22,0	16,0	100	2,94
	Ev Ödevleri		18,0	14,1	12,0	36,0	20,0	100	3,26
	TV Müzik		4,0	2,0	14,0	42,0	38,0	100	4,08
	Spor Yapmak		12,0	20,0	28,0	16,0	24,0	100	3,20
	Bilgisayar Tablet		16,0	24,0	16,0	24,0	20,0	100	3,08
	Tek Aktivite		24,0	20,0	14,0	30,0	12,0	100	2,86
	Arkadaş ile Aktivite		16,0	22,0	22,0	22,0	18,0	100	3,04
Toplam		50							

Çocukların Bulundukları Mahalle Hakkında Önerileri

Çocukların bulunduğu mahalle ile ilgili tercihlerinin değerlendirildiği foto tanımlama sorularının yanıtlarına göre: Çoğunlukla tercihlerini, ağaçlık alanların olduğu, serbest oyun oynayabilecekleri yeşil alanlar olarak belirtmişlerdir. Onu sırasıyla: Yeme-içme alanları, yürünebilir alanlar, farklı sosyal ve kültürel etkinliklerin gerçekleştirildiği alanlar, çocukların rahat hareket edebilecekleri özgür bir mahalle, su öğeleri ve oturma/dinlenme alanlarına sahip bir yaşam alanı tercih ettikleri saptanmıştır (Şekil 56).

Şekil 56. Foto tanımlama-Anket çalışmasına katılan çocukların mahalle önerileri.

Katılımcıların, bulundukları mahallelere göre çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 24’te gösterilmiştir. Katılımcı çocukların bulundukları mahallede olan ve olmasını istedikleri mekanlar Tablo 25’ te gösterilmiştir.

Tablo 24. Çocukların bulundukları mahalle hakkındaki önerileri

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlikle Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katlıyorum %	Tamamen Katlıyorum %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Su Oyunları		9,5	4,8	11,9	31,0	42,9	100	3,93
	Oturma Elemanları		7,1	7,1	7,1	45,2	33,3	100	3,90
	Yürünebilir Alanlar		4,8	4,8	7,1	38,1	45,2	100	4,14
	Yeme-İçme Alan		2,4	0,0	4,8	45,2	47,6	100	4,36
	Farklı Etkinlikler		7,1	0,0	11,9	16,7	64,3	100	4,31
	Ağaçlar Yeşil Alan		2,4	0,0	2,4	19,0	76,2	100	4,67
	Toplam	42							
Behram Paşa Ortaokulu	Su Oyunları		5,9	2,9	17,6	35,3	38,2	100	3,97
	Oturma Elemanları		0,0	5,9	5,9	58,8	29,4	100	4,12
	Yürünebilir Alanlar		0,0	0,0	2,9	38,2	58,8	100	4,56
	Yeme-İçme Alan		2,9	0,0	5,9	61,8	29,4	100	4,15
	Farklı Etkinlikler		2,9	2,9	2,9	38,2	52,9	100	4,35
	Ağaçlar Yeşil Alan		0,0	0,0	5,9	23,5	70,6	100	4,65
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Su Oyunları		10,5	0,0	13,2	23,7	52,6	100	4,08
	Oturma Elemanları		10,5	2,6	15,8	31,6	39,5	100	3,87
	Yürünebilir Alanlar		5,3	2,6	10,5	31,6	50,0	100	4,18
	Yeme-İçme Alan		5,3	0,0	7,9	31,6	55,3	100	4,32
	Farklı Etkinlikler		2,6	2,6	13,2	23,7	57,9	100	4,32
	Ağaçlar Yeşil Alan		2,6	0,0	5,3	28,9	63,2	100	4,50
	Toplam	38							

Tablo 24. Çocukların bulundukları mahalle hakkındaki önerileri (devamı).

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Kesinlik % Katılım	Katılım % yorum	Kararlı % zım	Katılıyo rum %	Tamam en Katılıyo %	Toplam (%)	Ortalama
Gazi Paşa Ortaokulu	Su Oyunları		7,3	7,3	17,1	29,3	39,0	100	3,85
	Oturma Elemanları		0,0	7,3	4,9	58,5	29,3	100	4,10
	Yürünebilir Alanlar		4,9	2,4	4,9	39,0	48,8	100	4,24
	Yeme-İçme Alan		2,4	7,3	12,2	36,6	41,5	100	4,07
	Farklı Etkinlikler		2,4	7,3	12,2	36,6	41,5	100	4,07
	Ağaçlar Yeşil Alan		0,0	0,0	2,4	24,4	73,2	100	4,71
	Toplam	41							
Lütfi Abay Ortaokulu	Su Oyunları		8,9	6,7	6,7	28,9	48,9	100	4,02
	Oturma Elemanları		6,7	4,4	20,0	33,3	35,6	100	3,87
	Yürünebilir Alanlar		2,3	2,3	4,5	38,6	52,3	100	4,36
	Yeme-İçme Alan		2,2	2,2	11,1	35,6	48,9	100	4,27
	Farklı Etkinlikler		0,0	0,0	6,7	31,1	62,2	100	4,56
	Ağaçlar Yeşil Alan		0,0	2,2	4,4	20,0	73,3	100	4,64
	Toplam	45							
Özel İdare Ortaokulu	Su Oyunları		6,3	15,6	12,5	25,0	40,6	100	3,78
	Oturma Elemanları		6,3	6,3	18,8	31,3	37,5	100	3,88
	Yürünebilir Alanlar		0,0	0,0	0,0	37,5	62,5	100	4,63
	Yeme-İçme Alan		0,0	0,0	12,5	18,8	68,8	100	4,56
	Farklı Etkinlikler		6,3	0,0	6,3	21,9	65,6	100	4,41
	Ağaçlar Yeşil Alan		0,0	0,0	0,0	21,9	78,1	100	4,78
	Toplam	31							

Tablo 24. Çocukların bulundukları mahalle hakkındaki önerileri (devamı).

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Hiç istemem %	İstemem %	Kararsızım %	İsterim %	Çok İsterim %	Toplam (%)	Ortalama
Selçuk Ortaokulu	Su Oyunları		8,9	6,7	8,9	24,4	51,1	100	4,02
	Oturma Elemanları		8,9	8,9	11,1	28,9	42,2	100	3,87
	Yürünebilir Alanlar		4,4	4,4	13,3	33,3	44,4	100	4,09
	Yeme-İçme Alan		4,4	2,2	11,1	22,2	60,0	100	4,31
	Farklı Etkinlikler		11,1	6,7	8,9	26,7	46,7	100	3,91
	Ağaçlar Yeşil Alan		0,0	2,2	4,4	31,1	62,2	100	4,53
	Toplam	45							
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Su Oyunları		17,4	8,7	8,7	28,3	37,0	100	3,59
	Oturma Elemanları		6,5	0,0	6,5	45,7	41,3	100	4,15
	Yürünebilir Alanlar		17,4	2,2	2,2	37,0	41,3	100	3,83
	Yeme-İçme Alan		2,2	2,2	6,5	32,6	56,5	100	4,39
	Farklı Etkinlikler		15,2	4,3	4,3	26,1	50,0	100	3,91
	Ağaçlar Yeşil Alan		0,0	0,0	2,2	23,9	73,9	100	4,70
	Toplam	46							
Votorantim Çimento Ortaokulu	Su Oyunları		7,7	7,7	3,8	19,2	61,5	100	4,19
	Oturma Elemanları		11,5	7,7	7,7	30,8	42,3	100	3,85
	Yürünebilir Alanlar		3,8	0,0	11,5	30,8	53,8	100	4,31
	Yeme-İçme Alan		0,0	0,0	7,7	34,6	57,7	100	4,50
	Farklı Etkinlikler		3,8	3,8	15,4	19,2	57,7	100	4,23
	Ağaçlar Yeşil Alan		0,0	0,0	3,8	26,9	69,2	100	4,65
	Toplam	26							
Yunus Emre Ortaokulu	Su Oyunları		8,0	8,0	12,0	22,0	50,0	100	3,98
	Oturma Elemanları		14,0	0,0	20,0	50,0	16,0	100	3,54
	Yürünebilir Alanlar		6,0	4,0	2,0	34,0	54,0	100	4,26
	Yeme-İçme Alan		6,0	4,0	20,0	24,0	46,0	100	4,00
	Farklı Etkinlikler		8,0	8,0	16,0	22,0	46,0	100	3,90
	Ağaçlar Yeşil Alan		0,0	0,0	2,0	14,0	84,0	100	4,78
	Toplam	50							

Tablo 25. Çocukların bulundukları mahallede olan ve olması istenen alanlar.

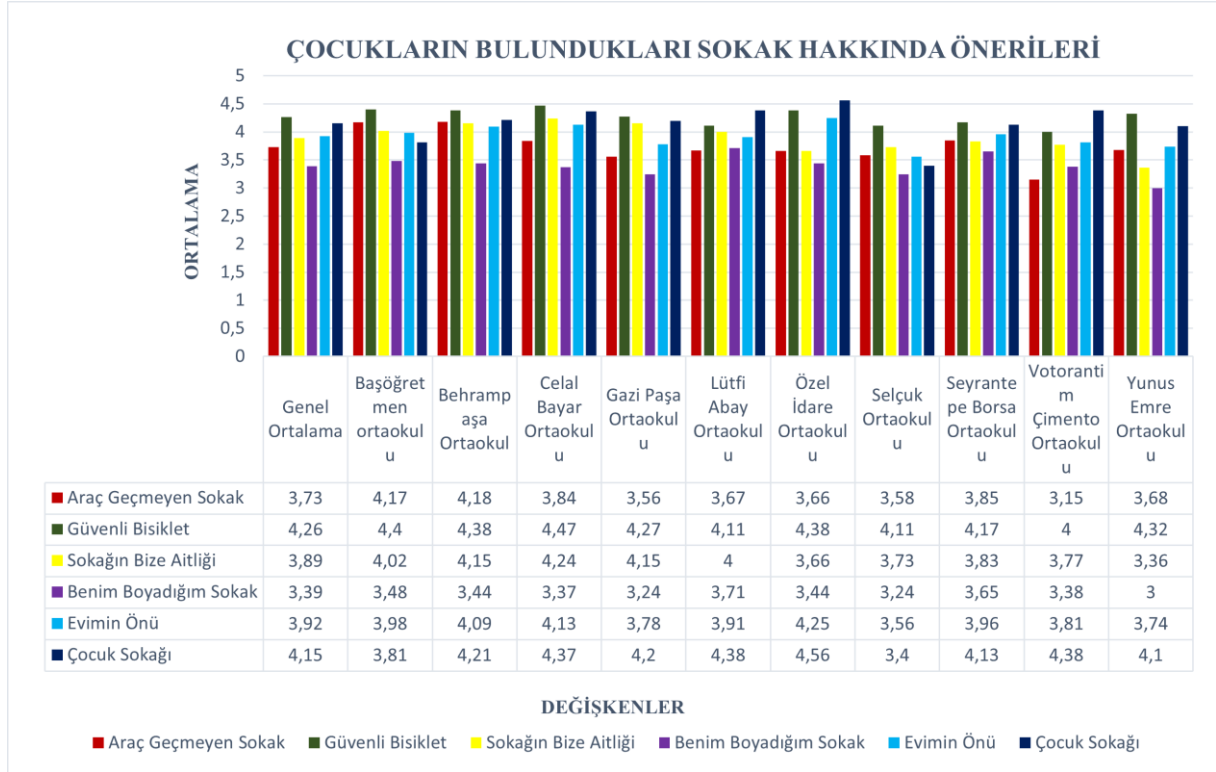
Değişkenler	Okullar	Olan	Olmaması İstenen
Su Oyunları 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☹️	😊
	Behram Paşa Ortaokulu	☹️	😊
	Celal Bayar Ortaokulu	☹️	😊
	Gazi Paşa Ortaokulu	☹️	😊
	Lütfi Abay Ortaokulu	☹️	😊
	Özel İdare Ortaokulu	☹️	😊
	Selçuk Ortaokulu	☹️	😊
	Seyrantepe Borsa	☹️	😊
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹️	😊
	Yunus Emre Ortaokulu	☹️	😊
Oturma Grupları 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☹️	😊
	Behram Paşa Ortaokulu	😊	😊
	Celal Bayar Ortaokulu	😊	😊
	Gazi Paşa Ortaokulu	😊	😊
	Lütfi Abay Ortaokulu	☹️	😊
	Özel İdare Ortaokulu	☹️	😊
	Selçuk Ortaokulu	☹️	😊
	Seyrantepe Borsa	☹️	😊
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹️	😊
	Yunus Emre Ortaokulu	☹️	😊
Yürünebilir Alanlar 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☹️	😊
	Behram Paşa Ortaokulu	☹️	😊
	Celal Bayar Ortaokulu	😊	😊
	Gazi Paşa Ortaokulu	😊	😊
	Lütfi Abay Ortaokulu	😊	😊
	Özel İdare Ortaokulu	😊	😊
	Selçuk Ortaokulu	☹️	😊
	Seyrantepe Borsa	☹️	😊
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹️	😊
	Yunus Emre Ortaokulu	☹️	😊

Tablo 25. Çocukların bulundukları mahallede olan ve olması istenen alanlar (devamı).

Değişkenler	Okullar	Olan	Olmaması İstenen
Yeme İçme Yerleri 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☹️	😊
	Behram Paşa Ortaokulu	😊	😊
	Celal Bayar Ortaokulu	☹️	😊
	Gazi Paşa Ortaokulu	😊	😊
	Lütfi Abay Ortaokulu	☹️	😊
	Özel İdare Ortaokulu	☹️	😊
	Selçuk Ortaokulu	😊	😊
	Seyrantepe Borsa	☹️	😊
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹️	😊
	Yunus Emre Ortaokulu	☹️	😊
Farklı Etkinliklerin Olması 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☹️	😊
	Behram Paşa Ortaokulu	😊	😊
	Celal Bayar Ortaokulu	😊	😊
	Gazi Paşa Ortaokulu	😊	😊
	Lütfi Abay Ortaokulu	☹️	😊
	Özel İdare Ortaokulu	☹️	😊
	Selçuk Ortaokulu	☹️	😊
	Seyrantepe Borsa	☹️	😊
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹️	😊
	Yunus Emre Ortaokulu	☹️	😊
Ağaçlar ve Yeşil Alanlar 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☹️	😊
	Behram Paşa Ortaokulu	☹️	😊
	Celal Bayar Ortaokulu	😊	😊
	Gazi Paşa Ortaokulu	😊	😊
	Lütfi Abay Ortaokulu	😊	😊
	Özel İdare Ortaokulu	☹️	😊
	Selçuk Ortaokulu	☹️	😊
	Seyrantepe Borsa	☹️	😊
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹️	😊
	Yunus Emre Ortaokulu	☹️	😊

Çocukların bulundukları sokak hakkında önerileri

Çocukların bulunduğu sokak ile ilgili tercihlerinin değerlendirildiği foto tanımlama sorularının yanıtlarına göre: Katılımcılar çoğunlukla tercihlerini, bulundukları sokaklarda güvenli bir şekilde bisiklet sürme isteği olarak tespit edilmiştir. Onu sırasıyla: Gün içerisinde farklı oyunların oynanabileceği çocuk sokakları, kendi evleri önünde güvenli oyun oynamak, sokakların çocuklara ait olması, sokaklardan araç geçmemesi ve belirli alanlarda boyama alanları olarak belirttikleri saptanmıştır (Şekil 57).

Şekil 57. Foto tanımlama-Anket çalışmasına katılan çocukların sokak önerileri

Katılımcıların, bulundukları sokaklara göre çoğunlukla verdiği cevapların yüzde oranları Tablo 26’da gösterilmiştir. Katılımcı çocukların bulundukları sokaklarda olan ve olmasını istedikleri mekanlar Tablo 27’ de gösterilmiştir.

Tablo 26. Çocukların bulundukları sokak hakkındaki önerileri.

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Hiç istemem %	İstemem %	Kararsız m %	İsterim %	Çok İsterim %	Toplam (%)	Ortalama
Başöğretmen Ortaokulu	Araç Geçmemesi		9,5	4,8	4,8	21,4	59,5	100	4,17
	Güvenli Bisiklet		0,0	4,8	7,1	31,0	57,1	100	4,40
	Sokak Bize Ait		9,5	0,0	14,3	31,0	45,2	100	4,02
	Boyadığım Sokak		11,9	19,0	14,3	19,0	35,7	100	3,48
	Ev Bahçem		7,1	4,8	16,7	26,2	45,2	100	3,98
	Çocuk Sokağı		11,9	2,4	14,3	35,7	35,7	100	3,81
	Toplam	42							
Behram Paşa Ortaokulu	Araç Geçmemesi		2,9	0,0	17,6	35,3	44,1	100	4,18
	Güvenli Bisiklet		2,9	5,9	0,0	32,4	58,8	100	4,38
	Sokak Bize Ait		0,0	8,8	14,7	29,4	47,1	100	4,15
	Boyadığım Sokak		5,9	14,7	35,3	17,6	26,5	100	3,44
	Ev Bahçem		5,9	2,9	14,7	29,4	47,1	100	4,09
	Çocuk Sokağı		2,9	8,8	11,8	17,6	58,8	100	4,21
	Toplam	34							
Celal Bayar Ortaokulu	Araç Geçmemesi		15,8	5,3	7,9	21,1	50,0	100	3,84
	Güvenli Bisiklet		0,0	5,3	2,6	31,6	60,5	100	4,47
	Sokak Bize Ait		0,0	10,5	13,2	18,4	57,9	100	4,24
	Boyadığım Sokak		18,4	7,9	28,9	7,9	36,8	100	3,37
	Ev Bahçem		7,9	0,0	13,2	28,9	50,0	100	4,13
	Çocuk Sokağı		5,3	5,3	2,6	21,1	65,8	100	4,37
	Toplam	38							
Gazi Paşa Ortaokulu	Araç Geçmemesi		19,5	2,4	17,1	24,4	36,6	100	3,56
	Güvenli Bisiklet		7,3	0,0	4,9	34,1	53,7	100	4,27
	Sokak Bize Ait		4,9	0,0	9,8	46,3	39,0	100	4,15
	Boyadığım Sokak		12,2	19,5	24,4	19,5	24,4	100	3,24
	Ev Bahçem		9,8	4,9	14,6	39,0	31,7	100	3,78
	Çocuk Sokağı		2,4	7,3	7,3	34,1	48,8	100	4,20
	Toplam	41							

Tablo 26. Çocukların bulundukları sokak hakkındaki önerileri (devamı).

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Hiç İstemem %	İstemem %	Kararsızım %	İsterim %	Çok İsterim %	Toplam (%)	Ortalama
Lütfi Abay Ortaokulu	Araç Geçmemesi		13,3	6,7	15,6	28,9	35,6	100	3,67
	Güvenli Bisiklet		6,7	6,7	8,9	24,4	53,3	100	4,11
	Sokak Bize Ait		4,4	13,3	8,9	24,4	48,9	100	4,00
	Boyadığım Sokak		11,1	11,1	15,6	20,0	42,2	100	3,71
	Ev Bahçem		6,7	8,9	8,9	37,8	37,8	100	3,91
	Çocuk Sokağı		6,7	0,0	6,7	22,2	64,4	100	4,38
	Toplam	45							
Özel İdare Ortaokulu	Araç Geçmemesi		15,6	0,0	21,9	28,1	34,4	100	3,66
	Güvenli Bisiklet		3,1	0,0	9,4	31,3	56,3	100	4,38
	Sokak Bize Ait		9,4	12,5	15,6	28,1	34,4	100	3,66
	Boyadığım Sokak		15,6	9,4	18,8	28,1	28,1	100	3,44
	Ev Bahçem		3,1	3,1	3,1	46,9	43,8	100	4,25
	Çocuk Sokağı		0,0	3,1	6,3	21,9	68,8	100	4,56
	Toplam	31							
Selçuk Ortaokulu	Araç Geçmemesi		24,4	2,2	13,3	11,1	48,9	100	3,58
	Güvenli Bisiklet		11,1	4,4	4,4	22,2	57,8	100	4,11
	Sokak Bize Ait		11,1	11,1	15,6	17,8	44,4	100	3,73
	Boyadığım Sokak		17,8	20,0	15,6	13,3	33,3	100	3,24
	Ev Bahçem		13,3	4,4	24,4	28,9	28,9	100	3,56
	Çocuk Sokağı		15,6	11,1	20,0	24,4	28,9	100	3,40
	Toplam	45							
Seyrantepe Borsa Ortaokulu	Araç Geçmemesi		8,7	8,7	17,4	19,6	45,7	100	3,85
	Güvenli Bisiklet		8,7	2,2	4,3	32,6	52,2	100	4,17
	Sokak Bize Ait		6,5	15,2	10,9	23,9	43,5	100	3,83
	Boyadığım Sokak		13,0	10,9	10,9	28,3	37,0	100	3,65
	Ev Bahçem		10,9	8,7	6,5	21,7	52,2	100	3,96
	Çocuk Sokağı		4,3	2,2	15,2	32,6	45,7	100	4,13
	Toplam	46							

Tablo 26. Çocukların bulundukları sokak hakkındaki önerileri (devamı).

Okul	Değişkenler	Kişi Sayısı N	Hiç İstemem %	İstemem %	Kararsızım %	İsterim %	Çok İsterim %	Toplam (%)	Ortalama
Votorantim	Araç Geçmemesi	26	30,8	7,7	3,8	30,8	26,9	100	3,15
	Güvenli Bisiklet		3,8	11,5	3,8	42,3	38,5	100	4,00
	Sokak Bize Ait		7,7	3,8	23,1	34,6	30,8	100	3,77
Çimento	Boyadığım Sokak		19,2	15,4	3,8	30,8	30,8	100	3,38
Ortaokulu	Ev Bahçem		15,7	7,7	7,7	19,2	50,0	100	3,81
	Çocuk Sokağı		3,8	3,8	11,5	19,2	61,5	100	4,31
Toplam									
Yunus Emre Ortaokulu	Araç Geçmemesi	50	14,0	6,0	14,0	30,0	36,0	100	3,68
	Güvenli Bisiklet		0,0	6,0	10,0	30,0	54,0	100	4,32
	Sokak Bize Ait		14,0	12,0	24,0	24,0	26,0	100	3,36
	Boyadığım Sokak		24,0	20,0	12,0	20,0	24,0	100	3,00
	Ev Bahçem		10,0	2,0	24,0	32,0	32,0	100	3,74
	Çocuk Sokağı		10,0	0,0	8,0	34,0	48,0	100	4,10
Toplam									

Tablo 27. Çocukların bulundukları sokakta olan ve olması istenen alanlar

Değişkenler	Okullar	Olan	Olmaması İstenen
Araç Geçmeyen Sokaklar 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☹	☺
	Behram Paşa Ortaokulu	☹	☺
	Celal Bayar Ortaokulu	☹	☺
	Gazi Paşa Ortaokulu	☹	☺
	Lütfi Abay Ortaokulu	☹	☺
	Özel İdare Ortaokulu	☹	☺
	Selçuk Ortaokulu	☹	☺
	Seyrantepe Borsa	☹	☺
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹	☺
	Yunus Emre Ortaokulu	☹	☺
Güvenli Bisiklet 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☹	☺
	Behram Paşa Ortaokulu	☺	☺
	Celal Bayar Ortaokulu	☺	☺
	Gazi Paşa Ortaokulu	☺	☺
	Lütfi Abay Ortaokulu	☹	☺
	Özel İdare Ortaokulu	☹	☺
	Selçuk Ortaokulu	☹	☺
	Seyrantepe Borsa	☹	☺
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹	☺
	Yunus Emre Ortaokulu	☹	☺
Sokağın Bize Ait Olması 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☹	☺
	Behram Paşa Ortaokulu	☹	☺
	Celal Bayar Ortaokulu	☺	☺
	Gazi Paşa Ortaokulu	☺	☺
	Lütfi Abay Ortaokulu	☺	☺
	Özel İdare Ortaokulu	☺	☺
	Selçuk Ortaokulu	☹	☺
	Seyrantepe Borsa	☹	☺
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹	☺
	Yunus Emre Ortaokulu	☹	☺

Tablo 27. Çocukların bulundukları sokakta olan ve olması istenen alanlar (devamı)

Değişkenler	Okullar	Olan	Olmaması İstenen
Benim Boyadığım Sokak 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☹	☺
	Behram Paşa Ortaokulu	☹	☺
	Celal Bayar Ortaokulu	☹	☺
	Gazi Paşa Ortaokulu	☹	☺
	Lütfi Abay Ortaokulu	☹	☺
	Özel İdare Ortaokulu	☹	☺
	Selçuk Ortaokulu	☹	☺
	Seyrantepe Borsa	☹	☺
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹	☺
	Yunus Emre Ortaokulu	☹	☺
Evimin Önü 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☺	☺
	Behram Paşa Ortaokulu	☺	☺
	Celal Bayar Ortaokulu	☺	☺
	Gazi Paşa Ortaokulu	☺	☺
	Lütfi Abay Ortaokulu	☺	☺
	Özel İdare Ortaokulu	☹	☺
	Selçuk Ortaokulu	☹	☺
	Seyrantepe Borsa	☹	☺
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹	☺
	Yunus Emre Ortaokulu	☹	☺
Çocuk Sokağı 	Başöğretmen Atatürk Ortaokulu	☹	☺
	Behram Paşa Ortaokulu	☹	☺
	Celal Bayar Ortaokulu	☺	☺
	Gazi Paşa Ortaokulu	☺	☺
	Lütfi Abay Ortaokulu	☺	☺
	Özel İdare Ortaokulu	☺	☺
	Selçuk Ortaokulu	☹	☺
	Seyrantepe Borsa	☹	☺
	Votorantim Çimento Ortaokulu	☹	☺
	Yunus Emre Ortaokulu	☹	☺

Çalışma Önem Dereceleri

Sivas kentinde yaşayan çocukların ‘Çocuk Dostu Kent’ kavramını tanımasına yönelik yapılan araştırmaya yönelik hazırlanan anket formu 14 ana başlıklı ve 133 soruluk değişkenle 5’li Likert tipi ölçekte ölçülmüş ve değişkenlerin Frekans analizleri ve T testi yapılarak ortalamalarına bakılmıştır. Ayrıca, Ki-Kare Testi ile de önem seviyelerine bakılmıştır. Ölçüm sonuçları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir. Tablolar da görüldüğü gibi, %95 güven aralığında, yapılan Frekans analizi, T Testi ve Ki Kare Testi sonuçlarına göre, 14 ana başlıklı 133 değişkenin önemli çıkan sonuçları yansıtılmıştır. Yaşa, cinsiyete, bulundukları okullara ve bulundukları sınıflara göre önem dereceleri değişim göstermektedir.

Katılımcıların yaşlarına göre verdiği cevapların önem derecesi

Ankete katılan bireylere “Eğlenebilme” başlığı altında sorulan soruların yaş faktörüyle ilişkisi Kİ-KARE analizine tabii tutulmuş ve verilen cevapların anlam düzeyi tespit edilmiştir (Tablo 28). Buna göre yaşa bağlı yapılan etkinliklerde “**Misket Oyunları, Yakar top ve Saklambaç**” oyunu arasında anlamlı ve çok önemli bir ilişki belirlenmiştir. Özellikle 11-12-13 yaş grubundaki çocuklar grup oyunlarını sevdiklerini belirtmişlerdir. Eğlenmek için, Bilgisayar veya tablet kullanımı tercih eden, kutu oyunlarını seven, misket, yakar top, saklambaç gibi sokak oyunlarını tercih eden çocukların cevapları, yaş durumuna göre istatistiki olarak değerlendirildiğinde çok önemli olarak ($p<0.01$) bulunmuştur. ‘**Bilgisayar ve Tableti**’ tercih eden bireylerin yaş aralığı 13-14 iken saklambaç 10-11 yaş aralığında, misket oyunları ise 10 yaş aralığında yoğunlaşmıştır. Tek başına vakit geçirmek isteyen bireylerin de yine yaşa bağlı ilişkisi ($p=0,010$) önemli bir düzeyde anlamlılık göstermiştir ($p\leq 0,05$). Yaş faktörüne bağlı olarak yapılan istatistiki sonuçlara göre çocukların ilgi duyduğu spor dalları analize tutulmuş ‘**Atletizm**’ sporunun yaş faktörü ile çok önemli bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir ($p\leq 0,01$). Katılımcılara sorulan oyun ekipmanları başlığında en çok oynadığınız oyun ekipmanları sorusuna ‘**Macera Oyun Ekipmanı, Kum Oyun Ekipmanları ve Kaydırak Oyun Ekipmanları**’ yaşa bağlı olarak tercih edilen bu üç kavram çok önemli bir düzeyde anlamlılık göstermiştir ($p\leq 0,01$). Özellikle macera oyun ekipmanları tüm yaş gruplarında en çok tercih edilirken, kum oyunları 11-12-13-14 yaş grupları arasında tercih edilmemiştir. Sağlıklı bir çevre başlığında 14 yaş grubu çocukların bulundukları bölgede **Hava Kirliliğinin** yoğun olduğunu belirtmiş ve istatistiki açıdan da önemli bulunmuştur. Ankete katılan bireylerin fiziksel çevreleri göz önünde bulundurularak yaş faktörüne bağlı ilişkisi analize tabii tutulmuş ve bulundukları bölgenin ‘**Mesire ve Millet Bahçeleri**’ 14 yaşındaki öğrencilere daha yakinken, 11-12-13 yaşındaki öğrencilere daha uzak olduğu tespit edilmiş ve önemli bir düzeyde

anlamlılık göstermiştir ($p \leq 0,05$). Bireylere çevre güvenliği başlıklı sorulan soruya yaş faktörüne bağlı olarak ‘**Güvenli Toplu Taşıma Kullanırım**’ cevabı anlamlı düzeyde önemli bulunmuştur ($p \leq 0,05$).

Tablo 28. Katılımcıların yaşlarına göre verdiği cevapların önem derecesi

Değişkenler	Yaş	Toplam Kişi N	Hiç Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Önem Derecesi p
Eğlenebilme' En Çok Oynadığınız Oyunlar'								
Tek Başıma Vakit Geçiririm	10	41	36,6	29,3	12,2	14,6	7,3	0,010*
	11	115	25,2	18,3	20,9	24,3	11,3	
	12	114	18,4	19,3	22,8	19,3	20,2	
	13	112	22,3	10,7	17,0	26,8	23,2	
	14	16	6,3	12,5	12,5	25,0	43,8	
	Toplam	398	22,9	17,3	19,1	22,6	18,1	
Bilgisayar ve Tablet	10	41	12,2	26,8	26,8	24,4	9,8	0,018*
	11	116	10,3	9,5	24,1	33,6	22,4	
	12	114	7,9	7,0	28,1	33,3	23,7	
	13	110	10,0	10,9	17,3	34,5	27,3	
	14	16	0,0	0,0	6,3	50,0	43,8	
	Toplam	397	9,3	10,6	22,9	33,5	23,7	
Kutu Oyunları	10	41	22,0	12,2	24,4	19,5	22,0	0,013*
	11	116	20,7	11,2	19,8	28,4	19,8	
	12	113	27,4	12,4	13,3	36,3	10,6	
	13	112	37,5	8,9	20,5	27,7	5,4	
	14	16	18,8	6,3	6,3	56,3	12,5	
	Toplam	398	27,4	10,8	18,1	30,7	13,1	
Misket Oyunları	10	41	31,7	14,6	39,0	9,8	4,9	0,000**
	11	114	35,1	23,7	13,2	18,4	9,6	
	12	114	26,3	28,9	14,9	20,2	9,6	
	13	112	53,6	25,0	5,4	12,5	3,6	
	14	16	50,0	25,0	6,3	12,5	6,3	
	Toplam	397	38,0	24,7	13,9	16,1	7,3	
Yakar top	10	41	4,9	4,9	9,8	46,3	34,1	0,000**
	11	116	12,1	11,2	9,5	32,8	34,5	
	12	114	14,9	14,9	15,8	35,1	19,3	
	13	112	33,9	14,3	15,2	24,1	12,5	
	14	16	31,3	12,5	12,5	31,3	12,5	
	Toplam	399	19,0	12,5	13,0	32,3	23,1	
Saklambaç	10	41	4,9	9,8	14,6	48,8	22,0	0,000**
	11	114	6,1	12,3	14,9	41,2	25,4	
	12	114	12,3	11,4	18,4	36,8	21,1	
	13	112	32,1	15,2	9,8	31,3	11,6	
	14	16	31,3	12,5	12,5	31,2	12,5	
	Toplam	397	16,1	12,6	14,4	37,5	19,4	

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 28. Katılımcıların yaşlarına göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Yaş	Toplam Kişi	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Önem Derecesi
		N	%	%	%	%	%	p
Spor Alanları ‘En Çok Yaptığınız Sporlar’								
Judo Sporu	10	41	56,1	19,5	14,6	2,4	7,3	0,011*
	11	116	61,2	13,8	17,2	2,6	5,2	
	12	114	55,3	17,5	12,3	6,1	8,8	
	13	111	69,4	8,1	6,3	12,6	3,6	
	14	16	50,0	18,8	0,0	18,8	12,5	
	Toplam	398	60,8	14,1	11,8	7,0	6,3	
Atletizm	10	41	39,0	12,2	17,1	2,4	29,3	0,001**
	11	115	40,0	14,8	12,2	17,4	15,7	
	12	113	38,9	17,7	16,8	14,2	12,4	
	13	111	64,9	11,7	8,1	8,1	7,2	
	14	16	56,3	25,0	12,5	6,3	0,0	
	Toplam	396	47,2	14,9	12,9	11,9	13,1	
Oyun Ekipmanları ‘En Çok Oynadığınız Oyun Ekipmanları’								
Tırmanma oyun ekipmanları	10	40	30,0	20,0	15,0	22,5	12,5	0,021*
	11	116	30,2	16,4	13,8	19,8	19,8	
	12	113	19,5	18,6	17,7	18,6	25,7	
	13	112	47,3	15,2	7,1	17,9	12,5	
	14	16	37,5	0,0	18,8	18,8	25,0	
	Toplam	397	32,2	16,4	13,4	19,1	18,9	
Sallanma oyun ekipmanları	10	41	19,5	19,5	14,6	34,1	12,2	0,030*
	11	116	16,4	9,5	17,2	30,2	26,7	
	12	113	18,6	15,9	18,6	29,2	17,7	
	13	112	33,9	16,1	7,1	24,1	18,8	
	14	16	12,5	12,5	31,3	31,3	12,5	
	Toplam	398	22,1	14,3	15,1	28,6	19,8	
Kaydırak oyun ekipmanları	10	41	22,0	24,4	17,1	24,4	12,2	0,003**
	11	116	26,7	19,0	18,1	12,9	23,3	
	12	114	28,1	14,9	21,1	21,1	14,9	
	13	112	48,2	18,8	7,1	15,2	10,7	
	14	16	56,3	18,8	12,5	12,5	0,0	
	Toplam	399	33,8	18,3	15,5	17,0	15,3	
Kum oyun ekipmanları	10	41	19,5	19,5	26,8	24,4	9,8	0,002**
	11	115	35,7	17,4	16,5	12,2	18,3	
	12	112	33,0	24,1	17,0	11,6	14,3	
	13	111	54,1	20,7	9,0	8,1	8,1	
	14	16	62,5	6,3	6,3	18,8	6,3	
	Toplam	395	39,5	20,0	15,2	12,4	12,9	

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 28. Katılımcıların yaşlarına göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Yaş	Toplam Kişi	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Önem Derecesi
		N	%	%	%	%	%	p
Oyun Ekipmanları ‘En Çok Oynadığınız Oyun Ekipmanları’ Devamı								
Macera oyun ekipmanları	10	41	2,4	2,4	9,8	22,0	63,4	0,001**
	11	116	6,0	5,2	4,3	32,8	51,7	
	12	114	5,3	7,9	5,3	29,8	51,8	
	13	112	22,3	9,8	6,3	25,9	35,7	
	14	16	25,0	0,0	12,5	25,0	37,5	
	Toplam	399	10,8	6,8	6,0	28,6	47,9	
Öğretici oyun ekipmanları	10	41	9,8	0,0	17,1	43,9	29,3	0,033*
	11	116	13,8	9,5	16,4	25,9	34,5	
	12	114	16,7	8,8	17,5	31,6	25,4	
	13	112	28,6	11,6	13,4	25,0	21,4	
	14	16	37,5	12,5	6,3	31,3	12,5	
	Toplam	399	19,3	9,0	15,5	29,3	26,8	
Sokak Kullanımı ‘En Çok Oyun Oynadığınız Alanlar’								
Anneanne Babaanne Evleri	10	41	14,6	12,2	29,3	19,5	24,4	0,047*
	11	116	24,1	15,5	23,3	23,3	13,8	
	12	113	31,9	22,1	14,2	15,9	15,9	
	13	112	42,0	12,5	14,3	16,1	15,2	
	14	16	43,8	18,8	6,3	18,8	12,5	
	Toplam	398	31,2	16,3	18,1	18,6	15,8	
Güvenlik ‘Bulunduğunuz Çevrenin Güvenli’								
Çevremdeki yabancı insanlardan rahatsız olurum	10	41	41,5	17,1	26,8	2,4	12,2	0,038*
	11	115	33,9	27,0	16,5	16,5	6,1	
	12	114	30,7	19,3	18,4	15,8	15,8	
	13	111	36,9	16,2	10,8	13,5	22,5	
	14	16	25,0	12,5	25,0	18,8	18,8	
	Toplam	397	34,3	20,2	16,9	14,1	14,6	
Sağlık ‘Bulunduğunuz Çevrede Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’								
Hava kirliliği	10	41	39,0	14,6	17,1	14,6	14,6	0,007**
	11	116	40,5	17,2	18,1	15,5	8,6	
	12	114	26,3	22,8	21,1	17,5	12,3	
	13	112	25,0	17,9	10,7	24,1	22,3	
	14	16	12,5	0,0	25,0	25,0	37,5	
	Toplam	399	30,8	18,0	17,0	18,8	15,3	
Gürültü kirliliği	10	41	31,7	14,6	24,4	19,5	9,8	0,020*
	11	115	33,0	25,2	17,4	13,9	10,4	
	12	114	21,9	14,9	21,9	26,3	14,9	
	13	111	19,8	24,3	12,6	19,8	23,4	
	14	16	25,0	0,0	25,0	31,3	18,8	
	Toplam	397	25,7	19,9	18,4	20,4	15,6	

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 28. Katılımcıların yaşlarına göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Yaş	Toplam Kişi	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Önem Derecesi
		N	%	%	%	%	%	p
Sağlık ‘Bulunduğunuz Çevrede Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’ Devamı								
Kanalizasyon kirliliği	10	41	53,7	17,1	24,4	0,0	4,9	0,021*
	11	115	52,2	26,1	9,6	7,0	5,2	
	12	113	45,1	21,2	18,6	8,0	7,1	
	13	111	37,8	26,1	10,8	11,7	13,5	
	14	16	37,5	18,8	6,3	25,0	12,5	
	Toplam	396	45,7	23,5	13,9	8,6	8,3	
İnşaat kalıntıları geç temizlenir	10	41	39,0	19,5	12,2	4,9	24,4	0,014*
	11	114	41,2	20,2	15,8	13,2	9,6	
	12	114	25,4	19,3	16,7	20,2	18,4	
	13	111	28,8	18,9	9,9	15,3	27,0	
	14	16	43,8	0,0	0,0	31,3	25,0	
	Toplam	396	33,1	18,7	13,4	15,7	19,2	
Fiziksel Çevre ‘Yeşil Alanlar ve Parklar								
Park ve yeşil alanların bakım ve onarımı Düzenli olarak yapılmaktadır.	10	40	17,5	15,0	37,5	15,0	15,0	0,021*
	11	116	19,0	20,7	25,9	22,4	12,1	
	12	113	24,8	21,2	29,2	15,9	8,8	
	13	112	32,1	22,3	18,8	15,2	11,6	
	14	16	37,5	0,0	6,3	50,0	6,3	
	Toplam	397	24,9	19,9	25,2	18,9	11,1	
Parklardaki kaydırakların, salıncakların, spor aletlerinin genellikle bakımı yapılmaz ve bozuktur.	10	41	19,5	24,4	29,3	9,8	17,1	0,019*
	11	116	21,6	18,1	30,2	17,2	12,9	
	12	113	15,9	15,9	18,6	28,3	21,2	
	13	112	19,6	10,7	14,3	25,9	29,5	
	14	16	6,3	12,5	25,0	31,3	25,0	
	Toplam	398	18,6	15,8	22,1	22,6	20,9	
Bulunduğunuz çevre mesire alanı ve millet Bahçelerine yakındır	10	41	17,1	9,8	36,6	22,0	14,6	0,004**
	11	116	29,3	26,7	19,0	17,2	7,8	
	12	114	26,3	24,6	24,6	18,4	6,1	
	13	112	33,0	23,2	21,4	13,4	8,9	
	14	16	6,3	12,5	12,5	31,3	37,5	
	Toplam	399	27,3	22,8	22,8	17,5	9,5	
Erişilebilirlik ‘Yaşadığınız Çevrede Ulaşım ve Erişilebilirlik Nasıl Sağlıyorsunuz?’								
Oyun ve Spor alanlarına erişimim kolay sağlıyorum.	10	41	12,2	2,4	12,2	29,3	43,9	0,011*
	11	116	9,5	8,6	24,1	31,9	25,9	
	12	114	12,3	16,7	21,1	29,8	20,2	
	13	112	15,2	20,5	12,5	30,4	21,4	
	14	16	0,0	0,0	18,8	50,0	31,3	
	Toplam	399	11,8	13,3	18,5	31,3	25,1	

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 28. Katılımcıların yaşlarına göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Yaş	Toplam Kişi	Hiç	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsız	Katılıyorum	Tamamen	Katılıyorum	Önem	Derecesi
		N	%	%	%	%	%	%		p	
Erişilebilirlik ‘Yaşadığınız Çevrede Ulaşım ve Erişilebilirlik Nasıl Sağlıyorsunuz?’Devamı											
Erişimi tek başıma yapıyorum.	10	41	14,6	24,4	22,0	14,6	24,4			0,041*	
	11	116	37,1	17,2	19,0	18,1	8,6				
	12	111	18,0	19,8	23,4	19,8	18,9				
	13	111	20,7	19,8	20,7	21,6	17,1				
	14	16	6,3	18,8	18,8	18,8	37,5				
	Toplam	395	23,5	19,5	21,0	19,2	16,7				
Çevre Güvenliği Hakkındaki Temel Görüşleriniz Nelerdir?											
Güvenli şekilde toplu taşıma kullanabilirim	10	41	14,6	17,1	26,8	22,0	19,5			0,004**	
	11	116	24,1	22,4	23,3	19,0	11,2				
	12	114	19,3	19,3	25,4	28,1	7,9				
	13	112	27,7	15,2	15,2	24,1	17,9				
	14	16	6,3	25,0	12,5	6,3	50,0				
	Toplam	399	22,1	19,0	21,6	22,8	14,5				
Afet ile tek başıma mücadele edebilirim.	10	41	24,4	36,6	29,3	4,9	4,9			0,047*	
	11	116	38,8	19,0	23,3	7,8	11,2				
	12	114	26,3	23,7	20,2	17,5	12,3				
	13	112	33,0	19,6	24,1	11,6	11,6				
	14	16	12,5	12,5	37,5	31,3	6,3				
	Toplam	399	31,1	22,1	23,8	12,3	10,8				
Ailem ile daha güvende olduğumu biliyorum.	10	41	0,0	4,9	2,4	19,5	73,2			0,034*	
	11	107	1,9	10,3	4,7	25,2	57,9				
	12	113	1,8	1,8	9,7	31,0	55,8				
	13	111	8,1	4,5	8,1	23,4	55,9				
	14	15	0,0	0,0	13,3	26,7	60,0				
	Toplam	387	3,4	5,2	7,2	25,8	58,4				
Genel Olarak Yaptığınız Aktiviteler Nelerdir?											
Genelde tek başıma aktivite yaparım.	10	41	14,6	36,6	9,8	9,8	29,3			0,011*	
	11	115	19,1	20,0	28,7	19,1	13,0				
	12	113	20,4	20,4	15,9	23,9	19,5				
	13	112	12,5	13,4	19,6	31,3	23,2				
	14	16	12,5	18,8	18,8	18,8	31,3				
	Toplam	397	16,9	19,9	20,2	22,9	20,2				
Yaşadığınız Sokak Hakkında Görüşleriniz											
Yaşadığım sokağın bize ait olmasını isterdim.	10	41	7,3	12,2	26,8	26,8	26,8			0,026*	
	11	116	10,3	12,1	18,1	29,3	30,2				
	12	114	6,1	7,0	9,6	26,3	50,9				
	13	112	4,5	8,0	10,7	24,1	52,7				
	14	16	6,3	0,0	12,5	43,8	37,5				
	Toplam	399	7,0	9,0	14,3	27,3	42,4				

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Katılımcıların cinsiyetlerine göre verdiği cevapların önem derecesi

Ankete katılan bireylere “Sosyalleşme” başlığı altında sorulan soruların cinsiyet faktörüyle ilişkisi Kİ-KARE analizine tabii tutulmuş ve verilen cevapların anlam düzeyi tespit edilmiştir (Tablo 29). Buna göre cinsiyete bağlı yapılan etkinliklerde “**Müzik dinlemek, Spor yapmak, Kitap okumak, Resim yapmak ve Ebru sanatı yapmak**” arasında anlamlı ve çok önemli bir ilişki belirlenmiştir ($p<0.01$). Özellikle kız katılımcılar %88 bir oran ile müzik dinlemeyi etkinlik aracı olarak görmektedir. Erkek öğrencilerin en çok yaptığı etkinlik ise %69 oranında spor yapmak olarak saptanmıştır. Kız ve erkek öğrencilerin ebru sanatına ilgi duymadığı gözlemlenmiştir. Eğlenmek için yapılan faaliyetlerde, ‘**Bilgisayar oyunları, İp oyunları, Yer seksek ve misket oyunları, Yakar top ve top oyunları, Topaç oyunları**’ cinsiyete göre anlamlı ve çok önemli bir ilişki belirlenmiştir ($p<0.01$). Erkek katılımcıların %80’i top oyunlarını daha çok sevdiklerini belirtirken, kız katılımcılar ise %68 oranında yakar top oyununu daha çok oynadıkları gözlemlenmiştir. Her iki grubunda misket oyunlarına ilgisi oldukça azdır. Spor alanları olarak en çok yaptığınız sporlar sorusuna ise ‘**Futbol oynamak, Voleybol oynamak ve Dans etmek**’ cinsiyete göre anlamlı ve çok önemli bir ilişki belirlenmiştir ($p<0.01$). Erkek katılımcılar %80 oranında futbol ile ilgilenirken kız katılımcılar ise %79 oranında voleybol ile ilgilendiği saptanmıştır. Katılımcılara oyun ekipmanları başlığında en çok oynadığınız oyun ekipmanları sorusu sorulmuş ve ‘**Sallanma oyun ekipmanı**’ önemli düzeyde anlamlılık gösterirken ($p<0.05$), kum oyun ekipmanları ise anlamlı düzeyde önemli olarak saptanmıştır ($p<0,05$). Çevre sağlığına yönelik etmenler sorusuna ise verilen cevaplar doğrultusunda katılımcıların bulundukları alanda çöplerin etrafa dağıldığı görüşü anlamlı düzeyde çok önemli olarak gözlemlenmiştir. Çocukların oyun alanları olarak sayılan fiziksel çevre parklarda ise oyun aletlerinin, kaydırakların, salıncakların, spor aletlerinin genellikle bakımı yapılmaz ve bozuktur cevabının anlamlılık düzeyi çok önemli olarak gözlemlenmiştir ($p<0,01$). Katılımcılara çevre güvenliği hakkında sorulan sorulara verilen cevapların anlamlılık düzeyi, ‘**Güvenli yürünebilir bir alan, Tehlike ile tek başına mücadele, Afet ile tek başına mücadele, İnternet risklerine karşı çözüm, Güvenli şekilde sokakta oyun oynayabilme**’ cevapları çok önemli olarak gözlemlenirken ($p<0,01$), ‘**Toplu taşımaya güvenli olarak binebilme**’ yanıtının anlamlılık düzeyi önemli olarak bulunmuştur ($p<0,05$). Televizyon izlemeyi ve müzik dinlemeyi genel aktivite olarak gören katılımcılar, kitap okuma, düzenli spor yaptıkları ve okul kurslarına da katılım sağladıkları saptanmıştır. Katılımcıların yaşadıkları mahalle ve sokaklarda ‘**Farklı etkinlikler ve Boyadığım sokak**’ cevapları anlamlı düzeyde çok önemli bulunmuştur ($p<0,01$)

Tablo 29. Katılımcıların cinsiyetlerine göre verdiği cevapların önem derecesi

Değişkenler	Cinsiyet	Toplam Kişi	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Önem Derecesi
		N	%	%	%	%	%	p
En Çok Kiminle Vakit Geçirirsiniz								
Kardeşimle	Erkek	187	19,0	11,8	11,8	35,5	21,8	0,030*
	Kız	211	9,1	11,8	18,7	34,2	26,2	
	Toplam	398	14,3	11,8	15,1	34,9	23,9	
Sosyalleşme 'En Çok Yaptığınız Etkinlikler'								
Müzik	Erkek	210	12,9	5,7	11,0	35,2	35,2	0,000**
Dinlemek	Kız	188	1,1	4,3	6,4	36,7	51,6	
Toplam	398	7,3	5,0	8,8	35,9	43,0		
Spor	Erkek	209	4,8	11,0	15,3	32,1	36,8	0,006**
Yapmak	Kız	186	7,0	12,4	26,9	31,7	22,0	
Toplam	395	5,8	11,6	20,8	31,9	29,9		
Kursa	Erkek	210	15,2	17,1	16,2	25,7	25,7	0,033*
Gitmek	Kız	187	9,1	12,8	12,3	38,5	27,3	
Toplam	397	12,3	15,1	14,4	31,7	26,4		
Tek Vakit	Erkek	210	24,8	19,0	23,8	17,1	15,2	0,006**
Geçirmek	Kız	188	20,7	15,4	13,8	28,7	21,3	
Toplam	398	22,9	17,3	19,1	22,6	18,1		
Kitap	Erkek	210	10,5	7,6	19,0	37,6	25,2	0,001**
Okumak	Kız	188	2,7	2,7	14,9	45,2	34,6	
Toplam	398	6,8	5,3	17,1	41,2	29,6		
Resim	Erkek	209	21,1	15,3	22,5	28,2	12,9	0,000**
Yapmak	Kız	186	13,4	13,4	14,5	28,5	30,1	
Toplam	395	17,5	14,4	18,7	28,4	21,0		
Ebru Sanatı	Erkek	210	51,0	21,9	2,9	5,7	8,6	0,003**
	Kız	188	34,6	21,3	17,0	12,8	14,4	
Toplam	398	43,2	21,6	14,8	9,0	11,3		
Eğlenebilme 'En Çok Oynadığınız Oyunlar'								
Bilgisayar	Erkek	209	7,2	12,4	17,7	34,0	28,7	0,002**
Oyunları	Kız	188	18,1	18,6	16,5	22,3	24,5	
Toplam	397	12,3	15,4	17,1	28,5	26,7		
İp	Erkek	208	48,1	26,4	13,0	9,1	3,4	0,000**
Oyunları	Kız	188	31,9	20,7	17,0	20,2	10,1	
Toplam	396	40,4	23,7	14,9	14,4	6,6		
Yer	Erkek	210	42,9	20,5	19,5	12,9	4,3	0,001**
Seksek	Kız	187	28,3	23,0	15,5	26,7	6,4	
Toplam	397	36,0	21,7	17,6	19,4	5,3		
Misket	Erkek	210	30,5	22,4	14,8	21,9	10,5	0,000**
Oyunları	Kız	187	46,5	27,3	12,8	9,6	3,7	
Toplam	397	38,0	24,7	13,9	16,1	7,3		
Yakar	Erkek	211	25,1	15,2	15,2	31,3	13,3	0,000**
Top	Kız	188	12,2	9,6	10,6	33,5	34,0	
Toplam	399	19,0	12,5	13,0	32,3	23,1		
Topaç	Erkek	211	34,1	19,4	18,5	16,1	11,8	0,004**
Oyunları	Kız	188	45,2	26,1	14,9	8,5	5,3	
Toplam	399	39,3	22,6	16,8	12,5	8,8		
Top Oyunları	Erkek	210	5,2	6,7	8,1	27,1	52,9	0,001**
	Kız	187	16,6	4,8	10,7	29,9	38,0	
Toplam	397	10,6	5,8	9,3	28,5	45,8		

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 29. Katılımcıların cinsiyetlerine göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı).

	Cinsiyet	Toplam Kişi	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Önem Derecesi
		N	%	%	%	%	%	p
Spor Alanları ‘En Çok Yaptığınız Sporlar’								
Futbol	Erkek	211	5,2	9,0	6,2	18,0	61,6	0,000**
Oynamak	Kız	188	45,7	11,2	15,4	18,6	9,0	
	Toplam	399	24,3	10,0	10,5	18,3	36,8	
Voleybol	Erkek	211	20,9	17,1	19,4	20,4	22,3	0,000**
Oynamak	Kız	188	5,3	3,7	12,2	31,9	46,8	
	Toplam	399	13,5	10,8	16,0	25,8	33,8	
Dans	Erkek	210	59,5	11,0	11,4	11,9	6,2	0,000**
Etmek	Kız	187	20,9	8,6	15,0	19,8	35,8	
	Toplam	397	41,3	9,8	13,1	15,6	20,2	
Oyun Ekipmanları ‘En Çok Oynadığınız Oyun Ekipmanları’								
Sallanma	Erkek	210	25,7	17,1	17,1	22,9	17,1	0,010*
Ekipmanı	Kız	188	18,1	11,2	12,8	35,1	22,9	
	Toplam	398	22,1	14,3	15,1	28,6	19,8	
Kum	Erkek	208	43,3	21,6	8,7	13,9	12,5	0,004**
Ekipmanları	Kız	187	35,3	18,2	22,5	10,7	13,4	
	Toplam	395	39,5	20,0	15,2	12,4	12,9	
Sağlık ‘Bulunduğunuz Çevrede Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’								
Bulunduğumuz çevrede çöpler etrafa dağılmıştır.	Erkek	211	26,5	24,2	19,0	16,6	13,7	0,005**
	Kız	188	27,7	11,2	17,0	22,9	21,3	
	Toplam	399	27,1	18,0	18,0	19,5	17,3	
Fiziksel Çevre ‘Yeşil Alanlar ve Parklar								
Parklarındaki kaydırakların, salıncakların, spor aletlerinin genellikle bakımı yapılmaz ve bozuktur.	Erkek	210	21,9	18,6	15,7	21,0	22,9	0,006**
	Kız	188	14,9	12,8	29,3	24,5	18,6	
	Toplam	398	18,6	15,8	22,1	22,6	20,9	
Bulunduğunuz çevre mesire alanı ve millet bahçelerine yakındır.	Erkek	211	29,9	26,1	16,6	16,6	10,9	0,018*
	Kız	188	24,5	19,1	29,8	18,6	8,0	
	Toplam	399	27,3	22,8	22,8	17,5	9,5	
Erişilebilirlik ‘Yaşadığınız Çevrede Ulaşım ve Erişilebilirlik’								
Bisiklet ile Yapıyorum	Erkek	211	36,0	24,6	13,7	19,0	6,6	0,003**
	Kız	187	46,5	31,0	11,8	7,5	3,2	
	Toplam	398	41,0	27,6	12,8	13,6	5,0	
Tek başıma Yapıyorum	Erkek	210	22,4	18,1	18,1	18,6	22,9	0,012*
	Kız	185	24,9	21,1	24,3	20,0	9,7	
	Toplam	395	23,5	19,5	21,0	19,2	16,7	

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 29. Katılımcıların cinsiyetlerine göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Cinsiyet	Toplam Kişi N	Hiç Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Önem Derecesi p
Çevre Güvenliği Hakkındaki Temel Görüşleriniz Nelerdir?								
Güvenli toplu taşıma	Erkek	211	19,4	17,1	18,5	27,5	17,5	0,023*
	Kız	188	25,0	21,3	25,0	17,6	11,2	
	Toplam	399	22,1	19,0	21,6	22,8	14,5	
Güvenli yürünebilir alan.	Erkek	211	7,1	10,4	16,6	29,4	36,5	0,003**
	Kız	187	14,4	11,2	20,3	34,2	19,8	
	Toplam	398	10,6	10,8	18,3	31,7	28,6	
Tehlike ile tek başına mücadele	Erkek	210	15,2	13,8	22,4	24,8	23,8	0,005**
	Kız	187	28,3	16,0	23,5	17,1	15,0	
	Toplam	397	21,4	14,9	22,9	21,2	19,6	
Afet ile tek başına mücadele	Erkek	211	23,2	19,9	26,5	15,2	15,2	0,000**
	Kız	188	39,9	24,5	20,7	9,0	5,9	
	Toplam	399	31,1	22,1	23,8	12,3	10,8	
İnternet risklerine çözüm	Erkek	211	16,6	10,0	25,6	25,6	22,3	0,009**
	Kız	187	19,8	17,6	31,6	18,2	12,8	
	Toplam	398	18,1	13,6	28,4	22,1	17,8	
Güvenli şekilde sokakta oyun	Erkek	208	13,9	11,5	14,9	26,0	33,7	0,000**
	Kız	188	22,3	16,5	19,7	26,1	15,4	
	Toplam	396	17,9	13,9	17,2	26,0	25,0	
Genel Olarak Yaptığınız Aktiviteler Nelerdir?								
Okul kurslarına katılıyorum.	Erkek	211	17,5	13,3	12,0	25,1	32,1	0,048*
	Kız	188	17,6	8,5	10,6	29,3	34,0	
	Toplam	399	17,5	13,3	12,0	25,1	32,1	
Kitap okurum.	Erkek	211	11,4	16,1	19,4	31,8	21,3	0,010*
	Kız	187	5,9	7,5	23,5	33,2	29,9	
	Toplam	398	8,8	12,1	21,4	32,4	25,4	
Ev işi yaparım.	Erkek	207	23,2	20,8	23,7	18,4	14,0	0,046*
	Kız	187	15,5	13,4	28,9	24,1	18,2	
	Toplam	394	19,5	17,3	26,1	21,1	16,0	
Televizyon ve Müzik	Erkek	209	9,1	7,7	12,4	36,8	34,0	0,001**
	Kız	188	2,1	3,7	7,4	36,7	50,0	
	Toplam	397	5,8	5,8	10,1	36,8	41,6	
Düzenli spor yaparım.	Erkek	210	8,6	16,7	23,3	26,2	25,2	0,013*
	Kız	186	17,2	15,1	30,6	19,9	17,2	
	Toplam	396	12,6	15,9	26,8	23,2	21,5	
Yaşadığınız Mahalle Hakkında Görüşleriniz								
Su oyunları	Erkek	211	10,4	10,4	8,1	25,1	46,0	0,011*
	Kız	188	8,0	2,7	13,8	28,7	46,8	
	Toplam	399	9,3	6,8	10,8	26,8	46,4	
Farklı Etkinlikler	Erkek	211	7,1	4,7	11,4	31,8	45,0	0,004**
	Kız	188	5,3	2,7	8,0	19,7	64,4	
	Toplam	399	6,3	3,8	9,8	26,1	54,1	
Yaşadığınız Sokak Hakkında Görüşleriniz								
Boyadığım sokak	Erkek	211	17,1	19,4	18,0	20,9	24,6	0,004**
	Kız	188	12,8	10,1	17,0	19,1	41,0	
	Toplam	399	15,0	15,0	17,5	20,1	32,3	

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Katılımcıların sınıflara göre verdiği cevapların önem derecesi

Ankete katılan bireylere “Sosyalleşme, Eğlenebilme, Spor Alanları, Oyun ekipmanları, Sokak kullanımı, Güvenlik, Sağlık, Fiziksel çevre, Erişilebilirlik, Çevre güvenliği, Genel aktiviteler, Mahalle ve Sokak önerileri” başlıkları altında sorulan soruların sınıf faktörüyle ilişkisi Kİ-KARE analizine tabii tutulmuş ve verilen cevapların anlam düzeyi tespit edilmiştir (Tablo 30). Buna göre sınıf faktörüne bağlı yapılan etkinliklerde “**Tiyatroya gitmek, Kurslara katılmak, Bilgisayar ve Tabletle oyun oynamak,**” arasında anlamlı ve çok önemli bir ilişki belirlenmiştir ($p<0.01$). Yapılan etkinliklere bağlı olarak ‘**Kitap okumak, Çeşitli oyunları oynamak, Resim yapmak**’ sınıf faktörü arasında önemli bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Özellikle 8. Sınıf katılımcıların %80’i tiyatro ile bir ilişki kuramamış ve yaptığı etkinlikler arasında tercih edilmemiştir. Yine aynı şekilde 8. sınıf öğrencileri daha çok kurslara katıldığını belirtmişlerdir. 5.ve 6. Sınıfta bulunan bireyler resim yapmaya daha çok ilgi göstermişlerdir. Ankete katılan bireyler eğlenmek için, ‘**Bilgisayar oyunları, Misket oyunları, Yakar top, Saklambaç**’ cevapları sınıflara göre anlamlı ve çok önemli bir ilişki belirlenmiştir ($p<0.01$). ‘**Kutu oyunları, İp oyunları, Yer ve seksek oyunları**’ arasında da önemli bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). 5. Sınıflar daha çok saklambaç, yakar top ve kutu oyunlarını tercih ederken, her sınıf grubunda tercih edilmeyen oyun ise misket oyunları olmuştur. Oyun ekipmanları olarak, ‘**Tırmanma oyun ekipmanı, Kaydırak oyun ekipmanı, Kum oyun ekipmanı, Macera oyun ekipmanı, Öğretici oyun ekipmanı**’ katılımcıların bulundukları sınıflara göre aralarında anlamlı ve çok önemli bir ilişki belirlenmiştir ($p<0.01$). ‘**Sallanma oyun ekipmanı, Grup oyunları ve Zekâ oyun ekipmanları**’ arasında da önemli bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Katılımcılar en çok grup oyunlarına ilgi duyduğunu belirtmiş olup, 5. Sınıftaki bireylerin, %79’u, 6.sınıftaki bireylerin, %80’i, 7.sınıftaki bireylerin, %72 si ve 8.sınıftaki bireylerin ise %62’ si olarak saptanmıştır. Bireylerin en az ilgi duyduğu oyun ekipmanı ise kum oyunları olarak saptanmıştır. Sokak kullanımı olarak ise ‘**Anneanne – Babaanne evleri, Okul bahçeleri**’ sınıflar arasında anlamlı ve çok önemli bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bireyler daha çok okul bahçelerinde zaman geçirdiğini belirtmiştir. Bu oranlar 5. sınıflarda %64, 6.sınıflarda %66, 7. sınıflarda %63 ve 8. sınıflarda %49 olarak saptanmıştır. Bireylerin bulundukları çevrenin güvenliği sorusuna verdikleri ‘**Sokak hayvanlarının tehlikeli olması ve Yabancı insanlarda rahatsızlık duyarım**’ cevapları anlamlılık düzeyi bakımından önemli bulunmuştur ($p<0,05$). 5, 6 ve 7. sınıflar sokak hayvanlarının tehlikeli olabileceğinden şikayetçiysen, 8. Sınıf öğrencileri ise bu durumda karasız kaldıklarını belirtmişlerdir. Çevre sağlığına yönelik etmenler başlığı olarak ‘**Bulunduğumuz çevrede kanalizasyon artıkları vardır, Bulunduğumuz çevrede kötü koku oldukça fazladır ve Bulunduğumuz çevrede**

Çöpler etrafa atılmıştır' cevapların sınıflara göre anlamlılık düzeyine bakıldığında önemli bulunduğu saptanmıştır ($p<0,05$). 5, 6, 7, ve 8. Sınıfta bulunan bireyler çevrelerinde kanalizasyon artıklarının bulunmadığını ve kötü bir kokunun yayılmadığını belirtmişlerdir. 7. Sınıfta bulunan bireylerin %53'ü çöplerin etrafa atıldığını ve bu durumdan şikayetçi olduklarını belirtmişlerdir. Fiziksel çevre bakımından parklar ve yeşil alanlar başlıklı soruya ise **'Parklardaki kaydırakların, salıncakların, spor aletlerinin genellikle bakımı yapılmaz ve bozuktur'** cevabı sınıflara göre anlamlılık ilişkisi çok önemli olarak saptanmıştır ($p<0,01$). **'Bulunduğumuz çevrede yeşil alan oranı azdır ve parklarda aydınlatma yeterlidir'** cevapları ise önemli olarak bulunmuştur ($p<0,05$). Özellikle 7. ve 8. sınıflar parklardaki oyun ekipmanlarının bakımlarını geç yapıldığı görüşündedirler. Katılımcı bireyler çevre güvenliği hakkında kararsız kalmışlardır. **'Tehlike ile tek başıma mücadele edebilirim'** anlamlılık düzeyi bakımından çok önemli olarak saptanmıştır ($p<0,01$). Katılımcı bireylere genel olarak yaptığınız etkinlikler sorusu sorulmuş **'Bilgisayar ve tabletle oyun oynamak'** anlamlılık düzeyi bakımından çok önemli ($p<0,01$) olarak saptanmıştır. **'Düzenli olarak spor yaparım, Kardeşime bakarım ve Aileme iş yerinde yardım ederim'** cevapları ise önemli çıkmıştır ($p<0,05$). Katılımcılar yaşadıkları sokakta olmasını istediğı sokak önerileri sorusuna verdikleri **'Yaşadığım sokağın bize ait olması'** cevabı anlamlılık düzeyi bakımından çok önemli bulunmuştur ($p<0,01$). Özellikle 8. Sınıflar %77, 7.sınıflar %77, 6.sınıflar %66, 5. sınıflar ise %57 oranla katılıyorum cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 30. Katılımcıların sınıflara göre verdiği cevapların önem derecesi

Değişkenler	Yaş	Toplam Kişi	Hiç	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen	Katılıyorum	Önem	Derecesi
		N	%	%	%	%	%	%			
											p
Sosyalleşme ‘En Çok Yaptığınız Etkinlikler’											
Tiyatroya gitmek.	5	76	30,3	19,7	28,9	19,7	1,3	0,002**			
	6	117	42,7	18,8	21,4	14,5	2,6				
	7	105	43,8	23,8	15,2	10,5	6,7				
	8	100	49,0	31,0	7,0	12,0	1,0				
	Toplam	398	42,2	23,4	17,6	13,8	3,0				
Kurslara katılmak.	5	74	18,9	24,3	18,9	17,6	20,3	0,006**			
	6	117	8,5	10,3	10,3	35,9	35,0				
	7	105	15,2	17,1	13,3	29,5	24,8				
	8	101	8,9	11,9	16,8	39,6	22,8				
	Toplam	397	12,3	15,1	14,4	31,7	26,4				
Bilgisayar ve tabletle oynamak.	5	76	32,9	26,3	19,7	17,1	3,9	0,003**			
	6	116	24,1	17,2	19,0	24,1	15,5				
	7	105	19,0	17,1	20,0	18,1	25,7				
	8	101	17,8	10,9	17,8	29,7	23,8				
	Toplam	398	22,9	17,3	19,1	22,6	18,1				
Kitap okumak.	5	76	10,5	18,4	30,3	27,6	13,2	0,029*			
	6	117	10,3	6,0	28,2	32,5	23,1				
	7	105	11,4	11,4	15,2	35,2	26,7				
	8	99	5,1	9,1	19,2	37,4	29,3				
	Toplam	397	9,3	10,6	22,9	33,5	23,7				
Çeşitli oyunlar oynamak.	5	76	6,6	5,3	11,8	39,5	36,8	0,010*			
	6	116	4,3	2,6	18,1	39,7	35,3				
	7	105	12,4	8,6	10,5	41,9	26,7				
	8	101	4,0	5,0	26,7	43,6	20,8				
	Toplam	398	6,8	5,3	17,1	41,2	29,6				
Resim yapmak.	5	76	3,9	5,3	15,8	44,7	30,3	0,048*			
	6	117	5,1	10,3	14,5	44,4	25,6				
	7	104	13,5	16,3	13,5	37,5	19,2				
	8	101	15,8	11,9	17,8	35,6	18,8				
	Toplam	398	9,8	11,3	15,3	40,5	23,1				
Eğlenebilme ‘En Çok Oynadığınız Oyunlar’											
Kutu oyunları	5	75	12,0	12,0	18,7	26,7	30,7	0,033*			
	6	115	11,3	16,5	14,8	29,6	27,8				
	7	104	23,1	12,5	21,2	31,7	11,5				
	8	101	22,8	15,8	20,8	24,8	15,8				
	Toplam	395	17,5	14,4	18,7	28,4	21,0				
Bilgisayar oyunları	5	76	14,5	18,4	26,3	25,0	15,8	0,006**			
	6	117	23,1	8,5	17,1	31,6	19,7				
	7	104	36,5	9,6	13,5	31,7	8,7				
	8	101	32,7	8,9	17,8	32,7	7,9				
	Toplam	398	27,4	10,8	18,1	30,7	13,1				
İp oyunları	5	75	18,7	14,7	25,3	28,0	13,3	0,044*			
	6	116	11,2	15,5	22,4	26,7	24,1				
	7	105	10,5	15,2	11,4	27,6	35,2				
	8	101	10,9	15,8	10,9	31,7	30,7				
	Toplam	397	12,3	15,4	17,1	28,5	26,7				

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 30. Katılımcıların sınıflara göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Yaş	Toplam Kişi	Hiç	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen	Katılıyorum	Önem	Derecesi
		N	%	%	%	%	%	%	%		p
Eğlenebilme ‘En Çok Oynadığımız Oyunlar’ Devamı											
Yer Seksek oyunları	5	76	25,0	15,8	26,3	23,7	9,2	0,014*			
	6	116	38,8	19,8	15,5	20,7	5,2				
	7	105	28,6	28,6	18,1	18,1	6,7				
	8	100	49,0	21,0	13,0	16,0	1,0				
	Toplam	396	36,0	21,7	17,6	19,4	5,3				
Misket oyunları.	5	76	28,9	23,7	31,6	10,5	5,3	0,000**			
	6	115	33,9	24,3	10,4	20,0	11,3				
	7	105	37,1	28,6	8,6	17,1	8,6				
	8	101	50,5	21,8	9,9	14,9	3,0				
	Toplam	397	38,0	24,7	13,9	16,1	7,3				
Yakar top	5	76	10,9	3,9	11,8	35,5	38,2	0,000**			
	6	117	12,8	15,4	8,5	35,0	28,2				
	7	105	20,0	14,3	17,1	31,4	17,1				
	8	101	31,7	13,9	14,9	27,7	12				
	Toplam	397	19,0	12,5	13,0	32,3	23,1				
Saklambaç	5	75	5,3	13,3	16,0	42,7	22,7	0,000**			
	6	116	8,6	10,3	14,7	38,8	27,6				
	7	105	17,1	14,3	13,3	39,0	16,2				
	8	101	31,7	12,9	13,9	30,7	10,9				
	Toplam	399	16,1	12,6	14,4	37,5	19,4				
Oyun Ekipmanları ‘En Çok Oynadığınız Oyu Ekipmanları’											
Tırmanma oyun ekipmanı.	5	75	24,0	25,3	14,7	17,3	18,7	0,004**			
	6	116	31,0	12,9	15,5	15,5	25,0				
	7	105	25,7	13,3	18,1	24,8	18,1				
	8	101	46,5	16,8	5,0	18,8	12,9				
	Toplam	397	32,2	16,4	13,4	19,1	18,9				
Sallanma oyun ekipmanı.	5	76	15,8	17,1	13,2	35,5	18,4	0,016*			
	6	116	18,1	6,0	20,7	29,3	25,9				
	7	105	21,0	18,1	14,3	28,6	18,1				
	8	101	32,7	17,8	10,9	22,8	15,8				
	Toplam	398	22,1	14,3	15,1	28,6	19,8				
Kaydırak oyun ekipmanı	5	76	23,7	21,1	23,7	15,8	15,8	0,003**			
	6	117	28,2	13,7	13,7	21,4	23,1				
	7	105	34,3	17,1	18,1	17,1	13,3				
	8	101	47,5	22,8	8,9	12,9	7,9				
	Toplam	399	33,8	18,3	15,5	17,0	15,3				
Kum oyun ekipmanları.	5	76	26,3	23,7	19,7	19,7	10,5	0,002**			
	6	114	35,1	12,3	17,5	14,0	21,1				
	7	105	41,9	24,8	14,3	8,6	10,5				
	8	100	52,0	21,0	10,0	9,0	8,0				
	Toplam	395	39,5	20,0	15,2	12,4	12,9				
Macera oyun ekipmanları.	5	76	3,9	3,9	9,2	27,6	55,3	0,001**			
	6	117	5,1	4,3	3,4	31,6	55,6				
	7	105	10,5	8,6	5,7	31,4	43,8				
	8	101	22,8	9,9	6,9	22,8	37,6				
	Toplam	399	10,8	6,8	6,0	28,6	47,9				

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 30. Katılımcıların sınıflara göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Yaş	Toplam Kişi	Hiç	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen	Katılıyorum	Önem	Derecesi
		N	%	%	%	%	%	%		p	
Oyun Ekipmanları ‘En Çok Oynadığınız Oyu Ekipmanları’ Devamı											
Grup oyun ekipmanları	5	75	8,0	5,3	8,0	36,0	42,7			0,014*	
	6	116	8,6	4,3	6,9	25,9	54,3				
	7	105	11,4	7,6	9,5	37,1	34,3				
	8	100	24,0	4,0	10,0	27,0	35,0				
	Toplam	396	13,1	5,3	8,6	31,1	41,9				
Öğretici oyun ekipmanları	5	76	9,2	6,6	17,1	39,5	27,6			0,000**	
	6	117	15,4	6,8	16,2	21,4	40,2				
	7	105	17,1	10,5	17,1	36,2	19,0				
	8	101	33,7	11,9	11,9	23,8	18,8				
	Toplam	399	19,3	9,0	15,5	29,3	26,8				
Zeka oyun ekipmanları.	5	75	8,0	6,7	13,3	24,0	48,0			0,045*	
	6	117	9,4	6,8	9,4	24,8	49,6				
	7	105	14,3	6,7	15,2	31,4	32,4				
	8	101	22,8	8,9	9,9	28,7	29,7				
	Toplam	398	13,8	7,3	11,8	27,4	39,7				
Sokak Kullanımı ‘En Çok Oyun Oynadığınız Alanlar Nereledir’											
Anneanne Babaanne evleri	5	76	17,1	11,8	32,9	22,4	15,8			0,004**	
	6	117	29,9	18,8	15,4	18,8	17,1				
	7	104	31,7	15,4	18,3	22,1	12,5				
	8	101	42,6	17,8	9,9	11,9	17,8				
	Toplam	398	31,2	16,3	18,1	18,6	15,8				
Okul bahçeleri	5	75	6,7	6,7	22,7	38,7	25,3			0,000**	
	6	117	12,0	9,4	12,8	27,4	38,5				
	7	104	18,3	10,6	8,7	37,5	25,0				
	8	101	28,7	13,9	8,9	29,7	18,8				
	Toplam	397	16,9	10,3	12,6	32,7	27,5				
Güvenlik ‘Bulunduğunuz Çevrenin Güvenliği’											
Çevremdeki yabancı insanlardan rahatsız olurum	5	76	32,9	22,4	22,4	11,8	10,5			0,037*	
	6	116	41,4	24,1	15,5	11,2	7,8				
	7	105	27,6	19,0	17,1	20,0	16,2				
	8	100	34,0	15,0	14,0	13,0	24,0				
	Toplam	397	34,3	20,2	16,9	14,1	14,6				
Sokak hayvanlarının tehlikeli olması.	5	76	17,1	7,9	21,1	15,8	38,2			0,019*	
	6	117	19,7	11,1	12,8	18,8	37,6				
	7	105	16,2	21,9	13,3	20,0	28,6				
	8	101	32,7	10,9	11,9	19,8	24,8				
	Toplam	399	21,6	13,3	14,3	18,8	32,1				
Sağlık ‘Bulunduğunuz Çevrede Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’											
Bulunduğumuz çevrede kanalizasyon atıkları vardır.	5	76	43,4	25,0	22,4	3,9	5,3			0,032*	
	6	115	56,5	22,6	7,8	7,0	6,1				
	7	105	42,9	19,0	17,1	9,5	11,4				
	8	100	38,0	28,0	11,0	13,0	10,0				
	Toplam	396	45,7	23,5	13,9	8,6	8,3				
Bulunduğumuz çevrede kötü koku oldukça fazla.	5	76	36,8	31,6	13,2	15,8	2,6			0,027*	
	6	116	16,6	25,0	8,6	11,2	8,6				
	7	105	32,4	17,1	15,2	18,1	17,1				
	8	100	35,0	28,0	12,0	10,0	15,0				
	Toplam	397	38,0	24,9	12,1	13,6	11,3				

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 30. Katılımcıların sınıflara göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Yaş	Toplam Kişi N	Hiç Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Önem Derecesi p
Sağlık ‘Bulunduğunuz Çevrede Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’ Devamı								
Bulunduğumuz çevrede çöpler etrafa atılmıştır	5	73	24,7	13,7	21,9	19,2	20,5	0,014*
	6	116	38,8	16,4	11,2	11,2	22,4	
	7	105	21,0	11,4	14,3	29,5	23,8	
	8	95	29,5	10,5	8,4	23,2	28,4	
Toplam		389	29,0	13,1	13,4	20,6	23,9	
Fiziksel Çevre ‘Yeşil Alanlar ve Parklar								
Bulunduğumuz çevrede yeşil alan oranı azdır.	5	76	11,8	19,7	28,9	28,9	10,5	0,031*
	6	117	19,7	21,4	15,4	17,1	26,5	
	7	105	9,5	19,0	20,0	27,6	23,8	
	8	100	16,0	11,0	23,0	29,0	21,0	
Toplam		398	14,6	17,8	21,1	25,1	21,4	
Parklardaki kaydırakların, salıncakların, spor aletlerinin genellikle bakımı yapılmaz ve bozuktur	5	76	15,8	25,0	35,5	13,2	10,5	0,001**
	6	117	26,5	13,7	22,2	17,9	19,7	
	7	104	16,3	15,4	14,4	29,8	24,0	
	8	101	13,9	11,9	19,8	31,1	32,5	
Toplam		398	18,6	15,8	22,1	22,6	20,9	
Parklarda aydınlatma yeterlidir.	5	75	6,7	13,3	22,7	37,3	20,0	0,047*
	6	115	17,4	12,2	13,0	25,2	32,2	
	7	105	8,6	16,2	21,9	33,3	20,0	
	8	101	16,8	8,9	19,8	36,6	17,8	
Toplam		396	12,9	12,6	18,9	32,6	23,0	
Çevre Güvenliği Hakkındaki Temel Görüşleriniz Nelerdir?								
Tehlike ile tek başıma mücadele edebilirim.	5	75	22,7	21,3	34,7	12,0	9,3	0,001**
	6	117	25,6	15,4	17,1	17,1	24,8	
	7	105	16,2	18,1	18,1	30,5	17,1	
	8	100	21,0	6,0	26,0	23,0	24,0	
Toplam		397	21,4	14,9	22,9	21,2	19,6	
Genel Olarak Yaptığımız Aktiviteler Nelerdir?								
Düzenli olarak spor yaparım.	5	76	5,3	11,8	25,0	28,9	28,9	0,036*
	6	116	18,1	16,4	27,6	19,0	19,0	
	7	105	6,7	13,3	29,5	25,7	24,8	
	8	99	18,2	21,2	24,2	21,2	15,2	
Toplam		396	12,6	15,9	26,8	23,2	21,5	
Bilgisayar ve tabletle daha çok zaman geçiririm.	5	74	31,1	24,3	29,7	6,8	8,1	0,002**
	6	116	16,4	25,0	22,4	22,4	13,8	
	7	105	12,4	21,0	20,0	23,8	22,9	
	8	101	14,9	13,9	26,7	21,8	22,8	
Toplam		396	17,7	21,0	24,2	19,7	17,4	
Kardeşime bakarım.	5	76	23,7	10,5	25,0	28,9	11,8	0,018*
	6	116	36,2	18,1	14,7	13,8	17,2	
	7	105	35,2	21,0	21,0	15,2	7,6	
	8	101	41,6	8,9	17,8	19,8	11,9	
Toplam		398	34,9	15,1	19,1	18,6	12,3	
Aileme iş yerinde yardımcı olurum.	5	76	28,9	21,1	14,5	18,4	17,1	0,021*
	6	117	39,3	10,3	11,1	17,1	22,2	
	7	105	42,9	22,9	15,2	6,7	12,4	
	8	101	38,6	12,9	6,9	19,8	21,8	
Toplam		399	38,1	16,3	11,8	15,3	18,5	

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 30. Katılımcıların sınıflara göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Yaş	Toplam Kişi N	Hiç Katılmıyorum %	Katılmıyorum m %	Kararsız %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Önem Derecesi p
Yaşadığınız Sokak Hakkında Görüşleriniz								
Yaşadığım	5	76	5,3	11,8	26,3	30,3	26,3	0,006**
sokağın bize ait	6	117	12,8	10,3	11,1	24,8	41,0	
olmasını isterdim.	7	105	5,7	6,7	11,4	29,9	46,7	
	8	101	3,0	7,9	11,9	25,7	51,5	
Toplam		399	7,0	9,0	14,3	27,3	42,4	

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Katılımcıların Okullara Göre Verdiği Cevapların Önem Derecesi

Ankete katılan bireylere “Sosyalleşme, Eğlenebilme, Spor Alanları, Oyun ekipmanları, Sokak kullanımı, Güvenlik, Sağlık, Fiziksel çevre, Erişilebilirlik, Çevre güvenliği, Genel aktiviteler, Mahalle ve Sokak önerileri” başlıkları altında sorulan soruların okul faktörüyle ilişkisi Kİ-KARE analizine tabii tutulmuş ve verilen cevapların anlam düzeyi tespit edilmiştir (Tablo 31). Buna göre okul faktörüne bağlı olarak en çok kiminle vakit geçirirsiniz sorusuna **‘Arkadaşlarım ile vakit geçiririm’** cevabı anlamlılık düzeyi olarak önemli olarak bulunmuştur ($p<0,05$). Seyrantepe ortaokulu %78 oranla arkadaşları ile vakit geçirirken bu oran, Celal Bayar ortaokulunda %55 olarak saptanmıştır. Katılımcıların en çok yaptıkları etkinlikler olarak verdikleri cevaplar **‘Müzik dinlemek’** istatistiki açıdan çok önemli bulunmuştur ($p<0,01$). Başöğretmen ortaokulunda bu oran %98’ken, Gazi Paşa ortaokulunda bu oran %90 olarak saptanmıştır. Celal Bayar ortaokulu ve Votorantim çimento ortaokulunda bu oranlar sırası ile %61 ve %69 olarak saptanmıştır. **‘Kitap okumak ve Ebru sanatı yapmak’** cevapları ise okullar ile yapılan etkinlikler arasındaki ilişki önemli olarak bulunmuştur ($p<0,05$). Başöğretmen Ortaokulu’nda bu oran %84’ken kitap okumayı en az tercih eden okul ise %59 oranda Seyrantepe Borsa ortaokulu olarak saptanmıştır. Ebru sanatı bütün okullarda en az tercih edilen etkinlik olarak belirlenmiştir. Spor alanları başlığında en çok yaptığınız sporlar sorusuna verilen **‘Futbol oynamak’** cevabı istatistiki açıdan önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Okullara göre Votorantim Çimento ortaokulu bu sporu daha çok tercih ederken en az tercih eden okullar ise Behram Paşa, Başöğretmen ve Yunus Emre ortaokulları olmuştur. Katılımcı bireylerin vakit geçirdikleri yerler daha çok **‘Mahalle ve Sokak, Parklar ve Yeşil alanlar, Okul bahçeleri’** olarak verdikleri cevaplar istatistiki açıdan önemli olarak bulunmuştur ($p<0,05$). Votorantim Çimento ortaokulunda ankete katılan bireylerin %77’si mahalle ve sokaklarda, Özel İdare ortaokulu %77 oranında okul bahçeleri ve %70 oranında ise

parklar ve yeşil alanlarda zaman geçirdiklerini belirtmiştir. Katılımcı bireylere çevre güvenliği başlığında, bulunduğunuz çevrenin güvenliği başlığı altında **‘İş yerlerinin yoğunluğu’** cevabı istatistiki açıdan önemli bulunmuştur($p<0,05$). Sağlık başlığında bulunduğunuz çevrede çevre sağlığına yönelik etmenler sorusuna **‘Gürültü kalabalığı ve Kanalizasyon artığı’** cevapları istatistiki açıdan anlamlı ve çok önemli bulunurken ($p<0,01$), **‘Kötü koku’** cevabı önemli olarak saptanmıştır ($p<0,05$). Başöğretmen ve Behram Paşa ortaokulundaki ankete katılan bireyler gürültü kalabalığından diğer okullara göre daha fazla şikayetçiysen, Votorantim Çimento Ortaokulu’nda gürültü kalabalığının olmadığı saptanmıştır. Kanalizasyon artığı ve kötü koku tüm okullarda şikâyet unsuru olarak görülmemiştir. Fiziksel çevre başlığı altında fiziksel çevre parklar ve yeşil alanlar sorusu sorulmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplara göre **‘Çevremde bisiklet ve yürüyüş yolu vardır’** istatistiki açıdan çok önemli ($p<0,01$) saptanırken, **‘Çocuk oyun alanları yeterlidir, Bulunduğumuz alan mesire alanı ve millet bahçesine yakındır, Çevremde kütüphane vardır’** cevapları istatistiki açıdan önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Gazi Paşa %81, Celal Bayar %74 ve Lütfi Abay %86 oranlarında bu ortaokulların çevrelerinde kütüphane olmadığını belirtmişlerdir. Erişilebilirlik başlığı altına yaşadığınız çevrede ulaşımı ve erişimi nasıl sağlıyorsunuz sorusuna **‘Şehir meydanına erişimi kolaylıkla sağlıyorum’** cevabı istatistiki açıdan anlamlı çok önemli ($p<0,01$) saptanırken, **‘Erişimimi yürüyerek sağlıyorum’** cevabı önemli olarak bulunmuştur. Ankete katılan okullardaki bireylerin ortalama %62’si ulaşım ve erişimi yürüyerek sağladıklarını belirtmişlerdir. Çevre güvenliği açısından katılımcılara sorulan soruda **‘Güvenli bisiklet kullanıyorum’** cevabı anlamlı ve istatistiki açıdan çok önemli saptanmıştır($p<0,01$). Ortalama %56 oranında tüm katılımcılar güvenli bisiklet kullandığını belirtmiştir. Katılımcılar genel olarak yaptıkları etkinlikler göz önünde bulundurularak sorulan soruya **‘Düzenli olarak spor yaparım’** cevabı istatistiki açıdan önemli ($p<0,05$) olarak bulunurken, **‘Aileme iş yerinde yardım ederim’** cevabı istatistiki açıdan çok önemli olarak bulunmuştur. Katılımcı okulların ortalama %44,7 si düzenli spor yaparken %29’u spor yapmadıklarını belirtmiştir. Ayrıca katılımcıların ortalama %55’i ailelerinde iş yerinde yardım etmediklerini belirtmişlerdir. Katılımcılara yaşadıkları sokak hakkındaki öneriler sorusuna ise **‘Çocuk sokağı isterim’** cevabı istatistiki açıdan önemli olarak bulunmuştur($p<0,05$). Okullardaki katılımcıların %79’u çocuk sokağı isterken, %11’i çocuk sokağı istememiştir. %10 oranında ise karasız bir kesim bulunmaktadır.

Tablo 31. Katılımcıların okullara göre verdiği cevapların göre önem derecesi

Değişkenler	Okullar	Toplam Kişi	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Önem Derecesi
		N	%	%	%	%	%	p
En Çok Kiminle Vakit Geçirirsiniz?								
Genelde arkadaşlarım ile vakit geçiririm.	Başöğretmen	45	15,6	2,2	13,3	42,2	26,7	0,020*
	Behram Paşa	33	0,0	9,1	12,1	66,7	12,1	
	Celal Bayar	38	5,3	21,1	18,4	28,9	26,3	
	Gazi Paşa	41	,0	7,3	22,0	63,4	7,3	
	Lütfi Abay	45	2,2	4,4	17,8	51,1	24,4	
	Özel İdare	31	3,2	9,7	9,7	48,4	29,0	
	Selçuk	45	6,7	13,3	11,1	33,3	35,6	
	Seyrantepe	46	8,7	10,9	2,2	47,8	30,4	
	Votorantim	26	7,7	11,5	7,7	46,2	26,9	
	Yunus Emre	49	4,1	14,3	12,2	40,8	28,6	
	Toplam	399	5,5	10,3	12,8	46,4	25,1	
Sosyalleşme 'En Çok Yaptığınız Etkinlikler'								
Müzik dinlemek.	Başöğretmen	45	0,0	0,0	2,2	35,6	62,2	0,003**
	Behram Paşa	33	9,1	9,1	6,1	45,5	30,3	
	Celal Bayar	38	7,9	13,2	18,4	23,7	36,8	
	Gazi Paşa	41	7,3	2,4	0,0	43,9	46,3	
	Lütfi Abay	45	15,6	4,4	15,6	26,7	37,8	
	Özel İdare	31	6,5	6,5	16,1	32,3	38,7	
	Selçuk	45	2,2	4,4	2,2	32,3	38,7	
	Seyrantepe	46	15,2	4,3	6,5	32,6	41,3	
	Votorantim	25	4,0	4,0	24,0	36,0	32,0	
	Yunus Emre	49	4,1	4,1	6,1	49,0	36,7	
	Toplam	398	7,3	5,0	8,8	35,9	43,0	
Kitap okumak.	Başöğretmen	44	2,3	,0	13,6	40,9	43,2	0,011*
	Behram Paşa	33	3,0	,0	18,2	54,5	24,2	
	Celal Bayar	38	21,1	13,2	5,3	34,2	26,3	
	Gazi Paşa	41	4,9	4,9	22,0	41,5	26,8	
	Lütfi Abay	45	11,1	8,9	11,1	46,7	22,2	
	Özel İdare	31	6,5	3,2	9,7	41,9	38,7	
	Selçuk	45	0,0	2,2	15,6	51,1	31,1	
	Seyrantepe	46	6,5	10,9	23,9	43,5	15,2	
	Votorantim	26	7,7	3,8	26,9	30,8	30,8	
	Yunus Emre	49	6,1	4,1	24,5	26,5	38,8	
	Toplam	398	6,8	5,3	17,1	41,2	29,6	
Ebru sanatı yapmak.	Başöğretmen	45	31,1	11,1	24,4	11,1	22,2	0,030*
	Behram Paşa	33	45,5	33,3	6,1	12,1	3,0	
	Celal Bayar	38	60,5	15,8	7,9	10,5	5,3	
	Gazi Paşa	41	51,2	24,4	12,2	7,3	4,9	
	Lütfi Abay	44	40,9	29,5	13,6	9,1	6,8	
	Özel İdare	31	25,8	16,1	19,4	25,8	12,9	
	Selçuk	45	44,4	17,8	22,2	2,2	13,3	
	Seyrantepe	46	39,1	21,7	15,2	10,9	13,0	
	Votorantim	26	50,0	26,9	15,4	0,0	7,7	
	Yunus Emre	49	44,9	22,4	10,2	4,1	18,4	
	Toplam	398	43,2	21,6	14,8	9,0	11,3	

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 31. Katılımcıların okullara göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Okullar	Toplam Kişi N	Hiç Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Önem Derecesi p
Spor Alanları ‘En Çok Yaptığınız Sporlar’								
Futbol oynamak.	Başöğretmen	45	24,4	20,0	6,7	13,3	35,6	0,033*
	Behram Paşa	33	48,5	0,0	12,1	12,1	27,3	
	Celal Bayar	38	15,8	15,8	13,2	18,4	36,8	
	Gazi Paşa	41	14,6	12,2	12,2	17,1	43,9	
	Lütfi Abay	45	17,8	15,6	8,9	22,2	35,6	
	Özel İdare	31	16,1	0,0	16,1	35,5	32,3	
	Selçuk	45	33,3	2,2	15,6	15,6	33,3	
	Seyrantepe	46	17,4	10,9	6,5	21,7	43,5	
	Votorantim	26	23,1	3,8	3,8	11,5	57,7	
	Yunus Emre	49	32,7	12,2	10,2	16,3	28,6	
Toplam	399	24,3	10,0	10,5	18,3	36,8		
Sokak Kullanımı ‘En Çok Oyun Oynadığınız Alanlar Nerelerdir’								
Mahalle ve sokak	Başöğretmen	45	22,2	8,9	4,4	20,0	44,4	0,010*
	Behram Paşa	33	18,2	15,2	6,1	42,4	18,2	
	Celal Bayar	38	18,4	15,8	15,8	23,7	26,3	
	Gazi Paşa	40	10,0	15,0	20,0	12,5	42,5	
	Lütfi Abay	45	13,3	11,1	6,7	37,8	31,1	
	Özel İdare	30	13,3	6,7	20,0	6,7	53,3	
	Selçuk	43	25,6	11,6	14,0	27,9	20,9	
	Seyrantepe	46	6,5	21,7	8,7	37,0	26,1	
	Votorantim	26	3,8	7,7	11,5	23,1	53,8	
	Yunus Emre	49	22,4	10,2	14,3	28,6	24,5	
Toplam	398	15,9	12,7	11,9	26,6	32,9		
Parklar ve yeşil alanlar.	Başöğretmen	44	15,9	4,5	25,0	15,9	38,6	0,040*
	Behram Paşa	33	15,2	12,1	9,1	54,5	9,1	
	Celal Bayar	38	23,7	15,8	10,5	26,3	23,7	
	Gazi Paşa	41	17,1	7,3	14,6	26,8	34,1	
	Lütfi Abay	45	4,4	13,3	20,0	31,1	31,1	
	Özel İdare	30	10,0	10,0	10,0	23,3	46,7	
	Selçuk	45	13,3	13,3	20,0	28,9	24,4	
	Seyrantepe	46	13,0	10,9	6,5	37,0	32,6	
	Votorantim	25	0,0	4,0	28,0	32,0	36,0	
	Yunus Emre	49	20,4	4,1	8,2	34,7	32,7	
Toplam	396	13,9	9,6	14,9	30,8	30,8		
Okul bahçesinde zaman geçiririm.	Başöğretmen	45	15,6	4,4	8,9	33,3	37,8	0,030*
	Behram Paşa	33	18,2	12,1	24,2	27,3	18,2	
	Celal Bayar	38	26,3	15,8	7,9	36,8	13,2	
	Gazi Paşa	41	17,1	9,8	9,8	17,1	46,3	
	Lütfi Abay	44	16,6	22,7	6,8	40,9	15,9	
	Özel İdare	31	3,2	9,7	9,7	35,5	41,9	
	Selçuk	45	20,0	11,1	22,2	22,2	24,4	
	Seyrantepe	46	13,0	6,5	13,0	41,3	26,1	
	Votorantim	25	16,0	4,0	12,0	32,0	36,0	
	Yunus Emre	49	22,4	6,1	12,2	38,8	20,4	
Toplam	398	16,9	10,3	12,6	32,7	27,5		

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 31. Katılımcıların okullara göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Okullar	Toplam Kişi	Hiç	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen	Katılıyorum	Önem	Derecesi
		N	%	%	%	%	%	%		p	
Güvenlik ‘Bulunduğunuz Çevrenin Güvenliği’											
İş yerlerinin yoğunluğu	Başöğretmen	45	35,6	6,7	15,6	17,8	24,4			0,043*	
	Behram Paşa	33	42,4	15,2	18,2	12,1	12,1				
	Celal Bayar	38	28,9	26,3	26,3	13,2	5,3				
	Gazi Paşa	41	36,6	31,7	12,2	7,3	12,2				
	Lütfi Abay	45	44,4	17,8	22,2	13,3	2,2				
	Özel İdare	30	56,7	23,3	16,7	3,3	0,0				
	Selçuk	45	28,9	26,7	20,0	13,3	11,1				
	Seyrantepe	46	50,0	19,6	13,0	8,7	8,7				
	Votorantim	25	56,0	28,8	8,0	4,0	4,0				
	Yunus Emre	49	55,1	18,4	14,3	8,2	4,1				
Toplam	397	42,8	20,9	16,9	10,6	8,8					
Sağlık ‘Bulunduğunuz Çevrede Çevre Sağlığına Yönelik Etmenler’											
Gürültü kalabalığı	Başöğretmen	45	15,6	15,6	13,3	17,8	37,8			0,001**	
	Behram Paşa	33	3,0	24,2	18,2	39,4	15,2				
	Celal Bayar	37	13,5	16,2	32,4	18,9	18,9				
	Gazi Paşa	41	19,5	24,4	17,1	19,5	19,5				
	Lütfi Abay	45	33,3	22,2	15,6	24,4	4,4				
	Özel İdare	31	41,9	12,9	12,9	22,6	9,7				
	Selçuk	44	27,3	27,3	9,1	22,7	13,6				
	Seyrantepe	46	23,9	19,6	26,1	15,2	15,2				
	Votorantim	26	42,3	26,9	15,4	15,4	0,0				
	Yunus Emre	49	38,8	12,2	22,4	12,2	14,3				
Toplam	397	25,7	19,9	18,4	20,4	15,6					
Kanalizasyon artışı.	Başöğretmen	44	29,5	27,3	15,9	6,8	20,5			0,005**	
	Behram Paşa	33	30,3	36,4	21,2	6,1	6,1				
	Celal Bayar	38	21,1	36,8	26,3	5,3	10,5				
	Gazi Paşa	40	55,0	27,5	15,0	2,5	0,0				
	Lütfi Abay	45	51,1	26,7	4,4	11,1	6,7				
	Özel İdare	31	71,0	16,1	3,2	6,5	3,2				
	Selçuk	44	59,1	9,1	9,1	11,4	11,4				
	Seyrantepe	46	45,7	21,7	17,4	8,7	6,5				
	Votorantim	26	53,8	11,5	15,4	15,4	3,8				
	Yunus Emre	49	44,9	20,4	12,2	12,2	10,2				
Toplam	396	45,7	23,5	13,9	8,6	8,3					
Kötü koku	Başöğretmen	44	29,5	18,2	13,6	11,4	27,3			0,017*	
	Behram Paşa	33	18,2	30,3	24,2	21,2	6,1				
	Celal Bayar	38	23,7	42,1	10,5	10,5	13,2				
	Gazi Paşa	41	46,3	31,7	4,9	12,2	4,9				
	Lütfi Abay	45	40,0	17,8	13,3	20,0	8,9				
	Özel İdare	31	58,1	22,6	6,5	9,7	3,2				
	Selçuk	45	42,2	15,6	15,6	8,9	17,8				
	Seyrantepe	46	37,0	34,8	8,7	13,0	6,5				
	Votorantim	25	48,0	16,0	20,0	12,0	4,0				
	Yunus Emre	49	40,8	20,4	8,2	16,3	14,3				
Toplam	397	38,0	25,0	12,1	13,6	11,3					

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 31. Katılımcıların okullara göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Okullar	Toplam Kişi N	Hiç Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Önem Derecesi p
Fiziksel Çevre ‘Yeşil Alanlar ve Parklar								
Çocuk oyun alanı yeterlidir.	Başöğretmen	45	24,4	22,2	8,9	31,1	13,3	0,041*
	Behram Paşa	33	30,3	24,2	24,2	15,2	6,1	
	Celal Bayar	38	28,9	21,1	10,5	34,2	5,3	
	Gazi Paşa	41	22,0	26,8	22,0	24,4	4,9	
	Lütfi Abay	45	15,6	28,9	15,6	31,1	8,9	
	Özel İdare	31	19,4	22,6	9,7	29,0	19,4	
	Selçuk	45	22,2	20,0	15,6	24,4	17,8	
	Seyrantepe	46	21,7	30,4	15,2	23,9	8,7	
	Votorantim	26	3,8	30,8	3,8	15,4	46,2	
	Yunus Emre	49	20,4	22,4	18,4	20,4	18,4	
	Toplam	399	21,3	24,8	14,8	25,3	13,8	
Çevremde bisiklet ve yürüyüş yolu vardır	Başöğretmen	45	15,6	20,0	13,3	26,7	24,4	0,003**
	Behram Paşa	33	42,4	30,3	12,1	12,1	3,0	
	Celal Bayar	38	28,9	21,1	5,3	26,3	18,4	
	Gazi Paşa	41	29,3	39,0	4,9	19,5	7,3	
	Lütfi Abay	44	27,3	22,7	2,3	34,1	13,6	
	Özel İdare	31	35,5	6,5	6,5	29,0	22,6	
	Selçuk	45	28,9	15,6	15,6	15,6	24,4	
	Seyrantepe	46	34,8	26,1	13,0	8,7	17,4	
	Votorantim	26	15,4	3,8	3,8	34,6	42,3	
	Yunus Emre	49	30,6	26,5	12,2	14,3	16,3	
	Toplam	398	28,9	22,1	9,3	21,4	18,3	
Bulunduğunuz alan mesire alanı ve millet bahçesine yakındır.	Başöğretmen	45	15,6	26,7	24,4	17,8	15,6	0,042*
	Behram Paşa	33	24,2	30,3	27,3	15,2	3,0	
	Celal Bayar	38	34,2	21,1	26,3	13,2	5,3	
	Gazi Paşa	41	22,0	14,6	29,3	22,0	12,2	
	Lütfi Abay	45	24,4	31,1	20,0	17,8	6,7	
	Özel İdare	31	35,5	12,9	25,8	22,6	3,2	
	Selçuk	45	24,4	13,3	11,1	31,1	20,0	
	Seyrantepe	46	37,0	17,4	30,4	13,0	2,2	
	Votorantim	26	19,2	26,9	19,2	11,5	23,1	
	Yunus Emre	49	34,7	32,7	16,3	10,2	6,1	
	Toplam	398	27,3	22,8	22,8	17,5	9,5	
Çevremde kütüphane vardır.	Başöğretmen	45	20,0	26,7	13,3	24,4	15,6	0,018*
	Behram Paşa	33	21,2	30,3	9,1	27,3	12,1	
	Celal Bayar	38	44,7	28,9	15,8	2,6	7,9	
	Gazi Paşa	41	41,5	39,0	4,9	9,8	4,9	
	Lütfi Abay	44	59,1	27,3	0,0	11,4	2,3	
	Özel İdare	31	48,4	16,1	12,9	9,7	12,9	
	Selçuk	44	31,8	29,5	4,5	11,4	22,7	
	Seyrantepe	46	39,1	28,3	10,9	17,4	4,3	
	Votorantim	26	42,3	19,2	3,8	15,4	19,2	
	Yunus Emre	49	32,7	28,6	10,2	16,3	12,2	
	Toplam	397	37,8	28,0	8,6	14,6	11,1	

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 31. Katılımcıların okullara göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Okullar	Toplam Kişi N	Hiç Katılmıyor %	Katılmıyor m %	Kararsızım %	Katılıyorum %	Tamamen Katılıyorum %	Önem Derecesi p
Erişilebilirlik ‘Yaşadığınız Çevrede Ulaşım Ve Erişilebilirlik Nasıl Sağlıyorsunuz?’								
Şehir meydanına erişim kolay sağlıyorum.	Başöğretmen	45	13,3	20,0	20,0	26,7	20,0	0,005**
	Behram Paşa	33	9,1	3,0	15,2	42,4	30,3	
	Celal Bayar	38	44,7	18,4	18,4	10,5	7,9	
	Gazi Paşa	41	19,5	17,1	22,0	24,4	17,1	
	Lütfi Abay	45	28,9	20,0	15,6	31,1	4,4	
	Özel İdare	31	35,5	16,1	19,4	12,9	16,1	
	Selçuk	45	11,1	13,3	17,8	22,2	35,6	
	Seyrantepe	46	28,3	8,7	32,6	15,2	15,2	
	Votorantim	26	15,4	15,4	15,4	26,9	26,9	
	Yunus Emre	49	20,4	14,3	16,3	24,5	24,4	
	Toplam	399	22,6	14,8	19,5	23,6	19,5	
Erişimi yürüyerek sağlıyorum.	Başöğretmen	45	15,6	17,8	11,1	22,2	33,3	0,014*
	Behram Paşa	33	9,1	3,0	18,2	45,5	24,2	
	Celal Bayar	38	5,3	10,5	7,9	39,5	36,8	
	Gazi Paşa	41	7,3	12,2	12,2	41,5	26,8	
	Lütfi Abay	45	11,1	13,3	15,6	40,0	20,0	
	Özel İdare	31	9,7	6,5	25,8	29,0	29,0	
	Selçuk	45	33,3	22,2	8,9	17,8	17,8	
	Seyrantepe	46	17,4	10,9	13,0	32,6	26,1	
	Votorantim	26	15,4	3,8	3,7	30,8	46,2	
	Yunus Emre	49	16,3	6,1	4,1	42,9	30,6	
	Toplam	398	14,5	11,3	11,8	34,1	28,3	
Çevre Güvenliği Hakkındaki Temel Görüşleriniz								
Güvenli bisiklet kullanıyorum.	Başöğretmen	45	4,4	4,4	15,6	37,8	37,8	0,008**
	Behram Paşa	33	12,1	27,3	18,2	30,3	12,1	
	Celal Bayar	38	26,3	7,9	15,8	36,8	13,2	
	Gazi Paşa	41	16,6	26,8	9,8	26,8	22,0	
	Lütfi Abay	45	2,2	28,9	17,8	33,3	17,8	
	Özel İdare	31	22,6	9,7	19,4	25,8	22,6	
	Selçuk	45	6,7	13,3	13,3	28,9	37,8	
	Seyrantepe	46	13,0	28,3	13,0	21,7	23,9	
	Votorantim	26	11,5	11,5	7,7	23,1	46,2	
	Yunus Emre	49	10,2	14,3	8,2	36,7	30,6	
	Toplam	399	11,8	17,5	13,8	30,6	26,3	
Afet ile tek başıma mücadele edebilirim.	Başöğretmen	45	26,7	8,9	37,8	13,3	13,3	0,038*
	Behram Paşa	33	27,3	33,3	24,2	9,1	6,1	
	Celal Bayar	38	23,7	28,9	23,7	13,2	10,5	
	Gazi Paşa	41	31,7	31,7	24,4	4,9	7,3	
	Lütfi Abay	45	40,0	15,6	11,1	28,9	4,4	
	Özel İdare	31	38,7	22,6	25,8	3,2	9,7	
	Selçuk	45	17,8	13,3	31,1	15,6	22,2	
	Seyrantepe	46	32,6	19,6	23,9	10,9	13,0	
	Votorantim	26	30,8	26,9	23,1	7,7	11,5	
	Yunus Emre	49	40,8	26,5	14,3	10,2	8,2	
	Toplam	399	31,1	22,1	23,8	12,3	10,8	

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

Tablo 31. Katılımcıların okullara göre verdiği cevapların önem derecesi (devamı)

Değişkenler	Okullar	Toplam Kişi N	Hiç Katılmıyorum %	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katlıyorum %	Tamamen Katlıyorum %	Önem Derecesi p
Genel Olarak Yaptığımız Aktiviteler Nelerdir.								
Düzenli spor yaparım.	Başöğretmen	45	11,1	8,9	31,1	17,8	31,1	0,014*
	Behram Paşa	33	3,0	30,3	39,4	15,2	12,1	
	Celal Bayar	38	21,1	13,2	13,2	31,6	21,1	
	Gazi Paşa	40	12,5	20,0	15,0	37,5	15,0	
	Lütfi Abay	45	8,9	11,1	33,3	40,0	6,7	
	Özel İdare	31	19,4	9,7	35,5	16,1	19,4	
	Selçuk	43	14,0	16,3	20,9	20,9	27,9	
	Seyrantepe	46	10,9	21,7	21,7	13,0	32,6	
	Votorantim	26	15,4	3,8	38,5	23,1	19,2	
	Yunus Emre	49	12,2	20,4	26,5	16,3	24,5	
Toplam	398	12,6	15,9	26,8	23,2	21,5		
Aileme iş yerinde yardım ederim	Başöğretmen	45	37,8	8,9	6,7	15,6	31,1	0,002**
	Behram Paşa	33	30,3	18,2	18,2	24,2	9,1	
	Celal Bayar	38	23,7	21,1	18,4	23,7	13,2	
	Gazi Paşa	41	53,7	26,8	7,3	7,3	4,9	
	Lütfi Abay	45	33,3	13,3	11,1	28,9	13,3	
	Özel İdare	31	51,6	3,2	6,5	19,4	19,4	
	Selçuk	45	28,9	11,1	17,8	11,1	31,1	
	Seyrantepe	46	41,3	28,3	13,0	8,7	8,7	
	Votorantim	26	38,5	19,2	11,5	7,7	23,1	
	Yunus Emre	49	42,9	12,2	8,2	8,2	28,6	
Toplam	399	38,1	16,3	11,8	15,3	18,5		
Yaşadığınız Sokak Hakkında Görüşleriniz								
Çocuk sokağı olmasını isterim	Başöğretmen	45	11,1	2,2	13,3	33,3	40,0	0,047*
	Behram Paşa	33	3,0	9,1	12,1	18,2	57,6	
	Celal Bayar	38	5,3	5,3	2,6	21,1	65,8	
	Gazi Paşa	41	2,4	7,3	7,3	34,1	48,8	
	Lütfi Abay	45	6,7	0,0	6,7	22,2	64,4	
	Özel İdare	31	,0	3,2	6,5	22,6	67,7	
	Selçuk	45	15,6	11,1	20,0	24,4	28,9	
	Seyrantepe	46	4,3	2,2	15,2	32,6	45,7	
	Votorantim	26	3,8	3,8	11,5	19,2	61,5	
	Yunus Emre	49	10,2	0,0	8,2	34,7	46,9	
Toplam	399	6,8	4,3	10,5	27,1	51,4		

**Correlation is significant at the.01 level (2-tailed). *Correlation is significant at the.05 level (2-tailed)

SONUÇ VE ÖNERİLER

‘Çocuk Dostu Kent Kriterleri Açısından Çocukların Bakış Açılarının Değerlendirilmesi-Sivas Kenti Örneği’ çalışması ile Sivas kentinde yaşayan 10-14 yaş grupları arasındaki çocukların, Çocuk-Oyun, Çocuk-Mekân, Oyun-Mekân ilişkisi değerlendirilmeye alınmıştır. Literatürde bulunan gözlem, odak grup toplantısı, foto tanımlama ve anket araştırma metodları ile okullarda yapılan bu çalışma Sivas Kentin’ de yaşayan çocukların kent ortamında kendilerini nerede gördüğü, kendilerine sunulan fırsatların yeterliliği, yaşadıkları çevrenin kendilerine kattığı olumlu ve olumsuz durumları, olumsuz durumlarda ne tür önlemler aldığı, kurum ve kuruluşların çocuklara karşı gösterdiği faaliyetlerde yeterli olup olmadığı irdelenip, Sivas kentinin ‘Çocuk Dostu Kent’ açısından değerlendirilmesini oluşturmaktadır.

Bu sebeple çocuklar ile yapılan odak görüşmeler neticesinde 10-14 yaş gruplarının mahalle, sokak ve mekanlara bakış açıları şu kavramları ön plana çıkarmıştır.

- Çocuklar ile yapılan odak görüşmeler sonucunda bulundukları mahallede kültürel, sportif ve sanatsal etkinliklerin artırılması gerektiği saptanmıştır.
- Bazı mahallelerin kent merkezine uzaklığını göz önünde tutarak; Mahalle kapsamında ‘Çocuk’ merkezli bilgi evleri kurulmalı ve bilgi evlerinin sağladığı olanaklardan tüm çocukların faydalanması gerektiği tespit edilmiştir. Bilgi evlerinin yılın her ayında açık olması, kış şartlarında da aktif olarak kullanılmak istendiği sonucunda varılmıştır.
- Odak görüşmeler sonunda katılımcı çocukların kitap okuma oranı oldukça yüksek oranda çıkmıştır. Çocukların kent merkezindeki kütüphanelere erişim sağlayamamalarından ve okul kütüphanelerinin yetersiz kalmasından dolayı, mahallelerinde veya da mahalle yakın çevrelerinde kütüphane olması gerektiğinin tespiti yapılmıştır.
- Çocukların serbest zaman dilimlerinde spor yaptıkları ve spor dalları ile ilgilendikleri saptanmıştır. Spor alanlarının (Masa tenisi, futbol, voleybol ve basketbol sahaları, yüzme sporları), mahalle ve sokak özelinde bulunması gerektiğinin tespiti yapılmıştır.
- Değerlendirilmeler sonucunda tiyatroyu en az tercih eden çocukların odak görüşmeler ile ulaşım kaynaklı problemlerin sebep olduğu tespit edilmiştir. Mahalle bazında bu sorunlar giderilip bu etkinlik arttırılmalıdır.
- Mahallelerde bulunan çocuk oyun alanlarının içeriği zenginleştirilmeli, çocuklar farklı oyun ekipmanları ile buluşturulmalı ve oyun aletlerinin bakımlarının sıklıkla takip edilmesi gerektiğinin tespiti yapılmıştır.

- Yapılan odak görüşmeler sonucunda çocukların yeşil alanları daha çok sevdikleri, yeşil alanlarda kendilerini daha çok güvende hissettiklerini, yeşil alan merkezli oyun alanlarının olması ve mahallelerinde daha fazla yeşil alan olması isteklerinin tespiti yapılmıştır.
- Trafiğin daha az olduğu, sürücülerin belirli trafik işaretleri ve uyarıcı levhaları ile uyarıldığı ve çocukların en çok oyun alanı olarak gördüğü sokaklar, çocuk dostu sokak mantığı ile tasarlanmalıdır.
- Çocukların serbest zaman dilimlerinde en çok vakit geçirdikleri yerler olan çocuk oyun alanlarına erişimlerinin daha kolay olması gerektiği saptanmıştır.
- Kafeler genellikle gençlere ve yetişkinlere hitap etmektedir. Kafelerin çocuklar için ayrılan bölümleri onlara yetersiz gelmektedir. Çocukların kendilerine özgü özel tasarlanmış içeriği zengin çocuk kafeleri yapılmalı ve bu kafeler her yaştan çocuğa hitap etmelidir.
- Çocukların sokaklardan sonra en çok oyun oynadığı alanlar okul bahçeleri olarak tespit edilmiştir. Okul bahçelerine erişimin daha kolay ve güvenilir olması gerektiği saptanmıştır.
- Katılımcı çocukların, mahalle ölçeğinde bisiklet yolu, yürüme alanları ve paten yolunun olmadığını ve ulaşmak istedikleri alanlara güvenli erişim sağlayamadıkları tespit edilmiştir.
- Hayvan barınakları arttırılmalı, mahalle ve sokak ölçeğinde tehlikeli sokak hayvanlarına karşı çözüm üretilmeli ve sokak hayvanlarının yeme ve barınma ihtiyaçlarının giderilmelidir.
- Odak görüşmeler sonucunda çocuklar; Geri dönüşüm kutularının mahalle ve sokak kapsamında yaygınlaştırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Çocukların yaşadıkları fiziksel çevre içerisinde bulunan mekanların çocukların istek ve taleplerini gerçekleştirecek şekilde tasarlanmaları gerekmektedir. Çocukların çoğu zaman oyun oynadıkları sokaklarda tehlike risklerine karşı önlemler alınmalıdır.

Sivas Belediyesi tarafından 2021 yılında yapımı tamamlanan ‘Trafik Eğitim Parkı’ çocuklara ve gelecek nesillere trafik bilincinin aşılması amacıyla hayata geçirilmiştir. Projenin temel amacı okul öncesi, ilkököl ve ortaokul öğrencilerine trafik kuralları uygulamalı olarak öğretmek ve trafik eğitim konusunda farkındalık yaratmaktır. Proje kapsamında, trafik akışının yansıtılması, yaya yolları, hemzemin geçitler, alt ve üst geçitler, ışıklı kavşaklar, döner kavşaklar ve akülü arabalar yer almaktadır.

- Katılımcılara gün içerisinde daha çok aile ile zaman geçirdiklerini sonra ise arkadaşları ile zaman geçirdikleri sonucuna varılmıştır.
- Katılımcılar, gün içerisinde daha çok çok kitap okumayı, müzik dinlemeyi, televizyon izlemeyi ve bilgisayar oyunları oynamayı tercih ettikleri sonucuna varılmıştır. Ebru sanatı, ata binmek ve tiyatro oyunları ilgilerini çekmemektedir. Kızlar en çok müzik dinlemeyi, erkekler ise bilgisayar oyunlarını ve televizyon izlemeyi tercih etmektedir. Tiyatro oyunlarına ilgi duyulmamasının sebebi ulaşım kaynaklarından sebepli olduğu sonucuna varılmıştır.
- Çocuklar gün içerisinde en çok bisiklet sürmeyi, top oynamayı, saklambaç oynamayı ve bilgisayar oyunları oynamayı tercih etmişlerdir. En az yaptıkları etkinlikler ise oyuncaklar ile oynamak, topaç ve misket oyunları olarak belirtmişlerdir. Kızlar en çok yer sek sek oyunlarını, erkekler ise top oynamayı ve bisiklet sürmeyi tercih etmişlerdir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda çocukların bulundukları mahallede bisiklet yollarının bulunmaması güvenlik risklerini ortaya çıkarmıştır. Sivas Belediyesi'nin son zamanlarda uygulamaya koyduğu SİVBİS uygulaması ile bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.
- Katılımcılar, spor alanları olarak en çok futbol, voleybol, basketbol, yüzme sporları, masa tenisi sporlarını tercih ederken, en az tercih ettikleri spor dalları ise atletizm, judo ve eskrim sporları olmuştur. Mahalle ölçeğinde çocukların tercih ettikleri spor tesislerine ulaşımında sorun yaşadıklarını, spor tesislerinin bu ölçekte yaygınlaştırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.
- Katılımcı çocuklar, çocuk oyun alanlarındaki oyun ekipmanlarının içeriğinin zenginleştirilmesi, yenilikçi çözümler istedikleri sonucuna varılmıştır. Bu kavrama örnek olarak daha çok grup oyunlarına müsait, mini macera park ekipmanları, oyun kurgusu geliştirilmiş öğretici ve zekâ oyunlarını içeren ekipmanları tercih ettikleri saptanmıştır. Sallanma ve kaydırak gibi oyun ekipmanlarını tercih etmedikleri sonucu bulunmuştur.
- Katılımcı çocuklar güvenliklerini tehdit eden unsurları sırasıyla: Taşıt yoğunluğu, sokak hayvanları, yabancı insanlar, oyun çevrelerinde aydınlatmaların yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Çocuklar için sokakların gündüz vakitleri daha güvenli, akşam vakitleri ise daha güvensiz olduğu tespit edilmiştir. Oyun alanlarında demir parmaklıklar, sokak çukurları, inşaat alanları çocukları rahatsız etmediği bulunmuştur. Çocuklar ile yapılan odak görüşmeler sonucunda sokak hayvanlarının çocuklar için ciddi bir tehdit unsuru olduğu sonucuna varılmıştır. Çocukların bu konuda yerel yönetimlerden çözüm beklediği saptanmıştır.
- Sağlık bakımından, çevre kirliliği, gürültü yoğunluğu, inşaat kalıntıları ve insanların çevreye bıraktığı çöp yoğunluğu, katılımcıların olumsuz gördüğü durumlar olarak

saptanmıştır. Mehmet Paşa Mahallesi çevresinde çevre kirliliği ve gürültü yoğunluğu giderilmelidir. Demirciler ardı Mahallesiindeki çöplerin etrafa dağılması ve gürültü yoğunluğu engellenmelidir.

- Katılımcılar fiziksel çevre bakımından bulundukları mahallede parkların ve yeşil alanların temiz olduğunu, yeterli ağaçlandırmanın yapıldığını, aydınlatmaların yeterli olduğunu, park ve yeşil alanlarda oturma elemanlarının yeterli olduğunu, serbest oyun haklarının olduğu sonucuna varılmıştır. Olumsuz gördükleri durumlar ise sırasıyla: Çocuk oyun alanlarının yetersiz olduğunu, çocuk parklarının kalabalık olması ve büyüklerin parklarda yoğunlukla bulunması, oyun ekipmanlarının bakım onarımının yapılmaması veya da geç yapılması, bisiklet ve yürüyüş yollarının yetersiz olduğunu, ifade etmişlerdir. Buna göre mahallelerde yetersiz olarak görülen çocuk oyun grupları çoğaltılmalı, oyun gruplarının bakım onarım işlemleri zamanında yapılmalı, oyun alanlarının çocuklara hitap etmesi sağlanmalı ve mahallerde bisiklet yolları artırılmalıdır.

- Katılımcıların, çevreye olan erişimlerini çoğunlukla aileleri ile yaptıkları tespit edilmiştir. Okul bahçeleri, park alanları, spor tesisleri, yeşil alanlar gibi yerlere yürüyerek ulaşım sağladıklarını, en az kullandıkları ulaşım araçlarının ise bisiklet ve toplu taşıma olduğu saptanmıştır.

- Çocuklar, aileleri ile daha güvenli olduklarını belirtmiştir. Bulundukları çevrede, gidecekleri yakın bölgelere güvenli bir şekilde yürüme sağladıklarını ancak uzak bölgelere ise yürüyerek gidemedikleri saptanmıştır. Ayrıca yakın çevrelerinde güvenli bisiklet kullandıklarını belirtmişlerdir. Çocuklar, tehlike ile mücadele, afet ile mücadele ve internet risklerine karşı duyarlı oldukları saptanmıştır.

- Katılımcı çocukların genel olarak çoğunlukla yaptığı etkinlikler ise; Televizyon izlemek, müzik dinlemek, kitap okumak, okul kurslarına katılmak, spor yapmak, tek başına ve arkadaşları ile planlanmış aktivitelere katılmak olarak bulunmuştur. Çocukların ilgi duymadığı etkinlikler ise; Ev ödevleri yapmak ve ev işleri yapmak olarak belirtilmiştir. Erkekler, daha çok arkadaşları ile spor yapmak ve planlanmış aktivitelere katılmak isterken, kızlar ise tek başlarına aktivite yapmayı tercih etmişlerdir.

- Çocukların bulunduğu mahalle ile ilgili tercihlerinin değerlendirildiği foto tanımlama sorularının sonuçlarına göre: Çoğunlukla tercihlerini, ağaçlık alanların olduğu, serbest oyun oynayabilecekleri yeşil alanlar olarak yanıtlamışlardır. Onu sırasıyla: Yeme-içme alanları, yürünebilir alanlar, farklı sosyal ve kültürel etkinliklerin gerçekleştirildiği alanlar, çocukların rahat hareket edebilecekleri özgür bir mahalle, su ögeleri ve oturma/dinlenme alanlarına sahip bir yaşam alanı tercih ettikleri görülmüştür. Şeyh Şamil Mahallesi ve Mehmet

Akif Ersoy Mahallesinde bulunan çocukların yeşil alanların ve yürünebilir alanların mahallelerinde olmasını istediği saptanmıştır. Gültepe Mahallesindeki çocuklar diğer mahallelere göre daha çok su oyunlarının olmasını istediği tespit edilmiştir.

- Çocukların bulunduğu sokak ile ilgili tercihlerinin değerlendirildiği foto tanımlama sorularının yanıtlarına göre: Katılımcılar çoğunlukla tercihlerini, bulundukları sokaklarda güvenli bir şekilde bisiklet sürme isteği olarak kullanmıştır. Gün içerisinde farklı oyunların oynanabileceği çocuk sokakları, kendi evleri önünde güvenli oyun oynamak, sokakların çocuklara ait olması, sokaklardan araç geçmemesi ve belirli alanlarda boyama alanları olarak belirtmişlerdir.

Araştırma sonucunda; Çocuklar, oyun alanları olarak okul bahçelerinden sonra en çok sokak ve konut bölgelerini tercih etmişlerdir. Sokakların trafiğe açık olması çocukların oyun alanlarını kısıtladığı sonucuna varılmıştır. Birol (2009), tarafından yapılan çalışmada ise kentlerin çocuk dostu olamamalarının en önemli nedeninin kentlerde artan nüfus oranları ile trafiğin daha egemen olduğunu tespit etmiştir. Trafik baskınlığının çocukları tanımsız alanlarda oyun oynamaya zorladığı sonucuna varılmıştır.

Katılımcılar; mahalle ölçeğinde daha çok bisiklet yolları, paten yolları, güvenli yürüyüş alanları, spor tesisleri (futbol, voleybol, basketbol, yüzme), içeriği zengin oyun ekipmanları, su oyunları, macera oyunları, öğretici ve zekâ oyunlarını tercih ettikleri sonucuna varılmıştır. Çocukların yaşadıkları çevrelerde daha geniş bir yeşil alan talebinde bulundukları tespit edilmiştir. Ayrıca bu yeşil alan içerisinde meyvelerini yiyebilecekler meyve ağaçlarının da bulunmasını belirtmişlerdir. Çocuk oyun alanlarının içeriğinin zenginleştirilmesi ve farklı oyun gruplarının dahil edilmesi çocukların başlıca talepleri olduğu sonucuna varılmıştır. Dönmez (2019), çalışmasında elde ettiği sonuçlara göre, çocukların parklarda bisiklete binmek ve bisikletleri için park yerleri olmasını talep ettikleri sonucuna varmıştır. Ayrıca çocuklar parkların daha geniş ferah ve içeriğinin daha zengin olması, serbest oyun haklarının tanınması, oyun alanları olarak ip tırmanma oyunu, renkli zemin oyunları, tırmanma simidi oyunu, kum oyunu, zıplama oyunu, su oyunu, kum oyunu talep ettiklerini belirtmiştir. Çocuklar parklarda meyvesini yiyebileceği meyve ağaçlarının bulunmasını ve yeşil alanların daha da artmasını istediklerini vurguladıklarını tespit etmiştir. Spor odaklı futbol, voleybol ve tenis sahalarının olduğu spor alanlarını tercih ettikleri sonucuna varmıştır.

Çalışma kapsamında bazı mahallelerin kent merkezine uzaklığı göz önünde tutularak; Mahalle odaklı 'Çocuk' merkezli bilgi evleri kurulmalı ve bilgi evlerinin sağladığı olanaklardan tüm çocukların faydalanması gerektiği tespit edilmiştir. Bilgi evlerinin yılın her ayında açık olması ve kış aylarında da aktif olarak kullanılmak istendiği sonucuna varılmıştır. Kültürel,

sportif ve sanatsal faaliyetler talebi, oyun mekanlarında çocuk oyun gruplarının içeriğinin zenginleştirilmesi ve bu mekanlara ulaşımın güvenli bir şekilde gerçekleşmesi talepleri tespit edilmiştir. Kirazoğlu (2012), yaptığı çalışmada, çocuklar için en önemli donatıların açık oyun ve öğrenme mekanları olarak tanımlamıştır. Çocukların mevsim şartlarından etkilenmeyerek açık, yarı açık ya da bazı bölümlerin yer yer kapalı olması ile hava şartlarının soğuk olduğu zamanlarda öğrenmeye eğilimli sanatsal faaliyetler devam ettirilmeli ve buna özgü mekanlar oluşturulması gerektiğini, mekanların oyun haricinde tüm ihtiyaçları karşılayıcı birimlerin bulunması sonucuna varmıştır. Ayrıca çocukların bu mekanlara erişimlerinin güvenilir olması gerektiğinin sonucuna varmıştır.

Çalışma kapsamında çocukların oyun grupları tercihleri geleneksellikten uzak olup yenilikçi çözümler içeren, içeriği zengin farklı oyun ekipmanları ve oyun grupları tercih ettikleri sonucuna varılmıştır. Oyun ekipmanlarının bakımının yapılmaması çocukların kullanımı açısından güvenlik riski oluşturduğu tespit edilmiştir. Memiş (2020), çalışmasında oyun alanlarının kullanımı, güvenliği açısından orta düzeyde oran almıştır. Parklarda oyun elemanları olarak salıncak ve kaydırığın olduğu ve geleneksel oyunların yer almadığı görülmektedir.

Çocuklar bulundukları mahalle ve sokak ile ilgili tercihlerini değerlendirdiği foto tanımlama sonuçlarına göre; Güvenli bisiklet sürme isteği, farklı oyunların oynanabileceği çocuk sokakları, kendi evleri önünde güvenli oyun oynamak, sokakların çocuklara ait olması, sokaklardan araç geçmemesi ve belirli alanlarda boyama alanları olarak belirttikleri saptanmıştır. Ayrıca ağaçlık alanların olduğu, serbest oyun oynayabilecekleri yeşil alanlar, yeme-içme alanları, yürünebilir alanlar, farklı sosyal ve kültürel etkinliklerin gerçekleştirildiği alanlar, çocukların rahat hareket edebilecekleri özgür bir mahalle, su öğeleri ve oturma/dinlenme alanlarına sahip bir yaşam alanı tercih ettikleri saptanmıştır. Ayataç ve Genç (2015), İstanbul'un Esenler ilçesinde yaptıkları 'Çocuk Gözüyle Esenler' çalışmasında çocukların öncelik olarak ağaçlı ve yeşil bir meydan istediklerini tespit etmişlerdir. Ayrıca farklı etkinliklerin gerçekleştirildiği, yeme içme yerlerinin ve kafelerin olduğu, oturma ve dinlenme alanlarına sahip alanlar tercih ettiği saptanmıştır. Çocuklara gösterilen sokak fotoğraflarından en çok çocuk sokakları olan fotoğrafları ve taşıtlara kapalı sokak fotoğraflarını tercih ettiklerini saptamıştır.

Katılımcılar ile yapılan odak görüşmeler sonucunda okul içerisinde bulunan geri dönüşüm kutularının mahalle ve sokak kapsamında da yaygınlaştırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Çocuklar, geri dönüşüm kutularının doğal çevrenin korunmasına destek olduğunu, çevre sağlığının iyileşmesine katkı sağladığını ve ekonomik katkılarının olduğu

görüşleri tespit edilmiştir. Yardımcı ve Kılıç, (2010), yaptığı çalışmada; Çocukların çevre sorunlarını daha çok odaklı düşünmekte olup çözümlerinin de çöplere yönelik olduğunu tespit etmiştir. Atıkları geri dönüşüm yapma fikri hiçbir çocukta gelmediği tespit edilmiştir. Bu durum çocukların geri dönüşüm faaliyetlerini bilmediklerinden kaynaklanabilir. Araştırmanın yapıldığı şehirde geri dönüşüm faaliyetleri hala yaygınlaşmadığı saptanmıştır.

Çocuklar, çocuk oyun alanlarındaki oyun ekipmanlarının içeriğinin zenginleştirilmesi istekleri sonucuna varılmıştır. Örnek olarak daha çok grup oyunlarına müsait, mini macera park ekipmanları, oyun kurgusu geliştirilmiş öğretici ve zekâ oyunlarını içeren oyun alanları ve ekipmanları tercih ettikleri saptanmıştır. Ünal (2009) çalışmasında, çocuk oyun alanları içerisinde, çocuğun ihtiyaçlarını karşılayacak, fiziksel, sosyal ve bilişsel olarak destekleyecek, yaratıcı düşüncelerini destekleyecek, belirli yaş gruplarının da rahatlıkla kullanabileceği macera ve yaratıcı oyun alanlarına ihtiyaç duyulduğu sonucunu tespit etmiştir.

Katılımcılara yaptıkları etkinlik kapsamında sorulan soruya verilen cevaplarda en çok müzik dinlemeyi, kitap okumayı, spor yapmayı, televizyon izlemeyi ve bilgisayar oyunları oynamayı tercih ettikleri tespit edilmiştir. En az yaptıkları etkinlikler ise tiyatro oyunları izlemek, ebru sanatı, ata binmek olarak saptanmıştır. Çalışma kapsamında kız katılımcılar %88 bir oran ile müzik dinlemeyi etkinlik aracı olarak görmektedir. Erkek öğrencilerin en çok yaptığı etkinlik ise %69 oranında spor yapmak ve bilgisayar oyunlarını tercih ettikleri saptanmıştır. Kız ve erkek öğrencilerin ebru sanatına ilgi duymadığı gözlemlenmiştir. Eğlenmek için yapılan faaliyetlerde, Erkek katılımcıların %80'i top oyunlarını daha çok sevdiklerini belirtirken, kız katılımcılar ise %68 oranında yakar top oyununu daha çok oynadıkları gözlemlenmiştir. Her iki grubunda misket oyunlarına ilgisi oldukça az olduğu saptanmıştır. Ayataç ve Genç (2015), İstanbul'un Esenler ilçesinde yaptıkları 'Çocuk Gözüyle Esenler' çalışmasında kız çocukların yaptıkları etkinlik kapsamında kız çocuklarının daha çok paten, kaykay, ebru sanatı yapmak olarak saptamıştır. Erkekler ise sinemaya gitmek, futbol oynamak ve bisiklet sürmek olarak tespit etmiştir. Çocukların hiçbir zaman oynamadığı tek oyunun ise topaç olduğunu tespit etmiştir.

Çocuklar güvenliklerini tehdit eden en önemli unsurun sokak hayvanların olduğunu belirtmişlerdir. Çocuklar hayvanları her ne kadar çok sevseler de saldırgan sokak hayvanları tehdit unsuru oluşturmaktadır. Bu sebeple, hayvan barınakları arttırılmalı, mahalle ve sokak ölçeğinde tehlikeli sokak hayvanlarına karşı çözüm üretilmeli ve sokak hayvanlarının yeme ve barınma ihtiyaçlarının giderilmesi sonucuna varılmıştır. Koç ve ark. (2015), yapmış olduğu çalışmada, çocuklar Ankara'daki sokak hayvanları için sorulan soruların hepsine olumsuz görüş bildirdiğini saptamıştır. Sokak hayvanlarına yönelik yapılan hizmetlerin yeterli olmadığı tespit

edilmiştir. Sokaklarda saldırgan sokak hayvanlarının olduğu belirtilmiştir. Çocuklar, oyun alanları olan park ve bahçelerde sokak hayvanlarının olmasını ve çevreyi pislettiklerini belirtmiş önlem alınması gerektiği tespit edilmiştir.

Katılımcılar fiziksel çevre bakımından bulundukları mahallede parkların ve yeşil alanların temiz olduğunu, yeterli ağaçlandırmanın yapıldığını, aydınlatmaların yeterli olduğunu, park ve yeşil alanlarda oturma elemanlarının yeterli olduğunu, serbest oyun haklarının olduğu sonucuna varılmıştır. Olumsuz gördükleri durumlar ise sırasıyla: Çocuk oyun alanlarının yetersiz olduğunu, çocuk parklarının kalabalık olması ve büyüklerin parklarda yoğunlukla bulunması, oyun ekipmanlarının bakım onarımının yapılmaması veya da geç yapılması, bisiklet ve yürüyüş yollarının yetersiz olduğu sonucu saptanmıştır. Koç ve ark. (2015), yapmış olduğu çalışmada, Ankara'daki çocuklar için olumsuz görülen yönler; Çocuklar için yeterli çocuk parkının bulunmaması, çocuk parklarının ve spor alanlarının çok kalabalık olduğu sonucunu tespit etmişlerdir. Ayrıca çocuk parklarının kalabalık olması, çocuk oyun aletlerinin bakımsız ve bozuk olması, ağaçlandırma çalışmalarının yetersiz kalması, bisiklet yollarının yeterli olmaması, parkların temiz olmaması ve bakım onarımlarının düzenli yapılmaması tespit edilmiştir.

- Çocukların günlük hayatlarında sıklıkla oyun oynadıkları alanlar mahalle araları, sokaklar, konut bölgeleri, okul bahçeleri, parklar ve yeşil alanlar olarak bilinmektedir. Çocukların bağımsız ve özgür bir şekilde hareket etme ve oyun oynamaları için bu alanların ve bu alanlara uzanan ulaşım güzergahlarının güvenli ve eğlenceli tasarımlar ile oluşturulmalıdır. Bu güzergahlar içerisine çocukların gelişimini teşvik edici, psikolojik ve zihinsel olarak gelişimlerine uygun donatılar yerleştirilmelidir.

- Trafik yoğunluğu azaltılmalı, sürücüler uyarıcı işaret ve levhalarla uyarılmalıdır. Çocukların sokaklardan sonra en çok oyun oynadıkları alanlar okul bahçeleridir. Okul bahçelerine uygulanacak olan donatılar hem yeşil dostu hem çevre dostu şeklinde olmalı yer ve zemin kaplamalarında yürümeye ve oyun oynamaya elverişli bir şekilde tasarlanmalıdır.

- Çocukların ve ebeveynlerin gündelik hayatta yaşamış oldukları stresi bir nebze azaltmak adına mahalle ve sokak etkinlikleri yapılabilir. Bu etkinlikler kültürel sosyal ve sportif faaliyetler olarak sıralanabilir. Kent merkezlerinde yapılan birtakım etkinlikler mahalle ölçeğinde planlanması mahalle sakinlerini, ebeveynleri ve en önemlisi çocukları mutlu etmektedir. Çocukların çevresine duyduğu güven ile hem psikolojik hem de fiziksel anlamda gelişimlerine katkı sağlayacağı bilinmelidir. Bu durum insanlar arasındaki güveni artırmakla birlikte kaynaşmayı da sağlamaktadır.

- Çocuk oyun alanları bireysel oyun oynanan alanlar olmamalıdır. Grup oyunlarına ve çocukların arkadaşları ile oyun oynayabildiği alanlar olarak tasarlanmalıdır.

- Çocukların gelişim dönemleri bebeklikten başlar. Bebeklik dönemini geçiren çocuklar gelişim çağında çevreyi gözlemleyip keşfetmeye başlamaktadır. Oyun alanları ise bu keşiflerin en önemli kavramlarındanıdır. Bebeklik döneminden başlayan bu çevreyi keşfetme arzusu gelişimlerini de etkilemektedir. Buna bağılı olarak oyun alanları sadece belirli yaşı gruplarına hitap etmemelidir. Bebeklik dönemlerinde oyun alanları özel tasarlanmış alanlar olmalıdır. Akranları ile oyun oynama aşamasına geldiklerinde ise farklı ihtiyaçları karşılayacak, gelişimlerine katkı sağlayacak, içeriğı zengin ve yüksek kalitede hizmet sunabilecek oyun alanları tasarlanmalıdır.

- Taşıt yoğunluğunun olduğı bölgelerde kurulan park ve oyun alanlarında mutlaka bu alanı birbirinden ayıran tel örgü ya da çit önlemleri alınmalıdır.

- Çocuklar genellikle ulaşımını yürüyerek sağladıkları için mahalle ve sokak aralarında taşıt yoğunluğunun azaltılması ve yavaşlatılması gerekmektedir. Sürücüler bu konu da bilgilendirilmelidir. Özellikle okul çıkışlarında yoğunluk olabileceğinden belirli bölümler de kamu görevlileri, okul aile birliğinden gönüllü veliler ve mahalle sakinlerinin duyarlı olması gerekmektedir. Bu durum en çok küçük çocuklar için önemlidir. Son zamanlarda yaşanan sokak hayvanları saldırıları çocukları psikolojik olarak derinden etkilemektedir. İlgili yönetimlerin bu konuya müdahale etmesi gerekmektedir. Belirli zamanlarda yapılabilecek eğitici etkinlikler hem çocukları hem de velileri ulaşım açısından bilgilendirmede önemli rol taşımaktadır.

- Çocuklar yeşil alan içerisinde kendilerini güvende hissetmektedir. Oyun alanlarında genellikle yeşil alan görmek istemektedirler. Bu alanlarda yapılacak olan bitkilendirme şu şekilde olmalıdır. Meyveleri zehirli olmayan meyve ağaçları kullanılmalıdır. Gölge ve serinlik sağlayabilecek ağaçlar kullanılmalıdır. Dikenli bitkilerden uzak durulmalıdır. Ayrıca bitki gruplarının alerjik etki yaratmaması gerekmektedir. Kokulu ve ilgi çekici bit grupları kullanılmalıdır.

- Yaya yolu ile araç yolları birbirinden ayrı olmalıdır. Bu ayrımı sağlamak için yaya yolu ve araç yolu arasında tek bir yerde iki farklı mekân vurgusu yapılması gerekmektedir. Bu vurgu yeşil bantlar, sokak mobilyaları, etkinlik alanları ve sürpriz oyun mekanları ile sağlanabilir. Çocukların aniden yola çıkma refleksleri azaltılmalıdır.

- Kentlerde güvenlik oldukça önemlidir. Mahalle ve sokak ölçeklerinde ise çok daha önemli hale gelmektedir. Tehlikelere karşı planlamalar yapılırken binalar daima sokaklara yönlendirilmelidir. Çevrede konutların, dükkanların ve insanların varlığı suç işleme oranını büyük miktarda azaltmaktadır. Bu alanlarda yapılacak uygulamalar da yer yer oturma grupları

uygulanmalı, bina tasarımlarının sokağa dönük cepheler, teraslar ve balkon sistemlerinin sağlanması, sokak güvenliğini büyük miktarda sağlamaktadır.

- Sokaklar sadece arkadaş ilişkilerini değil, çocuk gelişimi üzerindeki etkisi de oldukça büyük önem taşımaktadır. Pedagoglara göre sokak oyunlarının çocuğun hayat boyu başarısını etkileyen en önemli nokta olarak belirtmişlerdir. Bunun sebebi çocuğun sokakta kendi oyunlarını kurması, oyunlara karşı bakış açısı çocuğun fiziksel ve ruhsal gelişimini olumlu etkilemiştir. Bu gelişim çocuğun kendi iç dünyasında, aile içerisindeki davranışlarıyla ve okuldaki performansı ile daha çok belli olmuştur. Konut içerisinde kısıtlanan çocuklar günümüzde artık sokaklarda da kısıtlanmaya başlamıştır. Sokakların çocuk için daha yaşanabilir kılınması için yapılan uygulamalardan Woonerf- sokak düzenleme sistemi trafik yavaşlatma tekniği ile özetlenirken ve Home-Zone sokak düzenleme sistemi ise yaya önceliklidir. Bu konu ile detaylı açıklamalar ‘Kentsel Mekânda Çocuk Olmak’ başlığında incelenebilir.

- Çocukların ulaşım sağladıkları alanlara (okul, parklar-yeşil alanlar, okul bahçeleri) erişilen yollar ıssız karanlık ve تنها olmamalıdır. Bu yollara yeterli aydınlatma sistemleri kurulmalıdır.

- Çocukların okul, parklar-yeşil alanlar, okul bahçeleri ne ulaşmak için kullandıkları güzergahlara çıkıntılı olmayan veya çocukların ayaklarının takılmayacağı döşeme elemanları kullanılmalıdır. Yol boyunca eğlenceli zemin döşemeleri olmalı ve bu alanları birbirine bağlayan yolların geniş ve ferah olmalıdır.

- Çocuklar en çok yaz mevsimlerinde dışarı ile etkileşim halindedir. Bu durum ise sokak etkileşimini artırmaktadır. Kış aylarında ise çocuklar genellikle okul ve ev rotasını çizerler. Yakın çevrelerde kurulacak olan kaliteli mekanlar yılın 4 mevsiminde çocuklara hizmet edebilir. Bu mekanlar içerisinde çocuk kafeleri, kültür sanat etkinlikleri, eğitici ve öğretici oyunlar, kitapsever çocuklar için kütüphane, spor alanları oluşturulabilir. Yaz mevsimlerinde ise aktif olarak kullanılabilecek bu mekanların güvenliliği de üst düzeyde olmalıdır.

- Çocuk Dostu Kent kavramının temel kriterlerinden olan çocuk katılımını desteklemek ilgili yönetimlerce çocuk meclisleri kurulmasını sağlamak ve düzenli bir işleyiş sağlamasına olanak gösterilmelidir.

- Çocuk parkları ve oyun alanları tasarlanırken ebeveynlerde düşünülmelidir. Bu alanlarda ebeveynlerin çocuklarını daha rahat görebileceği alanlar oluşturulmalıdır.

- Parklarda oyun ekipmanlarının özenle seçilmesi, işlenebilir olması ve bakım onarımları düzenli olarak yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akyüz, E. (2000). Ulusal ve uluslararası hukukta çocuğun haklarının ve güvenliğinin korunması. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Akyüz, E. (1980). Çocuk Hakları Bildirisi ve Türk Hukuk Sistemi. Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 13(1), 339-365.
- Allison, J. (2001). “Yeni Çocuk Sosyolojisinde Sorunlar, Bakış Açıları ve Uygulamalar”, III. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi, Yayına Hazırlayan: B. Onur Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, s. 27-36.
- Altınköprü, T. (2003). Eğitim Açısından Çocuk Psikolojisi Çocuğun Başarısı Nasıl Sağlanır? Hayat Yayıncılık, 11.
- Anonim 2003. (T.C. İç İşleri Bakanlığı-UNICEF iş birliği ile hazırlanan İllere Göre Öncelikli Yaşam Kalitesi Göstergeleri Broşürü, 2003):
- Anonymous
2013.(https://www.edu.gov.mb.ca/k12/docs/support/building_hope/impact_effects.pdf)
- Anonim 2014a. Ankara Kalkınma Ajansı. 2014. Çocuk Dostu Ankara. İZ Matbaacılık. 144 s.
- Anonim 2014b. (www.sivas.bel.tr. 2014).
- Anonim 2014c. Ankara Kalkınma Ajansı. 2014. Çocuk Dostu Ankara. İZ Matbaacılık. 144 s.
- Anonymous 2017. <https://www.thebureauinvestigates.com/stories/2017-01-01/drone-wars-the-full-data>
- Anonim 2017a. (<https://hukukbook.com/cocuk-haklari-beyannamesi/>).
- Anonim 2017b. <https://www.memurlar.net/haber/702526/tekli-egitime-gecilirken-okul-bahceleri-yok-ediliyor.html>
- Anonim 2017c. <https://www.sanliurfa.bel.tr/icerik/3697/23/sanliurfa-cocuk-oyun-dunyasi>
- Anonim 2017d: <https://sivas.ktb.gov.tr/TR-243527/ataturk-kongre-muzesi.html>.
- Anonim 2018a. (https://insamer.com/tr/2018-dunyanin-cocuk-karnesi_1490.html).
- Anonim 2018b. (https://insamer.com/tr/2018-dunyanin-cocuk-karnesi_1490.html).
- Anonim 2018. <https://www.yesilist.com/cevre-bilinci-yuksek-cocuk-yetistirmenin-5-yolu/>
- Anonymous 2018a. <https://www.savethechildren.org/us/about-us/media-and-news/2018-press-releases/three-years-war-yemen>).
- Anonymous 2018b. (<https://www.thinglink.com/scene/698311998617681>).
- Anonim 2020. www.nufusu.com ve TÜİK ADNJS verileri, 2020
- Anonymous 2020a Yerleşim alanı bölge sokak modeli (www.news.hackney.gov.uk/making-hackney-a-child-friendly-borough-have-your-say).
- Anonymous 2020'b. Okul sokak modeli (<https://www.hackneyplay.org/playstreets/school-play-streets/>).
- Anonymous 2021. Konut alanları sokak modeli (<https://thedeveloper.live/places>).
- Anonim 2022a. (<https://www.ihd.org.tr/birlesmis-milletler-cocuk-haklarına-dair-sözleşme>).
- Anonim 2022b. (<https://www.unicef.org/turkey/cocuk-haklarına-dair-sözleşme>).

- Anonim 2022c. Woonerf Sokak Düzenlemesi
<https://tr.pinterest.com/pin/752241943983944752/>
- Anonim 2022d. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sivas/gezilecekyer/sfaye-medreses-ve-darussfasi>
- Anonim 2022e. (<https://www.sivaskulturu.com/cografya/sivasin-iklimi/>)
- Anonymous 2022. <https://playingout.net/>
- Ayataç, H. (2015). Çocuk Gözüyle Esenler. Herkes İçin Dost Kentler, 1, 18-55.
- Aydoğan, T. G. (2020). Çocuk Dostu Kent Yaklaşımının Değerlendirilmesi (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü). Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Peyzaj Mimarlığı i Ana Bilim Dalı / Türkçe 2020 216 s.
- Barker, R. G. (1968). Ecological psychology: Stanford University Press Stanford.
- Baş, A. (2016). Kentsel tasarım perspektifinden çocuk dostu sokak (Lisans Bitirme Ödevi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, İstanbul.
- Başaran, İ. (2008). Kent ve yerel yönetim. Okutan Yayıncılık, İstanbul.
- Bechtel, R. B. (1977). Enclosing behavior (Vol. 31). Stroudsburg, PA: Dowden, Hutchinson & Ross.
- Berkün, S. (2019). Çocuk Dostu Kent Yönetimlerinin Çocuklar Tarafından Değerlendirilmesi: Bursa Örneği. Business & Management Studies: An International Journal, 7(1), 135-152.
- Bilgin, N. (1984). Çocuk(lar) ve Mekân(lar). Mimarlık Dergisi 207, s. 18-22.
- Birol, G. (2009). Çocuk dostu kent neresidir. Megaron Balıkesir, Mimarlar Odası Balıkesir Şubesi Dergisi, 10-13.
- Bookchin, M. (1999). Kentsiz kentleşme. Ayırıtı Yayınları, İstanbul.
- Bumin, K. (1983). Batı'da Devlet ve Çocuk. İstanbul: Alan Yayıncılık.
- Bumin, K. (2010). Demokrasi Arayışında Kent, Çizgi Kitabevi, Konya. Ekler, tablo ve haritalar: Ek1: Kentte köprü'nün bağlama biçimleri Ek2: Araştırma Soruları Ek3: Doğal eşiklere göre Floransa'nın konumu Ek4: Surlara ilişkin haritalar Ek5, 1650.
- Büyükkaragöz B. vd. (2005) Çocuğun sağlık hakkı ve AIDS Türk HIV AIDS Dergisi, cilt.8, sa.2, ss.37-43, 2005 (Diğer Kurumların Hakemli Dergileri).
- Cheskey, E. (1996). How Schoolyards Influence Behaviour. Green Teacher, 47, 11-14.
- Childe, G. (1990). Tarihte Neler Oldu, (Çevr: Mete Tuncay, Alâeddin Şenel), Alan Yayıncılık, İstanbul,
- Churchman, A. (2003). Is there a place for children in the city?. Journal of Urban Design, 8(2), 99-111.
- Cunningham, A. E. (2005). Vocabulary growth through independent reading and reading aloud to children. Teaching and learning vocabulary: Bringing research to practice, 45-68.
- Çağlar, S. (2011). Engelli Hakları Sözleşmesi'nde ayrımcılık yasağı ve Türkiye'nin uyum sorunu. TBB Dergisi, 96, 149-178.
- Çakır, H. (1997) Çocukların Algılamasında Etkili Olan Mimari Parametrelerin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Dursun, D. & Güller, C. (2019). Çocuk ve kentsel mekân ilişkisi: Erzurum'da çocuk oyun alanlarının erişilebilirlik ve alansal yeterlilik analizi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 10(1), 11-27.
- Elkind, D. (1999). Çocuk ve Toplum: Gelişim ve Eğitim Üzerine Denemeler. D. Öngen, Çev.) Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, (3).
- Erbay, E. (2012). "Türkiye'de Çocuk Haklarını Tanıtma, Yaygınlaştırma Ve İzlemeye Yönelik Uygulamaların Eleştirel Analizi Ve Bir Model Önerisi" Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi . Toplum ve Sosyal Hizmet, 23(2), 47-74.
- Erkan, R. (2010). Kentleşme ve Sosyal Değişme, Bilimadamı Yayınları, 3. Baskı. Ankara.
- Ertürk, S. (1992). Çocuk ve Mekân, Mimarlık ve Şehircilikte Mekân, Yıldız Üniversitesi, İstanbul.
- Es, M. ve Ateş, H. (2004). Kent yönetimi, kentlileşme ve göç: sorunlar ve çözüm önerileri. In Journal of Social Policy Conferences (No. 48).
- Esenler Belediyesi. (t.y).Çocuk sokağı<https://esenler.bel.tr/projeler/cocuk-sokagi/> adresinden erişilmiştir
- Gander, M. J., & Gardiner, H. W. (2010). Çocuk ve ergen gelişimi (7. Baskı). Ankara: İmge.
- Gardner, G. (2016), "Materyaller Perspektifinden İnsanlık Tarihine Kentler", Dünyanın Durumu 2016, 1. Baskı içinde (13-30), Kültür Yayınları, İstanbul.
- Gateshead Council. 2005. Home Zone Design Guide for Gateshead. Web: <https://www.gateshead.gov.uk/media/3798/Gateshead-HomezoneGuide/pdf/Gateshead-Homezone-Guide.pdf?m=636440102986370000>. Erişim Tarihi: 10.6.2021.
- Hayta, Y. (2016). Kent Kültürü ve Değişen Kent Kavramı. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(2).
- Huttenmoser, M., & Degen-Zimmermann, D. (1995). Lebensraume Fur Kinder Empirische Untersuchungen zur Bedeutung Des Wohnumfeldes Dur Den Alltag und Die Entwicklung Der Kinder. Marie Meierhofer-Institut fur das Kind.
- İnal, K. (2007). Çocuk ve Demokrasi. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- İsbir, E. G. (1982). Kentleşme, metropolitan alan ve yönetimi. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi.
- James, A. (2010). Interdisciplinarity—for better or worse. Children's Geographies, 8(2), 215-216.
- Karadağ, Ö. (2013). Türkiye Türkçesi Atasözlerinde Çocuk ve Çocukluk. Millî Folklor, 25(98).
- Kaya, E. (2017), Kentleşme ve Kentlileşme, 1.Baskı, İşaret Yayınları, İstanbul.
- Kaypak, Ş., & Uçar, A. (2018). Çocuk haklarının gerçekleşmesi açısından çocuk dostu kentler. International Journal of Academic Value Studies, 4(18), 17-29.
- Keleş, R. (2005). Kent ve kültür üzerine. Mülkiye Dergisi, 29(246), 9-18.
- Kirazoğlu, F. S. (2012). Fiziksel Çevre-Çocuk İlişkileri, Açık Oyun Mekânları ve Çocuk Dostu Çevre Kriterleri Üzerine Bir Değerlendirme; Bakırköy ve Beylikdüzü Örnekleri (Doctoral Dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Korkmaz, N. (2006). Çocuk Dostu Şehir, Eylül 2006, www.illeridaresi.gov.tr/images/cocukdostu-sehir.ppt.

- Koç, N. Tavşancıl, E., & Demir, E. (2015). Çocuk dostu şehir girişimi ve çocukların gözüyle Ankara. *İdealkent*, 6(17), 106-139.
- Kök, A. N. (2002). Çocuk Mahkemeleri Mevzuatı ve Adli Tıp. II. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu Bildiriler, Ankara: Türkiye’de Çocuklara yeniden Özgürlük Vakfı.
- Kraft, R. E. (1989). Children at play: Behavior of children at recess. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 60(4), 21-24.
- Kurt, S. L. (2016). Çocuk Haklarına İlişkin Temel Uluslararası Belgeler ve Türkiye Uygulaması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (36), 99-127.
- Lai, P. H., and Nepal, S. K. (2006). Local Perspectives of Ecotourism development in Tawushan Nature Reserve, Taiwan. *Department of Recreation. Park and Tourism Sciences, Tourism Management* 27 (2006), 1117-1129.
- Loukaitou-Sideris, A. (2003). Children's common grounds: a study of intergroup relations among children in public settings. *Journal of the American Planning Association*, 69(2), 130-143.
- Lorenz, L. S., & Kolb, B. (2009). Involving the public through participatory visual research methods. *Health expectations*, 12(3), 262-274.
- Malone, K. (2006). United Nations: a key player in a global movement for child friendly cities. In *Creating child friendly cities* (pp. 25-44). Routledge.
- Mamur Işıkcı, Y. (2013). Sosyal Politika Açısından Türkiye’de Çocuk Hakları Sorunu: Alana İlişkin Bir Araştırma. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya.
- McGranahan, G., & Satterthwaite, D. (2014). Urbanisation concepts and trends (Vol. 220). International Institute for Environment and Development.
- Niray, N. (2002). Tarihsel süreç içinde kentleşme olgusu ve Muğla örneği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (9), 1-27.
- Onur, B. (2005). Türkiye’de çocukluğun tarihi: çocukluğun sosyo-kültürel tarihine giriş. *İmge Kitabevi*.
- Öktem, D. (2012). Türkiye’deki çocuk adalet sisteminin yönetimi ve yaş ayrımcılığına ilişkin paradigmanın incelenmesi. *Türkiye’de Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi*, İHOP, Ankara: Uluslararası Çocuk Merkezi Yayınları, 1-19.
- Öktem, K. & Akpınar, İ. E. (2019). Çocuk dostu şehirler: Lüleburgaz örneği. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 112-132.
- Özdamar, K. (2003). Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özservet Çakırer, Y. (2015). Çocuk dostu belediyeçilik.
- Özservet Çakırer Y. (A); (2015), “Kent ve Çocuk”, iç. Yasemin Çakırer ÖZSERVET (Ed.), *İdeal Kent*, Kent Araştırmaları Dergisi, Sayı 17, ss. 5-12.
- Özyurt, Cevat (2011). Çocuk Sosyolojisi: Bir Girişim Denemesi. (Ed. Kadir Canatan, Ergun Yıldırım), *Aile Sosyolojisi*, İstanbul: Açılım Kitap.
- Parlak, H.G. (2019), “Çocuk Dostu Kentleşme Girişimi ve Türkiye’de Çocuk Dostu Kentler” Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı / Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Türkçe 2019 85 s.
- Pearn, J. (2003). Children and war. *Journal of paediatrics and child health*, 39(3), 166-172.
- Postman, N. (1995). Çocukluğun Yokoluşu, (çev. Kemal İnal) İstanbul: İmge Kitabevi.

- Riggio, E. (2002). Child friendly cities: good governance in the best interests of the child. *Environment and Urbanization*, 14(2), 45-58
- Sanoff, H., & Dickerson, J. (1971). Mapping children's behavior in a residential setting. *Journal of Architectural Education*, 25(4), 98-103.
- Şirin, M. R., & Gülan, A. (2011). BM çocuk hakları sözleşmesi kitabı. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şişman, Y. (2011). Türkiye'de Özürlülere Yönelik Yasal Düzenlemeler. In *Journal of Social Policy Conferences* (No. 60, pp. 169-221).
- Tan, M. (2008). Çocukluk; Dün ve Bugün. (Ed. Bekir Onur), *Toplumsal Tarihte Çocuk*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tandoğan, O. (2011). İstanbul'da "Çocuk Dostu Kent" İçin Açık Alanların Planlama, Tasarım ve Yönetim İlkelerinin Oluşturulması. Doktora Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tandoğan, O. (2014). Çocuk İçin Daha Yaşanılır Bir Kentsel Mekân: Dünyada Gerçekleştirilen Uygulamalar. *Megaron*, 9(1).
- Tekeli, İ. (2011). Kentleşmenin Tanımı ve Kentleşmeye İlişkin Kavramlar. Kent, Kentli Hakları, Kentleşme ve Kentsel Dönüşüm, İlhan Tekeli Toplu Eserleri-20, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 16-26.
- Thorbjorn, L. (1992). Development of an instrument to measure children's well-being in different environments. In *IAPS 12 International Conference, Socio-Environmental Metamorphoses*. Marmaras, Chalkidiki, Greece (Vol. 5, pp. 331-338).
- Tognoli, J. (1987). Residential environments. *Handbook of Environmental Psychology*, 1, New York, Plenum Pub. Corp.
- Toprak, Z. (1987). Kent yönetimi ve politikası. Akveir Akdeniz Bilimsel Araştırma Merkezi.
- Topsümer, F., Babacan, E., & BAYTEKİN, E. P. (2009). Şehir Ve Çocuk: Çocuk Dostu Şehir Girişiminin Şehir İmajına Katkısı. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi| Istanbul University Faculty of Communication Journal, (35), 5-20.
- Tuncer, P. (2015). Türkiye’de kentleşme politikaları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 37, 275-290.
- Turan, E. (2020). Çocuk dostu kent açısından Çanakkale belediyesi uygulamalarının değerlendirilmesi (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- TUİK. Türkiye İstatistik Kurumu, <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>, Erişim Tarihi: 15.01.2020.
- UNICEF, (2017). Dünya Çocuklarının Durumu Raporu. Web: <https://www.unicefturk.org/yazi/unicef-raporlari>. Erişim Tarihi: 09.02.2022.
- UNICEF, (2018)'a. "Child Friendly Cities and Communities Handbook", <https://www.unicef.org/eap/reports/child-friendly-cities-and-communities-handbook> (14.02.2022).
- UNICEF, (2015) "Çocuk Dostu Şehirler", <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/CFC%20Catalogue-TR.pdf> (09.02.2022).
- UNICEF, (2018) Children First: Child Friendly Cities., http://www.unicef.org/turkey/dn_2006/cr33.html, Erişim Tarihi: 14.02.2022.
- UNICEF, Çocuk Dostu Şehirler, <http://unicef.org.tr/sayfa.aspx?id=64>, Erişim Tarihi: 10.02.2022

- UNICEF, Çocuk Hakları Açısından Ülkedeki Ortamı
<http://unicef.org.tr/sayfa.aspx?id=24&mnid=65&d=1&dil=tr>, Erişim Tarihi: 10.02.2022
- UNICEF, Çocukların Durumu, <http://unicef.org.tr/sayfa.aspx?id=25&mnid=106> Erişim Tarihi: 15.02.2022.
- UNICEF, Child Friendly Cities Initiative
- UNICEF, <https://childfriendlycities.org/strategies-advocacy-and-child-rights-awarenessraising/> Erişim Tarihi: 15.02.2022.
- UNICEF, [childfriendlycities.org](https://childfriendlycities.org/strategies-budget-allocation/), Child Friendly Cities Initiative UNICEF, <https://childfriendlycities.org/strategies-budget-allocation/> Erişim Tarihi: 15.02.2022
- Uysal, A. (2015). Çocuk coğrafyaları ve çocukların gündelik mekânları. *İDEALKENT*, 6(17), 46-61.
- Ünal, M. (2009). Çocuk gelişiminde oyun alanlarının yeri ve önemi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 95-110
- Wicker, A. W. (1979). An introduction to ecological psychology. Belmont, CA: Wadsworth.
- Wolfe, M., & Rivlin, L. G. (1987). The institutions in children's lives. In *Spaces for children* (pp. 89-114). Springer, Boston, MA.
- Yahyagil, M. Y. (1998). Kentlerin Kültürün Gelişmesindeki Etkileri. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (25), 105-120.
- Yalçınkaya, Ş. (2015). Modern Kentin Yeni Kamusal Alanında Çocuk, Alışveriş Merkezleri ve Serbest Zaman Etkinlikleri. *İdealkent*, 6(17), 80-105.
- Yardımcı, E., & Kılıç, G. B. (2010). Çocukların gözünden çevre ve çevre sorunları. *İlköğretim Online*, 9(3).
- Yazıcıoğlu, Y. (2004). SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yılmaz, E., & Çiftçi, S. (2011). Kentlerin Ortaya Çıkışı ve Sosyo-Politik Açidan Türkiye'de Kentleşme Dönemleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(35), 252-267.
- Yörükoğlu, A. (2011). Çocuk ruh sağlığı. Çocuk yetiştirme sanatı ve kişilik gelişimi” İstanbul: Özgür Yayınları.
- Yurtseven, Rıdvan H.; Erkul, H.; Morkoç, D. (2013). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem ve Teknikleri. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Zomervrucht, J. (2005). Inviting Streets For Children: Some lessons and results of the Childstreet 2005 conference in Delft.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı:	Enes AVCI
Doğum tarihi:	
Doğum Yeri:	
Uyruğu:	
Tel:	
E-mail:	
Eğitim	
Lise:	Sivas Kongre Anadolu Lisesi
Lisans	Atatürk Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi
Yüksek lisans:	Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı
Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl	
2015-ERZURUM	Ata Botanik Parkı- Stajyer
2016- SİVAS	Sivas Belediyesi Park Bahçeler Müdürlüğü- Stajyer
2021- SİVAS	Sivas Nehir Çiçekçilik Botanik Peyzaj- Peyzaj Mimarı
Yayınlar	
- Demircioğlu Yıldız N., Avdan U., Aytatlı B., Kuzulugil A. C., Avcı E. Determination of Field use Changes and Green Infrastructure System by Using LandscapeMethods: Erzurum City Example 1st WORLD CONFERENCE ON SUSTAINABLE LIFE SCIENCESWOCOLS 2019, Budapest, Macaristan, 30 Haziran - 07 Temmuz 2019, Ss.36-37 - Kuzulugil A. C., Aytatlı B., Demircioğlu Yıldız N., Avcı E. Kış Kentlerinde Açık-Yeşil Alan Fonksiyonlarının Turizmüzerindeki Etkileri: Erzurum Kenti Örneği Farklı Perspektiflerden Kış Turizm, Ahmet Çavuş, Editör, Paradigma Akademi, Erzurum, Ss.209-225, 2019 - Demircioğlu Yıldız N., Kuzulugil A. C., Aytatlı B., Avcı E. Determination of the Quality of Green Areas in the City of Erzurum. 1st WORLD CONFERENCE ON SUSTAINABLE LIFE SCIENCESWOCOLS 2019, Budapest, Macaristan, 30 Haziran- 07 Temmuz 2019, Ss.39 - Demircioğlu Yıldız N., Avdan U., Kuzulugil A. C., Avcı E.Sivas Kenti Örneğinde Kent Parklarının Kentsel Isı Adasına Etkisinin Belirlenmesi. Cumhuriyet 1. Uluslararası Uygulamalı Bilimler Kongresi, 19- 21 Nisan 2019, Ss.147-157 - Demircioğlu Yıldız N., Avdan U., Aytatlı B., Kuzulugil A. C., Avcı E. Determination Of Field Use Changes By Using Landscape Metrics: \U201cerzurum City Example\U201d. Journal of the Institute of Science and Technology, cilt.11, sa.1, ss.661-671, 2021 (Diğer Kurumların Hakemli Dergileri)	